

مكائيب تقيما

حضرت بشارة علام علي دهلوي رحمته الله علينا

حکیم محمد احمد صاحب دہلی

قد اعنتی بطبعه طبعة جديدة بالأوقست
حسين حلمي بن سعيد استانبولي

يطلب من المكتبة ايشيق بشارة دار الشفقة بفتح ٧٢

استانبول - تركيه

١٣٩٦ هجري ١٩٧٦ ميلادي

کلمہ تشکر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ۔ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ
 شکر بے حد آل و اہلب العالیاء و تعالیٰ شاکر کہ اس فقیر بے بضاعت و توفیق کرامت فرمودہ مکاتیب شریفہ
 حضرت شاہ غلام علی دہلوی رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ بطبع آوردہ
 الحق کتابے است کہ در تشریح و توضیح طریقہ علیہ نقشبندیہ مجددیہ ثانی تدارک عبارتش نہایت سادہ و عام فہم است
 این کتاب بار اول در ۱۳۲۲ھ در مطبع عزیز می مدراس بطبع آمدہ بود۔ بمطابق آل نسخہ کہ مولانا محمد سعید خان صاحب
 مرحوم و مغفور مفتی عدالت عالیہ حیدرآباد دکن در حدود ۱۳۹۶ھ از نسخہ مخطوطہ بخط جامع مکاتیب حضرت شاہ غلام
 مجددی رحمۃ اللہ علیہ از کتب خانہ مظہریہ بمدرستہ طیبیہ علی ساکنہ الف الف تحیہ نقل برداشتہ بودند
 اما از عرصہ دراز آن مخطوطہ ناپدید و این مطبوعہ ہم نایاب گردیدہ بود۔

بوجہ تعدد قلم ناسخین نسخہ مطبوعہ مدراس از انظار کتابت پاک نبود۔ و دیگر نسخہ قلمی کہ از کتب خانہ مولانا شریف
 بہم رسید۔ آل ہم چنداں صحیح نبود۔ تاہم غنیمت شمرده در تصحیح و کتابت این اشاعت ہر دو نسخہ را پیش نظر داشته
 مساعی ممکنہ در صحت آل بجا آوردہ شد و مکتوباتے چند کہ در سببہ شیارہ و کلمات طیبیات و ہدایت الطالبین خروج
 بودند۔ آنہا را ہم بصحت بکار آوردہ شد۔ تاہم در بعض مواقع سہوے و فروگذاشتہ در کتابت و طباعت باقی باشد
 براہ کرم دست کنند و این فقیر را معذور داشته معاف فرمایند و بدعلیٰ خیر یاد دارند۔

قطعہ تارنجیہ و مدحیہ

از مولانا محبوب الہی صاحب وفاتی سلمی

۱	شاہ عبد اللہ غلام باعلی	۱	خاندانہ خاصان مولائے کریم
۲	قطب عرفان، گوہر تلخ و بلا	۲	ہادی عالم برادر مستقیم
۳	بدعبد قرن ثالث العشر	۳	حجۃ اللہ فی الذین القویۃ
۴	از مکاتیبش منیر شرق و غرب	۴	از تجلی ہائے رحمان و رحیم

۵	آل طریق خاص شاہ نقشبندی	۵	اقرب و ہم مؤسل و ہم مستقیم
۶	نخم آزار زمین ہند کاشت	۶	خواجہ ما بانی بانہ شرح الکریم
۷	گشت اصلش ثابت و فرغش بعرض	۷	از مجد و الف ثانی و نیم
۸	شارح اخبار ختم المرسلین	۸	کاشف اسرار قرآن حکیم
۹	گفت دین چہ اتباع مصطفیٰ	۹	زان طریقت شد شریعت را حکیم
۱۰	دادہ آرایش بافرازش ز حق	۱۰	آداب ایم برحق دیار قسیم

قاسم آمد صبح آمد شاہ ما ۱۱ بر ملا گویم تدارک بیج ہم

بازاروں کے داوہ تجدید جدید ۱۲ شیخ مارا داد ان رب علم

بحر عرفان شیخ عبداللہ ما ۱۳ کین زمان زیدہ فیضان علم
نائب یوسف احمد آمدست ۱۴ کو بقیوم زمان بودہ و سیم
اوست نورے از سراج دین حق ۱۵ دان ز عثمان گلشن عنبر شمیم
اوز شیخ قندھاری نائب است ۱۶ آن لبتہ احمد سعید آمد ضمیم
گر بیسی نسبت آن پاک ات ۱۷ او لرشاہ بوسعید آمد مقیم
او خلیفہ شاہ را پس این چنین ۱۸ شیخ ما با شاہ کے گردنیم
فیض عبداللہ بعد اللہ رسید ۱۹ شکر اللہ العلی ذ العظیم

شیخ ما چون این چمن را آب داد ۲۰ شد مشام طالبان پر از نسیم
ہم بصحت ہم بلبعش رنج برد ۲۱ تا بر آورد آب چوں در یتیم
چوں و ذانی فکر سال بسج کرد ۲۲ گفت ہاتف این بدانہر فریم
عظمت و عرفان حق را مظهر است ۲۳ زان بسا بدسال او شان عظیم
لَا تُرِيدُ غَيْرَ وَجْهِكَ يَا أَدْنَىٰ ۲۴ قَدْ عَلِمْنَا رَبَّنَا أَنْتَ الْعَلِيمُ

عہ دریں زمان حامل این اسرار و معارف و صاحب رشد و ہدایت این طریقہ شریفہ سیدنا و مرشدنا حضرت لانا
محمد عبداللہ صاحب مظلوم العالی اندک محک طباعت این رسالہ شریفہ شدند۔ ایشان خلیفہ اعظم و سجادہ نشین
حضرت قیوم زمان محبوب رب العالمین سیدنا مولانا ابوالسعد احمد قدس سرہ العزیز ربانی خالقہ سراجیہ
مجددین اند۔ کہ نزد کنندیاں ضلع میانوالی لغا صلاہ ۳ میل بجنوب مائل بہ شرق واقع است۔
دریں اشعار قطعاً مبالغہ نیست۔ حضرت مجدد و دریں زمان پر فتن ہم طریقہ علیہ نقشبندیہ مجددیہ را محافظ
اند ہم این راہ سلوک را ہادی و مرشد سے

ہنوز آن ایر محنت و درخش است خم و خمخانہ و ساقی بجوش است
این حقیقت بر اباب نظر و بصیرت مخفی نیست +

این فقیر از عمدہ شکر پروردگار خود بر نیاید اگر ہم شکر مساعی و ذرہ نوازی شیخ خویش حضرت شامی عبداللہ
صاحب مظلوم العالی مدوح الصدور بجا نیارد۔ مَنْ لَمْ يَشْكُرِ النَّاسَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ۔ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَأَمْرًا فَنَأْتِي أَمْرَنَا وَنَبْتَئِ أَقْدَامَنَا وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ۔ وَالسَّلَامُ عَلَىٰ مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ
وَالتَّرَامُ مُتَابِعَةُ الْمُصْطَفَىٰ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلِهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ +

العارض بندہ عاجز فقیر عبدالمجید احمد سیفی غفر عنہ
۲۱ شعبان المعظم ۱۳۷۱ھ

مکاتیب شریفہ

قطب الارشاد سیدنا مولانا حضرت شاہ عبدالقادر عیسیٰ

معروف بہ شاہ غلام علی دہلوی قدس سرہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله الذي جعل التصوف صفاً لقلوب الاصفياء واعد التعرف جلاء

لجنان الغفراء والصلوة والسلام على سيدنا امام الانبياء وعلى اهل بيته واصحابه الاتقياء

ترجمہ حضرت مصنف - قطب فلک ارشاد غوث ابدال اوتاد قدوة الواصلين اهل البيت

زيدة الاولياء الكماكين نائب سيد المرسلين حضرت شاہ عبدالقادر عیسیٰ المعروف بے شاہ غلام علی دہلوی قدس سرہ

سره وفاضل علمائہ برہ ولادت در سنہ یکہز ایوکیک صمد پنجابہ وراثت در قصبہ بٹالہ پنجاب بلخبر

آمد سب شریف حضرت علی مرتضیٰ کرم اللہ وجہہ میر بعد تحصیل علوم دینیہ بمرسیت و دو سالگی اخذ

طریقہ شریفیہ از حضرت مرزا جاجانان نظر شہید قدس اللہ سرہ نمودند و کمال ریاضت و مجاہدت

شاہ سر آمد اولیاء عارفین گشتند و فیض ارشاد و ہدایت لیس مسکون ارادہ گرفت ہزاران علماء و صلحا

از اقالیم بعیدہ بخدمت شریف شائقند بعضی حکم آن مرقد صلی اللہ علیہ وسلم آست تانہ علیا رسیدند

مثل مولانا خالدی شیخ احمد کردی و سید اسمعیل مدنی و بعضی بدلات برنگان بیت نمودند

بر سخفات مقول را در خواب دیدہ مشرف شدند قبولیت تمام و مرجعیت خاص و عام پیدا شد

چون عمر شریف بہشتاورد و در سید مدین مرصن بوا سیر و خدش حضرت شاہ ابوسعید قدس سرہ

ساکہ خلیفنا اول ایشال بودند برای جانشینی خود تا کہ تمام طلب فرمودند و بدو سہ روز تمام

خوش ساختند و بتاریخ بست و دو م صفر سنہ یکہزار و صد و چهل و ہجری بعد از آن در وقت

اعتبار کمال استغراق مشاہدہ حق ازین دایرہ پر طلال انتقال فرمودند خوش گفت سہ

سال تولید و حیات و فوت آن سلطان پاک

منظر خود و امام و منظر سیر نیز در آن پاک

و مرزا پیرانوار در علی اندرون خانقاہ شریف واقع است نیز ابو خیرک رضی اللہ عنہما فاضل علمائہ

و برکاتہ - مرزا جاجانان و ابوسعید فاروقی و ابوالخیر بن دین خانقاہ

بصنعت غیر منقوطة و توضیح مود اسرار علوم حکم و حاکم کل عالم علم امام مہر کرم ماہ عطا
 قطبہ و دافس عالم اہل و دادہ صلی اللہ علیہ و علی آلہ و صحابہ وسلم اما بعد امیدوار مغفرت ایندوی
 رؤف احمد مجددی عرفی عنہ گذارش می نماید کہ بالقاء غیبی بخاطر رحمت کہ مکتوبات متفرقات تھی
 بہت حضرت پیر دستگیر من کاروان طریقت من سالکان حقیقت رب نخل عرفان بر مرتبہ احسان
 جو فیوض نبویہ عامی طریقت مصطفویہ قاف استقامت و تکمیل امامت و ذلک عالم شریعت خیر البشر
 مجدد مائے ثلاثہ و العشر و افع ظلمات و لہا و الی و لایات اولیا بانی مبانی عرفان و ارث کمالات مرسلان
 بشیر معارف و حقائق کتاب علوم و قالی رحمت دل و جان ولی انس و جان ہادی سالکان لاہوتی ہای دنیا
 لاہوتی عالم علوم نبویہ مالک شریعت مصطفویہ رافت عالم و عالمیان عظمت آدم و میان نعت گزیدہ اولیا
 مقبول جناب کبری یا اویب قاصدان ہدایت نقیب لشکریان ولایت واقف یقین جامی دین ید اللہ
 لا فذبیعت المریدین دلیل قدرت رب العالمین لہذا دار فانیما لہ لہا انعم و جہ اللہ واقف نشیب و فراز
 راہ حادی اسرار معیت و اقریبیت سور سر مجتہدیت و محبوبیت نایب جناب مصطفی الیہ فرمای عسر و ہرا
 ناظم منازم ولایت واقف ہوا واقف ہدایت باعث تجدید دین تابع رضای سید المرسلین ولی خدا لعل سخا
 عالم امیر اکرم کنز اسرار علما شہادت کابینہ سیادت امیر خلیل رب جلیل وزیر سلطان لولاک شاہ
 روان فلک الافلاک دافس مظلومان آیت رحمان رہبر عالم واقع ظلم رہنمائے انس و جان دار عالم من جان
 وسیلہ مغفرت نیاز مندان عارف معارف نقشبندان آفتاب آسمان ہدایت و یقین لعل کان ولایت
 و احسان مروج شریعت و طریقت واقف حقیقت و معرفت و علیہ سجا و عطا ہادی ما و شما عاشق خدا شیدا
 کبریا قیم نہان خازن عرفان والد لعل الثقلین و ادو کونین مریدی الطاف رب العالمین را کب تو سن
 تکمیل افضل فضائل عرفان نفع امت مصطفویہ مقبل ذات بزرگہ ناصب لوائی رہنمونی کاسب ضیائی
 بیچنی شمس فلک احسان خیز زمین و آسمان حافظان انت قاف استقامت یار و ناصر اہل ایمان قاص
 رحمت و بطلان تو خیر و محالات و وحدت شارح متن احدیت رہ نور و دشت بقرہ عابد باد و لیشین
 تضریر بہر و ظلم مود اکرم و ارث کمالات انبیاء و اولو کعبہ و اہل بیت و پیشوائے انس و ملک آبروی
 زمین و فلک کتاب اسرار الشیخا و امامنا و وسیلتنا الی اللہ تبارک تعالیٰ طلال ما فتم علی عارف
 الطالبین الی یوم الدین آمین۔

مثنوی شہلہ صفتیکہ از طرف سر تائے تمام مصالیح عالمی و کذاک اندر تائے مصالیح
 آخری ہر دو نام مبارک آنجناب مشہور و خیرہ مشہوری برآید ہمیں نفع نام بندہ
 لاشہ از طرف پائے ہائے مصالیح اظہار تہذیبی خودی نماید تا بشرے کہ طہر این صفتیں مثنوی

پند و بجزین است حامی دین مالک هر کس و بر به حاکم کل نایب خیر البشر و ضابطه سر مشرف
 صا و همانند از پهل و لا و رحمت حق قاطع ہمار زود در ہر برین وافع دلو عدو و تارک
 دنیا و دین را صدق و ترک از دوسے یافتہ عز و شرف و غلبہ حق و اللہ ہر دو سرا و عز و پیشانی
 اہل صفاء و لغو سازنے ترویج کس و لجنہ و در بجز فتنہ و اکرم عالم مہ عز و کرم و افضل آدم
 شدہ اہل حکم و مخزن اسرار و بجز حمد و معدن انوار و در بجز حمد و عالم علی کہ علی و حق است و عارف
 اسرار نبی و کلی است و کو عثمان بن عفان و لعلہ فیضان و جوہر مقدم و یا سعد کار حبان حق
 نیر کن عسوفیضان حق و عارف و عرفیہ بعرفان ذات و عالم علمی کہ گذشت از صفات
 بانی ایوان صفاء و صفاء باعث عز و وفادار و وفاء و وارث استقام جان جهان و دفع آلام تن
 انس و جان و آئینہ چہرہ مقصود خلق و آب و در زہر امید خلق و لعلہ انوار کہ کمال رحیم و لہجہ اسرار
 علیم الحکیم و لیس کشد ز وجودش نشان بلا مع و ساطع نیرین و زمان و کالی با آنکہ بہایت نشان
 است و بہیت حق است کہ رافت حیان است و معماء کسم مبارک مشہور است و جناب
 اکلیل غرثیت بسر آن ماہ من پدید آید و عین حنایت بہرین رافت ظہوری ساختہ و ایضا
 منع نظارہ را کن لطف تو انقدر پس است و بندہ چشم خویش خوان بہرین این نظریں است
 معماء کسم غیر مشہور ز کس تو بدست یافت جائے عصا قیامت و زمین و دولا گزیر نیست کاش
 بچاہ او فتم و بندہ قامت و زلفین و در بان یارم و پنچہ و سنبل و سر و سیت کہ در دل دارم و
 کہ ہر یک مکتوبے از انہا شتمل بر حقائق شریعت و طریقت است و متضمن وقایع حقیقت و
 بل ہر سطرے از ان چون ملک کالی منشورہ صفائش دلہائے عارفان است و ہر لفظے از ان ہر رنگ
 و در غر منشورہ ضیا افزائے تیرہ بلبلان لے لے ہر حرف ملاحظت طرفش چشم است برائے مقلدہ یارم
 نقطہ فیض لقطہ اش مروکہ است زیب دیدہ اولی الابصار جمع نیم تا عالمے از دستخ گرو و جہانہ از دستخ
 شود مطالعہ اش طالبان را برہ راست ہدایت نماید و خواندش خواہند گان را بصراط مستقیم دلالت فرماید
 صفائے صوفیان افزاید و رات لایہ فیان ز جاید مرید آل را مقام مراد ان مساند و مراد ان را واصل تر گرداند
 ابراہان امقام قربان عطا فرماید و مقربان را کمال محبوبان مسند نماید و مثنوی عبد از عاشقان کند
 عاشقان را واصل مطلق کند و شوق افزاید و عجز از ان و کوریا بدوید کہ بیانا انہ و سالکان را می برد از راه
 جذب و ہر مریدی را کتد گاہ جذب و مع ہذا خوت پنہ کمالات و ستگاہ عالم علوم و تہیہ عارف مخلص
 یقینیہ اخوی اعظمی کہ نام نامیش ازین بیت بطرز تعبیر پیماست معماء قدرت را بوی معطر جوید و کلاہ
 سعادت پوشیدہ عید و در میان ایشان و این تراب الا قدم در دلیخان از آیام طفولیت تا الان و حق
 بحدیث کہ در تخریر بی آید و عودت بہ مرتبہ است کہ در تفسیر بی بخند و یک جان و دو قالب ایم بل زمین ہم

غالب بسلسلہ عقبان این امر جلیل القدر گردید نفس ستم بھری کہ اعداد فی ازین قطعہ می برآیند باہن التراکیب شروع در جمع این مکاتیب فیوض اسالیب نمود قطعہ تاریخ جمع آن نامہا کہ انہا ہر حرف قلب فرج ست ہر نقطہ ایست نکتہ الموقر ج غرایب و دادہ چو انتظامش رافت بگفت با تفت و در باب سال جمعش از مظہ عجائب و اللہ الموفق التمام ہذا الامر الصواب والیہ المرجع والمآب ۔

۱۲۵

مکتوب اول

در بیان عقیدہ و حق اصحاب کرام و تفضیل آنحضرت بر اولیاء امت و تفضیل حضرات شیخین و محبت ختین علیہم الرضوان و فضل متقدمین مشایخ بر متاخرین و اثبات تجدید حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالی عنہ و شمع و روح شہادت بعضی منکران کہ بر کلام آنجناب نموده اند و مائتہ ایک

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد للہ علی کثیر الطیب مبارکاتیہ مبارکاً علیہ لکما یحب ربنا و یرضی علی ما نحب من قبلنا و فضل فکر نعمتائے مشکاثرہ منعم بر حق عم نوالہ مقدود بیان نیست کہ ما را از امت موجود محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ساخت و بعقاید اہل سنت و جماعت سرفراز گردانید و تفضیل شیخین بر سایر امت و محبت ختین علیہم الرضوان و تعظیم اہل بیت عظام و احترام و اکرام اصحاب کرام و این محبت و تعظیم دو رکن ایمان و نجات اند تمام از فرمود رضی اللہ تعالی عنہم و تفضیل انبیاء علیہم السلام بر اولیاء رحمۃ اللہ علیہم عقیدہ کرامت فرمود فوق دشوق و اسرار و علوم بیخ ولی بطاقت نسبتائے عالیہ بیخ نبی نمیرسد کہ آن از تجلی صفاتی صدور یافته درین از تجلیات نہایت ناشی گردیدہ اولیاء را بالغ خود نموده بلکہ اصحاب کرام رضی اللہ تعالی عنہم بر اولیاء فضل ثابت است کہ بشرط محبت مبارک خیر الانبیاء صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم عیون حکمت الہی و زیار کعبہ فیض امتنای گردیدہ ہدایت امت محمدیہ پدید آمدند و بشرط عنایت آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم تطہیر و نور سے در دلہا یافتہ صبر و قناعت و توکل و رضا و تسلیم بر اولیاء حیات خود نموده و تہجد و نوافل عبادات بجزیرہ سید خود گردانیدہ اند

حاشیہ مطلقہ و بیجا چندانہ از اول حروف ہر فقرہ ان آغاز عبادتہ دہی کہ در حدیث سیرت مکرر فرمودہ شدہ اذ ان عبادتہ می برآید یا رب بحق احمد بکر دم رحمان و حیدر محمدین و قولیا پاک بوش دارد و عالم در عرض خود مرکن مشکف حقیقت شروع و دلایا ک
(۱) آنرا تامل تشبیہ العت برادہ شدہ و ہن با بر طہق شدہ اوش کلا و سعادت کہ بین ستہ عن عبد را بوشانید مسجد شدہ ہی ابو سعید شدہ ۱۲

غلبت محبت خدا و رسول حرب اقرار با فلاح و صلاح دارین خود انستہ بچہ ادا ت و جان فشانہا صلح دین و
 اسہ فرمودند تا مردم مسلمان شدند پس شیخ ولی بمرتبه اولی اصحابی از سردر رضی اللہ تعالیٰ عنہم و شکرانہا بر ہم
 مسلمانان لانہم گشت جز اسم اللہ سبحانہ خیر لہما سبحان اللہ نہیے تاثیر صحبت مبارک و مقدس آنحضرت صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم قدمائے مشایخ از افضل و بر شایع متاخرین است یقین می نمایم کہ بیمن تربیت و تلقین آن اکابر احوال
 و اسرار و معارف انہا را حاصل شد پریا حضرت مجدد فرمودہ اند کہ حضرت شیخ ابن عربی رحمۃ اللہ علیہ امام
 و معتقد است در معارف اسرار و با واپس ماندگان از خان نعمت ایشان بہرہ یافتہ ایم بعضی جو بیات اسرار
 باقی ماندہ بود آنرا بیان کردیم چنانچہ امام علم نحو سیبویہ و اخفش و غیر ہما ہستند این حاجب رضی بعضی نحو و قائلند
 نمودہ اند متاخران فقہا جز بیات مسائل بسیار بیان کردہ اند و ہما از امام اعظم و امام محمد رحمۃ اللہ علیہما استفادہ
 دارند علوم و معارف و اصطلاحات طریقہ خود کہ حضرت مجدد بیان کردہ اند کہ بہ تربیت شیخ المشایخ حضرت
 خواجه محمد باقی ایشان از رحمۃ اللہ علیہما حاصل شدہ ایشان بعد گرفتن طریقہ چشتیہ و قادریہ انوالد ماجد خود
 خلیفہ حضرت شیخ عبدالقدوس و شیخ رکن الدین خلیفہ و فرزند شیخ عبدالقدوس رحمۃ اللہ علیہما و انتساب
 بحضرات سمرودی و کیرودی رحمۃ اللہ علیہم بالہمام و القای الہی آن مقامات دریافتہ علیہ را بآن درجات
 رسانیدند و رآن درجات مفصلًا ایشان استنباط ہے نیست کہ باقرار علماء و فضلاء ثابت شدہ و طریقہ
 جدیدہ ایشان مشتمل بر وہ لطیفہ تجلیات و حالات و اسرار جہا است و درائے سیر این وہ لطیفہ
 دیگر ارشاد فرمودہ اند کہ خواہم در نیست و گزہ طیب بہت و آیت شریفہ و لا یحیطون بہ علماء ربانیئے این
 راہ گواہ است لیکن ہر منسبان طریقہ ایشان بآن اصطلاحات زیدہ اند لہذا اختلاف در حالات آہنارہ ہا حق کارکن
 آن مقامات انارسانی و جہل است جہل نیست مقصود از طریقہ صوفیہ عقیدہ سلطت صلح است یافتہ دران و توفیق
 اعمال موافق حدیث و فقہ و اخلاق و صبر و قناعت و توکل و مقامات سلوک آنچه میسر شود و در و در حال باطنی و دعوت
 و حضور کہ مرتبہ احسان است باین کامل شود و اجتناب از بدعت و منافی تاوین تباہ نگردد الحمد للہ کہ توسلان طریقہ
 ایشان کہ بہ نسبت باطنی ایشان رسیدہ اند بواسطہ جناب مبارک ایشان این حالات نقد وقت دارند
 اسرار و اعجازات و مخلصان ایشان جوایب بطور علماء صوفیہ نوشتہ اند محمد باشم کشمی کہ تہجہ کسی بہر آن
 مجددیم و بلا بدرا دین سہرندی رسالہ مومنین حضرت القدس بعد احوال شریفہ و احوال فرزندان گرامی و خلعت
 نامی ایشان نوشتہ اند و بفہم خود بیان علم متازہ و معارف جدیدہ آنجناب نمودہ و دیگر عزیزان نیز اسرار
 حاصل کردہ اند جز اسم اللہ شیخ الجزا ایشان مجدد الف ثانی اندو حقایق و دقائق و کثرت معارف الہیہ فی فرض
 و برکات ایشان ہوا: اصناف کثیرہ کہ اصالح و ہا نمودہ و مقامات عالیہ کہ در طریقہ خود با ہامات حقہ مقرر
 فرمودہ اند و آن مقامات قرب الہی است سبحانہ معلوم نیست کہ در کتب صوفیہ این مقامات کہ ولایات نامند
 و کواکب شمس و حقایق سببہ و غیرہ بیان نمودہ تجدید علوم صوفیہ علیہ فرمودہ اند و مرشدہ باشد فلا مکن

المعتمدین دلیل است و آن یکتا بندگان ایشان چنانچه حضرت خواجه موصوف کرمی و حضرت غوث الثقلین و حضرت خواجہ
 حسین الدین و حضرت مولانا نقشبند و حضرت علامہ سمنانی و حضرت امام غزالی رحمۃ اللہ علیہم مجددان طریقتی موصوف
 بعد از انوار علوم و معارف و فروع ایتنا لیل تجدید ایشان است تشرفات و ریاضات صوبہ را
 جو سطر مقرر نمودن و اسرار توحید بے مجاہدات افاضہ نمودن و دوام حضور در بہر لطیفہ از لطایف عشرہ شستن
 و مدارتقی بر اتباع سنن حبیب خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مقرر یافتن از خصایص طریقہ نقشبندیہ
 مجددیہ است کثر اللہ الہام رحمۃ اللہ علیہم رحمۃ واسعة و افاض علینا بر کما تم فی الدنیا و الاخرۃ آمین آمین ایشان
 از عقیدہ خود و جناب حضرت غوث الثقلین رضی اللہ عنہ نوشته اند کہ حضرت غوث الثقلین واسطہ
 فیض ولایت اند و این مرتبہ توسط اول حضرت امیر المؤمنین علی رضی اللہ عنہ و بعد تعلق داشت باز بحضرت
 امیرانشا عشر رضی اللہ تعالیٰ عنہم بترتیب قرار گرفتہ پس بحضرت غوث الثقلین منتقل شد و حضرت غوث
 الاعظم بعد از اصحاب عظام و اہل بیت کرام اند رضی اللہ عنہم و این ضعیف را حضرت غوث محی الدین
 توجیہات نمود بہ ترقیات عالیہ میباید نمایند ایشان منیب و این فقیر نایب ایشان است و تحریر فرمودہ
 اند کہ عروج حضرت غوث الاعظم از اکثر اولیا بلندتر واقع شدہ و تا بمقام روح فرو آمدہ اند لیکن نسبت
 تصور زوال بحضرت غوث الثقلین و کلام ایشان نیست کذب و افترا است بے تحقیق مروج ساختہ اند
 جز آنکہ کذب و افتراست معاف اللہ حضرت خواجہ قطب الدین مدوگار این فقیر گردیدہ افاضتہا
 فرمودہ اند و در باب حضرات مشایخ رحمۃ اللہ علیہم چنین تحریر کردہ اند این فقیر خوشہ چین و نندہ بر بطل
 خوان نعمتہائے آن اکابر است کہ بالواقع فیوض ہر اتر بیت فرمودہ اند و از غلبہ و بید قصور کہ پر برد از اہل
 بیخودی و فنا است فرمودہ اند کہ کاتب شمال خود را در کاری بینم و کاتب بحین را بیکار خود را اگر بدتر از
 کافر و زنگ و بینم محبت خدا بر من حرام فکیت از بزرگان دین سبحان اللہ و بجدہ من تو اضع للہ زینا
 اللہ حدیث پیغمبر صادق و صدوق است علیہ و علی آلہ و صحابہ و اولیاء امتہ الف الف صلواتہ و سلام
 و تحیاتہم اللہ خیر الخیرات من آن خاکم کہ ابرو بہا سی بکند از لطف بر من قطره باری با اگر بر روید از تن
 صد ہاتم بپوشوسن شکر لطفش کے تو انم پور رضی اللہ عنہم و عنابیم آمین آمین سے رو قیامت شوقیامت
 لایب بین تو دین ہر چیز را شرط است این تو محمد اللہ سبحانہ و نفسی و نسلہ علی حبیب رب العالمین
 و علی الہوا صحابہ اجمعین یکے را بردگی سے ترجیح نمودن بدین ثبوت از آیتہ شریفہ یا از حدیث یا از
 اجمل علما چگونہ درست باشد نیز و یک ارباب علم و معرفت عقیدہ تساوی و تقاضی یکے گرا از کجا ثابت
 کردہ اند عقل و شرع دیگر است و راہ محبت و غلبہ آن دیگر اللہ انما الحق کما ہی الامین آمین

مکتوب دوم

در بیان مشغولی بذكر حق سبحانه با توجه ببطائف سبعه و مراقبه احدیت و معیت و ما نیاسب ذلک

بسم الله الرحمن الرحيم

طریق مشغولی بذكر حق سبحانه با توجه ببطائف سبعه تا در آن حرکت ذکر پیدا شود اینست که اول بیت
 پنج بار استغفار بخواند باز بارواح طیبه بزرگان علم الرحمة فاتحه بخواند و سطر آنها از جناب الهی
 التجا و طلب فیض محبت و معرفت کند و صورت شخصی که از توفیقین یافته رو بروی محل حاضر نماید اول از
 لطیفه قلب که زیر پستان چپ به فاصله دو انگشت مایل به پهلواست ذکر کند مفهوم اسم مبارک الله
 تعالی که ذاتی است همچون سجانه در لحاظ داشته و چهار انگشت طراک داشته و آئینه توجه بقلب کرده
 توجه دل بسمان مفهوم مقدس داشته بزبان خیال اسم مبارک الله تعالی بگوید هرگاه حرکت در دل پیدا شود یا
 از لطیفه روح که محل آن زیر پستان راست بقاصد دو انگشت است متوجه شده بزبان خیال ذکر کند
 باز از لطیفه سر که محل آن برابر پستان چپ بطرف سینه بقاصد دو انگشت است باز از لطیفه خنی که
 محل آن برابر پستان راست بقاصد دو انگشت است بطرف وسط سینه باز از لطیفه خنی که محل آن در
 عین وسط سینه است باز از لطیفه نفس که محل آن در پیشانی است ذکر نماید باز از لطیفه قالب توجه بطرف
 تمام قالب نموده بزبان خیال الله تعالی بگوید تا که حرکت در لطیفه قالب ظاهر گردد و دو دم ذکر نفی و اثبات
 است زبان بجام چسپانیده بزبان خیال کلمه لا ازناف تا داع کلمه الله تعالی بدوش راست آورده کلمه لا اظلم
 بر دل ضرب نماید بطوریکه گذر این کلمه بر لطایف خمس افتد و معنی کلمه نیست هیچ مقصود و خجرات پاکت
 در لحاظ دارد و ذکر نفی و اثبات اگر حصر نفس نماید مفید باشد در گفتن ذکر نفی و اثبات رعایت هر دو
 طاق کند و بعد چند مرتبه بگوید محمد رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم و نفس بسیار بند کند تا خفقان نشود
 بعد گفتن چند بار ذکر اسم ذات باشد یا نفی و اثبات در خیال خود بگوید یا تکبار تمام خداوند مقصود
 من تویی و رضای تو محبت و معرفت خود ده این هر دو ذکر خفیه معمول است هرگاه کیفیت و معیت پیدا
 نمود آن کیفیت را نگاها در او اگر مستور شود باز ذکر کند تا که کیفیت ملکه شود گفته اند که طرق وصل
 الی الله سبحانه سه است یکی ذکر بشراکطآن دویم مراقبه آن توجه بمبدء فیاض است و انظار بعین و چهارم است خواطر
 سیوم التزام محبت شخصی که از صحبت او جمعیت و توجه دست دهد جمعیت و کیفیت که از نور سینه
 است بگذاشته بر تصور او نگاه باید داشت و گفته اند که ذکر و توجه بمبدء فیاض و توجه بقلب

تجدید داشت صورت آن بزرگ هر سه امر در هر وقت و لحظه باید نمود هر گاه جمعیت و بسطی خطرگی یا کم خطرگی تا یکبار گهزی برسد مراقبه جمعیت بکند و هو و معکده اینها کنتم معیت اول تعالی و در لحاظ داشته فکر کرده باشد اسم ذات بجز به اقرب است و لفظی و اثبات برائے نفی خواطر و آرزو و امید و محض توجه بدل و حضرت حق سبحانه استغراق و بیخودی و سکری آورد و در مراقبه جمعیت اسرار توحید و جوی یعنی همه دست و گرمی و ذوق و شوق و استغراق و بیخودی و دیگر حالات پیدای می شود انشاء الله تعالی و تلاوت قرآن مجید و درود و استغفار و کلمه تجید و کلمه توحید و سبحان الله و بسمه و نماز توحید و اشراق و چاشت و بعد از نماز مغرب نوافل و این او را در جمعیت و نسبت باطن می شود و آن توجه الی الله است با نکسار تمام و صبر و قناعت و فکر و رضا و تسلیم و تفویض و توکل و عفو و مشغول و سکون و دوام ذکر و توجه از اسباب قرب الہی است مہرہ تیار کرانہ و میلش بکہ باشد بعد حصول کیفیات نسبت قلبی مراقبه اقریبیت و محبت و مراقبه مسمی الباطنی و مراقبه ذات بحت معنی عن جمیع الاعتبارات و دیگر مراقبات اگر ارادہ الہی باشد سبحانہ پیش خواهد آمد و طریقہ بزرگان احمدی مجددی بین مراقبات است والسلام

سکوت

مکتوب سویم

بصاحبزادہ عالی نسب والا حسب شاہ ابوسعید صاحب سلمہ اللہ تعالی
 صدر یافتہ و ربیان جواب کتابت ایشان مشتمل بر بعضی بشارات و منع نمودن از
 تکرار حالات توحید و جوی و بیان طرح از گذشتن از ان مقام نسبت نقشبندیہ
 و یادداشت بہنہایہ کہ موافق سنت سننہ است علی مصدرہ بالصلوات و تحمہ

و ما نیاسب ذلک من الاحوال

بسم اللہ الرحمن الرحیم

منذ افروز ہدایت و ارشاد اولیاء کرام سلامت بعد سلام نیاز و وضع می نماید عنایت نامہ پور و
 مسعود مستر تا بخشید و دعا با و بارہ شہا کرد و شد اتارا و عیہ بالفعل ہم ظاہر شدہ باشد امید است کہ
 اتارا این ہمہ التالی بجناب الہی تمام عمر شمارا و درین پیری و ضعف این ضعیف را بدوام توجہ
 ہمت مشکتا بدوام عفو و عنایت و حسن خاتمہ یاد فرما باشد احسن اللہ جزاکم ع و بلا تمنی

من ذنوب الامحاب علی ای الاحراض من العتاب ۱۲

ازین

من کاس الکراه نصیب ؛ بانوقت شمار صحبت ارباب توحید که ظاہر و باطن این بزرگان محمد
 این دیداست که بریاضات و مجاہدات پیدا کرده باشند و از قال بحال آمدہ بسیار است و شمار این
 ازین مشرب خطے حاصل شدہ و آنچه مختار جناب مبارک حضرت امام ربانی است رضی اللہ تعالیٰ عنہم
 ازان خطے یافتہ اندازان معارف پیران ہمیشہ محظوظ باشند و دوبار محظوظ بکنند و احمد سعید مایز
 ایونیان کہ ترک ایون می نمایند بازہ تذکار آن کیفیات ایونی می شوند معاذ اللہ من الحور بعد الکوا اللہم
 ثبتنا و جمع اخواننا علی صراطک المستقیمہ و صلی اللہ علی سیدنا محمد و آلہ و اصحابہ ہمہ
 لیختہ است ہنی و پیر دولتے است سنی ظاہر با بتباع سنت آراستہ کہ شارع را بلان جلے حرف نباشد
 و دل از ما سوا پیراستہ و جان نبور یاد داشت حضرت خواجہ بزرگ و خلفائے ایشان استغفرتے در مشہود و مشاہدہ
 حضرت حق یافتہ نیست نسبت عزیز الوجود حضرت اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم اجمعین۔

۵ تا یار کر خواهد و میلش بکہ باشد ؛ آنچه ارباب ریاضات و مجاہدات و ترک و تجرید و خلوت و
 انزوا و کثرت از بکار آسرا توحید بحال خود دارند نہ قال از غلبہ سکر محبت معذور اند اہل علم و قال در اتباع
 آن معذوران طریقہ خود مقرر کنند معلوم نیست کہ عندالشرع و عقل جایز است یا نہ و معارف پیران ما و شما
 بوجدان صحیح تابعان ایشان می یابند و از تقلید تحقیق رسیدہ اند و الحمد للہ علی فلک بودن شما بہمان جا
 خوب است اگر آنجا مستغنیان آنجا بکثرت جمع شوند سما بجا بسر برند و الالبعد استخارہ در حضرت دلی حاضر
 شوند در این ضعف مفرط شمار بسیار یاد کردیم و دعایا ہم کردیم کہین بجز نزدیک خدا و رسول باشد بہتر بہمان است
 مکر می نویسم کہ بیج کاریہ استخارہ و نیت و نشرح صدر بناید کرد و جواب خط صا جزا وہ عالی نسبت حضرت
 احمد سعید اینست کہ طریقہ بزرگان خود را تا نقطہ آخر برسانند و تسلیم طالبان نمایند جواب خط حضرت
 فضل امام حیوانکہ صحبت حضرت ابوسعید مالانم شما شد و در باطن ترقیات نمایند رسید محمدیم
 صحبت مبارک شما لازم گیرند ؛

مکتوب چہارم

باین بندہ لاشعے عمی عنہ صدور یافتہ در جواب عرضے کہ متضمن بعضے از حال
 قلبی بود در بیان حضور بے غیبت مبرا از بہت فوق کہ نسبت لغت بنیدہ
 عبارت ازان است و استہلاک توجہ و مانیاسب و لک

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حضرت سلامت رقعہ شریف رسید بمضامین مندرجہ اش سرور گردانید اللہ تعالیٰ لشار اہتمام

و علوم و معارف آباء کرام رساند و در قیاسی تکونیات بسیار پیش می آید این همراهِ تکونیات است یعنی فواید
 و جناب الهی سبحانه التجا نمایند که اعمال باطن بر تکمیلین رسد و حضوری که حضرت حق سبحانه را بذات مبارک
 است بر کمال آن بر باطن شریفین ظهور نماید حضور بی غیبت میرا از جهت فوق که متوسل می شود تمام پذیرد و شامل
 دفع جهات است که در و تانسیت لغت بندگی حاصل شود و از کیفیات و حالات گذشته تغییر تو چه تمام نقد
 وقت نباشد بلکه آنهم مستهلک گردد و این استهلاک علامت تمامی میر لطیفه قلبی است و اسلام :

مکتوب پنجم

به بر خور دار احمد سعید طال عمره و رزقه الله سبحانه کمال آبا یه الکرام و سلمه
 بعافی صدر یافته در بیان نصایح و شمه از احوال لطایف عالم امر و عالم
 خلق و حقایق در جواب عرضی ایشان

بسم الله الرحمن الرحیم

مقبول بارگاه الهی حافظ احمد سعید الله تعالی از جانب فقیر غلام علی عنی عنه بعد سلام و دعا معلوم نماید
 کتابت شمار رسید مسرور ساخت تحلف در خطاب و القاب نباید کرد تعمیر او کلمات بلوغ لطایف اعمال حسنه
 و دوام پرداخت نسبت باطن و تحصیل علم و مطالعه مکتوبات شریفه بزرگان خود و کتب قدما صوفیه عوارف
 و تعرف و ادب المریدین و رضائیه الهی سبحانه شتیاق لغا کسب نمایند و بدعا شیر مرانیز یاد و دارند الله
 تعالی از کمالات آباء کرام رحمة الله علیهم بهره وافر کرامت فرماید صحبت شریف و الدعا بخود سلمه الله تعالی
 لازم شناسند و بر لطایف علم امر کیفیتها را از ظاهر می شود و در سیر لطایف عالم خلق بی ریگیها و لطافت
 و بلاهت آنچه نظری است دست و پد نیارت انبیاء علیهم السلام و حالات محبت ذاتیه در آن حقایق
 باید که ظهور کند و وسعت در انوار و علو پیدا شود و اسلام :

مکتوب ششم

بنواجه محمد حسن صاحب بود و کمهاری چستی کصدور یافته در بیان آنکه
 آثار صوفیه علیه که مقامات رسیده اند علوم نافع اند و ترک و تجرید و ریاضات
 بموهرت الهی سبحانه و تعریف بر منکران حضرت مجد و الف ثانی رضی الله عنه
 بتقریر و اضم و تمثیل حالات و در بعضی شبهات معاندان که بر کلام آنجناب

نموده اند و مابین اسب ذک

بسم اللہ الرحمن الرحیم

بجناب صاحبزادہ عالی نسب والا حسب سلم اللہ تعالیٰ از فقیر غلام علی عفی عنہ بعد از سلام
 نیاز میرساند از تحریر حافظ ابوسعید صاحب دریافت شد کہ ملفوظات شریفہ برائے استفادہ طالبان
 ایشان عنایت کردہ بودند ایشان نوشتہ اند کہ تحریر اینجناب بسبب بجا و متضمن فرایدها اللہ تعالیٰ طالبان
 را بآن منتفع فرماید حضرت سلامت لاریشاد فرمایند کہ آثار صوفیہ عالیہ کہ بعنایت الہی بمقامات رسیدہ اند
 پیست تا دلیل باشد بر کمال باطن ایشان و آن علوم نافع است و ترک و تجرید و ریاضات و ترک
 مرغوبات و مالوفات چنانچہ از بزرگان دین ہمین مروی است آری اگر موہبت الہی و ستگیری
 فرماید و کسب کمالات ریاضت را و خلعت نباشد مگر باز بر مجاہدہ باید آمد دیگر ارشاد فرمایند و انشا
 نمایند و اعتقاد در میان نباشد کہ اللہ تعالیٰ بنی آخر الزمان را صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ملت
 حنیفہ عنایت فرمودہ و وحی نازل کردہ و معجزات کرامت فرمودہ ہمہ عالم از علماء و عقلاء بان اقرار
 کردہ کہ در آن اشتہا ہے نامذہ اگر چندے از معاندان انکار حقیقت آن نبی صادق مصدوق
 نمایند اعتقاد سے نہاد پس اللہ تعالیٰ شیخ المشائخ حضرت مجدد الف ثانی را از مقامات عالیہ
 تلقین کرد و فیوض و برکات تازہ مرحمت فرمود و علماء و عقلاء آن کمالات را حاصل کردند و اقرار
 نمودند در آن شبہ نامذہ اگر بعضی از علماء ظاہر بتسلسل و حیدر انکار نمایند کہ بار اچرا نمیشود
 اعتبار سے ندارد و ہر اعتراض را جوابی معقول موافق علماء صوفیہ موجود است و رسائیل
 اعتراضات متعددہ مشہور یافتہ است انبیاء عظیم السلام را از اعمال امتیان ثواب حاصل
 است الدلیل علی اللہیہ کفاحہ لہم بطلب صلوات الہی برائے ہمین صد و ریافتہ کہ در آن مرتبہ
 ترقیبت حاصل شود ہمیں جمع است کہ مامور بطلب صلوات الہی اند و درین درجہ حاصلہ فرایندہ است
 ما وہ والا مامور نہیں شدند مگر از بعضی کم و از بعضی زیادہ و آثار باب ریاضت و مجاہدہ اکثر
 اذکار کہ سبب غلبہ محبت اسرار توحید ظہور یافتہ بسبب غلبہ مکر معذورانہ و بزرگانے کہ ازین بہرہ
 ترقی کردہ بمعارف حقہ شرائع اسلامی رسیدہ اند علوم ایشان موافق نصوص کلام اللہ و حدیث
 است و میتواند کہ بعضی از کمالات الہی در میان میوسلوک ظہور یافتہ بان اسرار ممتاز فرمودہ
 باشند و بعضی کمالات الہی در میان راہ پیش آمدہ ہیچ متفقانے محمود ہوشیاری است ہی اکابر و اصحاب فرمودہ بعضی آیات
 الہی را تاویل کہ معنی دیگر دارد موافق سگریات خود فرود آورده و در عقل و شعاع است صلی اللہ علی محمد وآلہ وسلم خیر خدای
 انبست کہ ہیچہ در فہم نیاید از علمائے آن طریقہ تحقیق فرمایند نہ کہ زبان طعن کشانیدیں نصیحتے است کہ اللہ تعالیٰ فیضہ و کلام
 عزیزان بے تامل و بے تحقیق اعتراضات کردہ اندگان مراد اختلاف ہمہ بجا است ایشان فرمایند کہ چنانچہ

کمالات مرابو اسط حضرت خواجه حاصل است و بجناب حضرت طوٹ الاغٹم رضی اللہ عنہ
 نوشته اندایشان واسطہ فیض ولایت اند نسبت نقصہ بجناب حضرت خوٹ الثقتین
 مقریات معرٹھنان است و بجناب اولیا نوشته اند این کمینہ نہ کہ بردار نعمتہائے ایشان است
 اصحاب کرام را در اصول مقامات یافته اند و اولیا را در ظلال آن و آثار مساوات لازم آید
 لایہ شریفہ و مامن حسابک علیہم من فی شی مشعر بر رفع توسط است و آیہ شریفہ یدعون
 و یجہد و یدعون اللہ فوق ایدلہم میفرماید کہ ہمہ مردیان خدا اند و کمترین صحابی را از ہمہ
 اولیا بہتری دانند فاعتبروا یا اولی الابصار کمالات انہیہ را منحصر و ذکر اللہ داشتن
 فافل از آیہ ولای یحیطون بہ علما شدن است والسلام :

مکتوب ہفتم

باین کمینہ و رگاہ جامع مکاتیب شریفہ صدور یافته در نصایح و استفسار
 احوال باطن بندہ و باران طریقہ و منع از ذکر ملفوظات جناب خود
 بجهت کمال کسری نفسی و از غلبہ وید تصور

بسم اللہ الرحمن الرحیم

حضرت سلامت السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ مدتے شدہ کہ بار سال رقمہ مسرور
 فرمودند و جہش معلوم نیست و طریقہ کہ بشما تلقین کردہ شدہ بران لازم باشد و احوال باطن
 خود و احوال باران نوشته باشند چنانکہ و اگر زیدہ و بگوشتہ خزیدہ بر طریقہ آباء کرام خود و رزش
 نمایند تبرک آرزو و ترک ماسوی و اگر استخارہ راہ وید قصد اینجا براسے چندے بکنند و الا آنقدر
 کہ بشما ویدہ آسانی است بران ثابت باشند و معلوم شدہ است کہ مزخرفات لفظ مرا جمع کردہ اند بسیار بجا
 کردہ اند و بجا ترانکہ مذکور آن میکنند ان بشوید و بارہ بارہ بکنند لغوات و رشحات و مکتوبات حضرت مجدد
 رضی اللہ عنہ و کلام قدما صوفیہ مثل حوارف و تعرف و احیاء و کیمیایا برائے تہذیب و عبرت و عمل کافی اند و مذکور
 حدیث و تفسیر کردن ضرورتہ و اگر بالفرض بیایند پیرزادگی را گزشتہ بجا کساری و فردتنی و ترک میری و
 تیری و فعلت کذا و فعل کذا والسلام :

مکتوب ہشتم

بیشخ تہ الدین مشہورے صدور یافت در استفسار احوال ایشان و کیفیات ذکر

وشغل و مراقبات و احوال یاران ایشان و تاکید درستی اوقات بکثرت ذکر و
احوال بیماری کہ لاحق حضرت ایشان شدہ بود و احوال خلفائے مخصوص خود
تاکید رجوع بجناب پیران کبار نقشبندی و قوادری و بواسطہ مشیخ از جناب الہی
حل مشکلات نمودن

نقشبندی و قوادری

بسم اللہ الرحمن الرحیم - بخدمت شریف صاحب مدارج بلند مدارج ارجمند حضرت مسیحا
قمر الدین صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ و اود عملہ الی غایت ما یتماہ السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ مدت بسیار
گذشتہ کہ باخبار رسید خود در وطن شریف مسرور و فرمودہ اند دل نگران است امید کہ احوال صحت و سلامت
ذات شریف و کیفیات ذکر و شغل و مراقبات کہ بخدمت شریف بیان کردہ شدہ و در حالات ہر مراقبہ
و کسبیکہ برائے توجہ می آیند احوال اینہا ترقیم نمایند کہ دل این فقیر انتظار دارد و در خلوت نشستہ و در برتے
ہم کہ نسبت بہ پرواخت نسبت باطن خود کمال جہد درین مراقبات اوقات بگذرانند گاہے اسم ذات گاہے ذکر
تہلیل بلحاظ اسم یعنی گاہے تلاوت کمال توجہ الی المقصود و گاہے درود بالتجا بجناب پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و
آلہ وسلم و گاہے کلمات طیبات این است اسباب قرب الہی و بندہ را نیز در عادی و نظر حاضر و آرزو
احوال خود نہ زشتہ اند ولی من بسیار ترود دار و درونیم ماہ بیمار بودم من مروحہ را سر یاس بر نالو بود از دور نہ
تخفیفی است مرض بواسیر باوی سخت شدہ بود الحمد للہ کہ حالا افاقہ است ضعف قوی در یافتہ است
از لکنو محافظ ابو سعید صاحب رالطلب و شستہ ام اللہ تعالیٰ آنجہ می باید درین راہ ایشان را کرامت کردہ
است دیگر میاں مولوی بشارت اللہ صاحب و میاں رؤف احمد صاحب و مولوی محمد عظیم و مولوی محمد
صاحب و مولوی شیر محمد صاحب از ایشان نیز بہر دم فایده میرسد شاید حضرت ابو سعید را امتیاز باشد
والعلم عند اللہ سبحانہ صحبت حضرت ابو سعید و مولوی بشارت اللہ انشاء اللہ نافع باشد ہر کہ مراد ایشان
ببیند پیر محمد و گل محمد صحبت ایشان ہم بسیار نافع است شمارا اگر میاں قوری راہ یا بدر و عایت من توجہ
نمایند یا بر مزار حضرت مرزا صاحب قبہ بیابند از توجہ ایشان ترقیابت می شود ایشان بہتر از ہزار دندہ اند
گاہے بجناب حضرت غوث الثقلین مراقبہ نمایند و گاہے بجناب حضرت خواجہ نقشبند مراقبہ کردہ
باشد برائے حسن خاتمہ را یاد بکنند و بدن بیدار بر خود حافظ سعید الدین را دل بسیار بخوابد انشاء اللہ اگر
حیات و فامی کند خواہم طلبید والا ایشان توجہ کردہ باشند و بہت با شاعت طریقہ و احوالے سنت مصطفیٰ در شستہ
باشد سعادت دارین است شجرہائے قادری و نقشبندی و حشی خانہ باشند و در ہر امور بحضرت خواجہ نقشبند
و حضرت غوث الثقلین توجہ داشتہ باشند و بواسطہ ایشان حل مشکلات خواستہ باشند و السلام بہ جمع مددکنان

سلام خوانند:

مکتوب ہنم

در جواب عرضی ملا فقیر محمد کو لابی صدور یافته در بیان معمور و اشتن اوقات

باذکار و مراقبات

حضرت سلامت دل ماہر گزینے خواهد کہ کسی نور توجہ و ذکر و حضور پیدا نموده از ما جدا نشود ازین مردم ما را شرف ما حاصل است چون گما آمده است و معمول است کہ ہر گاہ کیفیت و ملکہ صبر و قناعت حاصل میشود۔ از صحبت مرشدان دور رفتہ مراقبات و اذکار و اشتغال میکند تا در ان کیفیت قوتے پیدا شود و اگر معاذ اللہ فتور یاہ باید تدارک آن کردہ آید اول اہم فوات باز لغی و اثبات بلحاظ مذکورہ باز محض و قوف قلبی و گاہے صورت مرشد و نظر و اشتن و در ہر زکرا این صورت و در نظر و ازند مفید تر باشد و توجہ قلب گاہے مراقبہ اعمیت مراقبہ محبت گاہے بطبیقہ کو قانی مراقبہ اقریبیت و گاہے مراقبہ محبت نیست طریقہ این خاندان و در دو استغفار و تلاوت و کلمات عیبات و نوافل موجب ترقیات میشود:

و ہر گاہ کیفیت و ملکہ صبر و قناعت

مکتوب و ہنم

بہ شاہ گل محمد غزنوی صدور یافته در بیان احوال مرض کہ لاحق حضرت

ایشان شدہ بود و بعضی مواعظ غفلت و اوتقیات طلبا

خدمت شریف مقبول بارگاہ الہی فروغ دیدہ آگاہی ملا گل محمد سلم اللہ تعالیٰ و بارک فیما اعطاه اسلام علیکم ورحمۃ اللہما لعلہم اللہ کہ و نجابت است و غیرت شامد کار از سماہ بیمار بودم الحمد للہ کہ حال صحت حاصل است اللہ تعالیٰ بفضل خود عمرے کہ باقیست و بیاد خود و اتباع پیغمبر خود صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بگذارد و حال شریف متواتر میرسد و بدیافت احوال شما دل بسیار خوش میشود اللہ تعالیٰ و جبارک ترقیات کثیرہ و رحمت و معرفت و اتباع پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و ز ظاہر و باطن نصیب فرماید و غایت بخیر گردانید و جباریکہ شمارا گفتہ ایم سرگرم ہاشند از بخارا شریف اگر طلب مردم آنجا بیاید البتہ بروند یا آنکہ دل گواہی دیدہ استخارہ بکنند باز بروند حاصل اگر اشتیاق مردم آنجا معلوم نمایند بروند سلام من بدان مردم رسانند و جواب خطوط ہمہ مردم نیست کہ با خدا باشند و ہر ذکر و مراقبہ موافقت نمایند اول را حضور سے پیدا شوکارا نیست و بس ملا شیر قازی و جویم مغل افسردہما اللہ لما خلق لہ احوال ایشان معلوم نیست خلقی نجابت است و ترقیات عالی رسیدہ است از عجائب انیست کہ حضرت پیدا کرد از اولاد حضرت

غوث الثقلین و حضرت سید اسماعیل مدنی از سادات مدینہ منورہ وصف ایشان مقدور بیان نہیں ہو سکتا
برائے کسب نسبت مجددیہ این ہر دو بزرگ قدرے استفادہ از مولانا خالد سلمہ اللہ تعالیٰ علیہ السلام
آمدہ اند و صف این سید مدنی با دراک من مقدور بیان نیست و العلم عند اللہ سبحانہ مروجہ زیادہ از حد
کس در طلبہ احزان من جمع آمدہ اند اللہ تعالیٰ ہمہ را کامیاب فرماید میان رؤف احمد صاحب و میں صاحب
صاحب و میں احمد سعید صاحب از صاحبزادہ ہائے نسبت عالیہ کسب کردہ اند بارے شہا از یا کلان و
بنویسند تا کجا رسیدہ اند :

مکتوب یازوم

بہ صاحبزادہ عالی نسب شاہ ابوسعید سلمہ اللہ تعالیٰ در نصایح و وصایا و

شدت مرض صدور یافتہ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

حضرت سلامت السلام علیکم ورحمۃ اللہ مشب شب دو از وہم از مرض بتاریخ نوزوم ربیع الثانی و
مرض تخفیف حاصل است لیکن شستن و برخواستن دشوار است حق تعالیٰ عاقبت بخیر فرماید توجہ و احتیاج
بجناب کبریا بواسطہ پیران کبار برائے حق قائمہ لازم شناسند و ختم کلام اللہ مجید و تہلیل مکرر بخشد مروجہ
اینجا اشتیاق استفادہ فیوض و برکات شادانند حق تعالیٰ شہادا آفتاب افتادہ افکار طریقہ زیادہ تر کند
و احمد سعید را نیز بوردن شاہمہ جان خوب است لیکن عیادت مزین اجرا دار و کثرت عزیزان زیادہ از حد
جلے اقامت نگذاشته است اگلا ان لیشاء اللہ سبحانہ احوال تقدیر معلوم نیست کہ در ارادہ الہی چیست
مروجہ اینجا نظر بظاہر شمار قابل آن میگویند کہ شہا اینجا شہید و طریقہ بزرگان را مدعا بدید امور میں ہونا
و ظاہر و باطن بواسطہ پیران کبار بجناب الہی تفویض کردن و مجاہدی احوال را از تقدیر کریم کار ساز و دین برتق
لب چون و چرا نکشودن و با مردم معارفہ کردن و از زلات اغماض نمودن و مساوی برعکس کسے نیارون و آن
میسر شود و بفقرا سایندن و حصہ عیال موافق معاش فقر و اشتن و از خود و از خلق و از ما سوا نامیدین
و بوردن ہائے حقہ الہی دل قوی داشتن و بوسوسہا از جان رفتن و صبر و قناعت و توکل در رضا و تسلیم و تقوا
و انکسار و خاکساری و تواضع طریقہ دوستان خدا است کتب صوفیہ و مکتوبات شریفہ و نظر و آتن
لازم است دین راہ خود را و شمارا وہمہ دوستان را بخدا میسپارم اللہ تعالیٰ بایں خاک ناچیز و شہا عزیزان
معاملہ تفنیل فرماید حسبنا اللہ و نعم الوکیل یا من لدنا و الیہ المرجع و المرجع لیس لدنا و الیہ المرجع
توسل پیران کبار نارضی اللہ عنہم و عام ذکر و دعا توجہ الی اللہ ہانکسار تمام از اسباب قبول بجناب الہی است

دین تغافل زود و ہر کہ تغافل کند از طریقہ می بر آید العباد باللہ والسلام :

مکتوب دوازدهم

پہ شاپر اوہ مزاجہا نگہ صدر یافتہ و تعبیر ریائے ایشان کہ معروض نمودند مع نصائح دیگر

بسم اللہ الرحمن الرحیم

تائیدات سبحانی و امداوات ربانی شامل حال نجستہ مال ثانیۃ و بیہم سلطنت و شہریاری بودہ ہمہ جا منظر و منصور و مقبول جناب خودارو از جانب فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام سنت اسلام و دعائے کامیابی مطالب ارجمند و مآرب بلند گذارش میںماید شفقہ خاص الطاف مضمون متضمن استفسار تعبیر مناسبت کہ دیدہ اندور و فرمود باین ہمہ مکارم اخلاق سلامت باشد غلام خواب عجب عالم است کہ دوران و ہم خیال را دخل بسیار است احوال گذشتہ و آئندہ نیز دوران دیدہ میشود گاہے احوال بیگانہ می بیند و خیال میکند کہ احوال من نیست این ہمہ اندوہ است گاہے محض القاب و تصرف شیطان میشود چنانچہ یکے آمد و گفت یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم خواب دیدہ ام کہ سر من بریدہ شد فرمودند شیطان با تو بازی کردہ است گاہے خواب متوحش برائے بیدار کردن برائے نماز و ذکر می آید چنانچہ برآمدن عازب صحابی رضی اللہ تعالیٰ عنہ در خواب دیدہ کہ گاوسے اورا شاخہ می زند و تہجد و خواندن سورۃ بقرہ کہ معمول داشت و یہ کردہ بود بسیار شد تہجد خواندن سورہ بقرہ شروع کرد گاہے موافق علیہ اخلاط خواب دیدہ میشود و غلبہ صفر از دیدہ بیدار غلبہ دم خون و چیز ہائے سرخ بنظر می آید بچہیں غذا سے گرم و سرد تاثیر ہا می کند خواب ہائے پریشان اضمحاث اعلام است اعتبار سے نذار و خود را در موتی محل دیدہ اند بسیار مبارک است خدا کے کریم قادر است و مجیب الدعوات کہ بجا می آید و موتی محل در شاہجہان آباد بسیار تشویش با ظاہر نیست مقدمہ دیگر آثار غذا ہائے گرم و غلبہ بعضی اخلاط باشد حق نیست کہ این خواب متوحش برائے بیدار ساختن برائے نماز است کہ از عنایت الہی تنبیہ و آگاہی برائے کار نیک میشود و خاطر خاطر جمع دارند و اندیشہ نکنند صدقہ از گاؤ و یا از گاؤیش بدہند بدل خود باین نیت و التجا بر رب عالم سبحانہ نمایند الہی موافق حدیث کہ صدقہ بلا دفع میںماید این صدقہ قبول فرما و ہر بلا را دفع کن بصدق حدیث پیغمبر کہ خدا صادق است و صدوق صدق اللہ علیہ وآلہ وسلم موسم سرما است آنچه میسر شود داسے کنیل بفقرا بدہند نیت کہ بلا دفع شود عظیم اللہ سبحانہ و سلم صبح و شام وقت خواب آیتہ الکرسی یکبار و ہر شہ قس سہ بار و در روز محفوظ و محفوظ خوانند بود و السلام :

مکتوب سیزدهم

در بیان تعمیر اوقات جان بازان راہ محبت کہ اہل صحوہ تمکین اند و اطوار

واوضاع آہنہا و ذکر اذکار و مراقبات این طریقہ شریفہ و مانیہ و مبارک

بسم اللہ الرحمن الرحیم

بعد حمد و صلوة بداند در راه محبت الہی سجاہ خفقت و بیکاری منع است بزرگان
 دین و جانبازان راہ حق زندگی و در محبت خدا صرف کردہ اند بعضی ہزار رکعت نماز و یک ختم
 قرآن مجید ہر روز وظیفہ داشتند کم خوردن و کم خفتن و کم در غلظ بودن و کم گفتن واجب می دانند
 مختار مانیت کہ در ہر امر و عادت خود توسط لازم گیر و اوقات بذکر معہور وارد تا جمعیت
 و حضور و توجہ صفت باطن گردد و باین حضور اعمال را قبول و کیفیت پیدا شود و ذوق شوق و اشتراق
 محبت نقد وقت گردد و دوام ذکر لازم گیرند توجہ بدل داشتن و توجہ دل بحق سجاہ نمودن و خاطر
 گذشتہ و آیندہ از دل نگہداشته ذکر اسم ذات یا لغی و اثبات خفیہ بزبان خیال ہر وقت باید
 نمود ذکر تہلیل زبانی نیز توجہ بجناب الہی و توجہ بدل بلحاظ معنی کہ نیست هیچ مقصود بجز ذات
 پاک نافع است ذکر گوذکر تا ترا جان است پاک دل ز ذکر رحمان است لغی و اثبات
 بجز تہجیر نیز فرایدی بخشد تلاوت قرآن مجید سیپارہ دو سیپارہ در روز ہزار یا پانصد بار وقت خفتن
 یا ہر وقت میسر شود سبحان اللہ و بحمدہ سبحان اللہ العظیمہ وقت صبح و وقت شام و وقت
 خفتن صد بار سبحان اللہ و الحمد للہ و لا الہ الا اللہ واللہ اکبر و لا حول و لا قوۃ الا باللہ اقلی
 العظیمہ در روز صد بار کلمہ توحید لا الہ الا اللہ و احدہ لا شریک لہ لہ الملک و لہ الحمد سبحی و
 میبت و هو حی لا یموت بیدہ و الخیر و هو علی کل شیء قدریر در روز صد بار استغفار صد بار رب
 اغفر لی و ارحم لی و عاف لی و رب علی انک انت العفو الرحیم اللہم اغفر لی و لوا لذی
 تو اذ و لجمع المؤمنین و المؤمنات بیست و پنج بار اللہم مغفرتک اوسع من ذنوبی و رحمتک
 ارحم عندی من عمی ستر بار ازین استغفار گفتن مغفور شود سید الاستغفار در صبح و شام یک ہر وقت
 خواند بخواند بالیقین بیکبار خواندن این استغفار مشی میشود اللہم انت لای الا لانت خفتن و
 انا عبدک ما اعلم علی سعادتک ما استطعت اذعک بنعمتک علی و اذک بکرمک علی اغفر لی فانہ
 لا یغفر الذنوب الا انت اعوذ بک من شر ما صنعت و نماز شصت رکعت معمول است بلایست
 و تعدیل ارکان و قوم و جلسہ مفیدہ رکعت فرض و سہ و تر و دو از وہ رکعت سنت و باقی نوافل تہجد عشاء
 رکعت یا وہ یا ہشت یا شمس رکعات پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم خواندہ اند اشراق چہار رکعت
 چہار شت چہار یا زیادہ بعد مغرب بست رکعت یا شمس رکعت میخوانند بعد سنت عشا چہار نفل و بعد تر
 دو رکعت نشہ بقراۃ سورہ اذ از زلزلت و قل یا ایہا الکافرون ثواب تہجد دار و بعد زوال آفتاب ہر کے
 چہار رکعت نیز آمدہ است بیک سلام یعنی سورہ افلاص و نوافل و بعضی سورہ یس میخوانند بعد تہجد

استفقا و دعا معمول است باز ذکر مینمایند ازین اذکار و نمازها آنچه مقدر باشد بخوانند راه محبت
 با خدا بودن است یکسو نگرستین و یکسان زیستن نعمت است آبی در نظر داشته بزبان شکر بجا باید آورد
 و در حاجات رجوع بجناب الهی بواسطه پیران کبار خود باید نمود غیبت و سخن چینی و عیب بینی و مدح
 و تحقیر مردم حرام است همه را به تعظیم پیش آمدن و خود را خاک ناچیز دیدن و حضرت حق را سبحانه حاضر
 داشتن و از عذاب خدا ترسیدن و گناہان خود را مانند کوه بر سر خود یافتن و ترسان و لرزان بودن
 که فریاد پیش خواهد آمد و با خلق خدا بتواضع و تعظیم پیش آمدن و حقوق خود بخشیدن و حقوق غیرا مانع
 این است طریق دوستان خدا سبحانه بیکم غافل نبودن و با کسار و شکست و خاکساری بود و نظم محبت
 زیستن صبر و قناعت و توکل و رضا و تسلیم دل مردان دین پرورد باید به حضرت رنگ شان پر زرد
 باید و ذکر هرگز گری دل و شنیدن اشعار محبت با و از حزن بجهت غلبه شوق گاه گاه و استماع قرآن مجید
 بحس صوت دل را برقت و گداز می آرد اللہ تعالیٰ این پریضیعت و همه عزیزان را برین نوشته عمل
 کریمت فرماید اول ذکر از دل باید نمود و محل لطیفه قلب زیر پستان چپ بفاصله دو انگشت مایل به پهلوی
 است هر گاه حرکت ذکر در دل معلوم شود باز ذکر از لطیفه روح که محل آن زیر پستان راست مقابل پستان چپ
 بفاصله دو انگشت است هر گاه حرکت ذکر دریافت شود باز از لطیفه سر که محل آن بر پستان چپ بفاصله دو
 انگشت بطرف وسط سینا است باز از لطیفه خونی که محلش بر پستان راست بفاصله دو انگشت بطرف وسط سینا
 باز از لطیفه اخنی که محلش در عین وسط سینا است باز از لطیفه نفس که محلش وسط پیشانی است باز از لطیفه قلوب
 که محل آن تمام بدن است فکری نمایند زبان بکلام سپانیده توجه بدل و در دل به حضرت حق سبحانه نموده و اندیشه پاک گذشت
 و نغمه از دل بگذاشته بزبان خیال ذکر اسم ذات اللہ تا بچند بار ذکر بخمال خود می گویند خداوند مقصود من تویی
 و صفات تو محبت خود و معرفت خود به هر گاه لطائف بعد فاکری شوند ذکر نفی و اثبات می نمایند و پیش آن است که باز از کلام سپانیده
 و عدم درین ناف بند نموده کلمه لا ایزاناف تا بدماغ رسانیده کلمه برفکش بر است می آزند و کلمه الا اللہ بر دل
 بخمال ضرب می نمایند کلمه لا اللہ بر لطالیت خمسہ در سینہ می افتد بمعنی نیست هیچ مقصود بجز ذات پاک
 و صدیکم رعایت عدد طاق باید نمود سه بار یا پنج بار تا بلبست و یکبار باید گفت چندان که نفس تشکی نه نماید
 و ذکر بے جس بخمال و بزبان بتوجه دل و توجه دل بجز حق سبحانه بلحاظ معنی نیز مفید است جس شرط
 نیست بوقوف قلبی و ذکر کین است طریق مشغولی است که اقل استغفار صد بار بکند باز فاکه بزرگان
 بخواند و صورت مرشد و بروئے دل داشته ذکر بکند هر گاه کیفیت و جمعیت پیدا آید آن را شکار دو اگر
 مستور شود باز ذکر نماید کلمه اسم ذات و گاه نفی و اثبات بعد چند بار محمد رسول اللہ گفته باشد هر
 گاه جمعیت و کم خطرگی تا چهار گه پری برسد مراقبه معیت و هو معکم ایما کنند بکند اسرار تو جسد
 و عام حضور و فوق و شوق و بنیود علی استغراق ظاهر خواهد خدا نشاء اللہ تعالیٰ للمراقبه اقر بیت و مراقبه محبت

و مراقبہ مسمی الباطن و مراقبہ حضرت ذات بخت سبحانہ و دیگر مراقبات اللہ تعالیٰ ہرگز را خواہد نصیب فرماید تا یار کما خواہد میلش بکہ باشد و والسلام

مکتوب چہارم و ہم بصاحبزادہ ہائے عالی نسب صدور یافتہ در بیان آنکہ ہرگز اوام حضور و آگاہی نیست از طریقہ می بر آید

صاحبزادہ والا نسب ولایت حسب حضرت سیف الرحمن و حضرت عبدالرحمن در یاد خدا و معرض انسا سوائے باشند بعد از سلام نیاز گذارش می نماید مدتی است کہ از احوال شریف اطلاع نیست تھریان رفع انتظار زودتر فرمایند و میاں عبدالرحمن بجلدی بیاید ہرگز اوام حضور و آگاہی نیست از طریقہ می بر آید پس ماراترسان باید بود کہ طریقہ از دست نرود و والسلام

مکتوب پنجم باین کمینہ و نگاہ صدور یافتہ در جواب عرضیہ تفسیر نوشتن احوال باطن و یاد فرمودن در حضور بعد از استخارہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بخدمت شریف صاحبزادہ عالی نسب حضرت رؤف احمد صاحب سلم اللہ تعالیٰ بعد سلام تھریان میرساند رقیمہ کریمہ رسید و رفع انتظار فرمود از احوال باطن شریف بیچ نہ نوشتند باید نوشت و تاثیر صحبت توجہ و مراقبہ چہ ظاہری شود ارادہ این طرف بعد استخارہ نیک است اوقات و انفاست بوظایف اعمال و اذکار و توجہ مورد اشتن باید ساخت و والسلام

مکتوب شانزہم

بخواجہ حسن مودود کہہاری صدور یافتہ در بیان شرائط مرشدان و
مسترشدان و منع از توجہ قابل جو از فکر بیعت بر و پیش دیگر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ بجناب سقراط معلی القاب سلم اللہ تعالیٰ بعد سلام

نیاز گذارش می نماید الحمد للہ کہ صحبت و شفا حاصل است و سلامت و بقائے ذات و اصلاحات
 مستعدی صاحب آداب المریدین رحمۃ اللہ علیہم آنچه لاند صوفیہ است بوجہ حسن بیان فرمود
 اللہ تعالیٰ این ضعیف را توفیق عمل عطا فرماید درین وقت کہ در ہم قصور راہ یافتہ و بدعت
 و خلاف شیوے پیدا نموده در پیر آنچه ضروریست علم عقاید و فقہ و علم اخلاق صوفیہ و اعمال
 بتعمیر اوقات و ترک و احرز و تاثیر صحبت او اگر چستی است بذوق و شوق و گرمی و حرارت
 و ہمارا گرم نماید و قادی از نسبت محبوبیت پر توے تواند القا نمود اگر نقشبندی است بجنور و
 جمعیت و جذبات و واردات جانہا را مستنیر گرداند و مجددی بعد افاقے نسبت قلبی تسلیم
 نسبت بائے عالم امر و عالم خلق تواند کرد و لازم است و مرید را توفیقات می باید و ترک چون
 و چرا و دیگر چیز یاد رکاز است مرید را بعد علم ضروری ایمانیات و عملیات متابعت شیخ خود
 اگر علم و عمل ضروری و احوال و ترک دنیا دارد و واجب است والا ہر کس سال شیخ است در امور
 طریقت و باطن و در اعمال ظاہر آنچه موافق شرع باشد اتباع فرض راہ است و کنارہ از اہل
 غفلت و تقسیم اوقات بروظالیات اعمال نیک و دوام توجہ و ذکر و شب خیزی و سحر خیزی و از
 دیدہ محبت اشک ریزی می باید کم گفتن و کم خفتن و کم خوردن و در خلق کم بودن و صبر و قناعت
 و توکل و تسلیم و رضا لازم حال طالبان خدا است سبحانہ ظہور اسرار توحید از کثرت ذکر و
 زائل موجب غلبہ محبت میشود و مشتاق بوسم و خیال راضی نیست وائے بر کسے کہ عمرش با آخر
 صیید و آں چہ می باید حاصل نکرد و فوا آسقاہ روزگار بہ بطالت بسر کرد و فوا حسرتاہ ع
 فائے گر گریہ نیاید ببد و گاری دل و رب انی حسنی العبادت انت رحمہ الرحیمین -
 کا چہ تدبیر اے مسلمانان کہ من خود را نمیدانم و غم ایمان اندوہ افزائے وقت ماست اندیش
 گناہان و رشکست خاطر نقد حال ہمتے از بزرگان امید می دارو کہ بدعا و استغفار اللہم اغفر
 و ارحمنا لام را سرور و راحت فرمایند جنرا کما اللہ خیر الجننا و اگر چہ سخن بدرازی کشید
 لیک از تحریب و تقیر و تطہیر چارہ نیست تکرار بیعت اصل کہ در آمان در طرق صوفیہ است
 حاجت نیست اگر ضرور باشد بر اے استیفا نہ در صحبت پیرے دیگر چہا جائیز نبو و مقصود
 حصول فیوض الہی فرمودہ اند نسبت باطن کہ سبب غلبہ محبت و معرفت و توحید است اگر
 از صحبتہائے متعددہ دست و ہر چہا حاصل نکنند بخدمت حضرت صاحبزادہ سلم اللہ
 تعالیٰ بعضی سلام اشتیاق و التماس تاکیدات برائے تکفیل علوم و تعمیر اوقات بوظالیات
 بجا و اعظ و دوام ذکر متصدع میشود و اسلام ۶

صاحب آداب المریدین شیخ ابو الخیر عبدالقاصر ابن عبداللہ السمرقندی المتوفی سنۃ ثلاث و ستون و خمسین

مکتوب مفہوم

در بیان روشنی و طریق درویشان و بیخ تسلیک حضرت ایشان مجدد الف
ثانی رحمہ اللہ و احوال و مجال بد مال بخواجہ حسن دودہ شی صدیق یافتہ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

بسم اللہ الرحمن الرحیم
 بابت سلام نیانوائتاس و عامیر ساند عنایت نامہ کرامت شامہ درود مسعود امتیاز بخش فقیر حقیر گوید
 با این ہمہ الطاف عمیم سلامت با کرامت باشند کہ یاد فرمائی درویشان خالک نشینان می فرمایند عنایت نامہ
 متضمن مطالب اربعہ بود بیان مشرب اہل توحید و طریق سلوک و اذکار و آداب و اوضاع سالکان ۱۲۰
 درویشی عبارت از دعوا م ذکر و وظائف حیوانات است و آن علوم ثمرہ ریاضت اگر چه مواسب حضرت
 و باب است لیکن اکثر از معدرات آن تاگزیر طالبان خدا را سبحانہ توفیق متابعت طریق اولیا مساعد یاد
 باین طریقہ رفتن و باین علوم ممارست نمودن پس غنیمت است کہ در ضمن اذکار و مراقبات حاصل میشود
 اللہ تعالیٰ ترقیات عالیہ نماید فرمایند در طریقہ صوفیہ کسی بذوق و شوق فرسند است و کسی دیدن مناسبات
 را کہ بسیر عالم مثال یافتہ مسرور و دیدن فرشتہ شاد و کہ بعالم ملکوت رسیدہ اما آنکہ تجلیات و تنور بانوار و
 و شنبہا یافتہ مناسبے بعالم جبروت پیدا نمودہ ع عینا الارباب النعمیم نعیمها و این پس مانہ
 طریق دوی دل بچہ مسرور نماید مگر بہت بزرگان مدد فرماید بندگان این طریقہ بتوجہ و بہت القائے ذکر و مراقبات
 می نمایند باز القائے جمعیت می کنند کہ سبب بخودی و بخاطر گی یا کم خطرگی گردد باز بہت فرمایند کہ از توجہ گاہی
 کہ پیش آن آمدن و تقابل روح داشته و از آمیزش جسم کم ساخته نقد وقت شو باز بخجانی دوست و بد لطیف
 ملا پس عارفات و بود نماید حضور حاصل آید پس براقبہ جمعیت اتصالے متخیل شود و توجہ الیہ و در ایوانے
 ممکنات جلوہ فرما شود و اسرار توحید آشکاف نماید والا تو جلیب جمعیت و بخودی و کیفیات لازم باطن باشد
 و ذوق و شوق و استغراق و آہ و ناله دل را گرم و شورش انگیزد و پس در توجہ بہت فوق کہ متخیل میشود مانند
 جہت گرد و انوار نسبت کہ عبارت از دعوا م گاہی است بدن را احاطہ نماید نسبت نقش بندی عبارت
 ازین حضور است باذکار بطالیف دیگر و لطیفہ نفس اقتد و اسرار و حالات متنوعہ ظہور گیرد و وجود و توحید
 وجود خود را ظل وجود و توابع وجود حضرت سبحانہ یابد و عدی ماند جامد افعال را در سر قلب کہ از یک فاعل دید
 و درین سیر صفات را پر تو صفات حق یافت و تسلیم در رضا و نماندن چون و چرا بر قضا و اسلام حقیقی دست و پا
 و شرح صدر حاصل شد و اصلاحات این طریقہ کہ بسیار بیان کرده اند ہر کجا اللہ تعالیٰ خواہد بآن برساند
 ظاہر و باطن با تہلح شرع و اخلاق نیک و نیات حسنة آراستہ شد مقدمہ را بعبہ مذکورہ مجال است و در حدیث

مکتوبات حضرت شاہ غلام علی رحمانی

است مذکور این صیاد آمد و صحابہ کرام رضی اللہ عنہم سو گند خوردند کہ این صیاد و جمال است و قفہ تمیم داری
 و حدیث آمد و آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم آنرا شنیدند اند و سکوت فرموده بلکه ارشاد کردند
 کہ آن چه من میگویم در طلبه داخل نخواهد شد تمیم داری شخصی بصفت و جمال دیده او گفته است کہ من در طلبه
 داخل نخواهم شد پس یکی ازین ہر دو این صیاد و آنرا کہ تمیم داری وید و جمال باشد و یکی سے معاون او یا گویم
 کہ صفت و جلالی و اخلاقی و تلبیس بالفعل و در کس نمودار شد و در قرب قیامت در یک کس ظہور کردہ سبب
 قفہ گردد :

مکتوب شہر و تمیم

نیز بنحو احسن بود و در یاد یافتہ در بیان توحید و جودی و شہودی و مسئلہ
 تخلیل اصیل و اصل و بعضی نصیاح بفرزند ان ایشان و مانیا سب و لک

از جانب فقیر قلام علی عفی عنہ بعد اہدایہ کے سلام السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ گذارش
 مینماید الحمد للہ کہ بندہ بخیر و عاقبت است و سلامت و خیریت ذات والا صفات مستدعی عنایت
 نامہ گرامی متضمن الواح کرم بود و مسعود مسترت با کثیر و بخشیدہ بے تکلف میگویم کہ دل ناتوان من بوصول
 صحایف شریف بسیار خوش میشود چہ از محروم و دور و چہ از مطالعہ فیض بود و چہ از مضامین معرفت افزا
 و چہ از علوم مندرجہ در آن وسیلہ الشرف بہر صورت بواسطہ عنایتہا نشا طہا حاصل است و انبیا طہا
 حاصل است جز انکم اللہ سبحانہ خیر الجزاء و سلمکم و القاکم ارشاد کردہ اند کہ معرفت توحید و جودی متفق
 علیہا کے جمیع عارفان است شک نیست کہ طریقہ صوفیہ علیہ از کثرت نوافل و عبادات و اذکار و حویہ
 غلبہ محبت میشود و آن سبب اتحاد با محبوب میگرد و مجنون حامری در غلبہ محبت مخلوقے ترک مالوفات
 محذوہ ہذا کرد و تصور مقصودش پرداختہ و عی انالی اگر و صوفیہ صافیہ را کہ ریاضات و مراقبات و توجہ
 نام بحضرت ذات پاک دارند اگر چہ آنجناب قدسی قباب در رغبت تشریح از غلبہ محبت متخیل یا متیقن میگرد
 این ہمہ است غلبہ محبت و بدین کیفیت رایگے گردانید اگر روح لطیف را با مرتبہ مقدرہ آہیہ سبحانہ
 کہ معیت او از ایمانیات است متخیل با اتحاد گردانند و نہ نیست پیران ہائیز با این معرفت اقرار دارند
 لیکن علاء اللہ سمانی ابوالکارم حضرت رکن الدین رحمۃ اللہ علیہ و اتباع ایشان ازین معرفتہ تجاشا
 دارند با حضرت عبدالرزاق کاشی رحمۃ اللہ علیہ چہ معارضہ فرمودہ و آن رو بدلی در نفحات حضرت
 ملا جامی رحمۃ اللہ علیہ مذکور است و بنندگان سہرندی بعد ثباتہ این مشہد معارف دیگر بیان کردہ اند
 آسے آیتہ شریف رب زدنی علما اشارہ است با آنکہ کمال انسانی منحصر در حوصل یک نحو علم نیست

وہم غیر مقرر است بانکہ صوفیہ کہ این دیدر اکمال دانستہ اند و ہمچہ پیش نیست علما و عقلا خلاف آن گفتہ اند آن موافق است بشرح شریف کہ مبنائے آن بر غیریت است کفر و اسلام را یکے اعتقاد کردن نہ از عقل است غلبہ سکر است کہ باین اتحاد باعث شدہ و باین غلبہ معذور اند این عقیدہ را سبب حصول وصول دانستن معلوم نیست کہ از کجا آورده شد از حصول وصول بعد رفع حجب ظلمانی کہ رذائل نفسانی و وساوس شیطانی است دستور شدن انوار صفات از نظر است مرتبہ احسان دست مے دیدگان اناجی عین و کائناتوای اللہ سبحانہ ہما از صحابہ کرام مروی است کہ کمل عارفان اند رضی اللہ تعالیٰ عنہم و از امیہ بدی کہے نسبت اتحاد و عنایت ثابت نکرده و از جمیع اولیاء و علم و معرفت مرتبہ عالی دارند متاخران نقشبندیہ از طرف شیخ المشایخ حضرت خواجہ محمد باقی رحمۃ اللہ علیہم لطائف بسیار دریافتہ و در سیر لطیفہ علوم و معارف جدیدہ بیان کردہ اند و در سیر لطیفہ قلبیہ اسرار توحید و جودی بیان نموده اند و در لطائف دیگر معارف دیگر یافتہ اند و علیٰ از اصحاب ایشان بآن اسرار اعتراف کردہ ہرگز متصور نمی شود کہ این قسم جماعت مسلمانان بر ضلالت و باطل اجماع نمایند و ارباب وحدت و جودی از لکھا گذشتہ تا مذموم اللہ کہ بر بطلان جمع شوند باطل از سایہ ایشان گریزان است رحمۃ اللہ علیہم و معارف توحید و اتحاد و در کتب این اکابر موجود است ازین علوم برتر رفتہ باشند اگرچہ در کتب یافتہ نمی شود و بحجاب این کبری اعتقاد درست داریم پس مقتضای سیر لطیفہ قلبی است کہ از سکر و غلبہ محبت باین چنین اسرار تکلم فرمودہ اند این فقیر تال این اکابر احمدیہ مجذوبہ است فوقاً و وجداناً و مقصود منحصر درین معرفت نیافتہ است و آل چہ بزرگان احمدی مجذوبی گفتہ ہمہ راجح و دیدہ است ہر مقام این عزیزان انوار و علوم علیحدہ وارد و مقامات عالم خلق ایشان چہ انوار و وسعت نسبت وارد چہ احوال ہائے لطیفہ بزرگ می بخشد جزا ہم اللہ خیر الخیراء تحریر این معانی اگر فوقاً و وجداناً نمی یافت ہرگز نمیکرد و خدائے تعالیٰ را بیا مرند و حدیث شریف آمدہ کہ حاصل آن اینست کہ تا کہ مردم در نظر مومن کمتر از لشک نیاشد مومن نمی شود یعنی در نفع و ضرر النافع ہوا اللہ سبحانہ و الضار ہوا اللہ جل جلالہ موجودات اگر غیر حق نباشند پس رسول خدا صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و کعبہ شریف و قرآن مجید و صلوة و صوم و امثال آن را چہ ظن توان کرد اشتغال باین باطلہ درست آید و وجودات متبرکہ کہ آن را چگونہ چنین باید دید کہ سلطان المشایخ رحمۃ اللہ علیہ فرمودہ اند سلطان المشایخ قدس اللہ سرہ العزیز عدم تاثیر خلق را بیان فرمودہ اند نہ آل کہ رسول و کعبہ و قرآن مجید و صلوة و صوم را عین حق گفتہ اند و در کلام قدمائے حضرات چستیہ رحمۃ اللہ علیہم جز زہد و تعبد و ترک و انزوا و زوال ذاتیت از اسرار توحید سخن نکرده اند متاخران خصوصاً جناب مبارک ابن العربی رحمۃ اللہ علیہ چنین باب بسیار غلو دارند حضرت شیخ ابن العربی سید متاخران و حجت متقدمان اند علم توحید و تفصیل بیان فرمودہ جزا ہم اللہ خیر الخیراء پیران ما از کلام ایشان استفادہ دارند چنانچہ استفادہ ابن حاجب و ملا جلی

تاریخ
تاریخ

درہتی و درخوار سیبویہ ثابت است و جزئیات مسائیل زیادہ تر از سینبویہ بیان کردہ اند مسئلہ تحلیل اصابع ارجل یا خوبتر شدہ اند و عادیث و اقادیل فقہ تحریر فرمودہ اند از تحت القدم از خنصر قدم مبینی تحلیل اصابع تا تحت خنصر قدم لیسری لسنون است چنانچہ بیان کردہ اند تحلیل اصابع دستہا معمول نیست و عدیثی کہ تحلیل اصابع دستہا وارد شدہ گفتگو کردہ اند حاجت تحلیل اصابع نیست مگر اصابع ارجل را تحلیل موکداست پنجاہ سال در ادراک حالات باطن کہ چلیست و از کجا است بسر بردہ ام خدا کند کہ لغات معرفت افزا بکیفیات و الوار بکتبہ و متواترہ و مومہ بہ آلف قدر دل را مخطوط سازد کہ این ہمسہ اوراکات در برابر ان مثل لاشی گروہ کہست کہ اورا کشف عنایت شود کہست است کہ اورا ادراک حالات مرحمت گردند بیدہ بسبب تیرگی استعداد کشفی ندرم و جہان و شوق و ذوق کرامت کردہ اند نعمتہائے متواترہ و تمکاثرہ منعم حقیقی از شکر و حمد و مدح و ثنا افزون است شکر نعمتہائے حق چندان کہ نعمتہائے حق امیدوار است کہ بدعائے دوام عاقبت و حسن خاتمہ مدد فرما باشد صاحبزادہ ہائے عالی جناب سلمہ اللہ تعالیٰ و جعل اللہ سبحانہ کل فر و منہم قطباً و غوثاً و اماماً بعد قبول سلام نیاز احوال شریفہ در کسب علوم و تعمیر اوقات با ذکر بطریقہ البیعتہ آبا کے کرام خود جہم اللہ نگاہدار زند و بندہ را بدعا و پاد حق مسزور فرمایند و این عزیزان را تاکیدات بلیغہ در کسب علوم و تعمیر اوقات بوظایف اعمال و اذکار نمایند اہمال دیں باب تجویز ندارد قطب الاقطاب مودد رحمۃ اللہ علیہ و عمر سعادت سا لگی قرآن مجید با ترجمہ یاد کردہ اند اتباع ابائے عظام ضرور فرض است و السلام ملفوظات بزرگان در زہد و توکل و مقامات عشرہ و نوافل و عبادات معلوم نیست کہ ما خدا این قدر نماز لازم کجا دارند و حکایات الصالحین و کلام لقمہ بیدہ و توجہ و حضور و متابعت سنتہ سنیہ شامل است معلوم نیست کہ ملفوظات آنجناب چه قسم است دو ورق نمونہ آن افادات می تواند شد چنانچہ رسالہ بر بان البیعتہ اکثر آن متضمن کلام حضرت ابن عربی است و مذاق ایشان را مثل باہیم امتدیم اہتدیم۔

مکتوب نوز و ہم

باین بندہ لاشی جامع این مکاتیب عنی عنہ صدر در یافتہ در جواب عرضیہ بیان خوشنود گشتن از مطالعہ رسالہ مراتب الوصول کہ تصنیف کردہ ارسال حضور نمودہ بود با بعضی نصائح و طریقہ تسلیک طالبان و تقید بجا آوردن سجدات نیاز مندے بجناب ایزد سبحان و معین کردن حصہ فقرا و در

فتوحات مذکورہ حدیث و تفسیر و کتوبات وغیرہ قبل از توجہ و حلقہ و مانیاسب ذلک

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بخدمت شریف صاحبزادہ عالی مراتب والا نشان حضرت شاہ رؤف احمد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ بعد از اسلام علیکم ورحمتہ اللہ وبرکاتہ گذارش بنمایند و قطعہ عنایت نامہ مع رسالہ شریفہ صادقہ صدوقہ رسبہ مسرتبا بخشید جزاکم اللہ خیر الجزاء و از مندرجہ آن خیلے سرور حاصل شد حق تعالیٰ و تبارک و تعالیٰ تریبکت و اشاعت طریقہ شریفہ احمدیہ مجددیہ علی صاحبہا الصلوٰۃ و اخیہ عنایت فرماید بر استقامت مردانہ باشند و از ہم کس بیگمانہ و با خدا یگانہ و در محبتہا دلوانہ و ما از آن صاحبزادہ والا مناقب بسیار خوش ہستیم خدا کے تعالیٰ در ہر دو جہاں خوش دارد و مشایخ کرام نیز رحمۃ اللہ علیہم از شاہ خوش باشند ہر گاہ در وہاں توجہ و حضور ہمیت و وسعت انوار پیدا شود بہتر آن است کہ آن توجہ مضمحل گردد باز توجہ بفقہ بکنند خدا کند کہ تصفیہ قلب و تزکیہ نفس بطالبان خدا حاصل شود فقہرا از وہاں فراموش نکند و آل ہمہ از فتوحات عنایت شود حصہ فقہر مبین باشند فقہراء کہ علیہا اللہ اند ہمراہ شما باشند و مذکور تفسیر و حدیث و کتوبات شریفہ و عوارف و تعرف و لغات و فقہ حلقہ متبرکہ شدہ باشد و وقتے از اوقات سجدات محبت دنیا ز مندی و تضرعات و گریہ و زاری بجناب حضرت باری کردہ باشند در خلوتے کہ خالی از غیر و شما باشند این فقیر محققا شئی را بدعا یاد داند از مطالعہ رسالہ شریفہ بسیار خوش شدیم حق تعالیٰ آنچنان کند کہ مضامین رسالہ شریفہ کا لا و تکمیل علی احسن الوجہ و در شما و در یاران شما ظہور کند و طالبان خدا را بہرہ یاب کند و حق تعالیٰ آنچه ابا و جد و کرام شما عطا کردہ شمارا عنایت کند و السلام علیکم و علیٰ امن لدیکم

کتوب مستم

بصاحبزادہ عالی نساب حضرت حافظ ابو سعید صاحب و احمد سعید صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
صدور یافتہ و در جواب عرائض انشیاں و در بیان آنکہ در توجہ و ادراک حالات
نیک نیک نظر باید نمود امر اسانے نیست کسب مقامات مجدد و پیشا لک
را کہ سیر متوسطہ داشتہ باشد در ذہ سال می شود

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بخدمت شریف صاحبزادہ عالی نساب حضرت حافظ ابو سعید صاحب و احمد سعید صاحب سلمہ

وہی ہے جو علم الہی ہے

اللہ تعالیٰ بعد سلام نیاز وضع باو دو قطعہ رقمہ شریفہ بود و مسعود مست رسانید و مندرجہ دریافت
شماراوقات خود نوشتہ و نما لکھا لے زیادہ تر توفیق کرامت فرمایا تا تہا بزگان خود در اعمال و
تاسخ آن عطا نماید در توجہ و ادراک حالات نیک نیک نظر نمایند آسانے نیست بعد تہا تحقیق
و حاصل انوار می شود و اثرہ آن تہذیب اخلاق و برائے خدا برون و بے توجہ تاویل ماضی یعنی شدن
کرامت میفرمایند و مل حزینے و سیدہ بے کینہ و نیت صالحہ بے قصدی باید حزن گذشتہ کہ عہت
و بے اخلاق و بے نیت نیک عمل آمد و حزن آئینہ معلوم نیست کہ در تقدیر چیست سیدہ بے کینہ
بدون دیدن تقدیر یا فعل الہی سبحانہ کے ہم میرسد نظر حاصل پیدا کرم ولوث وجود خود از لوح ہستی
ہاک نمایم اسے برادر مصرع تو باش اصل کمال نیست و بس ذرات و افعال و صفات خود استہک
دائیم و لب چون و چرا نکشائیم اگر معرفت معیت کہ باہمہ است عیان شود و آثار و صفات کہ فی النفس
افلا بتصورین در ممکن مشہود گرداننا سرار علم باطن بہرہ حاصل شود معاذ اللہ این معرفت عزیزان
چونو شتم من نادان معارف چه دانم بے قصد و توجہ وقت شمار اضیاع کردم معاف فرمایند فرمود سپار فرمود
سپار فرمایند ان کبار کسب نسبت نمرود مقامات حضرت مجدد رضی اللہ عنہ کہے کہ کسیرا و متوسط باشند و رذہ
سال میشود مولیٰ غلام کی پینچ سال بہ نصف طریقہ رسیدند عرض کہ احتیاط ضروری است منکر را دست آور
بیت نیاید اسلام

مکتوب بہت و یکم

بجناب خواجہ حسن صدر یافتہ در بیان آنکہ علوم صوفیہ وجدانی است و علم
الہی در احاطہ ممکن ممکن نیست و ما نیاسب ذکا

بسم اللہ الرحمن الرحیم

بجناب فیض صاحبزادہ والا سید عالی صاحب حضرت خواجہ حسن صاحب اللہ تعالیٰ از فقیر غلام علی عفی عنہ
بعد سلام نیلا گذارش مینماید کہ نوشتہ نام مجربہ و ہم شعبان ہجری ہم آن بود و مسعود فرحت فراوان رسانید
علوم صوفیہ از تصفیہ باطنیہ ہم وجدانی است بحجت است بر ایشان کمالات حضرت حق سبحانہ بر انواع
ظہور یافتہ بعضی را بکمالے مشرف ساخت و بعضی را بعلیہ ممتاز فرمود و افاق این آیت شریفہ علوم الہی
در احاطہ ممکن ممکن نیست مراد فی علما طالبان بکمال بجد و جہد آن را دریافتہ اقرار و تصدیق آن کردہ
اند حضرت حافظ ابو سعید پیرزادہ مجددی سلم اللہ تعالیٰ مد آجآئدہ اندوشتہ ام کہ بخدمت برسند
ایشان از حضرت شاہ در گاہی رنگہ از نسبت چشتی برداشتہ بودند و بتوحید چنانچہ رایج است گویا

وہی ہے

بودند نزد این ناچیز برائے کسب نسبت مجددی آمدند آہ آہ من کجا و کمال و اکمال این نسبت عالیہ کجا بہ
 نمی از ان حدیثا رسیدہ ام ہائے وائے این بود و قسمت من ہر کہ بہ نمی رسیدہ سیرانی و شادابی و مجربین
 از و معلوم بہ صورت از انوار این نسبتہا بہرہ در یافتہ اند بخد مت مشرف می شوند صحبت اہل باطن سکوت
 و انعکاس انوار باطن است و صحبت علماء و علم و گفتگوئے ایشان بوجدان و دریافت خود پڑ از معارف مجرب
 الف ثانی اند و نورے از ہر نسبت آن پیشوائے اہل تحقیق و باطن ایشان تافہ است بسیار بزرگ اند احوال
 فقیر زبانی ایشان دریافت نخواہد شد و السلام

مکتوب نسبت و پیوم

بمیان محمد حسن کپیل انگریز صدر و ریافتہ و ررہ دنیا زے کہ نواب امیر خان

برائے خراج خالقہ عرش اشتباہ مقرر کردہ بود

بسم اللہ الرحمن الرحیم

حضرت سلامت السلام علیکم ورحمۃ اللہ چہل سال یا زیادہ شدہ باشد کہ در غلو تے بدل از آرزو
 فکستہ و در بروئے خلق بستہ بصبر و قناعت بسر بردہ می شود و بے روز و روزینہ و بے تعیین بعاقبت
 و فراغت معاش بسر بردہ میشود الحمد للہ علی نعمایہ بنواب صاحب امیر لدولہ ازین امر مذکور نباید کرد
 قبول نیست مبادا در طریق فقر و قناعت و صبر و توکل علیہ و عارے دین آخر عمر لاحق گردد
 ما آبروئے فقر و قناعت نمی بریم ؛ با میر خان بگوئے کہ روزی مقدر است ؛ و دین عمر احتیاج بجاتبانی
 بردن خلاف استغناء و کبریائی در ویشان است ؛ خاک نشینی است سلیمانیم ؛ عار بود افسر سلطانی
 ہست چہل سال کہ می پوشش ؛ کہنہ نشد خلعت عریانیم ؛ و السلام ؛

مکتوب نسبت و پیوم

بحضرت مولانا خالد رومی صدر ریافتہ و در بیان حب صرفہ ؛

بسم اللہ الرحمن الرحیم

پیران کبار ما رحمۃ اللہ علیہم فرمودہ اند کہ تعیین اول حب ذاتی است و این حب را چندین درجات و
 اعتبارات است محبوبیت ذاک خود را و این را حقیقت احمدی گفتم اند و محبوبیت ذات پاک
 خود را با متزاج محبوبیت این اعتبار را حقیقت محمدی فرمودہ اند صلی اللہ علیہ صا جہا و بارک وسلم
 و محبوبیت ذات پاک خود را این را حقیقت موسوی فرمودہ اند و انس حضرت ذات پاک خود را مرتبہ

خلعت فرمودہ اندوہیں خلعت حقیقت ابراہیمی است علی نبینا وعلی جمیع الانبیاء والصلوة والسلام و ہمیں حسب ذاتیہ منشا و وسبب و جمیع کمالات است چہ کمالات ذاتیہ و چہ کمالات اسمائیہ و صفاتیہ شامل کما ہمیں حسب ذاتیہ باجمیع درجات و اعتبارات آن کمالات مراقبہ کردہ باشند کہ فیوض این ہمہ درجات بر سببیت وحدانی می آید و گناہ ہے مراقبہ جدا جدا باین درجات باید نمود و بندہ مراقبہ ہمیں ملاحظہ و فوق حد و مولوی غلام محی الدین را القلم نمود و سعادت و نسبت باطن اینها پیدا شد فوق و شوق و گرمی و بیتابی مقتضائے قلب است و در اولیائے کرام شایع است و فیوض آن مراتب در اصحاب کرام مشغولے داشت این است و بفضائل اصحاب عظام بر اولیائے کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم والسلام :

مکتوب بسبت چهارم

نیز بصاحبزادہ صدور یافته در جواب تکرار بیعت و آنکہ درائے توحید و جدوی و شہودی مقامات دیگر ہم پیش می آید و مواضع کسان و احوال دیگر

غزیران بہ بیان گوہر شان

بخدمت شریف مستند افروز اولیاء کرام حضرت عاقل ابو سعید صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ لا شاعته و الطریقۃ الشریفیہ آیین از فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام نیاز میرساند رتیبہ گرمیہ بود و مسعود مسرت فرادان بخشید از ملاقات خواجہ محمد حسن صاحب مرقوم بود بسیار بجا شد ایشان در عدم حوالہ تکرار بیعت دست توحید و جدوی بسیار غلو دارند آن چہ نوشتند کہ بیعت بروست و غلیظہ منع از ان جهت است کہ موجب فساد خواهد شد و تکرار بیعت صوفیہ مشتاقان کسب نسبت برائے اصلاح باطن است قیاس یکے برویکے درست نباشد و پیران مجددی دریافتند و کشف صریح صحیح معلوم فرمودہ کہ بعد ظهور معرفت و وحدت وجود توحید و دیگر پیش می آید و بعد از ان سیر در مراتب دیگر است کہ این دو توحید را جدا بخارج ظہورے نیست و ان هر دو توحید در راه میماند حضرت خواجہ محمد حسن صاحب باین تحریر اعتبار نکردند مجادلہ نیست آن چہ وحدانی و مقرر بندہ بود نوشت ما علی الرسول الا البلاغ پیشینان را بتصفیہ و ریاضت بغلیظہ محبت ہر روز ظاہر میشد پس بابت و اعتقاد کہ بان غزیران داشتند تکلفات بتدقیقات موافق آن غلیظہ حال از کتاب و حدیث آن معانی برآوردند و آن معنی حدیث نیست :

مکتوب بسبت پنجم

بجناب خواجہ حسن مودود صدور یافته در کمال انکسار و وید قصور خود و معہ بیان

جوار تکرار بیعت برائے اصلاح باطن نہ بچیت فساد و آنکہ ورکے علم توحید
 وجودی و شہودی مقامات دیگر اندک ہزاراں متوسلان مجددیہ بیان ہر فرزندہ اند
 بجناب مبارک مقدس صاحبزادہ عالی نسب والا حسب خواجہ حسن صاحب افسان اللہ سبحانہ الیہ
 بطا و مرتبہ الاحسان و دوام الرضوان از فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام نیاز میرساند صحیفہ شریفہ مہر و دم
 شعبان بود و سعادت تو امان مسترت فراوان رسانید اللہ تعالیٰ آنجناب را تبحر در علوم شریعت و طریقت
 عطا فرماید مقدمہ تکرار بیعت آنچه تحریر فرمودہ اند بجا است لیکن تکرار بیعت بردست و علیہ مسلمان
 و ظاہر موجب نسا و میثودر صوفیہ تکرار بیعت چہ جائزہ نباشد برائے اصلاح و تصفیہ باطن نہ برائے
 نسا و در مسئلہ توحید آں چہ گویند مشرب یا مشرب جمیع انبیاء است علیہم السلام و بدون ایں عقیدہ
 قایمہ نیست شیخ عبدالرزاق و حضرت مولانا جامی رحمۃ اللہ علیہما از وجہائیات خود گفتہ اند بعت
 نیست ہزاراں مجددیہ بعد حصول ایں مشرب برترفتند و آنجا از ایں خیالات مغلوبان محبت بیج نیافتہ
 و عالم و عاقل و متشرع و متودع بودند شہادت دو کس کافی است چہ جائے شہادت الف و صدیقان
 خدا بنہ نہایت است و فیوض و علوم آہی انتہا ندارد و اسلام :

مکتوب نسبت و ششم

در بیان آنکہ اعتقاد توحید وجودی از ایمانیات نیست و ایں احوال در قرن

اول نموده ایں معارف در راہ پیش می آیند و نسبت حضور موافق قرن اول است

الحمد للہ و الصلوٰۃ علی رسول اللہ و علی آلہ و صحابہ کجین معنی قرآن مجید و احادیث شریفہ موافق

معاورہ عرب آنچه علمائے اہل سنت و جماعت بے تاویل صوفیہ بیان فرمودہ اند بران ایمان واجب

است و مدار شرع بر غیریت است صوفیہ وجودی بطنیہ محبت کہ بکثرت ذکر و توکل و عبادات و ترک

مالوفات می شود توحید وجودی قایل شدہ اند و کشف را دلیل آریند علما آنرا قبول ندارند مثل مجتہدان

اہل سنت پس بر ظاہر نصوص ربیان می آیم و یادداشت ما گاہی کہ بر تیسے است اندر تیسہ احوال شب

و روز دران شغل حاریم پس غضب کردن و غصہ شدن برین فقیر نیز مشروع نیست و اتباع قایلان تیسہ

وجودی کہ از مقاصد نیست و در قرن اول مشہود و معمول نبود کہ کسی لازم نیست قلیل آن حضرت

شیخ ابن عربی باشد یا حضرت ملا جامی و حضرت شیخ محب اللہ آبادی رحمۃ اللہ علیہم و حضرت
 علاؤ الدین سمنانی یا حضرت عبدالرزاق کاشی درین امر مجادلہ دارند و حضرت مجدد رحمۃ اللہ علیہ

می فرمایند و حضرت علاؤالدولہ نیز ارشاد می نمایند کہ این معارف و مددہ سلوک پیش می آیند اہل محبت و ریاضت آن پر محض توہم پیدا کنند معتبر نیست و السلام علی من اتبع الهدی ابتداء ظاہر خصوص نمودن و تکرار اہل و ہم و خیال گذشتن و بہ نسبت حضور و یادداشت مشغول بودن مشابہ است بحال اہل قرن اول رضی اللہ تعالیٰ عنہم ۛ

مکتوب نسبت و ہفتم

بہ غلام محمد خاں صدور یافته در بیان استفسار حالات معہ امر متوجہ گرفتار
ازین جامع مکاتیب نالائق کار و دیگر نوازشات دربارہ این ناخوار

خان صاحب عالی مراتب غلام محمد خان سلمہ اللہ تعالیٰ از فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام شتیاق معلوم نمایند ویراست کہ درود عنایت نامہ مسرت رسان نگردیدہ امید کہ بہ تحریر احوال خود دست و کام فرمودہ باشند درین ولا صاحب جامع کمالات حضرت رؤف احمد صاحب بعنایت الہی طریقہ از فقیر گرفتہ اجازت یافتہ اند مناسب آن نمود کہ ایشان دران ضلع الفنت دارند و طریقہ را رواج بخشند و شمارا اگر فرصت باشد از ایشان توجہ بگیرند پس مناسب است اللہ تعالیٰ لہمین قدم ایشان دران ضلع برکت و آبادی کہ امدت فرماید و السلام ۛ

مکتوب نسبت و ہشتم

نیز بخان مذکور صدور یافتہ در جواب عرضیہ او معہ تقدیر فاتحہ بزرگان خندان

خان صاحب عالی مراتب والا مناقب غلام محمد خان صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ بعد از سلام شتیاق ضلع بادرقیمہ کریمہ و رود نمودہ مسرت رسانید و مندرجہ دریافت شد برائے دعا و شستہ اندو التماس التجا بجناب عجیب الدعوات مرقوم بود و عا کردہ شد آئینہ نیز التماس و التجا بحضرت جود و عطا کہ وہاب بے منت و بخشندہ عطیات بے نہایت است کام بخشی و جہان نغمے از بچار عطا کے او و مقصود رسائی دارین بوسے از گلستان نغمائے او نمودہ می شود امید کہ بصدق و عدۃ الہی بنمایند مرتبہ پذیرائی یا بدو محبت و کامیابی حاصل روزگار خان صاحب مہربان شود آمین ہر دو شجرہ فرستادہ شد یک وقت فاتحہ پیران نقش بند یہ رحمۃ اللہ علیہم و یک وقت فاتحہ پیران قادسی علیہم الرحمۃ خواندہ مقاصد و غیث اسطہ انہا طلب نمودہ باشند انشاء اللہ تعالیٰ تا بیدار خواہند یافت ۛ

مکتوب بسبت و پنجم

بحاکم سرور پنج صوبہ مالوہ و راجستھان و ایشیا کبریٰ کے اہلکاروں کا رومانیہ سبب
بخدمت شریف خان صاحب عالی مراتب منور خان صاحب سلم اللہ تعالیٰ بعد سلام سنت
الاسلام واضح باد سالہا شد کہ بجز یہ احوال شریف سرور فرمودہ اند دوستی مقتضی ان است کہ
احوال خود نوشتہ رفع انتظار فرمودہ باشند صاحبزادہ والا نسب حضرت رؤف احمد صاحب کہ بشما
رابطہ دوستی دارند ازین فقیر طریقہ گرفتہ و فیض حاصل نمودہ اجازت یافتہ بخدمت میر سید ہر کاز ایشیا
طریقہ گیر سعادت اوست بخدمت ایشیا حاضر باشند والسلام بخدمت دوستان سلام رسانند

مکتوب سی ام

بجناب شاہ عبداللطیف در ترغیب افادہ نمودن ازین بچہ پان کہ
فی الحقیقت فیض حضرت ایشیا است

بخدمت شریف شاہ صاحب والا مناقب حضرت شاہ عبداللطیف صاحب معروف میاں
منفقے صاحب سلم اللہ تعالیٰ بعد سلام نیاز گذارش مینماید عنایت نامہ بود مسعود مسرت بخشید
با این ہمہ الطاف سلامت باشند یاد آوری بزرگان خوردان را موجب سعادت ایشیا است امید کہ
مدعاے خیر حسن خاتمہ و دوام عافیت و سلامت ایمان و معززت مدو فرما باشند حضرت مسی
رؤف احمد سرزادہ سلم اللہ تعالیٰ ازین فقیر طریقہ گرفتہ بشغل و مراقبہ فیض حاصل کردہ اجازت
یافتہ اند تا شور و صحبت و توجہ ایشیا اللہ تعالیٰ عنایت فرمودہ است الحمد للہ علی ذلک ایشیا را آجا فرستادہ
شدہ تاہر کہ خواہد از ایشیا استفادہ نمایند اللہ تعالیٰ بچہ پان بندہ و حق ایشیا است صادق فرمایند

مکتوب سی و یکم

بہ صاحبزادہ شاہ ابوسعید صاحب صدور یافتہ در بیان آنکہ فقیر از ایشیا
ناخوش غیبت و مانیا سبب ذلک

بخدمت شریف صاحبزادہ والا نسب عالی حسب حضرت حافظ ابوسعید صاحب سلم
اللہ تعالیٰ بعد سلام استیاق واضح باد و بروز ہمزدم محرم عنایت نامہ بود مسعود رفع انتظار فرمود

قبل ازین خطے در ڈاک فرنگی ملفوف سے خطیکے در تعزیت حضرت سراج احمد صاحب بفرزند ان
ایشان دویم بخدمت شیخ فضل امام جیو سیوم بخدمت حضرت مولوی بشارت اللہ صاحب بخدمت
شریف رسال یافتہ امید کہ رسیدہ باشد کسی از نا فہمی خود سخن بیجا نوشتہ بندہ از آنجناب ناخوش
نیستم و جب ناخوشی چہیست معاذ اللہ نوشتہ بودم کہ در پاس خاطر متوسلان آنحضرت مغفرت پناہ
باشند دور آمدن و نیامدن و بودن و در رام پور یا در لکھنؤ یا در دہلی آن چہ دل شریف شہادت
بہر عمل آرد مقصود یاد آبی است سبحانہ والسلام

مکتوب سی و دویم

نیز بہ صاحبزادہ موصوف صدور یافتہ در بیان شمعہ از احوال مولانا
خالد رومی کہ از خلفائے حضرت ایشان ہندو ماہیاسب

حضرت سلامت بعد سلام و نیاز و اشع می نماید عنایت نامہ پور و مسعود مسرت ہر سائید اند
احوال باطن شریف خود و تاثیرات قلوب طالبان مرقوم بود الحمد للہ علی ذالک بہتہایات کمالات
این طریقہ و غایت اشاعت الوار نسبت شریفہ با کمال استقامت فائز فرما ید و ذات شریف را
مثل آبا و اجداد کرام آن حضرت واسطہ ہدایت امت مرحومہ نماید آمین بجز آمدن عنایت نامہ بچوب
آن پرداختہ می شود معلوم نیست کہ آنجا چہ را نمی رسد عنقریب است کہ خطے مبشر از ترقیات نسبت
باطن مولانا خالد سلمہ اللہ تعالیٰ و شیوع طریقہ شریفہ بتوجہات ایشان و تاثیرات قویہ نسبت
شریفہ ایشان در ملک روم و بغداد و گرفتارن پانصد عالم بتمہ طریقہ او ایشان و کثرت خلفاء ایشان
و مدد و تقوی و اخلاص ایشان باین طریقہ از روی خطے کہ فرستادہ اند و حاجی حسن از آنجا آردہ
فرستادہ ایشان در راہ بغارت رفتن اسباب و بدایا مرسلہ ایشان بخدمت سامی نوشتہ شدہ بجز
استقامت مولانا خالد سلمہ اللہ تعالیٰ بر طریقہ و فقر و قناعت و صبر و ورع و اشاعت الوار
طریقہ در آنجا دل بسیار خوش شدہ بجان اللہ و الحمد للہ آن صاحب نیز شاد و بیابکنند باین عنایت
بے غایات حضرت حق سبحانہ حاجی حسن مہل گرفتارند بعد رفتن خواهند رفت خطے در احوال خود
و سر و خاطر از احوال ایشان زود تر بفرسند بوعہ اقامت تا دو ماہ رجا آردہ اند بیضادی و مدارک
و خیر جاری و آن چہ از شرح ہم بدست آیند و نہایتہ قدسے نویسانیدہ و آن چہ از کتب موجود است و
ہر چہ بدست آید بایند فرستاد و والسلام و بدعاے سلامت ایمان و عاقبت داین یاد این فقیر ضعیف
البتہ نمودہ باشد رمضان المبارک بکمال ضعف دل و دماغ درین ایام نیز گذشت و می گذرد و اللہ تعالیٰ

واقفیت بخیر فرما بد طیفی که این فرستاده بودند ترغیب بخاندن و توجہ گرفتن داشت آفاره بود
آنجا باشد خوب است بخیر است بندگان سلام نیاز احمد سعید سعده اللہ سبحانہ بکمالات ظاہر و
باطن قائم یا محمد

مکتوب سہمی و سوم

نیز یہ صاحبزادہ مسطورہ در یافتہ در بیان عمل برائے دفع و باواحوال

بیعت میرزا الدین

حضرت سلامت السلام علیکم ورحمۃ اللہ عنایت نامہ نوشتہ نزدیک ہرم محرم تا تاریخ نزدیک
سفر سعید مندرجہ اش طرح شد از کتابی و یادگار نوشتہ اند اللہ تعالیٰ ہمہ مسلمانان را ازین بلیہ
محفوظ دارد زندگی دنیا برائے کسب حسانات بسیار غنیمت است و عا پرانے حفاظت کردہ و شرف
اللہ تعالیٰ قبول فرماید آیتہ الکرسی ہر سطرہ قل صبح و شام و وقت خواب سہ مرتبہ مردم در نمازیند
محفوظی مانند انشا اللہ تعالیٰ و بیست و نہ روز شدہ است کہ مولوی بشاہ صاحب
بیست و ہفتم محرم روانہ از کرب شدہ اند اللہ تعالیٰ بخیریت رساند یکسال اینجا بود نزدیک بہ بیمار
شدند تا یکماہ و دویم بار بیمار شدند تا دو ماہ و بیست و نہ ہفت تا یکید طلب اقربا تشریف بردہ
احسن اللہ عن جمیع الآفات و السلام و جمیع دوستان حضرت احمد سعید صاحب و امین احمد مولانا
راوند صاحب سلام خواہند میان قمر الدین یک ماہ و نہ روز شدہ است بہرہ وافر حاصل کردہ
بہ نسبت مجددیہ مناسبتہ پیدا نمودہ در طریقہ مجددیہ بیعت نمودہ اجازت و خرد خلافت بر
یافتہ تشریف بشود بروند عفاہ اللہ و جلد اللہ للمتقین اما این فرق عادت و کرامت بودانہ
پیران عظام منکران را کامیاب نمودن و بقصد اقصی رسانیدن سے اولیا را بیست قدرت
از آنکہ بتیر حبیبتہ باز گردانند ہا

مکتوب سہمی چہارم

باین ناالائق صمد و ریافتہ در بیان آنکہ اگر قصد اینجا کنند استخارہ نمایند
بخدمت شریف صاحبزادہ اعلیٰ مرتبہ میان رؤف احمد صاحب ہمہ اللہ تعالیٰ از فقیر غلام علی
مغنی عنہ بعد سلام واضح باد جواب خط شریف فرستاد شد خدا کند کہ رسیدہ باشد و بار مقدمہ خود مکتب
بیعت و اگر قصد آمدن اینجا بکنند استخارہ سنوہ لعل باید آورد بعد از ان عزیمت اینجا و با خدا ہمیشہ

و منرض از ماسوا و اسلام و احوال باطن خود و تاثیر آن در مستفیدان نیز زین دعا سلام

مکتوب سی و پنجم

به صاحبزاده ابوسعید صاحب صدر یافته در بیان آنکه بواسطه شجره
پیران کبار عمل مشکلات خود از جناب و اہلب عطیات خواهند و بر طریقہ
مستقیم باشند و مع حالات بعضی مریدان کہ حاضر شدہ اند و رخصت
گرفتہ اند

بخدمت شریف صاحبزادہ والا نسب حضرت حافظ ابوسعید صاحب سلم اللہ تعالیٰ از فقیر غلام علی
عفی عنہ بعد سلام نیاز و احوالی نماید بدین مدت سہ قطعہ عنایت نامہ و دو نوہ بر مندرجہ آن مطلع فرمود. بولب
یکے امان بہت سیدگر کہ در شاہ جهان پوری باشند ارسال خدمت ایشان داشتہ بقابل الہی رسیدہ باشد
اقامت شریف چندے دیگر در اینجا ضرور است تا حضرت قی سمانہ چہ خواستہ است شجرہ طیبہ ہر روز خواندہ
بعد از ان بواسطہ آن اکابر عرض حاجات بہ جناب قاضی الحاجات ضرور است حضرت مجدد رضی اللہ عنہم
در دفع جمیع کمرویات فاداد و دیوان توجہ فرمائند فرمود بنیت الہی تمی ظاہر و باطن می شود بر طریقہ مستقیم باشند
حضرت سلیم سید الرحمن احمد از جانہ مردان ضعیفی و کبر سن شریف آوردہ اند اللہ تعالیٰ بعد تر
کامیاب فیض باطن فرمایند بعضی بر اسے طریقہ آمدہ اند مولوی بشات اللہ نوروزیم ربیع الاول و قاضی حج
قلندرمیال طلیل الرحمن احمد بہ بہرند شریف رفتند و از کس عدو روز رفتند خدا کے تعالیٰ حافظہ کس
با و خدمت جمیع صاحبزادہ و والدہ ماجدہ عرض سلام نیاز برسانند

مکتوب سی و ششم

بہ صاحبزادہ میال ابوسعید صدر یافته در امر ترکیب نمودن صحبت اغنیای منع
فرمودن از ہم نشینی ایشان

حضرت سلامت از فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام نیاز گذارش مینماید بہ بیان بشارت رقیمہ کہ میاید بنور
باجہ رخیرت مسرت بخشید غیب کہ وطن خود را پیدا گشتہ اقامت متوسلان نصر اللہ تعالیٰ و در بانی آہنہ اختیار
کردند ایشان کیا نند و کیستہ بدنامی عفت چہ معنی دارد پاس خاطر والدہ گاجدہ یکس بعد و روز نہ کہ مدتہا

لا یموت مستفیذاً لیسبیلہ لودعہ علی جماعۃ سیران کبار است اگر تو ز باطن خود و خود لہائے کسان منظور
بود بہتر از علی جائے نیست اللہ تعالیٰ ہر جا مذاق است صاحب فقر و فاقہ و قناعت و ریاضت
خدا اختیار کردہ والا کاذب باشد ان بندہ لاشے دین دیرانہ و مشکوران بسیار ہرگز نمرود امین صدق و حق
آہی است سبحانہ اسلام :

مکتوب سی و ہفتم

نیز بعضا جزا و مسطور صدور یافتہ در جواب عرضیہ ایشان مع دیگر

حالات متفرقہ عزیزان

خدمت شریف صاحب جزا و والانسب حضرت ابوسعید و سعید صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ فیتر
غلام علی غنی بعد سلام و نیاز فاع نماید عنایت نامہ بر سید و رفع انتظار نمود انرا زودہ کھنڈہ مرقوم بود سعید
مع انجمنیت بر نگاہ صدور اوقات مرحومہ و التماس جناب حق سبحانہ بواسطہ مشایخ کبار رحمۃ اللہ علیہم برائے سعید
مکان و کشاوی و تکی جائے بستہ لازم گیر تکرال دین نیز طینت چندانہ حاصل کردہ در مجددیہ بیعت نمودہ خلافت
یا فتنہ نزدیک نیم ماہ بوطن خود رفت پیر محمد خاں بلقشہ بشاہ آدم کہ کشمیر بقلب کثیرہ قوت تو جوی نمایند در
توجہ تاثیر قوی پیدا شد سبحان اللہ الحمد للہ گل محمد در ملک خود مرجع و آب طالبان گشت :

مکتوب سی و ہشتم

بمولانا خالد رومی در نصیحت صدور یافتہ

انتقام لایق عنوان ما دشمن نیست صبر و عنو کینہ خوئے نیک متعلقان باعلاق آہی است اللہ تعالیٰ
عمل باین آیتہ کریمہ کہ اذفع بالقی علی حسن کرامت فرماید عاقبت ہر امر را نیک ملاحظہ نمایند تا طریق
بدنام نشود نظر بارادہ یا بہ تقدیر آہی یا بفعل حق سبحانہ یا سزائے اعمال بد خود باید کہ ملکہ را سخمہ باشد و سلام :

مکتوب سی و نہم

باین بندہ لاشے صدر یافتہ در استفسار احوال مستفیذان و آنکہ ہر کہ معصاف

بیعت نماید توقف نکند و استخارہ و شہادت قلبی ہر دو مساوی اند

حضرت سلامت اسلام علیکم ورحمۃ اللہ عنایت نامہ رسید مضمون دریافت شد در تحریر مطالب منشی گوی

و شاعری بگنایند و بعبارت حیات اعمال خود و احوال مستفیدان ببولیند و انعامات و حالات باطن
 هر که صاحب خیریت خواهد بود توقف نفرمایند تا حاره هم معمول است شهادت قلبی هم کافی است بنده را نیز در
 دعای او دانند و اسلام :

مکتوب چهل و یکم

به صاحبزاده ابوسعید صاحب صدور یافته و تقید تعمیر اوقات باعمال و
 اذکار کمال عبودیت و انکسار

حضرت سلامت از فقیر غلام علی عفی عنه بعد سلام اشتیاق واضح می نماید و در قریه شریفیه بود و مسعود مرت
 بخشید و بیافت مزد و چه آن هر دو که مخیر تعمیر اوقات بوظائف اعمال حاصله و طهر تأثیرات ترجمه موجب در نهادن
 را بسیار محفوظ گردانید اللهم زود با تبارع پیران کبار رحمة الله عليهم مودک باشند و بانکسار تمام عبودیت و عبادت
 اوقات شریفه مورد دانند بنده را نیز در دعای او دانند و اسلام بدوستان سلام برسانند بر و هم لاطایل خود بیخ درون
 مبارک نیاید الله تعالی خوش دارد :

مکتوب چهل و دوم

نیز به صاحبزاده مذکور صدور یافته و در ممانعت مذکور و المعارف
 که طغوفات حضرت ایشان است از جهت کمال انکسار خود

حضرت سلامت از فقیر غلام علی عفی عنه بعد سلام سنون واضح نماید قریه کریمه در و فرمود مضمون او
 صیافت شد الله تعالی زیاده تر کوفیق کرامت فرماید خرافات و مغزانات که حضرت رؤف احمد جمع
 کرده اند مذکور آن رعایت باب یا بغیر آن ششست پارہ نمایند مذکور نفوس است
 و شحات و عوائف و کلام حضرت امام غزالی رحمة الله علیه بسیار مناسب است تا غیرت و هجرت دست
 دبستی و کسل رخت بر بندد و در پیشی و سنگنت و انانیه و حضور لازم گردد و خدمت صاحبزاده اسلام نیاندن
 بچارفتد اسلام هم یاد نمی کنند و اسلام در تحریر مبالغه نباید نمود و خود را بغیر وسیله و بنده را بهمین رسم باید نوشت

مکتوب چهل و سوم

در جواب عرافین خوشدامن مولوی بشارت الله صاحب که در طلب

جناب مولوی مسطور ارسال حضور پر نور فرمودہ حلیہ تحریر یافت

خدمت شریف صاحبہ مشفقہ مہربان علیہا اللہ تعالیٰ فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام نیاز و التماس دعا کہ درین وقت ضعف پیری بدعا مد فرما باشد گذارش می نماید و قطعہ عنایت نامہ بعد مسعود مسرت بخشید و طلب حضرت مولوی بشارت اللہ صاحب سلم اللہ تعالیٰ مرقوم بود انشاء اللہ تعالیٰ عنقریب خدمت پیرسنداگرچه بندہ بیکار و مددگاری مانم مولوی حسن علی جیو پیش ازین از رفتن ایشان بسیار ملامت کرده اند کہ ایشان را از خود چرا جدا کرده اند لیکب خاطر خاطر مقدم است اللہ تعالیٰ ایشان را ہمجان خوش خدمت و مروج طریقہ ہندگان و دستہ علوم دینی داراد آیین و در حق ایشان و این پیر عرضہ کردہ دعا فرمودہ باشند خدمت عزیزان و دوستان سلام برسد:

مکتوب چہل و سوم

جناب مولوی مادی احمد صدور یافتہ در ترغیب التزام صحبت جناب

مولوی بشارت اللہ صاحب و تقید از کار و اشغال فرمودہ مولوی

صاحب رابع بعضی از نصایح

خدمت شریف مولوی صاحب عالی مراتب حضرت مولوی مادی احمد صاحب سلم اللہ تعالیٰ از فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام نیاز میرساند عنایت نامہ سالی بود و مسعود مسرت بخشید از شوق ملاقات بندہ مرقوم بود و دیدن حضرت مولوی بشارت اللہ صاحب سلم اللہ تعالیٰ بہتر از دیدن بندہ است بابت صحبت شریف ایشان و آنچه از اشغال و از کار فرمودہ اند مرتبہ احسان کانک تر کہ ہم رسانند تا درین خدمت خود و نیز پاریہ محبت کہ در دل چہر محبت الہی ہم نماند و معرفت نقد وقت سازند و اوقات ما از تقدیر یا فضل الہی دیدہ را عنی بقضا باشند و در اشتیاق لقاء و عنانم سروریم والسلام:

مکتوب چہل و چہارم

بقاضی صدور یافتہ در تقید ذکر و دوام توجہ و انکسار تعمیر اوقات بمراقبات مذکور

قاضی صاحب شمشیر خان صاحب سلم اللہ تعالیٰ از فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام نیاز عرض می نماید رقیبہ کریمہ سید مسرت بخشید منہ جاش وضع گردید و در یاد حضرت حق سبحانہ عمر و القاس تبرکہ بگذرانند و ذکر دوام توجہ و نیاز و انکسار لازم گیرند بمراقبت و تلاوت اوقات خود را مملو سازند و بدان کہ برای تو چہ چیز ایشان

بیایند باید کہ با این فقیر متوجہ شدہ توجہ نمایند و خود را در میان نہیند و از ما و شاہانہ برساختہ اند کہ
 ما سلام و بدستان سلام رسانند و تاکید نمایند کہ بر نماز و ذکر و استغفار و درود و تلاوت مواظبت کنند
 متعس بسیار عیبہ ام کہ یکے را دو کرد و شمشیر عشق بین کہ دو کس را یکے کند با آن شمشیر آئی شمشیر
 محبت خودی را بروہ اتحاد سے پیدا می نماید :

مکتوب چہل و پنجم

بہ صاحبزادہ میاں احمد سعید و تقید و تعمیر اوقات بوظائف و مراقبات
 و تحصیل علوم و مطالعہ کتب صوفیہ مثل عوارف و مکتوبات صدوریافت

برخدا احمد سعید طال عمر و صدقہ اللہ سبحانہ کمال آید سلمہ بالعافیت بعد ما معلوم نمایند کہ کتاب شاہ
 رسد مسرور ساخت تکلف در خطاب عاقلانہ نیاید کرد و ہمیشہ اوقات بوظائف و اعمال حسنہ و دعای مہربانہ
 نسبت باطن و تحصیل علم و مطالعہ کتب شریفہ بزرگان خود و کتب قدما سے صوفیہ و عوارف المعارف
 و آداب المریدین و سائے الہی سبحانہ اشتیاق لقا کسب نمایند بدعا سے خیر مراد نیز یاد و آید :

مکتوب چہل و ششم

بجناب شاہ عبداللطیف صدوریافتہ در بیان کلمات بشارت افزا و بارہ
 این کترین کناسان آن آستانہ علیا

شاہ صاحب عالی مراتب عالیہ مناقب حضرت عبداللطیف عرف میاں نقی شاہ صاحب سلیم اللہ
 قائلہ الفقیر غلام علی منی عنہ بعد سلام و نیا رنگدانش می نماید عنایت نامہ سید ملاز سلطان مسرت با
 حاصل گردید حق قائلے آن والا مناقب را در ہر دو جہاں خوش و خرم دارد و در مسجد صاحبزادہ عالی
 مراتب شاہ معرفت احمد صاحب آن جا از معتنات است و شیوع طریقہ اہل حق علیہ بواسطہ ایشان
 پیدا شدہ و زمینیان الالافار منی طریقہ اہل حق بر آسمانیان نمایند اسلام :

مکتوب چہل و ہفتم

بمیان رسول بخش گنگوہی صدوریافتہ در تعمیر اوقات بزرگان فرمودہ اند کہ بمبارک
 نافع نیست و اوقات بوظائف یک شمسوندار و در حضرت حق سبحانہ خیر حق می خواہد قبولے نخواہد یافت

از آخر شب تا به اشراق بنگر و مشغول بود و صبح بعد از آن بوقت نماز بخضرت مشایخ رحمۃ اللہ علیہم بعد از اشراق مشغول علم و قلم یا آنچه مفید باشد نمودن تا جانشینت و بعد چاشت طعام خوردن بعد از آن بنگر و مشغول مشغول بودن تا قیلولة برآگاہی نماید بعد از آن اول وقت ظهر خوانده تلاوت قرآن مجید نمودن بعد از آن مشغول علم نمودن تا عصر و مغرب تہذیب قلب از خواطر ساختن بعد از آن مطالعہ کتاب بچند مرتبہ کردن بعد طعام نماز خوانده دو دو فرستادن بر حبیب خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و خواب بر صفائی کردن و آگاہی قلب و بخواب رفتن کم از دو پیر و در ہر لحظہ توجہ بدل و حضرت حق و انتظار و معین داشتن و از صحبت فساق و فاضلان پرہیز نمودن و در گفتگو نرمی سخن و در نیدن و بمعارضہ و مباحثہ نینفادن و عداوت و کینہ و بدینہ نداشتن و مذاکرات از تقدیر دانستہ پر خاشاک کردن و اخلاق حسنة کسب نمودن بہرہ میسر باشد بعمل آمد۔

مکتوب چہل و ہشتم

حضرت سلامت بعد سلام نیازی رساند الحمد للہ کہ بندہ بخیریت است و صحت و عافیت ذات مبارک مستحکم و بہ است کہ با احوال ایشان اطلاعی نداد و بجز آن رفع انتظار فرمایند و احوال صحبت حافظ ابو سعید صاحب و حضرت سید محمد صاحب و دیگر صاحبان از احوال نمایند و امیدوار است کہ بدعا کے حسن خاتمہ و عافیت بد فرمایا باشند و السلام۔

مکتوب چہل و نہم

بہ صاحبزادہ شاہ ابوسعید صاحب و در بیان آن کہ جلدی در مراقبات بنیاد کرد و قلیکہ تحقیق و تاصل و در یک مراقبہ نشود مراقبہ دیگر نباید گفت کہ بنیاد

طریقہ است و ما نیاسب دلک

حضرت سلامت بعد سلام علیکم و رحمۃ اللہ علیہم طریقہ فریادید مندرجہ اش واضح گردید اول بیاد غرض شد و حال و حق ایشان کردہ شد اللہ تعالیٰ بقول زباید اذکار و مراقبات و در اسرار اللہ کہ ایشان را نشنیدہ دوران جلدی بنیاد نمود تا قلیکہ تحقیق و تاصل و در یک مراقبہ پیدا نشود۔ مراقبہ دیگر نباید گفت تا بنیاد ہی طریقہ نشود اہامات کہ بر قلب و شرح و نفس واردی شوند منشاء و آہن نیز همان وقت معلوم می شود و السلام بخیریت میان جمیع صاحبان علم اللہ تعالیٰ بعد سلام واضح با در قیہ کریم سعید مندرجہ اش واضح گردید احوال باطن خودہ نوشتہ شد از مکہ نشغاب باطن و توکل حدیث اوقات خود را مصروف دارند بدستان سلام رسانند۔

مکتوب پنجاہم

بہ صاحبزادہ شاہ ابوسعید صاحب و احمد سعید و بندہ لاشے رؤف احمد
در نصیحت ضروری صدر یافتہ

بخدمت شریف صاحب زادہ عالی نسب حضرت حافظ ابوسعید صاحب و احمد سعید صاحب و رؤف احمد صاحب السلام
اللہ تعالیٰ بانه فی غلام علی عفی عنہ بعد سلام نیاز گذارش می نماید قبیہ کریمہ و در سعید بخیریت و سلام نور و رو یانت در دفع
آنظار شد بر طریقہ آبا سے کرام رحمۃ اللہ علیہم استقامت دانند و مشغول و دیاد حق باشند و السلام حضرت
رؤف احمد صاحب کو کہ میگفت اولادہ دہلی دانند اگر استخارہ راہ پیدا نمایند و الا پروا نیت نسبت باطن
نابند و بمر دم طریقہ بگویند

مکتوب پنجاہ و یکم

باین بندہ لاشے بیار مع مرکباتی بسیار رؤف صاحب عفی عنہ و استفسار التوال

باطن و اخذ این طریقہ صدر یافت

حضرت سلامت فیض عبد اللہ معروف غلام علی عفی عنہ بعد سلام نیاز می رساند عنایت نامہ
زنگین عنایت و دقیق الاشارات بر سبب بر مندرجہ اشک مطلع فرمود شاعری و منشئی گری باید گزارشت و
صاف عام فہم باید نوشت احوال باطن خود و اگر کسی بساے توضیحی آید چه حال پیدا کرده نبولیند و اوقات
بذکر و فکر محمود دارند و السلام

مکتوب پنجاہ و دوم

بہ صاحبزادہ میرزا ابوسعید صاحب صاحب صدر یافتہ در احوال ضروری
حضرت سلامت: السلام عافی عنہ و رحمتہ اللہ علیہ از کاد و عمر و تا یک در نیم ماہ ناحق شدہ ضعف
قوی دریانت ازده و دازده بعد بر سیرادی لاحق است و در و مزیل روح و کھری ذبح
می نماید شستن و بر خاکستن و جمیع حرکات و اکل و شرب و تلاوت قرآن موقوف هیچ دروسے جزئی
و انفعال از گذشته و خوف آئندہ در احوال نامہ نیست خدا سے کریم بواسطہ پیران کبار کہ از پنجاہ
سال بعد در ایشان برائے حصول سلامتی ایمان و دوام عافیت و مغفرت آشیان کرده ام گناہان

بیامزند و ہر شکل آسان تر فرماید

مکتوب پنجاہ و سوم

باین بندہ لاشعروف احمد عفی عنہ در کمال دید قصور خود

حضرت سلامت این بندہ فقیر غلام علی عفی عنہ ناچیز ریافت ندارد کہ کسی برائے طلب طریقہ شریفہ اشرفیت فرما شود ستاری حضرت ستار است سبحانہ و عیب پوشی عزیزان است کہ باین ناخاستہ توجہ می فرمایند جزا ہم اللہ خیر الجزاء این کمترین سنگان کوئے مجاہد میخواند کہ حاجزادہ برائے طلب این نسبت بزرگ بے کیف بیایند آمدن آن حضرات را غنیمت میدانم لیک کار آہستہ آہستہ میشود معذور دارند و بکار مشغول باشند نسبت تمام طریقہ را از حضرت و اسباب العلویات سبحانہ طلب فرمایند

مکتوب پنجاہ و چهارم

بیر زبان کمینہ خاک و بان خانقاہ امجد روف احمد در استفسار احوال

باطن و احوال باطن طریقہ

حاجزادہ ولایت نسبت حضرت روف احمد صلیہم اللہ تعالیٰ از فقیر عبد اللہ معروف غلام علی عفی عنہ بعد سلام و صلح باد پیش ازین چند ترمیم ایشان رسید مسرور ساخته بودند و علا از مدت ہیچہ شریفہ رسیدہ لازم کہ احوال خود و احوال یاران خود بنویسد کہ رفع تشویش گردد و بندہ باید عیاد و اندک یا احمد خان حیدر خان محمد زمان سلام رسانند

مکتوب پنجاہ و پنجم

بجناب سب تو اچھے حسن بود و در جواب کتابت ایشان کمال دید قصور خود

صدور یافت

حضرت سلامت فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام نیاز معرفت میدارد عنایت نامہ مشتمل بر تفصیلات بے بنامیت در عدد فرمود اطلاع بر مضامین آنکہ تمام لطفت و کرم بود بخت منقول و متاسف ساخت کہ عنایت نامہ حضور در بارہ این فقیر لاشعروف باشد خود را فریاد تنہیر مبارک نماید از رحمت دوران بزرگان عطاوار خوردان خطا انشاء اللہ تعالیٰ آئندہ مقصر نخواہد شد تقصیر تقصیر تقصیر

مکتوب پنجاہ و ششم
 باین بندہ نالائق رؤف احمد عفی عنہ منسملہ بعضے کلمات عنایت آمیز
 شکایت انگیز کہ از رحمت یافت نحر رشداں صد دریافت

بخدمت شریف صاحبزادہ عالی مراتب والا مناقب حضرت عبدالرؤف احمد صاحب سلیمان اللہ تعالیٰ
 فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام نیاز گذارش می نماید الحمد للہ تا نو ذی قعدہ ۱۲۰۳ ربيع الاول خیریت حاصل دست و
 این ضعف مفرط لایم کبرین و سیری اللہم انی اعوذ بک من ان اذالی الذل العسر بدعا و
 حسن تقویٰ مغفرت گناہان گذشته و آئینہ و فریاد بالتجاہ و مغفرت و رحمت سابقہ بواسطہ مشایخ رہنمائی
 مشکل کشا نمایند و صلاحت و عافیت و استقامت و کوفیات نیک برائے ہمہ عزیزان خصوصاً
 حضرات شہامسالہ می سعادت تعالیٰ با جاہت رسانداز برامپور کہ رقیبہ شریفہ فرستادہ اند بیدہ مسرود
 فرمود و این برادہ در کویاں نالائق رسد کچھ با احوال از نموده برادہ راست بمطلب رسیدہ الحمد للہ
 بکار آمدن و اس از خلق و امید از خدا مرگداند حسبن اللہ و ایا کم و نعم الوکیل و السلام بدستان
 التماس دعا و سلام

مکتوب پنجاہ و ہفتم
 بیصاحبزادہ شاہ ابوسعید صدور یافته در بیان احوال خجست شدن
 مولوی بشارت اللہ صاحب و آنکہ برون یکے از شاہر و وصنان در اینجا ضرورت

اللہ تعالیٰ با انصاف کامل جناب فیض تاب صاحبزادہ والا نسب حضرت حافظ ابوسعید صاحب سلیمان
 بیک طرف شریف احمد بیدہ راجع کیا مت فریاد و دلہا را لورالی نموده منقطع و متبتل نماید فقیر غلام علی
 عفی عنہ بعد سلام نیاز و اشتیاق واضح می گرداند رقیبہ کہ یہ بورود مسعود فرحت فراوان رسانند تخریم
 الفاظ اشتیاق بکثرت ضرورت ندارد و این عبارت کفایت کند کہ این جا خیریت است اللہ تعالیٰ
 طقبات میسر آرد از بعدیکے عزیمت آنطرف کردہ اند ہمین بیک خط رسید باید کہ در بر ماہ اخبار خیریت
 مرقوم بودہ باشند و سرور فرزندہ کہ خط بہت بر آدم میاں میدان فرستادہ شد خدا کند کہ برسد بر طریقہ
 شریف ظاہر و باطناً بکنہ باشند از ماہ ذی الحجہ و خط مولوی بشارت اللہ جہر رسیدہ اگر ملاقات شود
 بعد سلام ظاہر نمایند خان میاں نقش علی جہاز اصحاب مولوی لعیما لہ جو معلوم خواهد شد سالہا است کہ خط

نفرستاده اند و چه آن معلوم به نقش علی حیو خواهد بود مولوی مناس علی جیماز رفتن مولوی بشانت الله صاحب
بسیار ناخوش شده مرامت کرد و ننگه تو ایشان را چرا از اینجا رخصت کردی زود طلب باید نمود و حضرت
سید الدین حیو فرمودند که بدون یکی از شما صاحبان در اینجا ضرر است و اسلام از دستتان سلام خوانند
و بدستان آنجا سلام رسانند بر خود دار احمد سعید طال همزه کسب طریقه و علم نمایند سلام خوانند
خدمت شیخ فضل امام حیو بعد سلام بگویند کتب خود بطلبند :

مکتوب پنجاه و هشتم

بشاه پیر محمد صدور یافته در بیان آنکه در راه خدا کربان و مهمت محکم بسته
اوقات بیاد حق و اتباع حضرت پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم گنایند

خدمت شریف صاحب و الامتاق مقبول بارگام الله الله تعالی و جملہ المبتقین امامان فقیر و اللہ
معروف غلام علی عقی عنہ بعد سلام نیاذعان باو الحمد لله انجا خیریت است و خیریت انجا مطلوب خداست
بعض فضل عمیم بکار سے کہ سرفراز و ممتاز فرموده است شکر و سپاس آن مقدر این خاکسار ناچیز نیست
استقامت و استقامت بر آن روزی باو صحیفه شریفه وید و نمود سر تها صانید و مندر جہ اش واضح
شد و در راه خدا کربان و مهمت محکم بسته اوقات بیاد حق و اتباع حبیب خدا صلی الله علیه و آله وسلم
مستحکم دانند و مجال مستفیدان تو جهات بیغہ بکنند الله تعالی الشمار ابراسطہ پیران کبار بسبب امانت
ما سے الین خواندان شریفه بفرمایید صبر و توکل و تقاضا و رضا تسلیم و دوام التجاب جناب کبریا و یاس از
خود ما سوا طریقه دوستان خداست بنده را نیز در دعا یا و دانند و اسلام :

مکتوب پنجاه و نهم

بہ صاحب جزاد و میال ابو سعید صاحب در بیان خرید کتب احادیث و بعضی نصاب
حضرت سلامت اسلام علیکم ورحمۃ اللہ صبیحہ شریفه رسیدند جہان واضح شد اگر چه صحاح ستہ و ترمذی
و کتاب لغت و در کار است لیکن اللہ تعالیٰ ہمراہ قیمت آن میفرسید گرفته خواهد شد و کتب تحصیل نیز واسط
خدمت احمد سعید حیو صلی الله تعالی و دیگر دوستان سلام و طلب دعا به فکر آخرت و پرداخت نسبت باطن
و دوام ذکر و ترک آنچه در کار است ہمکس مواظبت دارند تا فوا حسرت نشود خدمت شیخ فضل امام حیو
سلام پیوستہ مراد حق باشند و بلغوا یعنی عمر خود ضائع نکنند روز حساب در پیش است و بے ضرورت تقدیر
حضرت علی نکنند :

مکتوب شخصیت

بجناب بادشاہ ہندوستان محمد اکبر بادشاہ اور بیان دریافت نمودن
سید اعلیٰ مدنی کہ یکبارہ خلفائے حضرت ایشان از ظلمت در جامع
مسجد از راه کشف و آن تصاویر بودند کہ بادشاہ ہنوادہ بود و منع
فرمودن انسان کار کہ بت پرستی او با نیاسبت لک

حضرت سلامت السلام علیکم ورحمۃ اللہ سبحانہ اللہ از عجائب حضرت اوسجوانہ پر نوشتہ شود این
سید کہ از مینہ منورہ کسب نسبت حضرت مجددی رضی اللہ عنہم نزد این لائے تشریف آورده امشب
شب جمعد مسجد جامع داتا شریف رفت گفت اینجا ظلمت اصنام معلوم میشود و این گفتن او از
مخض نور ایمان است او چه داند کہ دین آثار حقیقت تحقیق شد کہ تصویر در اینجا ہنوادہ انداز بندگان و
تصویر پیغمبر خدا علیہ السلام و اہل بیت و اولیاء رضی اللہ عنہم کہ ساختن و پیش خود داشتن آن در
شروع محمدی جایز نیست تصویر حضرت ابراہیم علیہ السلام خود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم بدست
مبارک شکستہ اند تصویر پر خود تصویر پیغمبر خدا و تصویر جناب امیر المؤمنین علیہم السلام بیان اند
ترک تعظیم آن کنند کہ صنم پرستی است تاب اللہ علیہ و شکر بران نقش قدم ساخته گویند کہ نقش قدم
پیغمبر است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ہے است ہائے مسلمانی و توحید وائے بادشاہی و متابعت ہنوادہ
کما شد تدبیر نمایند و این بت پرستی موقوف نمایند چہ نام و چہ گویہ کہ بر خرابی و مسلمانی و ماہنت
و سستی مسلمانان علیہ کفرانان است یہ بیان کافران محتاج اللہ اللہ تعالیٰ ہدایت فرماید و مسجد جامع و
قلعہ بادشاہی کہ ہر روز جلسے مسلمانان است بت ہنوادہ پر معنی دادہ فاللہ اگر مراقبے عود نماید از شہر
بت پرستان ہجرت نمایم آمین

مکتوب شخصیت و حکم

بخواجہ حسن موود و در بیان علم الیقین و دین الیقین و وجہ انما الحق گفتن
کہ از بعضی صوفیہ صادر شدہ است و مایں سب ذلک

بجناب مستطاب مستغنی عن اللاتقاب حضرت خواجہ حسن صاحب سلم اللہ تعالیٰ آجہ ارشاد

فرموده اند همه بجا و معقول و ضروری و تسلیم است که مشرب اولیائے کرام رحمت اللہ علیہم بیان کرده
 آن اکابر بیاضات شاقه و جان بازیها حاصل نموده اند از کثرت اذکار و مراقبات و غلبه محبت
 اسرار توحید و ارض میشود بارک اللہ باین توفیق طبع مسدود توحید ممنون ساختند جزا کم اللہ خیر الجزاء سخنی
 اگر نگوییم ترک حقوق کرده باشم و اگر گویم و حضور بزرگان توک ادب میشود لیک برائے جناب امر کرده
 اند و الا بر فوق اند و با آن سخن ایست مجددی میفرمایند علم الیقین و عین الیقین و حق الیقین اگر
 گفته شود بر این معنی معقول میگردد و ظهور کیفیت و انوار در مراقبات و اذکار علم الیقین است حضور
 و توجه که بر تو مرتبه احسان است فروغی دل را عطا نماید عین الیقین است و حق الیقین تعلق با خلق
 الکی گفته اند گفتیم من که از استعزاق و در مفهوم ذکر که لحاظ آن مذکور است تنور سے پیدا شود و
 مستحیل گردد که باین مفهوم حاصل شد اتحاد سے و یگانگی حق الیقین بود حضرت سلامت کیست که انکار
 معرفت می نماید معنی بیان یقینی و ملا علی قاری همی اللہ در بیان معرفت اصرار کرده اند و بنده در جناب
 گفتیم روز ششم بمنون عامری بقلبه محبت که از ترک مالوفات و کثرت فکری انانی گفت و دیده کشف
 اتحاد پیدا کردند تصفیه بریاضات که اثر سے از آثار جسم غلا کنند روح منزہ میگردد اگر بقلبه ذکر تقوی
 بر ترقی تنزیه بهم رساند حسین ابن منصور رحمه اللہ انا الحق گوید میسر و پس ما طایس ماندگان منتقل باین
 معرفت نتوانیم شد انا احمد بلائیم و عرب بلا عین از حدیث نیست موافق مقصود و خدایان
 اهل توحید ساخته اند حفا اللہ عنم خطب پنج بلاغت صحت نفاذ و اسرار توحید بر قلوب الباب ریاضت
 و غلبه محبت نمایر شده بمرتبه که انکار آن نمیرسد پس تا بیان این مشرب نصوص قرآن مجید و حدیث
 شریف را بر آن نماید مشرب متبوعان خود چنان تویل ذرا بنیدین معرفت فکری نیست بگمانی که بین دیدن
 مقصود داشته شود آیت کلا یحیطون به علماء منع نمایند علماء از آن ابا میکنند و در حق صوفیه
 علیه نیز آن جناب ارشاد نکرده اند که بدون اعتقاد این معرفت و مولی نیست اولاد و وفای علیهم السلام

بقره و باید فرموده اهل عیسی + مکتوب شخصیت دویم

خواجہ حسن بود و در بیان نسبت این طریقه شریفه و آنکه هر کس میخواهد

کماز طریقه خود بهره بردارد و الا به محض انتساب چه فایده

زینت بخش مسند ایت و ولایت خواجہ حسن صاحب سلامت فقیر غلام علی عفی عنہ بعد سلام بسیار
 گفارش می نماید افضل نامه بود و مسعود مسرتها بخشید فکری این لطافت بے غایت که قصداً اهل تقصیر نظر
 چشم حفظ ملحوظ نموده در خود بزرگی خویش سلوک می نمایند مقدر بیان نیست باین هر طایفه سلامت

باشند بدعا ہی حسن خاتمہ و ہمت مفضل کشا و حصول دین بدعا کہ از نسبت عزیزان قان مقام توہم
 و التماس جناب کبریاست و نسبت ہائے احمدیہ مجددیکہ آن مثنوی نور حضور است جمیع لطائف
 بلکہ زیادہ آنا میں خاکہ کے درویشان ما عنایت فرماید ہر کسے میں خواہد کہ از طریقہ خود بہرہ فرماید
 والا بعض انتساب چہ نامکہ اقرار توحید و تصدیق پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم کفایت کند اللہ تعالیٰ
 عاقبت بخیر فرماید رہ باغی منکر کہ حل این زمین پر خون شد و جنگ کہ ازین سر اس کے فانی چون
 شد و معصفت بگفت و پاپرہ و دیدہ بدوست و با پیک اجل خندہ زمان بیرون شد و اللہ تعالیٰ
 این حالت بدعا کے سامی نصیب فرماید و اسلام :

مکتوب شخصت و بیوم

بہ صاحبزادہ شاہ ابوسعید صاحب صدر یافتہ در میان مکتوب صاحبزاد
 مذکور و منع نمودن از سفر حج و عمل فرمودن باستخارہ کہ در حج نفل مری
 حضرت امام ربانی نیست و بیان احوال خود و مایستاسب ذلک
 بسم اللہ الرحمن الرحیم

جناب فیض آب صاحبزادہ ولایت نسب عالی حسب حضرت شاہ ابوسعید صاحب
 سلمہ اللہ تعالیٰ علی مفارق الطالبین بعد سلام سلون السلام علیکم ورحمتہ اللہ ووعائے عنایت
 و سلامت و استقامت جعلکم للمتقین اماما گذارش می نماید و بروز دویم رجب عنایت
 تاملید مندرجہ دافع شدادہ حج نوشتہ اند استخارہ ما نمایند اکثر در اعمال فتور سے شود حج نفل
 مری حضرت مجدد مری اللہ عنہ نیست از ایشان استیذان کنند بد ہفت استخارہ بلکہ زیادہ از ان
 آنچه با شرفانے حضرت مجدد مری اللہ تعالیٰ عنہ پیش آید مبارک باد بدو ضعف قلب و سفیری زمین
 فقیر مستولی است و شدت غارش آن قدر است می تواند مری موت باشد بدعا کے و ہمت و ثواب
 ختم ہا مد فرما باشند بلاست ایمان حسن خاتمہ مقام حضور و عنایت و اشتیاق لقا کے جان فزا
 این فقیر و ہمدار دزی باو آمین آمین و دیگر آنچه احوال باطن خود و باطن مستفیدان نوشتہ اند
 بسبب مسرود و شاد کام فرمود حق تعالیٰ زیادہ ازین رواج طریقہ کرامت فرماید و طریقہ از طرف شما
 تا قیامت باقی دستام بمائد آمین و احمد سعید را دعا و سلام خوانندہ

مکتوب شخصیت چہارم

خواجہ حسن بھٹو و در بیان مذہب ارباب توحید و جود کی حد بیان
 حضرت سلامت ہمہ اوست کہ بیان چہ میگویند ہر گاہ ممکن را میں می لایوت سبمانہ
 یقین میکنند مگر بر ممکن چہ اطاری شدہ امر بعبادت و جہاد چہ احد و بر یافت مراتب و جود
 ثابت کردہ ازین اعتراض بر آمدن معقول نیست عقل کے بقویہ می نماید کہ شخص خود قائل و خود
 مقتول گرد و خود را سجدہ کند ذانج و مذہب ہیچے شود ممکن نیست حضرت سلامت آن مسئلہ
 مفصلاً نوشتہ میگویم کہ این شبہات نائل گردند در ذکر و دعا کہ انوار متوجع میگردد بہین نور
 بسید است کہ محیط اشیاہ است و آن انبساط حضرت وجود است و نہیہا کل ممکنات را ازین نور
 وجود زمین و آسمان و ہنگام چیز بیرون نیست پس این نور وجود در لحاظ داشتہ ادا ک آن می
 نمایند و خود را و اصل و مورد میداند کہ حضرت حق سبحانہ محیط و ساری و در ایشان معاذ اللہ
 سبحانہ لبس کنندہ فیسی و ہوا المسموع العظیم حضرت سلامت بیعت خلفا و صحابہ کرام ہر دست
 ہر دیگر محض برائے متابعت است و ترویج اسلام با این بیعت کسب فیوض ہم میگردند
 اگر نمیکردند فضل سابق بر لاحق چگونہ ثابت شود

مکتوب شخصیت پنجم

بشاہ پیر محمد کشمیری در بیان آنکہ تاثیر کہ در مریدان شما ظاہر میشود
 از خود نہ فہمند این ہمہ از پیران کبار است و بعضی نصاب ضروری

خدمت شریف شاہ صاحب حقائق و معارف دستگاہ حضرت پیر محمد شاہ صاحب سلم اللہ تعالی
 و جملہ لائقین امان از فقیر غلام علی حنفی عنہ بعد سلام اللہ و دعا کے گمان استقامت و مالکیت و کمال
 معلوم باد تقاضا کریم بیک معنون و دوسر بار رسید بنایت آبی سبحانہ تاثیر قوی در توجہ پیدا شدہ و مرص
 ظاہر بیع آمدہ اند اعجازت و خلافت ہم دادہ اند الحمد للہ تعالی زیادہ تر ترقیات تکرامت فرمای
 این تاثیر از جائے دیگر است لکن پیران کبار رحمۃ اللہ علیہم لازم شناسند و باین جمیع خواہش
 مباد استدا بیجہ باشد معاذ اللہ ہمیشہ خائفت و ترسان باشند بذر و مراقبہ و پودخت نسبت باطن و کمال
 احوال اوقات خود محمد دار بند و یاس و نا امیدی از ماسوی و وقوع از فضل خدا سبحانہ و خلوت و انزوا و اشار
 خود سراپا حضرت و آبرو کے خود نمایند از انکار و اقرار پر و نمکنند اقرار از نہتائے اچھو انکار از

شامت اعمال ماست مستغفر باشد و منفعل دل شکسته و متقی این کار است شیخ این نوع بزرگ شامت
 میسر نمیشود و ما عازت تامل بسیار باید نمود و دام حضور و جمعیت و ترک و اعمال و کثرت اعمال و
 تاثیر ضرر ماست آنچه از عین برسد جمعاً فقر است و از دست ما کین در صحبت شما جمع باشند خویش خواری
 نگویند و بیسوز زندگی نماند کتاب تفسیر و حدیث و علوم صوفیه و کتب بات شریف حضرت محمد صلی الله علیه
 و آله در مجلس شما باشند و جب شماست مخالف از فقه باشد متواضع و متذلل مسکین بیچاره فقیر و آواره و نادان
 خود را بر کتانه دارند مرا نیز در راه یاد دارند و السلام کلمات را منسوب بچون سوانه یا غش و سواد هم
 محض بدین و قلع روی را از تقدیر الهی تعالی از دفع بپوشانند انصاف میباشند تا شکر بیشتر از بدین و
 ترک بخشها نمودن شمار دوستان خدا است شرم نواز میباشند و میباشند و نیست و پس از شب بیدار
 و صفت از خود منتفی خود را در دو روز شود و سال این است پس در اول استغفار است و اول استغفار است
 با سگدن باشد و اثر ... بدین از جمیع حضرت حق سبحانه با تقیای ... حاصل زندگیت :

مکتوب شامت و ششم

در بیان تقید گذاردن نماز در اول وقت با جماعت و بعضی مسائل
 آن و نوافل و تلاوت و ورود و استغفار که سبب ترقیات باطن است
 و ذکر اسم ذات و لغوی و اثبات محل اطراف

بجای هر صلوة در صبح یا در نماز اول وقت با جماعت ادا نمایند ترتیل هر حرف در قرآءت بکنند و قود
 و جلسه در نماز فرض و نزد علماء تنقیه واجب و سبب بسببت قیوم و جلسه رفته است آنرا قریب واجب
 میدانند بزرگ آن جماعاً اعاده نماید و بزرگ آن بسبب توبه مهرو واجب میشود قاضی خان مفتی حنفی در فتاوی
 خویشین مقبول کرده و پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم تا به ترک تومر و جلسه و ترک نماز نیست در نماز و کراهت
 ندارد و فرموده زید صلوات الله علیه و آله و سلم تا به ترک تومر و جلسه و ترک نماز نیست در نماز و کراهت
 و بکسیر چنانچه معمول است و در روز خوانده متوجه بل منتظر فیض از مبد و فیاض باید نشست تا در نماز چه کیفیت
 و چه فیض عنایت کرده اند تیر و اشراق و پاشت و اقامین و وقت منتقن و درود استغفار و قرآءت سوره
 تبارک الذی و هر سه فعل معمول بندگان است و واقعات روز مره را از تقدیر دانسته چون در نماز کردن و
 نمود خود را بگویند کار ساز سبحانه ببرد کسی در آدائے و مخالفت و اعمال و دام ذکر بیل و زبان نمودن در هر
 نفس توجیه بیل و توجیه دل بجناب حضرت حق در شستن و دل را از خاطر گذشته و آئینه گاه شستن و بزرگ اسم

ذات باشد یا نفی و اثبات بافتقار تمام پر و اختن و بیچ مقصود در خاطر نشستن و خود را ناقابل و نالائق ذکر
 حضرت حق سبحانہ دانستہ و یقین نموده منت حضرت کریم مطلق سبحانہ بر خود دیدہ از این اعمال و اذکار عرض
 نخواستن توفیق ذکر اعمال نعمتہ است کہ شکر آن محال است در گفتگو با مراد و عدال و کجبت نکردن این است
 طریقہ اہل معرفت اللہ تعالیٰ ہمہ مخلصان را و این فقیر حقیر عرض کج کردہ را نیز باین سعادت مشرف دارد
 آمین کلمہ تجید و سبحان اللہ و بجدہ و کلمہ توحید و تلاوت و طیفہ باید نمود آنچه میسر شود در ہر عمل توحید بدل و
 آگاہی حضرت حق سبحانہ ضرور است تا عمل قابل قبول گردد در روزہ از غیبت و دروغ و لغو و احتراز کرد
 واجب است مراقبہ احدیت صرفہ و مراقبہ معیت لازم است تا وصلہ پیدا شود و بعد فراغت از وظائف اشغل
 کتب حدیث و علوم صوفیہ کسب سعادت نمودن ضرور است و ترک عادات و حرکات و سکات و ملاقات
 مردم و اکل و شرب و خواب بتوسط نمودن و رعایت اعتدال کردن ضرور است کسب کہ در طریقہ حضرت مجتہد
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ مناسبتہ با لطافت فوقانی دست دادہ و از مراقبات آن درمعات خطیہ یافتہ التزام
 آن مراقبات و نوافل نماز و طول قنوت برابر کان نماز اطلاق می نمایند در نماز و کثرت تلاوت و درود
 سعی نماید تا بہ ترقیات کثیرہ برسد بیان طریقہ اول از لطیفہ قلب کہ محل آن زیر پستان چپ مائلی بہ
 پہلو است ذکر اسم ذات اللہ نمایند تا کہ حرکت پرخلاوت پیدا شود باز از لطیفہ روح کہ محل آن زیر
 پستان راست محاذی آن است ذکر میکنند باز از لطیفہ سر کہ محل آن برابر پستان چپ بقاصدہ دندانگشت
 در وسط سینہ است باز از لطیفہ خفی کہ محل آن برابر پستان راست بقاصدہ دندانگشت در وسط سینہ است
 باز از لطیفہ اخفی کہ محل آن عین وسط سینہ است باز از لطیفہ نفس کہ محل آن پیشانی است باز از تمام بدن
 کہ آنرا سلطان الادکار گویند دل را از خواطر گذشتہ و آیندہ نگاہ داشته و توجہ بدل نموده ذکر می کنند باز نفی
 و اثبات معمول است زبانہر اہکام سپایندہ و دم را نہریناف بند نموده بزبان حیال کلمہ لا بد باغ رسانید
 کلمہ اللہ را بردوش رسانیدہ الا اللہ بر دل ضرب می نمایند بطورے کہ گندمان بر لطافت غمہ افتد و معنی
 اینست کہ نیست بیچ مقصود بجز ذات پاک وقت مشغولی اولیست و بیچ بار استغفار نموده و فاتحہ بزرگان
 خواندہ ذکر می نمایند ہر گاہ کیفیت و جمعیت پیدا می شود آنرا نگاہ میدارند و اگر مستور شود باز ذکر می کنند

مکتوب شخصیت و مضمون

در دفع شبہات بعضی منکران کہ بے تحقیق بر کلام فیض نظام حضرت

امام ربانی مجدد الف ثانی رضی اللہ عنہ

بعد حمد و صلوة معلوم نمایند کہ بر کلام حضرت مجدد حمۃ اللہ علیہم بے تحقیق اعتراضہا می نمایند میگویند

کہ ایشان بجناب حضرت غوث الثقلین رضی اللہ تعالیٰ عنہم آنچه نہ لائق شان آدمی است نوشته اند
معاذ اللہ ایں پر دروغ بیفروغ است یا وہ گویان میگویند حضرت اللہ لیم ایشان در سالہ مبده و معاو کہ منسوب
است بایشان نوشته اند درین عروج اخیر کہ عروج در مقامات اسل است باین فقیر مدوا در محابیت حضرت
غوث اعظم محی الدین شیخ عبدالقادر بود و قدس اللہ تعالیٰ سوا الاقدس و بقوت تصرف از آن مقام گذریند
و باصل الاصل و اصل گردانیدند و نیز نوشته اند کہ از مشایخ عظام حشمتیه روحانیت حضرت خواجہ قطب الدین
پیش از دیگران امداد این درویش فرمودند رحمۃ اللہ علیہم و در سالہ مکاشفات غیبیہ کہ از مکشوفات ایشان
است میفرمایند رحمۃ اللہ علیہم باید دانست کہ واصلان ذات ازین بزم گویان را کہ با فرد ملقب اند نیز اول
قلیل اند اکابر صاحب دامنہ اثنا عشر از اہل بیت رضوان اللہ علیہم اجمعین باین دولت فائز اند و از اکابر
اولیاء اللہ حضرت الثقلین قطب ربانی محی الدین شیخ عبدالقادر جیلانی قدس اللہ سرہ و الاقدس باین دولت
ممتاز اند و درین مقام شان خاص دارند اولیاء دیگر از ان خصوصیت قلیل انصیب اند و ہمین امتیاز فغنی
باعث علو شان ایشان شدہ است کہ فرمودہ اند قدسی ہذہ علی عقبہ کل و علی اللہ اگر چه دیگران
را ہم فضائل و کرامت بسیار است اما قرب ایشان باین خصوصیت از ہمہ زیادہ تر است و در عروج باین
کیفیت کہ بایشان نمیرسد و باصحاب و ایماہ اثنا عشر درین باب مشارک اند فاللک فضل اللہ یؤتیہ
من یشاء و اللہ ذو الفضل العظیم و در جلد ثالث مکتوبات خود و آخر مکتوب آخر نوشته اند رحمۃ اللہ
علیہم سر کران فیض و ہدایت میرسد توسط ائمہ اثنا عشر علی الترتیب بودہ رضی اللہ تعالیٰ عنہم تا آنکہ نوبت
بشیخ عبدالقادر رسید قدس سرہ منصب مذکور بایشان موقوف گشت و طول فیوض و برکات درین راہ بہر کہ
باشد ناقطاب و نجباء توسط ثر لبت او مفہوم میشود چہ این منصب غیر او را میسر نشدہ تا معاملہ توسط فیض
برپا است بموسل اوست رحمۃ اللہ علیہ و در ہمان مکتوب خود را مایب و حضرت غوث الثقلین را منیب
نوشتہ اند و خلیفہ خلعت پیر خود می باشد چنانچہ ماہ از خورشید اما قول بی ہر نہ گویان کہ نزول حضرت
غوث الثقلین ناقص نوشته اند معاذ اللہ این افزا است کہ در بیج جا این لفظ و نسبت نقصان باطن
مستطاب تحریر نکرده مگر این عبارت کہ عروج شان از اکثر اولیاء برتر واقع شدہ و ہمین است سبب کثرت
ظہور خوارق آنجناب در مکتوبات متبرکہ اہلیست و اینہم است در کلام ایشان کہ ہر کہ عروج بلند تر نزول
او کامل تر خواهد بود و نوشته اند چندانکہ نزول کامل تمام فواید فیوض از و زیادہ تر خواهد بود و اذونات و
اشاعت افوار طریقت سفینہ و شریفی کہ از جناب حضرت غوث الثقلین رضی اللہ تعالیٰ عنہم بنظور آید
مقدور بیان نیست بآنکہ بی ادبی در جناب اولیاء رحمۃ اللہ علیہم فسق است و بیج ناسق و مبتدع ولی
نیشود و قال اللہ تعالیٰ ان اولیاء الا المنفقون بدانکہ اتباع سنت موجب فضل اولیاء و طرق میشود
حاصل درو سے عقیدہ صحیح اہل سنت و جماعت و اخلاق و اعمال و احوال باطنی است در طریق حضرت مجدد

کہ طرف حضرت بہاول دین رضی اللہ عنہما است بے مزع بہت شائع است بے تعجب نظر بیاید کہ در احوال متوسلان طریق
 این اکابر رضی اللہ تعالیٰ عنہم اللہم ثبتنا علی طریقہم المستقیمین کیسکہ ملاحظہ مکتوبات نماید ہیچ اعتراض
 نخواہد یافت والسلام امر بطلب صلوة ابراہیمی علیہا للصلوة بہما صحت صادر شدہ ہیں صلوات ابراہیمی
 بر معنی کہ باشد صحت را در تحقیق آن دخلی است از یکے کہ ہوا تہیکے زیادہ واللہ اعلم و انبیاء و علیہم
 الصلوٰۃ را بواسطہ امت تو ابہا میرسد الدال علی الخیر کفاحلہ و برین توسط از مشائخ تا کل شدہ اللہ صحت
 عائشہ صدیقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا در وقت نزول آیتہ برائتہ ایشان فرمودہ اند محمد خدا مکیکم و
 بس در غلبہ احوال کلمات مصروف عن الظاہر بسیار صادر شدہ تا ویلات آن کردہ اند پس تاویل نماید
 کلام دخلی ثابت است والسلام

مکتوب شخصیت و شہادت

در بیان تحقیق مسئلہ وحدت وجود و ایناسب ذلک

معلوم نمایند کہ مولوی نور محمد جو از فقیر بر سیدند کہ نزد تو تحقیق مسئلہ وحدت وجود چسیت گفتہ
 ہندیہ باطن ضرور است و ازین گفتگو چہ فائدہ در وقت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و احباب
 کرام رضی اللہ عنہم ازین توحید باہرگز نبود اقبال باختر و اعراض از دنیا و اتباع پیغمبر خدا صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم ظاہراً و باطناً قبلہ ہمت داشتند و آخر قرن ثانی ہونہ پیدا شدند و مجاہدات قرسیکہ آنرا
 جہاد اکبر فرمودہ اند موافق این آیت شریفہ والذین جاہدوا فینا لنجدینہم سبیلاً و
 ترک و بجزید و غلوت و انزوا و کثرت اذکار طریقہ خود نمودند پس بکثرت اذکار و طاعات و خفیہ
 قلب و تزکیہ نفس محبت غلبہ نمود و در غلبہ محبت و ذوق و حال این اسرار ظاہر شد ہر کہ ابر یا خفا
 و مجاہدات و غلبہ محبت این معرفت مکشوف شود بر او محبت میتواند شدہ بر غیر او کیسکہ بتقلید و
 خیال بچتن و غلبہ وہم و مطالعہ کتب توحید این چنین سخن بر زبان راند قاضی مسلمانان اوہما
 بجز نماید علما ازین معرفت انکاری نمایند شیخ علاؤالدولہ سمنانی در روز بہان قلبی از خود فیہ
 رحمۃ اللہ علیہا منکر اند این معرفت را آنچه مختلف فیہ باشد اعتقاد آن رفانیت جاہلان و
 خافلان را ازین گفتگو متع می باید کرد تا بجناب کبریا سبحانہ بے باکی و بے ادبی گفتہ گفت شیخ
 علاؤالدولہ لشیخ ابن عربی در حاشیہ فتوحات اے شیخ اگر کسی ترا عین فضلہ تو گوید بسیار
 رنجہ گری بجناب مقدس منورہ ابراہیمیں بے ادبی میکنی معاذ اللہ سبحان اللہ تب الیہ حضرت مجاہد
 فرمودہ اند این معرفت کہ دیدن یکسبتی است در مکانات ندانستن و خیال بچتن در سیر لطیفہ قلب
 پیش می آید و از احوال قلبی است نہ حقیقت امر در لطافت دیگر اسرار علیود دست میدہد

در سیر لطیفہ روح سلب نسبت صفات از خود انفساب آن بحضرت حق سبحانہ در سیر لطیفہ
 سرانجام ذات سالک در ذات او قائلے اور در سیر لطیفہ خلقی کہ خرید جناب کبریا از جمیع
 مظاہر و در سیر لطیفہ اخعی اتخلق با حلق اہی سبحانہ و در سیر لطیفہ نفس ظہور توحید شہودی و
 آن دیدن شہود حضرت حق سبحانہ است و در مظاہر کوفیہ و در سیر لطیفہ عالم خلق حقیقت
 بندگی العبد عبد و الحق حق بلکہ میگردد و چندانکہ نسبت باطن بلندتر میرود قوت در
 عقاید حقہ کہ معارف انبیاء است علیہم السلام و در عبودیت دست میدہ حاصل
 فنا و بقا کہ در طریقت و حقیقت رومیہ بد آن است کہ آنچه نظری است بدی گرو و آنچه
 استدلالی است کشفی شود و ہوتا بلع گرو چنانچہ آورده است پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ
 وآلہ وسلم قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم لا یؤمن احدکم حق
 یكون هواہ تبعاً لما جنت بہ ہیں ظہور سرتوحید از احوال قلب است و آن یک لطیفہ است
 از لطائف عشرہ ہجان اللہ و بجزہ کیسکے سلوک مقامات این طریقہ از مشایخ عظام کردہ بہنہ است
 سلوک این طریقہ رسیدہ است برعکس ظاہر است کہ توحید از احوال قلبی است حقیقت امر
 بگفت دشمن و میر و مطالعہ مکتوبات علیہ حاصل میشود نہ حالات و کیفیات و انوار و امر
 سے روقیامت شوقیامت را بین یزد و السلام خود را منسوب نمودن بطریقہ حضرت مجدد
 بذر قلبی با آنکہ آبا و اجداد مجددی بودند بدون کسب جمیع مقامات و آنچه در ان طریقہ حاصل
 میشود و در است از عقل و طریقہ حضرت مجدد و علماء و عقلا و کسب کردہ شہادت بہ صدق
 معارف و حالات و انوار و امر آن مادہ اند در ان شبیعتہ و شروع سے نیست حق قائلے بعقل
 خود بعدی فرماید سے بوقت صبح شود ہم چور روز معلومت یکہ باکہ باختمہ عشق در شب در بچہ یزد ہر
 کہ بآن مقامات طریقہ حضرت مجدد و رحمۃ اللہ علیہ و بحالات و امرار و انوار و کیفیات ہر مقام
 قائم گرویدہ معارف ایشان بروے حجت است نہ بر غیر آن ۛ

مکتوب شخصت و نظم

در بیان آنکہ نسبت در میان خالق و مخلوق مثل نسبت کوزہ و
 کلال است و امرار و اتحاد و عینیت کہ بر جان بازان راہ
 اہی مکشوف شداند باعث آن غلبہ محبت است و کثرت ذکر
 و ترک مالوفات و بیان شہ از احوال حضرت مجدد کہ بخدمت

پدر بزرگوار خود نسبت توحید وجودی حاصل نموده بودند و باز توہمات
حضرت خواجہ محمد باقی رضا توحید شہودی عیاناً و زیافتند و آنکہ توحید
وجودی مقتضائے لطیفہ قلب است و در لطف الف فوقانی ازین
توحید هیچ نیست آنجا اول توحید شہودی باز محض نسبت بندگی
ثابت است خواجہ محمد اکرم خان حیدر آبادی

بسم اللہ الرحمن الرحیم

فقیر غلام علی عنی عنہ بعد صلوة واضح می نماید کہ از کتاب وسنت ثابت است کہ نسبت
خالقیت و مخلوقیت مثل نسبت کونہ و کلال فیما بین حضرت حق سبحانہ بے تاویل و تامل ظاہر
است و مدار شرع شریف و بعثت انبیاء علیہم السلام بر غیریت است خلق غیر خدا است تعالیٰ
او امر حق سبحانہ تعالیٰ امثل جہاد و حج و نماز و غیرہ مثبتی از محض غیریت است و در جواب
گرام و کلام ایشان رضی اللہ تعالیٰ عنہم بجز بندگی خود و عبودیت حق سبحانہ ہرگز دریافت نمیشود و
آنچہ از جناب امیر المؤمنین خلیفہ رسول اللہ حضرت علی مرتضیٰ کس مر اللہ وجہینہ
اتحاد و توحید نقل کنند ثابت نمیشود و کمالے کہ در قرن اول از حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
بآہل آن رسیدہ مقتضی نسبت بندگی است با حق تبارک و تعالیٰ در قرون متاخرہ صوفیہ علیہ پدید آمد
و کمالے دیگر از ان حضرت حق سبحانہ بر این کاہ نظر شدہ آن نسبت قلبی است مقتضائے آن ذوق
و مشوق و لغوہ و آہ است گرمی و حرارت محبت کہ از صوفیہ صافیہ مرویست از کثرت فکر و ترک
مألوفات غلبہ محبت ظہور یافت و آن باعث اتحاد و توحید گردید مجنوں عامری از ترک مرغوبات و
کثرت ذکر و خیال لیلی انامیسی گفت دو جسم کثیف اتحاد پیدا کرد از ریاضت و ترک مرغوبات جسم
حکم رُوح پیدامی نماید و از غلبہ محبت ہر تہ تنزیہ متحد میشود در دید سالک نہ و در واقع تعالیٰ اللہ
سبحانہ عن ذلک آفتاب و ما یئیدہ باصفات خود منعکس میشود و غیریت در نظر تیز بین باقی است
پیرا حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ از پدر خود رسالک توحید خواندہ توحید علمی حاصل کردند و در محبت
حضرت شیخ المشائخ خواجہ محمد باقی باللہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ این توحید شہوداً و عیاناً و زیافتند باز
ایشان از تزیقات عنایت شد از ان جہت توحید شہودی بیان کردند در این توحید وحدت شہود است
در جم آئینہ کہ در آن آفتاب میتابد و از شعشعان اتحاد و حرارت گویا درونے آفتاب موجود است

و او در خارج موجود است و در توحید و جود و امکان در دید امواج وجود حضرت حق است سبحانہ معلوم نمایند کہ از کثرت ذکر و لوافل غلبہ محبت میشود ازین غلبہ سکر و سکر بر این توحید باعث میشود و اہل سکر باین دید معندند و آنچه محض خیال بچشمہ کنند بکفر نزدیک است و الحاد و وزندقہ اعتبارے ندارد و از مقتضائے لطیفہ قلبی است کہ این معرفت پیش می آید و در سیر لطائف فوقانی ازین توحید هیچ نیست آنجا اول توحید شہودی باز محض نسبت بندگی ثابت می شود و اللہ تراب و رب الارباب و در صحبت این ناچیز اگر خدا خواهد در سیر قلبی توحید و جود پر تو سے اندانند اگر کسی بسیر لطائف فوقانی میرسد ازین معرفت نام و نشان نمی یابد ہمہ اوست کو بیان اگر در غلبہ سکر و احوال این توحید بر زبان آرد معذورانند لیکن دار منصور موجود است ما را و مسلمانان را نسبت بندگی و غیرت عقیدہ باید نمود و بوظائف عبودیت عمل بسیر باید برد اگر حیائاً بے اختیار طریق تصوفیہ و کثرت محبت در سکر چیزی بر زبان آید لا باس بہ بگر عقیدہ موافق کتاب و سنت لازم باید گرفت و ازین ہدیایان بازار بیان و بیگیان استغفار باید نمود و حضرت علامہ امجدی و حضرت ابن عربی رحمۃ اللہ علیہما درین مسئلہ معتمدانند اہل عقل و شرع با ایشان اقتدا نمی کنند اگر مثل آنها از کثرت فاضل و افکار چیزی سے یا اکت شود وہم نباید زد نسبتاً کہ فیما بین خالق سبحانہ و خلق و رائے علماء ظاہر است نسبت مخلوقیت است کہ اہل سنت و جماعت گفتہ اند کشف دشوہ بندگان است حجت بر این است نہ بر دیگران بدون کشف خلاف علماء محل خطر است ۛ

مکتوب ہفتادوم

در منشاء توحید و جود و اثبات و استمرار آن در لطیفہ قلب و بیان مقدمات دیگر کہ فوق وحدت الوجود بمکاشفہ حضرت امام ربانی مجدد اُلف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ ثبوت پیوستہ اند و بیان آنکہ در حدیث شریف آمدہ کہ حاصل آن نسبت کہ تا مردم در نظر مومن کمتر از پیشک شتر نباشد مومن نشود و فرق در کشفوفات حضرت محی الدین ابن العربی و حضرت محمد رضی اللہ عنہ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

حضرت خواجہ حسن انشا کردہ اند کہ معرفت توحید و جود ہی متفق علیہائے جمیع عارفان است شک

نیست کہ طریقہ صوفیہ علیہ از کثرت زوافل و عبادات و اذکار موجب غلبہ محبت میشود آن سبب است
 با محبوب میگرد و همچون عامری در غلبہ محبت مخلوقے ترک مالوفات خود کرده بذكر و تصور مقصودش بہت
 دعوائے انانی علی کرد و صوفیہ صافیہ را کہ ریاضات و مراقبات و توجہ تام بحضرت ذات پاک دارند اگر
 آنجناب قدسی قباب و دفایت تنزیہ است از غلبہ محبت تمجیل متیقن میگرد و این مہماوست غلبہ محبت است
 کہ دو بدن کثیف را یکے گردانید اگر روح لطیف را با مرتبہ مقدسہ الہیہ سجانہ کہ معیت او از ایمانیات
 است تمجیل با اتحاد گرداند و نیست پیران مابین معرفت قرار دارند لیکن علاؤالدولہ سمنانی ابوالمکارم
 حضرت رکن الدین رحمۃ اللہ علیہ و اتباع ایشان ازین معرفت تخاصا دارند با حضرت عبدالرزاق کاشی رحمۃ
 اللہ علیہ چه معاوضہ فرمودہ و آن رقد بدل و نفعات حضرت ملا جامی رحمۃ اللہ علیہ مذکور است و
 بزرگان سہرندی بعد اثبات این مسئلہ معارف دیگر بیان کردہ آرے آیتہ شریفیہ قل سب زونی علما اثنا
 است بانکہ کمال انسانی منحصر در حصول یک نحو علم نیست و ہم غنیہ مقرر است بانکہ صوفیہ کہ این دیدہ با کمال
 دانستہ اندوہے پیش نیست علماء و عقلاء خلاف آن گفتہ اند و آن موافق است بشرح شریف کہ بنائے
 آن بر غیرت است کفر و اسلام را یکے اعتقاد کردن نہ از عقل است غلبہ سکر است کہ باین اتحاد باعث
 شدہ باین غلبہ معذورانند این عقیدہ را سبب حصول و وصول دانستن معلوم نیست کہ از کجا برآوردہ شدہ
 از حصول و وصول بعد رفع حجب ظلمانی کہ رذائل نفسانی و وساوس شیطنانی است و مستور شدن انوار معانی
 از نظر است مرتبہ احسان و ست مبدیہ گاناسرای عین و کنافتوای اللہ سبحانہ ہننا
 از صحابہ کرام مروی است کہ کمل عارفان اندر فی اللہ تعالیٰ عنہم و ازین ائمہ ہی کسی نسبت اتحاد نیست
 ثابت نکرده و از جمیع اولیاء در علم و معرفت مرتبہ عالی دارند متاسخوان نقشبندیہ از طرف شیخ المشایخ حضرت
 خواجہ محمد باقی باللہ رحمۃ اللہ علیہم لطائف بسیار دریافته اند و در سیر لطیفہ علوم و معارف جدیدہ بسیل
 کردہ اند در سیر لطیفہ قلبیہ اسرار توحید و جود بی بیان نموده اند و در لطائف فوقانی معارف دیگر یافته اند
 فالے انما صحابہ ایشان باین اسرار اعتراف کردہ ہرگز متصور نمیشود کہ باین قد جماعت مسلمانان ہننا
 و باطل اجماع نمایندار باب وحدت و جہدی از لکھا گذشتہ اند معاذ اللہ کہ بر بطلان جمیع باطل از
 سایر ایشان گریزان است رحمۃ اللہ علیہم و معارف توحید و اتحاد در کتب این اکابر موجود است ازین
 علوم برتر رفته باشند اگر چه در کتب یافتہ نمیشود و جناب این کبرا اعتقاد و دست داریم پس مقتضای سیر
 لطیفہ قلبی است کہ از سکر و غلبہ محبت با چنین اسرار تکلم فرمودہ این فقیر تابع اکابر احمدیہ مجددیہ است
 ذوقا و وجدانا مقصود منحصر در بین معرفت نیافتہ است و آنچه بزرگان احمدی مجددی گفتہ اند ہمہ راجح
 دیدہ است ہر مقام این عزیزان انوار و علوم علیحدہ دارد و مقامات عالم خلق ایشان چه انوار و وسعت
 نسبت دارد چه احوال ہائے لطیفہ پیرنگ می بخشند جزا ہم اللہ خیر الجزاء و تحریر این معانی بخدمت عالی

سلطان المشائخ یعنی نظام الدین اولیا

و نظام الدین اولیا

اگر ذوقاً و وجداناً ہی یافت ہرگز نمیکرد بخدمت بزرگان طول کلام از ادب نیست خداے تعالیٰ مرا
 پیامزدودر حدیث شریف آمدہ کہ حاصل آن انیست کہ تاکہ مروجہ در نظر مومن کمتر از لپشک شتر
 نباشد مومن ہی شود یعنی در نفع و ضرر النافع ہو اللہ سبحانہ الفاضل ہو اللہ جل جلالہ معنی این عبارت
 شریف خود مفصل ارشاد فرمایند موجودات اگر غیر حق نباشند پس رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 و کعبہ شریف و قرآن مجید و صوم و امثال آنرا چہ ظن توان کرد و اشتغال باہنا چگونہ درست آید چگونہ
 متبرکہ آنرا چگونہ چنین باید دید کہ سلطان المشائخ رحمۃ اللہ علیہم فرمودہ اند سلطان المشائخ قدس
 اللہ سرہ العزیز عدم تأثیر خلق بیان فرمودہ اند نہ آنکہ رسول و کعبہ و قرآن مجید و صلوٰۃ و صوم مومن
 حق گفتہ اند و کلام قدما و حضرات چشتیہ رحمۃ اللہ علیہم جز زندہ و تعبد و ترک و انحراف نیست
 از اسرار توحید سخن نکرده اند متاخران خصوصاً جناب مبارک ابن عربی رحمہ اللہ درین باب بسیار
 غلو دارند حضرت شیخ ابن عربی شد متاخران و محبت متقدمان اند علم توحید را بتفصیل بیان
 فرمودہ جز اہم اللہ خیر الجہاد پیران ما از کلام ایشان استفادہ دارند چنانچہ استفادہ ابن حاجب
 و ملا جامی و رحنی در نحو از سیبویہ ثابت است و جزئیات مسائل زیادہ تر از سیبویہ بیان کردہ
 اند این عبارت بحضرت خواجہ حسن در مکتوبے نوشتہ ام علوم و معارف صوفیہ علیہ ناشی از صفائے
 وجدان است محبت است برایشان نہ بر غیر حضرت شیخ عبدالرزاق کاشی رحمۃ اللہ علیہ جمیع
 انبیاء علیہم السلام بہ مشرب توحید و جودی و آن دیدن بیک ہستی است مثل امواج آب و ریادہ
 ممکنات و نہ دانستن کہ یکے است بتقلید کہ توحید بے مجاہدات و ریاضات و کثرت اذکار حاصل
 و معتبر نیست فرود آوردہ دلیلی از کتاب و سنت اللہ عبدالرزاق بروفق مدعاے خود کہ ثبوت توحید
 و جودی است نداند و آنچه گویند کہ بدون این اعتقاد حصول در حصول میسر نیست آتر اہم اصلے نیست
 از اصحاب کرام کہ ائمہ و اصلاان اند رضی اللہ تعالیٰ عنہم این اوہام اہل سکر بیچ مروی نیست اتباع
 اصحاب نظام رضی اللہ تعالیٰ عنہم جمعین معمول نمودن واجب است حضرات مجددیہ مقامات
 طریقہ خود را بسیار بیان کردہ اند و قلب این معرفت را یافتہ و در لطافت عالم امر معارف دیگر
 تقریب کردہ اند و در ولایات کیفیات دیگر و در کمالات سہ گانہ حالات و علوم دیگر و در حقایق تعالیٰ
 دیگر است و باین مقامات علماء و عقلا و ہزاران رسیدہ اند بیچ اشتباہے در ان نیست و در
 این مقامات عالیہ بیچ از توحید و جودی و شہودی مکتوف نمیشود ہمہ اینہا اہل صحرا اند و منبع سنت
 کثر اللہ سبحانہ امثالہم بطریق اصحاب کرام علیہم الرضوان مناسبت دارند جز عبودیت و صفائے
 و یقین نقد حال شان نیست و در نسبتہا باطنی و سعتہا و بیگنیہا و لطافتہا مشہود دارند

کتوب ہفتادویکم

نیز بخواجہ حسن صدور یافته در تعزیت برادر کلان ایشان خواجہ حسین
مرحوم و احوال اولیاء اللہ کہ بعضے از غم مخزون میگردند و بعضے از
آلام مسرور میشوند و بعضے را غم و شادی مساوی است و بیان نسبت
چشتیہ و نسبت قادریہ و نسبت نقشبندیہ و نسبت احمدیہ مجددیہ
و فرق در میان نسبت طریقیہ و مابینا سبب فلک

حضرت سلامت فقیر عبد اللہ المعروف غلام علی بعد سلام نیاز گذارش می نماید که امت نامہ گرامی
بور و مسعود بر الطاف شاملہ بشارت رسان گردید ازین تحریر عنایت تفریح صریح دریافت میشود کہ ہنوز
غم این ماتم بگریم و خاطر عاقلہ شوش میدارد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ امام مرسلان است فرمود اے
ابراہیم کہ پسرا حضرت است مادر غم تو غمناکیم و اشک از چشم مبارک میرفت در مقتضائے بشریت چنانکہ
است حضرت سید محمد کیسودر از رحمت اللہ علیہم از مرگ پسر خود بچند بودہ در بیوشی میفرمود بجناب
مقدس قدوس منزہ از اذراکات سبحانہ ہندی اے پوتے تو پوت کی قدر کیا جانے فارسی اے بے
پسر تو قدر پسر چہ دانی یکے بود کہ در غمہا شادی نماید و دیگرے در غم مخزون تر گردد یکے را ہر دو برابر بود
کسے را کہ اتباع حبیب خداست صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اولاً افضل است بر دیگران محمد بنو کہ مرتب
باید بود در عنایت نامہ الفاظ تفویض ہم بود آری بے مقام تسلیم بندگی ثابت نشود تسلیم و رضا آخرین
مقامات سلوک است کہ ولایت بدون این مقامات و مقام جذبی صورت نہ بندد اللہ تعالیٰ بعد حصول
مقامات سلوک و مقام جذبی بر ولایت خاصہ کہ آن حصول معیت او سبحانہ است با دعا کہ بچون دان علم شود
معیت صفات بشریت و دعوی ہستی استہلاکے یا بد این پیر عمر ضائع کردہ را بواسطہ بندگان مرحمت
فرماید حضرت سلامت افادہ فرمایند کہ نسبت چشتیہ عبارت از چہیت ذوق و شوق و لغوہ اکتانیت
لغوہ و گرمی چہ کہ لازم آن نسبت است میشود نہ ذات نسبت است این چہر کہ لازم نسبت است نسبت
قادریہ عالیہ عبارت از چہیت دیدن منامات و واقعات از لوازم آن نسبت است نسبت نقشبندیہ
بعد حصول ذکر قلبی و جمعیت نحو اطر عبارت از حصول توجہ و یادداشت است کہ در دل گویا دیدہ نگرانہ پیدا
شود و آن توجہ شمولے پیدا نماید تمام بدن را و نسبتہائے احمدیہ مجددیہ عبارت از پیدا شدن توجہ در ہر
لطیفہ از لطایف سبہ تا کہ این توجہ نہ ایک گردد و حضور حق سبحانہ مانند حضور نفس سالک غفور و

فعلی لا شوق و توجہ نماید در لطافت عالم خلق و مستی در انوار نسبت و لطافت احوال دست و پدہ ظهور
توجہ از غلبہ محبت میشود از کثرت اذکار دست میدہد و ہر خانہ ان محمول است و السلام و الاکرام و

مکتوب ہفتاد و دویم

بمیر فرخ حسین صدر یافته در مذمت طلب دنیا و قیام کثرت

شغل علم طلب و علوم فلاسفہ و بعضی نصاب ضروریہ لازم گرفتن

صحبت فقر اگر بہتر از صلہ نشینی اغنیا است و مایہ ناسب و لک

خدمت شریف میر صاحب عالی مراتب سلم اللہ تعالیٰ لہد سلام اشتیاق گذارش می نماید قیام
کریم بود مسعود مسرت رسانید تشریف شریف بان سمت برین مایہ جوہ موجودہ ساختہ اند ہمہ آن غیر موجود
است آنچه بخاطر می آید از امورہ بینا بند گاہے منشی میشود و گاہے محدث و گاہے خوش نویس گاہے
حافظ گاہے طبیب و گاہے طینت سامی را میلہ بدینا است طبابت فن نافع است اما نظری باسباب
و تاثر اندازد و موجب کسب منافی محبت ہر کس میشود لہذا باین دو امر طلب شغل آن پیش نگریم ہم چنین
علوم فلاسفہ طبییہ است ازان اعراض کردم و شمارا طب و فلسفیت دو پرہیز از قضاے ہمنشینی عزیزان
است یعنی ہم کہ علم میراث کہ بوداشت از حضرت امیر المؤمنین علی و اہل بیت عظام رضی اللہ تعالیٰ عنہم
بدل ہائے اہل صفار سیدہ بشمار سائیم و آن علم احوال است کہ از دعای ذکر و توجہ و تلاوت و ہر
و استغفار و غیرہ عنایت می نمایند سراسر اذتوجید و تقریب و ترک و تجرید و یأس از محتاجان و امید از
حضرت غنی سبحانہ و داشتن برزق مضمون ساختن و در شہود حضرت حق سبحانہ استغراق داشتن
و ہر حکم مایہا کنندہ مطمح دل نمودن و آنچه در کتب صوفیہ مرقوم است اگرچہ درین وقت کہ وقت
کفر و فسق و بدعت است کمال اغنیا رکم شدہ بہر حال چیزے نقد و ہبا میشود کہ ممتاز میگردد ہر
کہ قصد آسمان نماید اگرچہ نیرسد ہر فراز و از شرک با آزا و میشود این ہمہ از صدر اہل بیت عظام
و صاحب خیر الانام صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و صوفیہ کریم رسیدہ است شمارا اذنان نفوت است حاج
شب سومر گذشت و شب تنور گذشت با نومی سومر ہجاسہ نزدیک تراست و گرمی تہنرا از موافق
دعاستان نشینی فقر بہتر از صلہ گزینی اغنیا لہدکما اللہ تعالیٰ وایای لہ خیر لہد سبحانہ
تشریف حکیم صاحب سلم اللہ سبحانہ لانا ذات با دعا شکرک و بارگاہ ایشان میشود سلامت
باشند باکرامت احوال خود اصلاح آن ہر دعائے جناب سلمی است ہر باخر رسید وقت دعا و قیامت
اندیشگانان و جہل قبر و قیامت در نظر داریم امید کہ مغفرت نماید تجاران و دانگراں و غیرہ ہمیشہ آید

میں خواہند و بیان استقامت دارند مگر این موم اذ آن اجتناب مانند شیوع جعل اتان است :-

مکتوب ہفتادویوم

نخواجہ حسن مودود و صدور یافتہ و احوال والد ماجد خود کہ نسبت قادریہ
داشتند نور اللہ مرقدہ و احوال استفادہ خود بطریقہ انیقہ نقشبندیہ
و جواب بعضے اعتراضات کہ ملا عبدالحق بر کلام حضرت مجدد نموده اند

از کلام ملا مسطورہ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

حضرت سلامت این کترین درویشان بلکہ ننگ و عمار ایشان خانہ زاد قادریہ است و
بزرگان من قادری بودند پدرم بود لایت قادریہ مشرف گشتند مزار ایشان و لیجہ است بر آن انکار
شائع برین خاندان دین نافع اثری داشت اما وہاں کی سوانہ و تقدیر باین خاندان مستبعد ساخت
لیک در دل گرفتگی بود پس بمطالعہ کلام و مقالات حضرت مجدد شرفی یافت و مناسبی کہ بغیر من الشیخ
رسید آن او نام نائل شد بلکہ رسالہ در جواب حضرت شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ کہ بے تحقیق محض
باستماع سخنان بے صرفہ گویان در انکار و اعتراضات بر کلام حضرت مجدد نوشته زبان طاعنان
و ساز ساختند تحریر کردہ ام سجان اللہ من جاہل کجا و مقابلہ حضرت شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ کجا
از اینجا احوال اعتراضات دریافت میشود کہ جاہلے آن اعتراضات بردار پس اعتراضات تقدیر
ندارد حکیم ذکاء اللہ خان صاحب بعد مطالعہ آن رسالہ فرمودند کہ این رسالہ در رد اعتراضات
کافی است و حضرت شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ در مکتوبات موسومہ بنام حضرت میرزا حسام الدین
خلیفہ حضرت خواجہ محمد باقی باللہ رحمۃ اللہ علیہما نوشتہ اند کہ در دل چیزے از غیب افتادہ آن
اعتراضات نماند کہ با چنین عزیزان بدنیا دید بود غشاوہ بشریت نماندہ گفتم من سجان اللہ اتان
اعتراضات از بشریت بود نہ تأیید حقانیت چنانچہ خود اقرار کردند انیست حال کمل علما اللہم
اغضہم غیرے از مخلصان جواب انکار نوشتہ اند حضرت مجدد سید المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم
را نبی الانبیاء نوشتہ اند و ہمہ سری ما کفر نوشتہ اند میگونیہا چخ اللہ تعالیٰ لایمرا از قرب و کمال عطا فرمود
بواسطہ سید انبیاء است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و اتباع او و پیچ ولی بادی نبی بلکہ پیچ بیک صاحب
کریم نبیر سداویس قرنی باشد یا عمر بن عبد العزیز رحمۃ اللہ علیہما نوشتہ اند کہ ولایت و معرفت و

بسم اللہ الرحمن الرحیم
مکتوبات حضرت شاہ غلام علی صاحب رحمہ اللہ
۵۹

علوم باطن بہرہ را بواسطہ حضرت خواجہ خواجگان پیر من محمد باقی است قدس سوا ان العبادین طریقہ تصوف تا بمکہ مولویت در علم باطن بنظر عنایت پیر خود حضرت خواجہ محمد باقی رسیدہ ام اگر سر خود فدائے آستانہ مبارک ایشان ہمہ عمر نمایم بیخ از خدمت نکروہ باشم در بارہ اولیاء عظام نوشتہ اند کہ این کیمینہ خوشہ چین وزلہ بردار ذیل ایشان است منکر نعمتہائے اینہما مقدور من نیست نوشتہ اند کہ از غلبہ دیدہ تصور و فنا خود را از کافر و کبک بد ترمی یا بم فکیت از کبر او دین مبارکہ حضرت ابن عربی رحمۃ اللہ علیہ نوشتہ اند کہ شیخ مقتدائے متاخران و سند متقدمان است مایز از خوان نعمت او بہرہ یافتہ ایم آنچه از معارف از حضرت شیخ باقی ماندہ آنرا بیان کردہ ایم چنانچہ در نحو سیلویہ و دیگران از قدمات استاد خود صاحب کانیہ و رضی تابع آہنہ و الوش خوران اکابر اند حضرت شیخ ابن عربی از مقبولان است منکر او در خطر نوشتہ اند کہ حضرت غوث الثقلین واسطہ فیض ولایت اندر گریا در زمرہ اصحاب کریم و اہل بیت عظام اند رضی اللہ تعالیٰ عنہم نوشتہ اند کہ توجہ حضرت غوث الثقلین و حضرت خواجہ قطب الدین رضی اللہ تعالیٰ عنہما من تبرقیات رسیدہ ام حضرت سلامت معلوم نیست کہ مکتوبات حضرت مجدد بتفصیل بمطالعہ مبارک آمدہ است آن مکتوبات پیش این فقیر بود مولانا خالد مدنی سلمہ اللہ تعالیٰ از فقیر با خود برد و این مولانا خالد نام این ناچیز خنیدہ از سلیمانہ کہ نسبت منزل آن طرف روم است پیش فقیر حقیر آمدہ تا وہ ماہ در خلوت نشستہ استفادہ کردہ رفت و ملک خود و بغداد شریف و آن طرفنا مقتدائے طالبان حق سبحانہ است سبحان اللہ من ناچیز و علما ازین حقیر استفادہ نمودہ طریقہ باطن تکلمین تمانینان اللہ یفعل بالضعیف ما یتحیر فیہ القوی اول انکار حضرت مجدد کرد و صرف بیجا گفت آخر بعد حاصل فیض طریقہ مجدد بسیار معتقد شد و مکتوبات حضرت مجدد با خود برد کہ عربی نمود و فتح منکران خواہم کرد از ان ملک یکے بلا از شاگردان خود با عرضی احوال خود و تحفہ نماز سے برائے این فقیر فرستادہ و نوشتہ کہ پانصد عالم متبحر این ملک طریقہ مجددیہ از من گرفتہ بہ نسبت رسیدہ اند سلمہ اللہ تعالیٰ الترویج الطریقۃ المجددیہ مولی ہر لاتی عالمی متبحر اول انکار داشت بعد کسب طریقہ سخت معتقد حضرت مجدد شدہ و کابل و غزنی وقتہ ہا رسد آمد مرشدان این طریقہ است حال پیر ضعیف شدہ ام کسل غالب است تصور و روایات راہ یافتہ اللہ تعالیٰ عاقبت بخیر فرمایہ امید دار دعا است حضرت سلامت حضرت خواجہ شمس الدین رحمۃ اللہ علیہ بجال بندہ بسیار مہربان بودند از دوران فقیر را دیدہ اناسب فرموی آمدند من گواہم کہ ایشان کیفیت باطن داشتند حضرت سلامت چہ خوش باشد کہ آنحضرت برائے زیارت منارات مقدسہ قدم فرمایند و زیارت صنعفا را حاصل شود حضرت سلطان المشائخ رحمۃ اللہ علیہ در وقت ملاقات حضرت شیخ رکن الدین رحمۃ اللہ علیہ فرمودند کہ رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم محض برائے تربیت صنعفائے مسلمانان

در مدینہ تشریف فرمودند شیخ رکن الدین فرمودند کہ بعضے ترقیات موقوف بر فقر و ضعف و مدینہ منورہ بود
ازین جهت رفتند حضرت شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ ازین توجیہ شیخ رکن الدین خوش نیستند عجب
چرا خوش نیستند بنی را بواسطہ ہدایت امت ثواب نامیرسد لذل علی الخیر کفای علیہ اللہ تعالیٰ
این فقیر و آن حضرت ما دیا و خود ہشتہ عاقبت بخیر فرماید آمین زیادہ امیدوار دعا است والسلام
حضرت سلامت آنچه حاصل انا اختیار طریقہ علیہ صوفیہ است عقیدہ صحیحہ اہل سنت و جماعتہ و توفیق
اعمال مہمات نفعہ و اخلاق صبر و توکل و غیرہما و احوال باطن از حضور و یادداشت و انوار و اصحاب
طریقہ موجود است از پیران کسب کردہ اند

مکتوب ہنقا و چہارم

در جواب بعضے طعنہا کہ بر این طریقہ شریفہ بطوسا بہام نوشتہ بود
و بر مز و اشارت مع احوال بیعت حضرت مجدد و حضرت میرزا

صاحب قبلہ و بیان توحید و جود و شہودی نیز بخواجه حسن صاحب قلم
حضرت سلامت سلمکم اللہ تعالیٰ لا انتفاع المسلمین و ابقاکم از جانب غلام علی عفی عنہ
سلام و نیاز و توجیہ اسلام السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ بعرض میرساند صحیفہ شریفہ یکہ صحائف
منیفہ بود مسعود ممتاز فرمود علوم صوفیہ علیہ فوائد وافیہ سینہ دنان رسائل اندماج یافتہ برائے
ساکنان ماہ کافی است اللہ تعالیٰ این فقیر را نیز ازین افادات سامیہ بہرہ یاب فرماید برگز
معلوم نبود کہ این قدر از معارف و اسرار تصوف ملائکان سامی احوال است تقریرے بجا آور
رسا دارند غالب است کہ در این معلومات از ہلہات خود آنجناب نیز مندرج باشند اللہ تعالیٰ
ہرگز میخواد بعلم و عمل و علوم و معانی سرفراز میفرماید الحق ذات سامی صفات درین وقت یاد
اسلاف ہما لمحہ است سلامت باشند با کرام و کرامت بندہ پیش ازین معروض نمودہ بود کہ آن
در ماہ خدا سبحانہ تافع باشد یہ تحریر آن ممنون با جابت سازند آن معروض این تحریرات نافع نمودہ
اند و آئینہ نیز تکلیف فرمائند کشید اگر چه برائے عمل حرفے کافی بود لیک ہر تازہ فوہے دیگر وار
در نسبت شریفہ حضرت خواجہ نقشبند قدس اللہ سبحانہ سرہ الا قدس از مغلطہائے ناہمان و بی
ادبی و نارسانی آہا ارشاد نمودہ اند یعنی تمامی باید کہ ازین ناشائستگیہا دور از کسیکہ این نہیں
بے ادب باشد لغز باشی اللہ تعالیٰ باین ارشاد سلامت دار و توفیق اجتناب این ضعیف
سا کرامت فرماید خلیفہ خدا نایب مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم امام المحققین مجدد اہل ثانی رضی اللہ

تعالیٰ عنہم از والد ماجد خود طریقہ چشتیہ صابریہ و قادریہ رحمۃ اللہ علیہم تلقین یافتہ بخدمت امام
الاکبر خواجہ خواجگان حضرت محمد باقی باللہ قدس سرہ رسیدتہ تہمتہا یافتند و بین انظار مرحمت
آنحضرت در اندک مدت و مدارج کمال ترقیات بے اندازہ کردند بقوالت حضرت خواجہ خواجگان
بتقریب گزشتہ باشد بلندی استعداد و سیر مرادی ایشان بسیار میفرمایند شیخ احمد آقا بے
استعداد که مثل ما هزاران سارگان در سایہ ایشان گم اند میفرمایند در تعقل نامرادی ایشان
و بلا عرض من کاس اکرام نصیب معلومات شما بسیار صحیح بہین تربیت حضرت خواجہ ایشان را
طریقہ لو کہ امت کردند آنجناب مقامات و اصطلاحات جدیدہ در طریقہ خود بیان فرمودند ہر مقام
علمی جدا و کیفیتے علیحدہ دارد ہزاران علماء و عطاء بتربیت ایشان بآن حالات و کیفیات و
اسرار قرار کردند و شہادت اہل علم و شرع در آن طریقہ جدیدہ اختیار ہے مانند اعتراضات کہ
بر کلام ایشان بے تامل کردہ اند بطور علماء صوفیہ مندرج است و در صدق آن معارف بیچ شکے
نیست در کلام آبی سبحانہ و کلام رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و کلام اولیاء و بیانات جاری
است این فقیر بہیت در قادریہ و تربیت در نقشبندیہ و محبت مفرطہ بچشتیہ دارد اللہ تعالیٰ
بین انتساب آن اکابر سلامت ایمان و عاقبت در دو جہان کرامت فرماید پیر و مرشد بندہ اول
استفادہ از سادات بیدل محمد باقونی چار سال در عین حیات ایشان و شش سال از مراد
مبارک ایشان کردند باز دوازده سال از شیخ السیون شیخ محمد عابد استفادہ فرمودند و مدتہا
صحبت و خدمت بکفرت حاجی محمد افضل و حضرت حافظ سعد اللہ رحمۃ اللہ علیہم جمعین و این
اکابر را بیدل و واسطہ بکفرت مجدد و میرسد خلعت اجازت طریقہ قادریہ در واقعہ و حضور
حضرت رسالت مآب صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم از جناب حضرت خورشید تقی پویشیدند و نسبت
چشتیہ از روح پر فتوح حضرت خواجہ قطب الدین رحمۃ اللہ علیہ یافتند و فیمن چشتیہ و قادریہ
کہ دین طریقہ بتوارث رسیدہ بعد ازین اجازت و ازین نسبت تقویت یافت اللہ تعالیٰ این
فصاحت و کفایت بلا از فیوض این اکابر بواسطہ پیر و مرشد حقیقی بہرہ وافر عطا فرماید آمین عقد الغفر
در حق این ناچیز خطاب فرمودہ اند سبحان الثمان پیر عمر بر باد و او کے لایق این خطاب است
اللہ تعالیٰ بین عنایت آنحضرت سلامت ایمان فرماید شاہ عبدالعزیز و برادران ایشان علماء
باقی باعمل و نسبت نقشبندیہ ہم دارند بدین و تدبیر علوم ممتاز اند این فقیر حقیق کہ جوانی فہمی
و خلعت و میری درستی و ضعف گذرانیدہ میگذازند کہ لایق آن است کہ رابع این اکابر ثلاثہ باشد
مومن نامہ این کینہ غلط مفہوم کردہ اند من دانم این ناچیز را علم ایمان و ماتم گمان کہ بہ نسبت حضرت
خطاب سبحانہ و رحمۃ العالمین صلی اللہ علیہ وسلم و پیران خود و خلق خدا تمام عمر کردہ ام باید و پشت

باز فقیر پیری عبد اللہ در علوم قدسیں بسوز

زیادہ

آن حضرت دعا و سلامت ایمان و فقرت گنگان دیارہ این خاکپا فرمائید بزرگم اللہ احسن الخیر
 حضرت سلامت نبی الانبیاء و ائمتن ایشان حضرت حبیب خدا صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و شستن
 کہ ہم سری کفر است و بیخ ولی بہ ادنی نبی بلکہ یہ ادنی اصحابی تعمیر سرد و من کیمتہ خوش چین و زلف
 بر بار نعم اولیاء کرام ہستم و وصول انامہ در بارہ در خاندان ایشان عقیدہ صحیح و اعمال مطابق سنت
 و اخلاق و احوال نسبت با خذ طریقہ ایشان شدہ و آلا دین خودنا کہے بر باد نمی دیند کار و فاسق
 ہرگز ولی نمیشود اللهم احیی مسلماً و املئ مسلماً و احشرنی مسلماً امری علی قاعدہ و
 نقشبندیہ و اخلاص چشتیہ برائے حصول اسلام است و بس بر صورت بتہ گنہ کار رب عالمیا
 است و امیدوار عقود و فقرت کلا یضربہ المعصیۃ و شرمسار از ظہور تصور و جناب تنگان
 و منتوقع صلح و مکرمت کلا ینفذ خزان البرحمۃ بندہ جمعیت امیدوار ہست کہ بین الطائفت
 بزرگان بیاد حق محفوظ و محفوظ و محفوظ بکف و پابہ و دیدہ بدوست و با یک اجل خندہ
 زمان بیرون شدہ و دیارہ این کترین صادق آید بندہ حال خویش دارد کہ در آخر این طریقہ از
 صفا و طمانیت دست میدہم بچوس است اللہ تعالی ازین جس بر آرز وقت حلقہ و مرا تہم فکر و
 تلاوت ہمیں صفا و طمانان زیادہ میشود و استغراق و بیخودی کہ در لطیفہ قلبی بیکر بود حالاً سکر
 نیست و زوال خطر است و قطع امید و طمانیت بصدق وعدہ الہی و سمانہ و سلب نسبت احوال
 و صفات از عباد و عادم توجہ در لطائف حاصل سماع و آواز حنین و اشعار محبت و فکر اولیاء کرام
 رحمت اللہ علیہم نسبت باطن را در امتزازی آید ذکر چہ متوسط سماع غیر ممنوع نزد یک حضرت
 سلطان المشائخ رضی اللہ تعالی عنہم بل قلب را رقت می بخشد اطالت بحد سید المرسلین و عقود
 و السلام ارشاد کردہ اند بحد اللہ وجود یا و شہود یا ظاہر است کہ وجودی مانی و آئینہ ما
 یکہ یافتہ اند شود یہ غیر ثابت ہی نمایند کہ جرم آئینہ در نظر بصیرت مستور نیست و وجودی ہر
 قلب بیکر جرم آئینہ را حتی بیند پس وجودی و شہودی برون بگردن متحقق شود و بطور بزرگان
 خودیہ معرفت توجہ وجودی از سیر لطیفہ قلب ہم میرسد و معرفت توجہ وجودی از سیر لطیفہ
 نفس حاصل شود پس مراد این باشد کہ سر و معرفت نقد حال گرد و نا بیتا بیائے حاصل شود
 توجہ وجودی یا در کلہ و در اقیات و تراقل کہ پیدای کنند مقہل خدا بد شدہ باشد استخیزہ
 نگاہ دارم و گویہ لا اله الا اللہ محمد رسول اللہ من تاہل ما ازین حالات چہ غیر ظہور و صفا
 کہ خطرگی بسیریم کہ حاصل نیجاہ سالہ و در شکی من است اللهم انی اسئلك من خیر ما
 سئلك فیہدک محمد صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و اعوذ بک من شر ما استعذک
 منہ نبیات محمد صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم کہے لاین ظہور ہر آئینہ نہ سلطان فریاد

ہر بندہ است و نہ در زیر ہر زندہ زندہ است و السلام :

مکتوب مفاد و پنجم

در بیان آنکہ کمالات الہیہ در ہر خاندان بزرگانگ دیگر ظہور نموده اند
لیکن معیار آہنا شریعت است و معنی بیت حکیم سنائی بمعہ فوائد کثیرہ
نیز بخواجه حسن صدور یافت

مذکور بہت تنقید و سرہ ساختن قلمی میشود کہ حضرت حق سبحانہ کمالات متنوعہ خود را در خاندانہائے
صوفیہ علیہ ظاہر فرمود قائمہ آن طریق را ہدایت تکلیفین اذکار و اشغال برائے کسب آن مراتب نمود مقامات
و اصطلاحات در طریقہ خاص خود بیان فرمودند پس آن مقامات و تجلیات مدارج قرب بکشف صحیح
و در بیان صریح در کتب خود مدون ساختند باز حکمت بالغہ الہیہ طالبان را از علماء و عقلاء تحصیل
آن انوار و فیوض و مقامات معین گردانید تا آن حالات و کیفیات و علوم متنوعہ در بواطن خود عیان
یا فہم و بہ تصدیق اہل علم در آن مقامات شکے نماند و ہر یک ازین طریق کسب کمالات الہیہ
محمدی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم شاہ راہ ہست کشادہ برائے تحصیل مقصود آمادہ از محبت و توحید و معرفت
و صراط مستقیم محمدی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم با این ہمہ معیار قبول حضرت حق سبحانہ اتباع بنی معصوم
است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اہل ہر خاندان را در عقائد خود و اخلاق حسنہ و اعمال مرضیہ و احوال سنیہ
اگر متابعت حبیب خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم درین عزیزان یافتہ نشود بیچ طریقہ رواجے نیابد مگر
اطلاع بر حقیقت ہر طریقہ کما ہی بے ورزش اذکار و اشغال و مراقبات خاصہ آن و صحبت مکلان آن
طریقہ متعذری نماید و العلیٰ علیٰ سبحانہ معنی این بیت کہ حضرت مولانا روم رحمۃ اللہ علیہ در مثنوی شریف
بیان فرمودہ اند سے بہرچہ از دوست و امانی چہ زشت آخرف چہ زیبا و بہرچہ از راہ دورانتی چہ
کفر آخرف چہ ایمان با نزدیقتر نیست عزیزان بجز از ذکر و توجہ از لواقل عبادات کہ از ایمان است
و محفل میشود و کسب حضور و توجہ در اول سلوک منع فرماید حضرت شاہ کلیم اللہ حشتی رحمۃ اللہ علیہ
ہمیں طور تہ بیت مقرر نمودہ اند و گاہ بود کہ در قلبہ احوال ادائے فرایض ہم متعذر میشود و اعمال ظاہر
مشوش می نمایند و این ہمہ از ایمانیات است و موجدان کذابی از تصدیق انبیاء علیہم السلام تبری کنند
کہ اثبات غیریت است تا ب اللہ علی و علیہم این کترین درویشان بلکہ خاکپاسے ایشان غلام علی
عفی عنہ کعبہ سلوک از علم توحید کہ آچہ کبرائی دین در قلبہ احوال فرمودہ اند عذر سے دارند جنوں ہماری
در قلبہ محبت انانی گفنت غلبہ محبت و سکر مستی عند خواہ است خود را بہ نسبت حضور جمعیت و آگاہی دور

کہ خطرگی یا بے خطرگی مادہ باتیان ظاہر اعمال مرویہ از رسول کریم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پر داخلت ہوگا
 و احتیاط تصدیق می نماید بصبر و قناعت و رزق مقسوم چشم حرم و طبع کور ساخته بدنیازمیز خوش
 زندگی میکند فالحمد لله علی فداک حمد احتیاط طیباً مبارکاً فیہ و مبارکاً علیہ
 کما یحب ربنا و یرضی و صلی اللہ علی سیدنا و مولانا محمد صلی اللہ علیہ و آله و صحبه و علیہم
 السلام اللہ تعالیٰ عواقب امور بخیر فرماید باطن بنور حضور و آگاہی کہ پرتو اشعات مرتبہ احسان است
 آراستہ و بہت از اشعات ماسوا پراستہ ظاہر اعمال و اخلاق نیک تندیب یافته و بصبر و توکل و قناعت
 و تفویض تدانین و آن بر تافتہ نعمتے است بزرگ کیفیات اذکار و محبت لادم عنایات حضرت او
 سبحانہ است و بے شہود و عدت در کثرت نمکے در طریقہ نیست و علامات آن اعراض است و اہم

مکتوب ہفتاد و ہشتم

در بیان نسبت نقشبندیہ و احمدیہ مجددیہ در تعزیت نیز خواجہ
 حسن صدوریافت

بعد سلام نیاز گذارش می نماید تفضل نامہ پور و مسرتا بخشید باین مہربانیا سلامت باشند بمانے حسن
 خاتمہ و بہت مشکل کشا حصول این بدعا کہ از نسبت این عزیزان و آن مقام توجہ الیہا بجناب کبریا است
 و نسبتہائے احمدیہ مجددیہ کہ آن شمول نور حضور است در جمیع لطائف بلکہ زیادہ آنرا این خاکپائے در ایشان
 را عنایت فرمایند کہ کسی بخوابد کہ از طریقہ خود برہ بر باددعالا از محض انساب ہر قایدہ اقرار توجہ تصدیق و غیر
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کفایت کند اللہ تعالیٰ عاقبت بخیر فرماید سے شکر کہ علین بین پر خون شد و
 بگر کہ ازین سر لائے فانی چون شہرہ مصحف بکف و پابره و دیدہ بدوست و با پیک اہل خندہ زمان
 بیرون شد و اللہ تعالیٰ این حالت بدعائے سامی نصیب فرماید باستماع و توجہ جانما جزا و اللہ علی
 نسب خواجہ یوسف صاحب دل بسیار متالم شد اللہ تعالیٰ مغفرت فرماید حیاتی با بدعا و بر اتباع
 قتلے مشائخ خود موفق فرماید تا شرف جوت ایشان آہنار حاصل میشود بسیار ضعیف و ناتوان گشت
 ام معاف فرمایند خط بدست دیگرے نویسانند :

مکتوب ہفتاد و نہم

نیز خواجہ حسن صدوریافتہ در بیان آنکہ مکتوبات اولیا محبت است
 بر ایشان نہ برویگران بود بچہ میگویند کہ بدون توجہ خودی حصول

وصول نیست اصلے ندر و بیان مقامات حضرت مجدد و جواز

تکرار بیعت برائے کسب فیض باطن

علوم و معارف صوفیہ علیہ ناشی از صفائے و ہمدان است محبت است برایشان نہ بر غیر حضرت
 شیخ عبدالرزاق کاشی رحمۃ اللہ علیہ جمیع انبیاء علیہم السلام بر مشرب توحید و جودی و آن دیدن یک
 ہستی است مثل امواج آب در دریا در ممکنات و ندانستن است بتقلید کہ توحید بے مجاہدات و
 ریاضات و کثرت اذکار حاصل و معتبر نیست فرود آوردہ و لیلے از کتاب و سنت ندر و آنچه گویند
 کہ بدون این اعتقاد حصول و وصول بیسر نیست آنہم اصلے ندر و از اصحاب کرام کہ ائمہ و اصلا ندر رضی
 اللہ تعالیٰ عنہم این او نام اہل سکر بیچ مروی نیست اتباع اصحاب عظام رضی اللہ تعالیٰ عنہم جمیع
 معمول نمودن واجب است بزرگان مجددیہ مقامات طریقہ خود بسیار بیان کردہ اند و قلب این معرفت
 را یافتہ اند و دیگر لطائف عالم امر معارف دیگر تقریر کردہ اند و ولایات کیفیات دیگر و در کمالات
 سہ گانہ حالات و علوم دیگر و در حقایق عالمی دیگر است و با این مقامات علماء و عقلاء ہزاران رسیدہ اند
 بیچ اشتباہے و ران نیست و درین مقامات عالیہ بیچ از توحید و جودی و شہودی مکتوف نمیشود ہمہ
 آہنا اہل صحرا ندر و متبع سنت کثر اللہ سبحانہ امثالہم بطریق اصحاب کرام علیہم الرضوان مناسبت دارند
 جز عبودیت و صفای بروئے یقین نقد حال شان نیست در نسبتہائے باطنی و مستہا و پیری با و لطافت
 با مشہود دارند حضرت سلامت ہر کس از طریقہ خود بکمالے رسیدہ است بعضے توحید را بخیمال سجدہ خوردند
 اند و بعضے بذوق تارغتمہ مخلوط و بعضے بآشک گرم کہ از ذکر چہرہ چسب نفس می آید احتفاظ دارند این
 ہمہ حالات بسیار خوب دل سر و از دنیا و فنا و بقا و ترک و تجرید و انزوا و نقد وقت این عزیزان
 با و اھل اہم اللہ سبحانہ و آیتا نالی صرضیا تم امیدوار است کہ آن حضرت برائے حصول
 شربے کافی و عالی ازین طریقہ مجددیہ و مبارکہ این فقیر حقیر و حسن قائمہ و رضا و شوق لقا و اتباع مصطفی
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بہت مشکل کشا و فائے حاجت روا مدد فرمایند زیادہ والسلام والا کرام حضرت
 سلامت ہمسواست گریان چہ میگویند ہر گاہ ممکن را عین می لایوت سبحانہ یقین می کنند مرگ بر ممکن چہ اطاعت
 است و امر بعبادت و جہاد چہ اصدد بیافت مراتب وجود ثابت کردہ ازین اعراض برآمدن مقتول نیست
 عقل کے تجویز می نماید کہ شخص خود قاتل و خود مقتول گردد و خود را خود سجدہ کند ذاب و مذبح یکے شود ممکن نیست
 حضرت سلامت در ذکر و دعا کہ انوار متموج میگردند ہمیں نور لسیط است کہ محیط اشیا است و آن
 انبساط حضرت وجود است بر ہیاکل ممکنات و ازین نور و وجود زمین و آسمان و بیچ چیز بیرون نیست
 پس این نور و وجود در لحاظ داشتہ ادراک آن می نمایند و خود را و اصل و موجدی دانند کہ حضرت حق

سجائے محیط و ساریست و را شیاء معاذ اللہ سجانہ لیس کہ شدہ شیئی و هو السميع العلیہ حضرت
سلامت بیعت خلفا و صحابہ کرام پر دست ہم دیگر محض برائے متابعت است در ترویج اسلام یا باین
بیعت کسب فیوض ہم میگردند اگر نمی گردند فضل سابق بر لاحق چگونه ثابت شود فایده تکرار بیعت
اتباع صحابہ کرام است رضی اللہ تعالیٰ عنہم علیکم لبسنتی و سنت الخلفاء و المرسلین
فایده و تکرار بیعت پر دست حکام فساد و اختطام است و در بیعت پر دست اہل باطن کہ تکرار گردد
اصلاح پس قیاس یکے بر دیگر درست نباشد

مکتوب ہفتاد و ششم

نخواجہ حسن صدر و ریافت در بیان جواز تکرار بیعت پر دست شیوخ متعدوہ برائے کسب تہذیب باطن

بعد سلام میرساند الحمد للہ کہ صحت و عافیت حاصل است و سلامت خیریت ذات باریکات
متدعی عنایت نامہ بہ ورود مسعود و راحتہا رسایند و مندرجہ آن واضح شد آنچه قبل ازین تحریر یافتہ
این کہ بعد حصول انتساب بیک طریقہ بواسطہ بیعت کردن پر دست بزرگے اگر صلاحیت داشته
باشد بعقیدہ و عمل و اخلاق و اعمال و ترک و انزوا و تاثیر صحبت کثیر آثار سمیت این انتساب
ثانی اصلی ندارد اگر در صحبت و اذکار معمولہ آنچنان نسبت خاص و حالات در آنجا دست ندہد
است کہ خدمت مرشدے دیگر استفادہ نماید بلکہ واجب اگر طالب فیض الہی است سجائے با ستر طاعت
او یا بجهت تاکید امر بیعت کند لازم بجهت استفسار و تنقید معلوم خود و حالات از تحریرات لائتہ آنجناب
امتناع تکرار بیعت دریافت شد در مقدمہ مسئلہ توحید آنچه ازین طریق احمدی مجددیہ و جداناً دریافتہ
گزارش نمودہ معذرتہ ارفعہم ایمان و انفعال معاصی ہفتاد سالہ و شہود استغناء و کبریای این لاشی
را دریافتہ است بدعا و سمیت سلامت ایمان و مغفرت و رضوان در بارہ این ننگ درویشان
پر دست با شد باز بخاطر می آید کہ منع از بیعت پر دست صحفے دیگر بعد از آن کہ بیعت پر دست صحفے
منع گذشت و امنیت و اختطام در خلق ظاہر شد از ان جهت است کہ موجب فساد و زود دست
خواہد گردید و در طریقہ بجهت اصلاح باطن بہست کہ از اول مرشد نسبت مع اللہ و حضور و محبت
و معرفت و اخلاق و توفیق اعمال بیانتہ لیسر منع بیعت در ظاہر از ان است کہ فساد و فتنہ نشود
و جواز بیعت نکردہ در باطن از آن است کہ صلاحیت پیدا شود آنجا موجب فساد و این جا بموجب
حصول صلاح پس قیاس صحیح نیست در بیعت امر موکہ می شود بیعت نکردہ صحابہ کرام رضوان

امید کہ ازین ہر دو مرتبہ بہین تحریر معرفت تقریب خطے باین پیر عمر ضلیح کردہ برسد ہر کسے از طریقہ خود حکم
 وافر میخاید بندہ حیران است کہ عمر کبسل گذشتہ و برگ بر پیشانی نشسته ضعف پیری در یافتہ و درین نوجہ قرآن
 بر تافتہ بگرد سبک روان طریقہ خود ہم نہ نتوانم رسید فوا اسفا اگر دستگیری از پادگان نشود فوا مستر اعدا
 سمیتے برائے حسن خاتمہ باین اُمنیہ ابن فارض رحمتہ اللہ علیہ ع۔ الود و قد طال المدی منک
 نظرات دست و بد و بقیہ حیات و شہود باب الحیاة بسر شود چون طریقہ لغت بندہ دوام آگاہی در او داشت
 است بہمت عالی ثہمت دارند و بر لحظہ و آن توجہ و حضور یاری بخش من ناتوان باد و عہدہ خود گم شو
 کمال انیست و بس بچھالغ و افعال و صفات را با وسجاء منتسب فار و دل از چمن و جہا پاک کن ع
 تو باش اصل وصال این است و بس با محبتی بدست آرد آرا بر خود اطلاق کن امیدوار است کہ برائے
 حصول این معنی باین ناچیز البتہ البتہ دعا فرمایند معنی تصوف آنچه بخاطر عاظر آمدہ بسیار بجا است و معنی
 فقیر حرف اشارتے است برائے مانا فہمان العاد فضل حق اگر استقامت بر فاقہ نماید القاف قرب
 او سجاء اگر قناعت اختیار کند الیا یاری حق اگر بر یاد دوام نماید الر ارحمت و رذیت اگر ریاضت گزیند
 والا فنیجت و قہر سیدہ یا س یافتہ راندہ بود از درجہ فقرائے باب اللہ سجاء معاذ اللہ بہر جا نہ
 دوست دور افتی چه زشت آن حرف و چه زیبا و پیرچہ از راه دامانی چه کفر آن حرف و چہ بیان و ہر شہر
 از تعبیدہ محکم سنائی است رحمتہ اللہ علیہ در مثنوی شریف معنی آن فرمودہ اند دیگر از مکالم و مثنوی
 نوشتہ میشود استفسار اجواب ارشاد فرمایند و قد جائے این خاندان عالیشان فوق و شوق و استغراق
 و کمال جہد و زہد معمول بود این توحید قالی کہ بعض توہم و خیال بدون میاضات و کثرت مذکور شدہ ساخته
 اند اصلش از کجا است شرع شریف این خیالات را قبول ندارد و آنچه از غلبات محبت کہ از کثرت نوال و
 از کار و ارد شود سکر عذر خواه آن خواهد بود و این کثرت ملاحظہ و کثرت انعقاد و جماع اصناف مخلوق و بجز
 رقص قوامت از کجا اختیار نمودہ اند آنچه خلاف شرع است باوصف قدرت چہر امانت قنای نمی نماید و
 صحبت اغنیاء اشتقن و طعام اینہا خوردن کہ شرط میگردند بر مردیان خود امتناع ازان این عزیزان افرام
 اللہ تعالیٰ چہر اختیار کردہ اند دل من ازین اختیار خلاف وضع مشیخ گرام علیہم الرحمۃ بسیار متعجب میشود
 سہ اند کہ پیش تو گفتہ غم دل تو رسیدیم با کہ دل آزرده شوی و رزق سخن بسیار است؛ فلفلے اندم پیش این
 بندہ با استفادہ آمدہ جبراً و کرہاً درینجا بودہ از دیدن اطوار اہل ہند کہ فسق و بدعت مداح دارد مضطرب بودہ
 زودتر مراجعت کرد کہ محجب اہل اسلام این بلا و اندک از حدیث صحیح کہ منکر را بدست یا بزبان منع باید نمود
 یا بدل بد یا پدید برود اگر بدل بدی برود در خلاف شرع حاضر نمی شدند و فساق و مبتدع ما پیش
 خود راہ نمی دادند و چنین جا کسے می باشد؟ بر تو ضرر است کہ ازین جا بیرون شو کسانیکہ علم ظاہری دارند
 از صحبت اینہا مسایل دین استفادہ میشود از صحبت ارباب فقہ دوام ذکر و انوار و کیفیات محبت و تحقیق حاصل

دست میدہد وین شہر کے مشہور نسبت کہ غلبہ حال باطن دار و حضرت خواجہ درد و شاہ اوادانی رحمۃ اللہ علیہما از نسبت لغتبنندی حلقے و افراد شکر و مرشد بنابر مجددی بودند نسبت بزرگ و بے کیف بوسعت تمام ہر دم میر ما نیند حضرت سلامت عمر با خور سید و جز افعال و در نامہ اعمال نسبت و انتظار نفسی ما قدمت لغد چندانکہ نظر کردہ شود غیر از تفسیر و نہ امت تقدیم نگردہ است الا ان یتغمد فی اللہ بسبق رحمۃ اللہ است کہ توسل با ذیال کرم و شفاعت بندگان بسبب نجات گردد و میخورد کہ بر طبق قطعہ ابن یمن رحمۃ اللہ علیہ ازین جهان برودے منکر کہ دل ابن یمن پر خون شد با دالی کہ ازین مرگے فانی چون شد پڑ مصحف بکف و پارہ و ویدہ بدست و با پیک اجل خندہ نمان بیرون شد پڑ برائے این مطلب بہت مشکل کتاب و علمے حاجت روا دہ فرما باشند و با این نا اہلی خود کہ نہ از اولاد حضرت غوث الاعظم رحمۃ اللہ علیہ و نہ از بنابر حضرت خواجہ معین الدین چشتی قدس سرہ نعلے کہ قبولی عطا فرماید و نہ عملے کہ در معرفت کشاید با این اطوار زندگی و تقسیم اوقات و باین و تیرہ حالات خوش باشم و خوش بریم و خوش بمیرم موافق مضمون قطعہ مرقومہ والسلام

مکتوب ہشتادوم

بمولوی ولی اللہ سنبھلی تحریر یافتہ و جواب عرضیہ ایشان کہ شکایت از بزرگی نسبت باطن خود نوشتہ بودند و وجہ تفوق این بزرگی نسبت

حضرت سلامت چندانکہ نسبت باطن بلندتر بود ذوق و شوق و کیفیات کم میشود از اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم کہ در نسبت باطن از اولیاء عظام رحمت اللہ علیہم برتر بودند و کیفیات و استغراق و غوری منقول نیست مگر مرتبہ احسان ان تعید دیت کا نیک تو را کہ جز بسوم ایمان است از اولیاء زیادہ و شہت و مرتبہ احسان آن اکابر گویا شہود علیی بود و اولیاء آن مرتبہ کہ آنرا شہود و مشاہدہ و حضور و یادداشت و آگاہی گویند خیال است تا فضل اصحاب صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ثابت گردد بلکہ در نسبت نورانی توجہ حضور کم میگردد و حضور مثل حضور نفس و ذات طرد میشود و محبت انوار بے کیف و اتیاع ہوسلی لما جاء بہ المصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نقد وقت میگردد و این است مختار حضرت مجدد و الا ایشان فرمودہ اند آخر کار انتظار است و حاصل کار انتظار است و این انتظار در لطیفہ قلبی دست میدہد پس ازین بے کیفیت شکایت نیست لطافت و برینگی کمال طریقہ احمدیہ مجددیہ است کثر اللہ سبحانہ و اعلم اننا ضلعینا بر کاتہم فی الدارین آمین

مکتوب ہشتاد و یکم

بمولوی صاحب جامع علم و عرفان مولوی بشارت اللہ بڑائی صاحبی صدریافتہ

در بیان اذکار و مراقبات لطائف عالم امر و لطیفہ نفس و عناصر ثلاثہ و منع فرمودن اجازت تعلیم طریقہ بدون حصول ملکہ عیادداشت و تہذیب روائل

مولوی صاحب فضیلت و طریقت مرتبت مولیٰ بشارت اللہ صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ ما فرودہ لما خلقہ
از فیض غلام علی عقیقہ بعد سلام و دعائے سلامت و استقامت واضح باد طریقہ باطن کہ بشما گفته شدہ بران
مراطلب باشند از گفتن ذکر اسم ذات از ہر لطیفہ و ذکر نفی و اثبات بلحاظ معنی و لحاظ ہر لطیفہ چارہ نیست
و دلش با خدا بودن است و بس در وقت ذکر آتی ذکر کان ملاحظہ مبدو آن لطیفہ ضرور است لطیفہ
قلبی را ناشی از تجلیات افعالیہ دانستہ و توجہ بروح پر فتوح محمدی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نموده کہ از قلب حضرت
صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فیوض ولایت و تجلیات افعالیہ رسیدہ متوجہ بقلب بودہ بذکر و توجہ باید پرداخت تا کہ ملکہ
یادداشت و حضور و جمعیت قوی گردد و سر توجہ پر تواند از دو توجہ کہ پیدا شدہ ہو دستور و متحمل گردد با لطیفہ
روح را ناشی از تجلیات صفات ثبوتیہ دانستہ و توجہ بروح محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم العت
صلوٰۃ کو کہ از روح آنحضرت فیوض ولایت صفات ثبوتیہ بحضرت نوح و ابراہیم علیہما السلام وارو شدہ
متوجہ بروح بودہ ذکر و توجہ باید نمود تا کہ جذب و نسایم کیفیات لطیفہ باطن را در گیر و سلب نسبت صفات
از خود نسبت قیام آہنا بحضرت حق سبحانہ و تعالیٰ نقد وقت گردد و باز لطیفہ سر را ناشی از حیوانات دراتیہ
دانستہ و توجہ بہر حضرت مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نموده کہ از لطیفہ سر آن حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ
وسلم فیض ولایت بحضرت موسیٰ علیہ السلام رسیدہ متوجہ بہر بودہ ذکر و توجہ باید کرد ہر گاہ حالات و کیفیات
ظاہر شود و اضمحلال ذات خود در ذات حضرت حق سبحانہ و در یاد باز لطیفہ خفی را ناشی از تجلیات صفات
سلبیہ دانستہ و توجہ بہر لطیفہ خفی آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کردہ کہ از لطیفہ خفی آنحضرت صلی اللہ علیہ
وآلہ وسلم فیض ولایت صفات سلبیہ بحضرت عیسیٰ علیہ السلام حاصل گردیدہ ذکر و توجہ بہر لطیفہ خفی باید کرد
تا کہ تفریح جناب کبریات مجمع مظاہر مشہود شود و کیفیت مناسب آن لطیفہ حاصل شود باز لطیفہ اخفی کہ ناشی
از شائے است جامع این مراتب را وزیر قدم آنحضرت است و ولایت خاصہ آنحضرت صلی اللہ علیہ
وآلہ وسلم باید پرداخت تا کہ حالات علیحدہ و تعلق با اطلاق آتی پیدا آید و سعی باید نمود کہ توجہ بہر لطیفہ رو
باستوار و اضمحلال آہ و تعلق بصفت الملک آنکہ مالک ہوا و نفس خود گردانان مرضی حضرت حق سبحانہ از
مسافر نگردد و تعلق بصفت القادرا آنکہ قادر گردد بر خود و نشود کہ قدرت را در بیج ہر نسبت بخود نماید زیر قدم
بودن لطیفہ یکے از انبیاء علیہم السلام بآن معنی است کہ صفتی از صفات حقیقیہ ربی آن بنی است صلی اللہ

علیہ وآلہ وسلم وآن صفت جزئیات بسیار وارد یک جزئی آن مری سالک است و باید که کیفیات و حالات
 هر لطیفه مشابہ حالات آن بنی باشد اگر چه آن صاحب را مناسبی بر نسبتها سئ این لطایف حاصل است
 لکن برائے تعویب و حصول کیفیات و امر از هر لطیف بطریق مامون گاہی شغل لطایف کرده باشد اولی
 بر مریاد دیگر سے را پنج مسطور انشا و فرمایند مناسب باشد و در هر لطیفه توجه بحضرت محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ
 وسلم برائے آن است که مناسبی و التفاتے ازان حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ظاهر شود و مرانا گوار می
 آید که توجه بغير آن حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کرده شود اگر چه ایمان و یقین بحضرات انبیا علیهم السلام حاصل
 است لیک در وحدت توجه که اصل این راه است تصور سے می آید و مشایخ زا رحمة اللہ علیہم مثل عنیک
 تصور نمودن حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و حضرت حق سبحانہ متوجه باشند در هر امر نیت متابعت آن سرور
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ضرور است و در هر امر هر عمل که ازان حضرت بامت رسیده است از فرض و فعل و توجه
 بآن حضرت باید نمود که آن حضرت بعد العمل اندود و خوراک خوردن گوشت و سرکه و کدو و شیرینی و خرزنده
 و تر بونہ پنجه خوردہ میشود تیز توجه بجناب مبارک باید کرد که آن حضرت فرموده و کرده اند تا عنایت از جناب
 آن حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم در رسد و منصف با نور اتباع فرمایند در تهذیب لطایف مستفید توجهات
 بلوغه باید نمود تا گریا و داشت حد هر لطیفه و کیفیات آن توتے نگیرد و انقطاع و اعراض از دنیا و اهل آن
 و صبر و توکل و رضا و تسلیم و تهذیب اخلاق و تبدیل رذایل دست نهد و سر معیت بچون و اقریبیت بچون
 ظاهر نشود و غلبات احوال و زنگیر کسی را اجازت نباید داد و در مراقبه اقریبیت خدایات و حالات همه
 لطایف را میرسد تحصیل آن ضرور است و در مراقبه محبت بجهنم و بجهنم نوال انا و زوال رذایل
 صفات دست سے و هدسی نمایند که این معانی نقد وقت شود و در فعل بر ثانی و ثالث و قوس مراقبه و
 توجه باصول باید کرد و دایره ثانی را اصل و دایره اول و ثالث را اصل ثانی و قوس را اصل ثالث دانسته و
 در هر یک دایره توجه و ذکر و توجه بروح آن حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم باید نمود بعد حصول حالات و کیفیات
 اصول اصول صفات و اسما تهذیب عناصر مراقبه مسمی الباطن و کثرت ذکر و طول قنوت در نماز نوافل
 باید پرداخت نشود که بے حصول بلکه یاد داشت و تهذیب رذایل و شکست و مسکنت و نیستی کسی را اجازت
 فرمایند تا طریق تهذیب نام نشود که درین طریق الفاعل بے معنی مستعمل نیست معاذ اللہ غلبات احوال محبت و شهود
 حضرت حق سبحانہ و تعالیٰ و کمال معرفت و توحید پیدا باید کرد و افعال را منسوب بر احد حقیقی یافتن و صفات
 را بر تو صفات اکبیه دیدن از ذات خود نشانی نیافتن این همه اقسام معرفت است و در وقت ظهور خالق
 طبع بین بر حسین نینداز خلتن و اگر ظاهر شود نزد تر ازان مستغفر بودن این است راه تصوف و شغل علم تقسیم
 و حدیث و علوم قدما و صوفیه مثل رساله قمیری و حرارت و معرفت و احیاء العلوم البیتمی باید و کثرت علوم منطق
 و دیگر علوم خوب نیست حال سلام :

توجه بجناب

مکتوب ہشتاد و دوم

باین جامع مکاتیب صدور یافتہ در تعبیر رؤیا کہ بشرف زیارت
حضرت فاطمہ زہرا رضی اللہ تعالیٰ عنہا مشرف شدہ بود و مع بعضی
نصائح و دعاء ترویج ک طریقیہ و انبیا و انبیا

بخدمت شریف صاحبزادہ علی نسب حضرت یوسف احمد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ بعد سلام سنون
واضح باو عنایت نامہ سامی رسید باخبار خیریت مسترت رسانید و مندرجہ در بیانت شد الحمد للہ کہ بعنایت آبی
سجاء بصحت یافتند اللہ تعالیٰ ہمیشہ بصحت و عافیت و استقامت داراد و واقعہ ہمیشہ خوب است می تواند
کہ آنجناب رضی اللہ تعالیٰ عنہا خود شریف آوردہ باشند و لیسک از ایمان اہل بیت عظام رضی اللہ تعالیٰ
عنہم درین طریقیہ سیدہ است بصورت آنجناب متمثل شدہ بتسلیمہ شام آمدہ است الحمد للہ اللہ تعالیٰ
شمار اہل احمدی رسانیدہ مروج طریقیہ ائیمہ مفیدہ مفیدہ احمدیہ مجتہدہ کثر اللہ انشا اللہ اوقات
باز کار و مراقبات و تلاوت و درود و استغفار و نوافل و خلوت و انزوا با میدار فضل خدا سبحانہ و یاس ماند
ماسوی و التجا بحضرت حق عم نوالہ بواسطہ مشارک کرام رحمۃ اللہ علیہم معہم و دارند و اسلام آنجورہ آنگینہ کہ کتفہ
اغنیاست نہ فقر رسید جزاکم اللہ

آنکند و بواج و ششم

مکتوب ہشتاد و سوم

نیز باین جامع مکاتیب صدور یافتہ در تقید توجہات نمودن بحال
مولوی حبیب اللہ صاحب مولیٰ نصائح دیگر

حضرت سلامت السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ مولوی حبیب اللہ بخدمت میر سید جمال ایشان
توجہات فرمایند تا حضور جمعیت و جہزات و داروات و تہذیب لطایف و تبیل بفرمان بجا بود و تقویٰ
و تسلیم و رضا و مقامات عشرہ صوفیہ حاصل شود و انما حال خود مستقیمان نوشتہ باشند و از دروہا بطلب طاعت
سر نیاز و التجا حرکت نکند انت حسبی فلا تکلیفی الی نفسی طرفہ عین موطاء امام محمد و من ابوداؤد و
ابن ماجہ و ترجمہ حضرت عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ و آنچه از کتب تحصیل میسر شود در کار است بتوجہ و دعای دامت دینی
وقت پیری وضع مدد فرمایند جزاکم اللہ خیر الجزاء

مکتوب ہشتاد و چہارم

نیز باین جامع مکاتیب صدور یافتہ در بیان آنکہ شجرہ بزرگان خود خواندہ بجناب اوسجانہ عرض حاجات نمایند و ختم پیران لازم شناسند

بسم اللہ الرحمن الرحیم

بخدمت شریفہا جنزادہ ولایت نسب حضرت رؤف احمد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ بعد سلام نیاز گزارش می نماید مدتناشد کہ براخبار خیریت آنجناب اطلاع نیست بخریر احوال شریفہ و احوال مستفیدان رقع انتظار فرمایند شجرہ بزرگان خود خواندہ بجناب اوسجانہ عرض حاجات و جمعیت ظاہر و باطن و متابعت آن اکابر کردہ باشند ختم حضرت شاہ نقشبند و ختم حضرت مجدد حمۃ اللہ علیہما لازم شناسند و اسلام۔

مکتوب ہشتاد و پنجم (رسالہ اول)

در بیان اقسام سعیت و بشر الیٰط پیری و آثار تاثیر صحبت بمریدان بیان آنکہ ذکر اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم بخیر باید کرد و تفضیل یکی از اولیا بروگیری نباید نمود و مذکور سماع و درویشی و اقسام توحید و اجازت و خلعت و نماز و روزہ و نہی از بدعت و رسوم کفار

بسم اللہ الرحمن الرحیم

بعہد صلوة فی غیر عبد اللہ معروف غلام علی قبادی نقشبندی مجددی صغی عنہ گزارش می نماید کہ در بیان مذکور سعیت یعنی بندگی است و استوار بودن بلان و حصول است و طریق ہر قیدہ آن سنت اصحاب کرام است یعنی اللہ تعالیٰ عنہم سعیت قسم است بیعت اول توبہ کہ بر دست بزرگے بر ترک گناہان سعیت نماید و آن بگناہ بکبیر و شکستہ گرد و دوبار مکرر بیعت کند و غیبت اختلاف است و تجحیر مسلمانان سعیت گفتن و بیان مناقض البتہ بگوید بیان معائب اساتذہ کہ در ذوق اینہا تصور است و معائب شایع مبتدع لازم است تا مسلمانان بر سز نکند و در حکم سعیت برائے انتساب بخاندانہ سعیت حصول بشارتے کہ در ان خاندان است و امید شفاعت آنہا مثلاً قادی میشود تا در بشارت حضرت خورشید ثقلین رضی اللہ تعالیٰ عنہم کہ فرمودہ اند مریدان من بی توبہ نہ میرند شامل شود و تکرار این بیعت ضرورت نیست سیوم بیعت برائے استفادہ از خاندانی می نماید پس

اگر اشغال و احوال و مراتب اخص آن بندگان چندے بجا آید و فائدہ نیافت لازم صدق طلب است که بندگان
 دیگر رجوع نماید اگر مرضی ششاد یا نه باز بیعت بدست مرشد ثانی کند و از پیر اول انکار نکند که قسمت او آنجا بنود
 و اگر در شریعت و طریقت او فتوی یافت و با اهل دنیا و طلب دنیا مبتلا گردیده از مرشدی دیگر فیض باطن و محبت
 و معرفت حاصل نماید طفل که با تبار کسی بیعت کرده است بعد سیدان او بشعور و عقل مختار است هر جا که خواهد
 بیعت نماید یا بر همان بیعت پیر اول باشد اگر شائسته پیرے است پیرے است که متبع سنت پیغمبر خدا صلی اللہ
 علیہ و آلہ وسلم باشد ظاہراً و باطناً و تارک بدعت و بر عقیده بزرگان سلف مانند حضرت غوث الثقلین و شیخ
 الاسلام گنجشکر رحمتہ اللہ علیہم مستقیم بود و از علم ضروری فقہ برہ و ششاد باشد اگر حدیث مشکوٰۃ شریف و تفسیر قرآن
 مجید در مطالعہ داد و در کتب اخلاق صوفیہ منہاج العابدین و کیمیائے سعادت حضرت امام غزالی رحمتہ اللہ علیہ مانند
 آن و کتب احوال بزرگان و ملفوظات آنها مزاولت نماید برائے تصفیہ و تزکیہ بسیار مفید است و از دنیا و اہل
 آن احتراز بکند و تعمیر اوقات بوظائف اعمال نیک و خلوت و انزوا نماید امید از خدا ویاس از ماضی لازم نماید
 یا نمودن قرآن مجید اگر معتقد است چند جز آن تلاوت نموده باشد و کثرت ذکر از کیفیات باطن پیر و مند بود و توبہ و تائب
 وزہد و مدح و تقوی و صبر و قناعت و توکل و تسلیم و رضا طریقی خود دارد از دیدن او خدا سبحان یا آید و اہل اصفائی
 از خواطر دست دهد اگر چشتی است از صحبت او ذوق و شوق دیگری و بے تابی دل و ترک و تجرید حاصل گردد
 و اگر قادری است صفائی قلب و مناسبت بعالم اسرار و ملائک و از گذشتہ و آئندہ علمے نقد وقت او شود و
 اگر نقشبندی است حضور و جمعیت و نسبت یادداشت و بخودی و جذبات و واردات دست دهد اگر بخودی است
 آنچه در لطائف فوقانیہ کیفیات و صفات لطافت نسبت باطن و انوار و اسرار کہ در طریقہ مجددیہ مقررات است بسیار شد
 و اگر در صحبت اولین احوال ظهور نکند توان گفت سے صحبت نیکان ز جهان معد شد بخان عمل خانہ زینہ
 گشت و مرید کسی هست کہ آتش طلب آرزو از باطن او بسوزد و در محبت بمقرار دارد سحر خیز و از دیدہ حسرت
 اشک ریز باشد ناکامی و خاکساری شعار او از گذشتہ شرمساری و از آئندہ ترس کاری کار او تقسیم اوقات بر
 اعمال خیر مقرر نماید در قضا یا سب و عفو و نظر بر مشیت حضرت حق سبحان لازم گیرد و به تفسیر خود معرفت باشد و در
 عقد و معاند و بی نفس آگاہ از ذکر حق سبحان باشد مبادا کہ نفس آخرین بود و به غفلت بر آید و در محامدات از حق
 مالز ام تخم اجتناب نماید مبادا بے آزار برسد کہ خانہ خدا است سبحان ذکر اصحاب کرام رضی اللہ تعالی
 عنہم مجتہدین بجز کند بکہ موافق حدیث شریف در این واقعات سکوت اولی است کلمن اینها تا در شیر شد چو
 کہ حاضران تہذیب نیافتند و جانفشانیها کرده اند غائبان را چنانکہ و دستهای اینها بدستی حبیب خدا است صلی اللہ
 علیہ و آلہ وسلم و در اولیا کرام سبحان خود تفصیل یکے بر دیگرے نکند یکے نقل دادن نبص و اجماع صحابہ میشود
 رضی اللہ عنہم جنون محبت از اعتبار ساقط است صحاح را بزرگان شنیدہ اند بے مزیدیہ حضرت آمار و وسادہ اجتماع
 ناملان در صحبت مبارک حضرت سلطان المشائخ رضی اللہ تعالی عنہ ملاہی ہرگز بنود گردید بود سوز جگر چنانچہ

بنا و تالیف و تصانیف

بنا و تالیف و تصانیف

۱۰۰

در فرائد الفوائد وسیلہ اولیا مفصل مذکور است خلافت پیران کبار دل را سیاہ مینماید قلت سماع برائے
 بسط قبض باطن یا زیادتی انبساط یا برائے درد و معافی کہ در اشعار محبت و رقت قلب میشود مقرر نموده
 اند برائے اجتماع فاعلان و این جامع بر چنین سماع فسق است زہار از آن پرہیز بکنند اگر کسی ملاہی را
 جائز داشته از غلبہ حال معذرت است اتباع آن منع است موافق شرع شریف ذکر چہرہ برائے علاج
 دل مقرر نموده اند حنفی اولی است ہر وقت می شود و فضل ذکر حنفی بر چہرہ ثابت است از روئے حدیث شریف
 چہرہ برائے حرارت دل و رفع کسل چند بار بتوسط جائز تواند شد از غلبہ محبت کہ بکثرت از کار و ریاضات
 میشود اسرار توجیظا ہر میگردد و آن دیدن یکسہستی است در ممکنات نہ دستن ممکنات را عین ذات
 حق سبحانہ گمان نمودن و بتعلید ارباب حال بوجہم و خیال این ہر وقت بزبان را ندن و خود را موجد گرفتن دور است
 از عقل و شرع حضرت رکن الدین ابوالکلام علاء الدولہ سمنانی و حضرت مجدد الف ثانی رحمۃ اللہ علیہما در بیان
 ایشان دیدہ اند و دریافته اند کہ معرفتے سوائے این معرفت نیر حاصل میشود و موافق مذاق انبیاء است علیہم
 السلام و روشی با خلابودن و حسن اخلاق و اتباع شریعت است دل از خاطر غیر پرستہ و ظاہر با اتباع
 حضرت محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم آراستہ و اوم حضور کہ از مرتبہ احسان گویند لانہم باطن گویدہ عجب
 سعادتے است اگر عطا کنند و محروم ندانند توحید افعالی افعال را از فعل یک فاعل دیدن و توحید صفاتی صفات
 را بر توصفات حق سبحانہ یافتن و ذوات را در ذات او تعالیٰ محو دیدن از اولیا کرام مرویست
 تا پار کہ از خاہد بسطش بکہ باشد اجازت و خلافت کسی اگر نسبت و حالات باطن کس نماید
 و تہذیب اخلاق و صبر و توکل و تقاضت و رضا و تسلیم و ترک دنیا کند و شائستہ این مرتبہ بلند با اتباع سلف
 صالح باشد باید او در بجمول حالات و کیفیات باطن بچہرہ تلیقین از کار اجازت دادن حرام است و خلافت
 پیران کبار یکجہ را معذور ساختن و دیگرے را محروم گردانیدن و ہا است از عقل و شرع اللہ تعالیٰ شمار او این ہم
 عمر ضلح کردہ را رضائے خود و رضائے حبیب خود صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و شتیاق لعائے خود کہ امت فراید
 عہدایا بحق بنی فاطمہ کہ بر قول ایمان کنی خاتمہ بود اگر دعوتی رد کنی و قبولی بدین دوست و دامان آل رسول بود
 بدانکہ نماز بجماعت و با طما نیت و رکوع و سجود و تومہ و جلسہ از پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و
 آلہ وسلم ثابت است تومہ و جلسہ بعضے فرض گفتہ اند قاضی خان از مفتیان حنفیہ واجب گفتہ و تیرکان
 بسہو سجود ہر واجب میگوید و اگر عداً ترک کند با عادی نماز قابل است کسیکہ سنت مؤکدہ گفتہ است
 آن قریب است بواجب ترک سنت باستخفاف کفر است و در قیام کیفیتے جداست و در رکوع جدا و در تومہ
 و جلسہ و سجود و تعود حالات و کیفیات متنوعہ دست میدہد نماز جامع انواع عبادات است تلاوت و تسبیح
 و درود و استغفار و دعا شامل است اشجار گویا در قیام اند و حیوانات در رکوع و جمادات در قعدہ نماز
 مشتمل بر عبادت اینہا است نماز در معراج فرض شدہ کیسکہ بطریق مسنون صاحب معراج صلی اللہ علیہ وآلہ

وسلم ادا نماید عربیہ در مقامات قرب بردار باب ادب و حضور عروج با در نمازی یا بند خدا و رسول
 احسانے بر امت کرده اند کہ نماز را فرض نموده اند پس اول است منت و احسان و دیر است صلوات و تحیت
 و ثنا و در نماز عجب صفائی و حضوری حاصل میشود پیرا فرمود رضی اللہ عنہ در نماز اگر چه رویت نیست
 حالتی کالرویتی می باشد این از مجربات است و قیاس حکم تحویل قبلہ از بیت المقدس سوی قبلہ ابراہیم علیہ
 السلام شد یہود گفتند نماز ما کہ بطرف بیت المقدس کرده آید حکم آنا چیست آیتہ شریف نازل شد
 ماکان اللہ لیضیع ایمانکم اے صلواتکم نماز را با بیان تعبیر فرمودہ است پس ضائع کردن نماز از طریق سنون
 ضائع کردن ایمان است و فرمود پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گردا بندہ شدہ است خکی و خوشی چشم من در
 نماز یعنی در نماز ظهور و شہود حضرت ذات است کہ چشم مرا راحت میرساند فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و
 آلہ وسلم آری یا بلال یا بلال یا بلال یا بلال باذان و اقامت نماز کسیکہ راحت از غیر نماز فہم مقبول
 نیست کسی کہ این تلاوت و انواع از کار را متضمن است کسیکہ نماز را ضائع می نماید امور دیگر را از دین
 ضائع تر خواهد ساخت روزہ بکلام لغو غیبت بی ثواب میگردد غیبت محبط ثواب اعمال است اذان احتراز
 واجب است سخت بیعتی بود کہ سجد و کد اعمال کرده شود و ثواب آن جبط گردد و اعمال جناب کبریا او سجاہ
 عرض میشود بے ادبی بود کہ غیبت و لایعنی جناب پروردگار خود عم نوالہ روانہ کند شنیدن سرود و تار و نغمہ
 و طنبور و دیدن رقص و ساختن نعل مزارات مقدسہ حضرات حسنین رضی اللہ تعالیٰ عنہم کہ عزیز الی اقیانیا
 کردہ اند ننگ و عار مسلمانی است تصویرات اکابر ساخته زیارت آنها توکل جناب کبریا میخوانند
 از اسلام نیست نادیدہ صور بزرگان بسیار زمان اذراست تاب اللہ علیہم سید اسمعیل عالم و محدث سلمہ
 اللہ تعالیٰ و بارک فیما اعطاہ از مدینہ منورہ برائے کسب طریقی مجددیہ پیش بندہ آمدہ بود اہل ایمانے
 زیارت آثار شریف در مسجد جامع فرستادم رفت ندو تو برگشت گفت آج کا طلعت بتان است اگر
 انوار پیغمبر خدا ہم است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم از جوانان پرسیدم کہ در درگاہ شریف آثار کیست
 گفت در صندوق تصویرات بندگان بہادہ شدہ جزم کردیم کہ این ظلمات تصاویر است آنحضرت صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم تصویر حضرت ابراہیم علیہ السلام را بدست مبارک خود شکستہ اند باین عمل میبادا کہ این
 آیتہ شریف صادق آید ما یومن اکثرہم باللہ الا وہم مشوکون مرغ چکاندن و کبوتر بازی دہر
 نہو حرام است ننگ تراشیدہ آنرا قدم شریف پیغمبر خدا قرار دادن این ہم مانند تصویر پرستی است تجا
 آوردن رسوم کفار مولی و دوالی و سنت و نور و نور مجسمان تشبیہ بکافران است العیا ذباللہ
 ہر گاہ پیران باین قبایح ترکیب باشند میدان دانشدے حاصل شد پیری و مریدی بقوی میشود کیفیت
 باطن و کشف و خرق حادث کفار را ہمے شود ریاضات و اشغال سبب تہجر جاہلان میگردد چنانکہ سبب
 و نقش و تعویذ نوشتن برائے کسب دنیا است۔ اعتبار سے ندارد و اتباع پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ

وسلم دین مسلمانی است و راہ فریب حق سبحانہ و این است طریق صحاب کرام و اہل بیت عظام رضی اللہ تعالیٰ عنہم و نزول قرآن مجید بر لے ہمیں است اللہم اهدنا الصراط المستقیمہ بر صراطہ پیغمبر خود و صراطہ اصحاب کرام و اہل بیت عظام رضی اللہ تعالیٰ عنہم ثابت و دائمین ۔

مکتوب ہشتاد و ششم (رسالہ دو کلمہ)

در بیان طریقہ شریفہ شاہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ و چیزے از احوال حضرت مجدد

الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ بعد دفع اعتراضات کہ ناہمان بر کلام آنحضرت نموده اند

طریقہ شریفہ حضرت شاہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ دوام ذکر مخفی و توجہ بقلب و توجہ بقلب آنحضرت حق سبحانہ است و نگہداشتن خواطر و بازگشت بعد چند بار ذکر بگوید خداوند مقصود من قوی و رضائے تو محبت و معرفت خود و حضرت شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ در رسالہ موصل مریدانی الملک و فرمودہ نزد انصاف طریقہ بہتر از طریقہ نقشبندیہ نیست برائے حصول فنا و بقا انتہی و شیخ عبدالحق از طرق متعددہ استفادہ فرمودہ رحمۃ اللہ علیہ و از طریقہ نقشبندیہ در صحبت شیخ المشائخ حضرت خواجہ محمد باقی رحمۃ اللہ علیہ نسبت حضور دیار داشت حاصل نموده فلما بالانعام این طریقہ اتباع شریعت و ترک بدعت و دست میدہد و توسط در ہر امر از ماکولات و عبادات ہی نمایند و بمقامات بلند میرسد شصت رکعت نماز دو سیما رہ کلام اللہ ہزار بار در روز اگر وقت عشا نزدیک بخواب باشد بہتر است و کلمات طیبات و آنچه بحديث صحیح ثابت شود معمول است در طریقہ حضرت خواجہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ این طریقہ علماء پسند است محنت کم و نفع بسیار حضرت مجدد بعد تلقین از کار چستیمہ و قاوربہ و سہروردیہ انفعال خود و اخذ طریقہ کہ در بیان حضرت لفظ صرتی رحمۃ اللہ علیہما از جناب حضرت خواجہ محمد باقی رضی اللہ عنہ طریقہ نقشبندیہ گرفتہ ہمیں صحبت مبارک ایشان بکمالات و مقامات و حالات و جذبات و دارفات و کیفیات و علوم معارف کثیرہ و اسرارہ انوار بسیار رسیدند باز برکت تربیت آنجناب بطریق جدیدہ از مہمبت حضرت حق سبحانہ امتیاز یافتند حضرت خواجہ اثبات آن فرزند درین طریقہ جدیدہ حضرت مجدد اصطلاحات و مقامات بسیار اند و در ہر اصطلاح کیفیات و حالات علیحدہ و اسرارہ انوار جدا است این طریقہ ایشان بشہادت علماء و عقلا و مجتہدین یافت و عالیہا بنظر طریقہ از واصلان حق سبحانہ شد بر تو ظاہر است کہ در کلام بندگان کلمات مصدقہ از ظاہر بسیار است و آن کلمات را مخلصان تاویلات نموده اند ہمچنین آنچه مورد اعتراض است در کلام ایشان باشد بتبادل شروع میگردد و جناب حضرت غوث الثقلین بنا نوشتہ اند کہ ایشان واسط

فیض ولایت اندوہ اصحاب کرام و اہل بیت عظام معدود اند و در مقام خلعتہ کہ امر بطلب زیادتی آن وارد شدہ ہمہ مسلمان شریک اند برکات آن از بعضی کم و از بعضی زیاد و ہمہ سہری جناب پیغمبر خدا کفر گفتہ اند رسالہ معراجیہ و مسادات در حاسدان شہرت دارد و در کلام ایشان بیخ جائے اعتراض نیست ایشان جواب اعتراضات خود نوشتہ اند و مخلصان نیز بے تحقیق و بے علم انکار اولیا دلہا را سیاہ می نماید معاذ اللہ این کمترین درویشان بلکہ خاکپائے ایشان غلام علی عقی عنہ بیعت بچاندان عالیشان قادر بر وارو و با شغال و اذکار نقشبندیہ مجددیہ ترمیت یافتہ و نیازی بحضرات چشتیہ ہم حاصل است الحمد للہ کہ بحصول مناسبتی بہ سہتہائے نقشبندیہ مجددیہ حظہا از کیفیات و حالات باطن یافتہ شکر و سپاس آن اکابر مقدمہ بیان نیست امیدوار است کہ چنانچہ از فیوض و برکات خود روینا این کمترین راست فیض فرمودہ اند و در عقبی نیز بشفاعت خود از مفلحان و اہل نجات و رفع درجات فرمائید آمین جزاہم اللہ عنی خیر الجزاء و صلی اللہ علی سیدنا محمد و آلہ و صحبہ و بارک و سلم۔

مکتوب مشتاد و ہفتم در رسالہ سلوم در احوال حضرت خواجہ خواجگان پیر پیران امام الطریقہ مریم دہانے در مہند حضرت خواجہ بہاؤ الدین نقشبند رضی اللہ عنہ

سطری چند از احوال شاہ نقشبند رضی اللہ عنہ تیرگان نوشتہ شد این احوال در مقامات ایشان مذکور است مفصل امام اولیا صاحب الطریقہ خواجہ خواجگان حضرت خواجہ بہاؤ الدین نقشبند رضی اللہ عنہ

لہ انیس الطالبین مستفہ صلاح بن مبارک بخاری بروایت حضرت خواجہ علاؤ الدین عطاردی سرور کلمہ خواجہ علاؤ الحق مالکین عطاردی تربیہ کہ در ماں ابتدا کہ حضرت خواجہ قدس اللہ عنہ تعمیر کیم رضی یا مجھے از حدیثان حضرت بخارا و مدین و علازہ کلا ہے بود کہ امر او حکام می پوشیدند حضرت خواجہ بسط عظیم نوشتہ چنانکہ بعد از انزل صفت ایشان ذوق پیدا شدہ بود در آن حال حضرت خواجہ برائے درویشانی کہ در صحبت ایشان بودند ہر یکے ما کلابے پوشیدند آنگاہ خواجہ فرمودند چون کلاہ اہل ملک بر سر نہادیم می باید کہ در مملکت تصوف کنیم اکنون خود را بگردیم اہل ملک کنیم از درویشان بچند محمد علیہ الرحمۃ حدیثی بود کہ در آن صحبت ذکر حالکی کرد کہ در آن عصر در ماورا و اہل حکم بود خواجہ فرمودند بر من فرمودیم حضرت تاریخ آہن ثبت کردند در آن مجلس کسی بود کہ بجا بل می رفت بنزد یک یکے از امرائے بخارا کہ ازین حاکم ماورا و اہل حکم خواجہ بود خواجہ بدست آن روزندہ کلاہ کابل مکتوبے بر امیر بخاری فرستادند کہ چنین حال چنین شد باید کہ پانصد دینار معاملہ بدست دارندہ مکتوب فرستادند در روایتی روانہ کنی بعد از چند روز خبر آوردند کہ آن حاکم ماورا و اہل حکم شد شخص کردند در بہاں تاریخ بود ہمہ ازین حال تعجب کردند و گفتند حق قائلے اول قدس بندگان خواجہ خود را چنین (بانی بر سوز ۸۰)

۱۲ کلابے پوشیدند و در روایتی ما کلابے پوشیدند کہ در آن

از سادات کرام اندونیت مبارک ایشان میرسد حضرت امام تقی رضی اللہ تعالیٰ عنہ ولادت با سعادت

آنجناب در محرم سنہ ۱۰۰۰ در شان کعبہ مایہ است اولیاء رضی اللہ عنہم مثل حضرت حکیم علی ترمذی و حضرت خواجہ
اسحاق تیموسی رحمہما اللہ سبحانہ و غیرہما از سادات با بشارت بر خود ایشان میدادند کہ در پنج سال و مجذوبی و مجربانی ظاهر
میشود عالم نبرد باریت و ولایت او لودائی گردد و حضرت خواجہ محمد بابا ساسی رحمۃ اللہ علیہ وقتیکہ در ویہ
ایشان میگذاشتند میفرمودند از اینجا بوسے ولایت ولی خدا سبحانہ می آید نزدیک است کہ این قصر منہج
قصر عرفان گردد و بعد از آن بوسے زیادہ شدہ تا کہ آن ولی متولد شدہ باشد حضرت خواجہ راجہ دت
ایشان بریند فرمودند این بہان ولی است کہ بالوے او از سادات شہیدہ بودیم صاحب خاندان عالی گردد اولیاء
در خاندان او بسیار پیدا شوند حضرت خواجہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ را در شہزادہ سالگی جاوید حق سبحانہ رسید و بوسے
ہمت از ہر بر تافتہ و در راہ سلوک طریقہ علیہ صوفیہ و سادہ ریاضت و عبادت پیش گرفتند تا ہفت ہفت روز
فلقہ می نمودند تا تصفیہ دست و در علوم دین خواندہ و علم حدیث از امام الہدی باو الدین قشلاقی رحمۃ اللہ علیہ
سند کردہ اند مولانا باو الدین قشلاقی از جلد او لیا عائد در اول ملاقات بحضرت خواجہ بہاؤ الدین فرمودند این خیرین مرغ
کتوی دیگر عارف دیگرانی است میخواستی کہ بینی او را عرض کردند البتہ پس بالاسے بلم آواز دادند کہ عارف بیامولانا عارف
از شصت کردہ آواز مبارک شنیدہ و یک قدم سیامد بخواب نقشبند ملاقی شد و از مستقیدان مولانا باو الدین قشلاقی آید مولانا از حضرت
سید میر گلزار فیوض بسیار داشت حضرت خواجہ نقشبند تعظیم او بسیار میکردند رحمۃ اللہ علیہم حضرت خواجہ نقشبند بہ صحبت
مبارک سید السادات حضرت میر گلزار رحمۃ اللہ علیہ خلیفہ حضرت مولانا بابا ساسی کہ بچارہ واسطہ بخواجه جہان
حضرت خواجہ عبدالغنی بچروانی میرسد استفادہ نسبت خواجگان کردند حضرت میر موافق وصیت پیر خود بسعی
بلیغ تربیت ایشان بجا آورده پس بعد حصول نسبت حضرت میر فرمودند نسبت شما بلند افتادہ است مرغ روحانیت
خفا از بیغیر بشریت برآمدہ ہر جا کہ بوسے ازین مطلب دنیا بندہ جوع نمایند حضرت خواجہ کوامع نمودند و عرض
کردند مرغ خاک است تا بہ شما است و آنچه دنیا فتنہ ام مرا کھانت کند فرمودند رضی الہی بہمیں است مثل آن از شما
راضی اند و چون تکمیل و علو درجات شما دارند پس حضرت خواجہ ناچار ضرورت طلب مقصود گردیدہ آخر بصحبت

(عاشیہ بقیہ صفحہ ۷۹) تصرفا دادہ است فان واقعہ سبب مزید یقین جہانے شد حضرت خواجہ فرمودند دران
اوقاتیکہ این معنی انا بطور ہی آید اسے دوستان ما میانہ نیستیم بیابے خواست می گذارند و گرنہ از فقیر مفسس عاجز تر
تقصیر ہے و وجود آید بہت زہے سلطان بچہ تاکہ با چاکر کند سوچاگر خواہد ہد کالاکر خواہد بیانند یاد وجود این کمال
و توبہ کہ حضرت محمدی را صلی اللہ علیہ وسلم بود و خطاب آمد کہ ولایت از رسمیت و لکن اللہ رضی اللہ عنہما معلوم کن کہ
احوال بچارگان امت ادھے خواہد بود ہرچہ از درویشان او صادق شریفان را مدان اختیار و خطی نیست بحبت ماہ
نمودن طالبان است ۱۲

شیخ قیثم کہ از اجلہ مشایخ اند و میرسد بسید احمد یسوی کہ آن حضرت خواجہ عبدالخالق مجددانی از خلفا فرمود
 حضرت یوسف ہمدانی رحمۃ اللہ علیہ چندے استفادہ کردہ و سے فرمودہ و بارہ حضرت خواجہ باین چندین جزا
 طلب شوق دلی و بے آسای زنجار آآمد و حضرت قیثم شیخ از خاندان یسویہ از اجلہ مرزا است وقت انتقال
 خود در یافتہ بے سبقت مرض فرمود آب گرم کیند گور سے کند پس چند بار ذکر گفتہ جان بحق سپرد و یکبار
 حضرت خواجہ عرض کردند اہلی از دریا سے محبت خود کہ بر ارواح دوستان خود ریختی قطرہ از آن بہ
 بہاؤ الدین بدہ نہ آآمد کہ اسے دوں بہت انما قطرہ سے طلبی پس طپا چہ سخت بر کلمہ خود زوم کہ در دہاں
 تا مدتہا یا فتم گفتم اگر آخر سلطان بایزید بسطامی اول بہاؤ الدین نہ باشد محبت خدا بر بہاؤ الدین حرم
 پس بجا ہدایت تو یہ رسیدند آنجا کہ رسیدند آثار و انوار و حالات و کیفیات ولایت و تصرفات و خرق عادات
 کہ از حضرت خواجہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ صد و ریافتہ از دو قند سال از بیچ دلی مروی نیست و جب تسمیہ ایشان
 بنقشبند آست کہ از آبا سے کرام ایشان کسے قالین بان بود نقشبندی میگردد یا گویم از وہا سے طابا
 نقش غیر بانڈک تو جہ می شستند و انتساب طریقہ بایشان برائے آست کہ جذبی دعای از نفی و اثبات حاصل
 میشود و حضرات خواجگان معمول بود و جذبے از مراقبہ معیت پیدای شود حضرت ایشان را رحمت شد
 و ہر دو جذبہ را رواج دادند و صحبت ایشان در چند روز از غلبہ حالات امتیاز و رنگین و شیریں نمی کردند
 جزاہ اللہ خیر الجزا آثار ہدایت و رشد از طفلی از ایشان ظاہر بود کرامات و خرق عادات و تصرفات حضرت
 خواجہ در مقامات شان مذکور است حد سے ندارد چہار سالہ بودند فرمودند این گاؤں ما گو سارہ ما ہنچہ پختنی
 خواہد آورد آنچنان شد روز سے مذکور احیاء و اماتہ کہ از اولیا ظاہر شدہ در میان بود بچہ را ہد
 فرمودند ہمیں مرد فرمودند زندہ شو زندہ شو روز سے بچہ و گفتند خود را خدا کن دین راہ خود را بدریا بینند
 پس خود را بدریا بیفکند مردم گفتند خود را در تہلکہ بجا انداخت فرمودند بیرون آئی از دریا ہما مدیک
 موئے او تر نشدہ گفت در آنجا بچہ بود مراقب بودم آنجا روز سے مذکور ہر دو از اولیا و در ہوا شد فرمودند
 چہ کار است یہ زنبیل فرمودند در ہوا بر شو از ان تودہ خاک کہ آنجا افتادہ بود خود را پر کردہ می آرز زنبیل
 در ہوا رفت و از ان تودہ خاک خود بخورد پر کردہ می آورد چندین بار چنین کرد تا کہ فرمودند پس کن بسی کرد
 شخصے بزیارت حضرت خواجہ می آمد گفت ازین دریا کہ در راہ بود پا بر آب نہادہ خشک پا بگذرم پس
 اینچنین شد گذر کرد در راہ قطار سے از آہوان دید گفت پیش من بیایند آہوان نزد یک او آمدند
 اینہا را تماشا نمود گفت مرا طعام گرم می باید دیکے پر از طعام گرم پیدا شد و قتیکہ بچہ نور حضرت خواجہ
 رسید فرمودند از روزیکہ از خانہ برآمدہ نظریا بر تست دست زیر پائے تو ما ہما ویم از دریا خشک پا
 بگذشتی آہوان را ما تماشا تو آوردیم طعام گرم ما پیش تو نہادیم این حال کہ در باطن تست اگر خواہیم بگیریم پس
 توجہ بسلب آن نمودہ اورا خالی کردند باز القاسے آن در باطن او فرمودند باز گرفتند باز فیض فاحوالے بلند

بہاؤ الدین

ان خود باحوال ادعائیت فرمودند و فرمودند اللہ تعالیٰ ملاقاتت بسلب و عطا و احوال کرامت فرمودت
 شخصے گفت کہ ہم من فرمودند ترخہ است من نخواستیم کہ میو و سرے فرودیمہ گفتند منہ شد شرح او را
 از فرشتہ گرفتیم بدینش ہر آید ہم بہت و توجہ طلبان را بمقصود ہا ایندن خاصہ حضرت خواجہ است کہ وہا را
 توجہ ذاکرے نمایند و بالفاظے قیوم جمعیتے خواطر و جذبات و واردات
 عنایت سے فرمایند و از حالے بحالے و از مقامے بمقامے برتر میرند و طالب
 رادراں دخلے نیست مگر عبرت و ذکر و آں درجات قوت و ثبوت پیدای نماوند خلیفہ ایشان حضرت خواجہ
 علاؤ الدین عطار عرض نمودند کہ در پیش گفتہ است احوال دل پیش من مانند ماہ چہار و ہم است فرمودند احوال
 نورانیت دل خود گفتہ است قلب کبیر کہ آنرا حقیقت جامعہ انسانہ گفتہ اند آن دیگر است پس گریبان
 ایشان گرفتہ توجہ نمودند ایشان عرش و ما فیہا را در خود مشاہد کردند بحقیقت قلب کبیر بانذک التفات
 حضرت خواجہ رسیدہ باین وسعت کمال باطن فائز شدند حضرت خواجہ فرمودند دل این است نہ آن حضرت
 خواجہ عطار میفرمودند ہمین عنایت خواجہ ہمہ عالم را بلایت تو نیم رسانید لیکن مرضی حق نیست سبحانہ اصحاب
 حضرت خواجہ در چند روز از غلبہ حالات در نمکین و شیرین امتیاز نمیکردند یک بار بر کینز کے توجہ نمودند شاہ
 و بچوگر دید بجانہ رفت مالکہ اش بدیدن او بیوش افتاد زن ہمسایہ آمد بدیدن مالکہ اش مغلوب عنایت
 بچوگری و سکر گردید سکہ کہ ہمیشہ برب و بلجی از دند و نوبت آخر بہ بخارا زدند و از خط آن سکہ نشد بہرہ مند
 جز دل بے نقش شد لقت بند و این گوہر پاک نہ ہر جا بود و معدن او خاک بخارا بود و اول او آخر منہتی و آخر
 او جمہب تنہا ہی و اندراج نہایت در بدایت کہ خاصہ حضرت خواجہ است بہ توے است از تصرفات
 پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم در اول صحبت آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دلہا کے بد و آن چشمہ
 حکمت میشود افضل می گشت از اولیا علیہم الرحمۃ ہر گاہ دوام توجہ و حضور در صورت بے خطرگی یا کم
 خطرگی یا دوام کیفیت قلبی حاصل شود این را اندراج نہایت در بدایت گویند حضرت خواجہ میفرمودند
 مرا آن کرامت کردہ اند کہ بواسطہ من بلا برگردد و در بلا التجا بما کن و حاجت را روا میر بین سی سال است
 آنچه بہاؤ الدین میگوید خدای کند مزار حضرت خواجہ مطاف عالم حاجت روانی زائران است یکے را
 بامر بادشاہ از منارہ بلذ بزیر انداختند بیچ آبیہ باو زید گفت توجہ بزار خواجہ نقش بند شکل کتا کردم دستے از نزار
 بر آمد و اگر رفتہ اینجا ایستادہ کرد و بعد یکے گفت یا حضرت خواجہ در پیش ندارم بعنایت حضرت خواجہ ریشے گرد بر
 روئے او پیدا شد قاضی جاہل گفت یا حضرت خواجہ علم ندارم فردا بعنایت حضرت خواجہ عالم نفعیہ گردید الحق دولت مند
 خدا کسما بعبت حضرت خواجہ فرمودہ اند کہ ما طریقہ عنایت کردہ اند کہ البتہ معلول است کہ دناں طریقہ محرومی نیست یافت
 بسیار است بفضل الہی فیہا میرسد و طریقہ من مجاہد نیست باتباع سنن و عمل بعزیمت کامیاب می شود ما فاضلایم
 ما را در نیم اشاع سنت حبیب خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و عمل بعزیمت و ذکر خفیہ طریق من است از کثرت ذکر بند

در تفسیر کتب اربعہ از علامہ ابن کثیر

از سیران کبار خود یافتند و میرا قہمیت کہ جذبہ قویہ عنایت می شود حضرت را نوشته اند خدا چنانچه در این مکتوب
 امتیاز سے یافتند و طریقہ بالیشان از متسابے گرفته ملا جامی میگوید وفات ایشان شب سیوم ربیع الاول است
 اندکے از احوال خواجہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ نوشتہ شد کہ اندک دلیل بسیارے بود مفصل در مقالات
 ایشان مذکور است وصیت کردند کہ پیش خیزہ پیشکش کنی کہ آیتہ نخواستند چرا کہ بے ادبی می شود این ابیات بخوانند
 مفسرینم فائدہ بدان و یاد گیر ہر گاہ وہ بے خطرگی یا کم خطرگی دل را حضورے و تو چہا کیفیت از کیفیات
 قلبیہ حاصل کرد و این حالت را اندراج الہامیت در بدایت گویند این حضور کیفیت در نہایت طرق دیگر
 اگر دست دید کہ میت اہمراست و این حضور و توجہ درجات وار و ہر گاہ حضور شش جہت را احاطہ نماید آنرا
 نسبت نقشبندی گویند و نسبت مجددی ہر طیفہ را از لطائف عشرہ این حضور پیدا شود کذا قالوا و ما
 فیران بواسطہ سیران این ہر احوال را دیدہ و نمودہ ایم فالحمد للہ سبحانہ

مکتوب ہشتاد و ہشتم (رسالہ ششم)

در جواب اعتراضات کہ ملا عبدالحق دہلوی بر کلام حضرت مجدد رسالہ نوشتہ
 بسم اللہ الرحمن الرحیم

بدانکہ حضرت مجدد رضی اللہ عنہ جواب اعتراضات کہ تا فہمان بر کلام ایشان می نمایند در مکتوبات خود
 خود تحریر کردہ اند عاجتے ندارد کہ دیگرے جواب آن بنویسد و ہمہ مخلصان و فرزندان ایشان نیز متصدی دفع
 آن شدہ اند حضرت شاہ یحیی پسر ایشان و حضرت محمد فرخ و حضرت عبدالاحد نیر و اسکات ایشان و رزا
 محمد بیگ بخشی و دیگر شریف و حضرت شاہ ولی اللہ محدث دقانی ثناء اللہ و دیگر عزیزان از مخلصان ایشان
 بر تو آن پر خوانتہ اند کہے کہ تاویل عبارت بطور صوفیہ عالیہ میدانند نو داد و بیع اعتراض نیست و حضرت شیخ
 عبدالحق محکمہ تجرید اعتراضات زبان بے صرفہ گویان را در وطن ویر ساختہ سخن بطور علمائے ظاہر فرمودہ اند
 و کلام حضرت مجدد بطور علمائے باطن است آن از عالمے دیگر و این از مقامے دیگر است اعتراض کجا است
 بدانکہ جناب شیخ حضرت عبدالحق بعد استفادہ از اکابر قادریہ و چشتیہ و غیرم از حضرت خواجہ محمد بابائی
 رحمۃ اللہ علیہ استفادہ نمودہ اند ہمین محبت حضرت خواجہ حضور نسبت نقشبندیہ حاصل نمودند و این مطلب در
 رسالہ بیان سلاسل مشیخ خود نوشتہ اند و در رسالہ موصل المرید الی اللہ و التماند کہ نزول انصاف طریقہ نقشبندیہ اقرب
 طرق است و برائے حصول فنا و بقا بہتر ازین طریقہ نیست و در رسالہ انکار حضرت مجدد نوشتہ اند مجھے کہ ملا
 باشما است کہے را باشما نخواہد بود شما عزیزید و طریقہ شما عزیزتر حضرت خواجہ اثبات شما بسیار میگردند و نیز
 نوشتہ اند کہ یکبار و بارہ شما جناب الہی سبحانہ متوجہ بودم کہ این مقامات کہ ایشان میگویند حق است یا
 اھلندارو آیتہ شریفین کہ در رتبع اثبات حقیقت مرسل علیہ السلام نازل شدہ در حق حضرت مجدد و بر دل حضرت عبدالحق
 نازل شد پس تا مل ضرور است آیتہ شریفین ایست ان یک کا ذی یا عقید کذا بہ و ان یک صادقاً یصکد بعض

در جواب اعتراضات کہ ملا عبدالحق دہلوی بر کلام حضرت مجدد رسالہ نوشتہ

مکتوبات حضرت شاہ غلام علی صاحب دہلوی

اللہ ہی یعدکفر موسیٰ علیہ السلام برحق ہند فرعون بانکار بعض جزا رسید فرق شدن و تباہی ملک باستیفاء جزا و کفر
 چنانچہ آیتہ شریفہ برآن دلالت مینماید آیت فاخذنا اللہ الثقلت ازین آیتہ شریفہ مفہوم میشود کہ اتباع حضرت
 مجدد مانند موسیٰ برحق اند و میتوان گفت کہ تا فہماں مراد کلام ایشان نمی فہمند مانند آل فرعون بزعم معاذ اللہ
 کہ در رفع اشتباہ حقیقت موسیٰ علیہ السلام نازل شدہ در حق حضرت مجدد بر دل حضرت شیخ عبدالحق نازل
 شد پس تامل ضرور است در بابہ شام و باطن فقیر وارد شدہ در مکتوبے مرسل بحضرت میرزا حسام الدین خلیفہ
 حضرت خواجہ خواجگان خواجہ محمد باقی رحمۃ اللہ علیہما نوشتہ اند کہ غبارے کہ فقیر را بخدمت حضرت شیخ احمد
 بود رفع شد و غشاوہ بشریت نماز مذوق و وجدان در دل چیزے افتادہ کہ با چنین عزیزان بد بنا بد بود سبحان
 اللہ مقلب القلوب است ظاہر بنیان استبعاد خواہند نمود حاصل تا نکہ اگر حضرت شیخ عبدالحق مطالعہ مکتوبات
 حضرت مجدد می نمودند و بعد حضرت خواجہ ملاقات ایشان میکردند ہرگز انکار نمیکردند آچہ از زبان زیادہ گویان
 خنیدہ اند بر آن پرداختہ اند کہ بشریتے نداشتہ باشد قول شریف ایشان غشاوہ بشریت در میان نمازہ اشارت
 می نماید کہ تحریر اعتراضات از بشریت و نفسانیت بودنہ از راہ حقیقت سبحان اللہ است احوال علماء و
 اولیاء رحمۃ اللہ علیہم و اے ہر حال جہاں حساد و معاندان فہم معاذ اللہ حسن عقیدہ موافق اہل سنت و جماعت
 و عمل بر نفقہ و تکلیف باخلاق صوفیہ و اشاعت کثرت انوار نسبت باطن و کمال استقامت کہ حضرت مجدد بان
 موصوف بودند و لیلے است واضح بر حقانیت طریق ایشان کہ میں ترمیت حضرت خواجہ خواجگان خواجہ محمد باقی
 رحمۃ اللہ علیہ بطریقہ مقامات و حالات و علوم و معارف آن امتیاز یافتہ اند و آنحضرت تحریر آن فرمودہ
 و علماء و عقلا بہ صحبت آن شہادت دادہ بعضے علوم ایشان بظاہر در فہم نباید تاویل درست می شود تاویل
 معمول است در طریق مستقیم صوفیہ بعضے اقوال حضرت شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ با جو بہ آن نوشتہ
 می شود قولہ شما ترک ادب بجناب پیر خود کردید جواب این شامی شود حضرت مجدد میفرمایند در بعضے از مکتوبات
 خود آچہ مرا از علم و معرفت حاصل شدہ ہمہ بہ برکت ترمیت حضرت خواجہ است قدس سرہ در علم باطن از
 العت بانا بملکہ مولویت بچمن توجہات علیہ ایشان رسیدہ ام بیک توجہ عنایت ایشان آن یافتہ ام
 کہ اہل مجاہدہ را در سین حاصل نیست سے ہر کہ بتبریز یافت یک نظر شمس دین و طعنہ زند بردہ و خندہ
 کند بر چہ و بخدمت ہر دو پیر زیادہ خود حضرت خواجہ کلان و خواجہ خورد رحمۃ اللہ علیہما کہ اینہا ارادت
 و بیعت و اخذ فیوض نسبت خود از حضرت مجدد دارند در مکتوبے میفرمایند در آدای احسان تائے والد
 ماجد مجد شمارا اگر سر خود را بر آستان شما بجاک برابر کنم ہیج نگروہ باشم آچہ از کمالات و مقامات قرب
 و علوم و معارف این حقیر ناچیز را حاصل شدہ ہمہ بواسطہ خواجہ خواجگان شیخ المشایخ امانت و مرشدانہ
 تا دنیا حضرت خواجہ محمد باقی است رضی اللہ تعالیٰ عنہم قولہ شما نزول حضرت غوث الثقلین رضی اللہ
 تعالیٰ عنہما قصہ نوشتہ ایجاب ایشان و ہر کثرت خوارق عادات از جناب غوث القدر نوشتہ اند

کہ عروج ایشان از اکثر اولیا و بلندتر واقع شده و جهت کثرت ظهور خوارق گردیده و بیچ جان نسبت نقصان نزول با حضرت نگردیده اند معاذ اللہ آنچه معتریان میخوانند میگویند معلوم نیست که حضرت شیخ عبدالحق نقصان نزول از کجا نوشته اند چند آنکه در کلام ایشان تجسس کرده شد در بیچ جان نسبت نقصان با جناب نگردیده اند در صورت نقصان نزول افاضه کم میشود و افادات جناب مبارک حضرت غوث الثقلین بر مرتبه نیست که در احکام ما در آنجا حضرت مجدد نوشته اند که حضرت غوث الثقلین واسطه فیض ولایت اند و در اعدا و اصحاب کبار و اہلبیت عظام داخل اند رضی اللہ تعالیٰ عنہم و خود را نائب و انجمن را منیب نوشته اند کہ خلیفہ قائم مقام پیر میشود قولہ شما خود را ہمیر و پیغمبر خدا میگویند جواب بدان کہ در میت تشریف بردن و در جماعت اصحاب امر حق سجانہ تعالیٰ ایضا باید آیت تشریف ید اللہ فوق ایماجد نیز اصحاب کرام را امر حق سجانہ تعالیٰ می نماید پس آنچه از آیات ثابت شود جائے اعتراض چرا گردود آنچه میگویند کہ ایشان میفرمایند در فیض و سببی واسطه نیست الحق در فیض کسبی واسطه را داخل است نہ در فیض و سببی اگر منصب دارے کہ بواسطه وزیر معروضات خود بیاد شاہ میرسانند تا آنکہ بے واسطه بجنور معروض نماید این ہمہ از کمال تقرب و جاہ و زریاست در حضرت بادشاہ کہ بندہ او باین مرتبه رسیده است و لا محذور بر رفع توسط حضرت عائشہ صدیقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا و خود حضرت شیخ عبدالحق رحمتہ اللہ علیہ و دیگر علمائے صوفیہ قایل اند ازین بیان حضرت شیخ ہمسری و مساوات ہمیدہ معترضی شدہ اند ایشان خود نوشته اند ہمسری کفر است پس نہمت ہمسری با خاتم المرسلین صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم بر ایشان بستن دور از انصاف است و قول حضرت عائشہ صدیقہ وقت نزول آیت برات ایشان از انک در جواب یا و خود گفته احمد اللہ لا غیر و آیت تشریف ما من حسابک علیہم من شیئی رفع توسط می نماید بدانکہ توسط پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم در اتباع عقاید و اعمال و اخلاق حسنة و معاملات نیک ہمیشہ ثابت است ثبوت رفع توسط در کلام بزرگان از غلبہ اعمال است کہ حیلولیتہ ذات پاک واسطه کائنات علیہ افضل الصلوات و ما خرمشہود نمی شود نہ کہ در واقع نیست جناب عینک موجب صفائی نگاہ و روشنی حروف است لیکن در وقت توجہ بحروف طوط نیست معاذ اللہ علم ظل و اخلاص و محبت و قرب ہمہ بواسطه انجمن مقاس است صلی اللہ علیہ وسلم قولہ شما خود را شریک دولت نوشته اند و آن مستلزم مساوات پیغمبر خدا است صلی اللہ علیہ وسلم جو ایشان خود در مکتوب لغی مساوات می نمایند فرمایند شریک دولت نہ شریکی کہ از ان ہمسری خیزد کہ آن کفر است بلکہ شرکت خادم یا مخدوم بدانکہ در دولت توحید فایمان و انوار ولایت کہ پیغمبر صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم خازن و قائم آن است ہر کہ شریک نیست مسلمان نیست پس شریک شدن بان مرتضیٰ حق سبحانہ است اما در ثبوت کہ ختم است بر خاتم الرسل صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم بیچ مسلمان در آن شرکت نمی گوید و نمی اندیشد و آنچه میگویند کہ ایشان نوشته اند بعضی از درجات غلہ پیغمبر خدا را

در بیچ جان نسبت نقصان نزول با جناب نگردیده اند در صورت نقصان نزول افاضه کم میشود و افادات جناب مبارک حضرت غوث الثقلین بر مرتبه نیست کہ در احکام ما در آنجا حضرت مجدد نوشته اند کہ حضرت غوث الثقلین واسطه فیض ولایت اند و در اعدا و اصحاب کبار و اہلبیت عظام داخل اند رضی اللہ تعالیٰ عنہم و خود را نائب و انجمن را منیب نوشته اند کہ خلیفہ قائم مقام پیر میشود قولہ شما خود را ہمیر و پیغمبر خدا میگویند جواب بدان کہ در میت تشریف بردن و در جماعت اصحاب امر حق سجانہ تعالیٰ ایضا باید آیت تشریف ید اللہ فوق ایماجد نیز اصحاب کرام را امر حق سجانہ تعالیٰ می نماید پس آنچه از آیات ثابت شود جائے اعتراض چرا گردود آنچه میگویند کہ ایشان میفرمایند در فیض و سببی واسطه نیست الحق در فیض کسبی واسطه را داخل است نہ در فیض و سببی اگر منصب دارے کہ بواسطه وزیر معروضات خود بیاد شاہ میرسانند تا آنکہ بے واسطه بجنور معروض نماید این ہمہ از کمال تقرب و جاہ و زریاست در حضرت بادشاہ کہ بندہ او باین مرتبه رسیده است و لا محذور بر رفع توسط حضرت عائشہ صدیقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا و خود حضرت شیخ عبدالحق رحمتہ اللہ علیہ و دیگر علمائے صوفیہ قایل اند ازین بیان حضرت شیخ ہمسری و مساوات ہمیدہ معترضی شدہ اند ایشان خود نوشته اند ہمسری کفر است پس نہمت ہمسری با خاتم المرسلین صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم بر ایشان بستن دور از انصاف است و قول حضرت عائشہ صدیقہ وقت نزول آیت برات ایشان از انک در جواب یا و خود گفته احمد اللہ لا غیر و آیت تشریف ما من حسابک علیہم من شیئی رفع توسط می نماید بدانکہ توسط پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم در اتباع عقاید و اعمال و اخلاق حسنة و معاملات نیک ہمیشہ ثابت است ثبوت رفع توسط در کلام بزرگان از غلبہ اعمال است کہ حیلولیتہ ذات پاک واسطه کائنات علیہ افضل الصلوات و ما خرمشہود نمی شود نہ کہ در واقع نیست جناب عینک موجب صفائی نگاہ و روشنی حروف است لیکن در وقت توجہ بحروف طوط نیست معاذ اللہ علم ظل و اخلاص و محبت و قرب ہمہ بواسطه انجمن مقاس است صلی اللہ علیہ وسلم قولہ شما خود را شریک دولت نوشته اند و آن مستلزم مساوات پیغمبر خدا است صلی اللہ علیہ وسلم جو ایشان خود در مکتوب لغی مساوات می نمایند فرمایند شریک دولت نہ شریکی کہ از ان ہمسری خیزد کہ آن کفر است بلکہ شرکت خادم یا مخدوم بدانکہ در دولت توحید فایمان و انوار ولایت کہ پیغمبر صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم خازن و قائم آن است ہر کہ شریک نیست مسلمان نیست پس شریک شدن بان مرتضیٰ حق سبحانہ است اما در ثبوت کہ ختم است بر خاتم الرسل صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم بیچ مسلمان در آن شرکت نمی گوید و نمی اندیشد و آنچه میگویند کہ ایشان نوشته اند بعضی از درجات غلہ پیغمبر خدا را

بواسطہ فردی از افراد امت حاصل شدہ و از ان ذات خود را داشته ایشان بیچ جانان فرود آمد
 نوشته اند با مگر بطریق اولی با تباری آن است را و در دست حصول آن از بعضی کم و از بعضی
 زیادہ چنانچہ ثواب حسنة امت موافق این حدیث الدال علی الخیر کفاحہ از ہر امت حاصل شدہ از بعضی
 کم و از بعضی زیادہ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمودند کہ مفتح و خزان زمین مرا عنایت کردن قان خزان
 زمین و تسلط بر ملک بعد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بواسطہ خلفاء راشدین رضی اللہ تعالیٰ عنہم و سلاطین
 نامدار رحمتہ اللہ سبحانہ علیہم حاصل شدہ و می شود تسلط بر ممالک و محاربات برائے دفع کفار کہ موجب ظهور
 اسلام و ایمان است و اسطہ حصول ثواب است برائے پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ امر کرده اند باین
 امر در و احوال دین امر و ما مورہ و در ثواب شریک اند و این ثواب بواسطہ خلفاء و سلاطین با پنجاب حاصل
 شد و ترقی درجات بعد انتقال ازین عالم ثابت است پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم را خدا خلیل خود
 اختیار فرمودہ پس امر بصلوۃ ابراہیمی و اتباع ملت ابراہیم علیہ السلام برائے زیادتی آن مرتبہ میتوان شد
 و ثواب بواسطہ امت موافق حدیث الدال علی الخیر کفاحہ حاصل است پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 تا قیامت ذقالبی نفع و ذقالبی امر از تصوف بواسطہ مجتہدان و صوفیہ ظہور یافتہ بے تاملی مبادا بلفظ حصول
 گریہ معاذ اللہ سے بعد از خدا بزرگ قوی قصہ مختصر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم آنچه میگویند ایشان خود
 را مجدد نوشته اند درین چہ قباحت است در حدیث شریف آید کہ بعد ہر مائتہ مجددی پیدا می شود
 کہ ہر امت را تازہ می نماید مجدد و در سلاطین چنانچہ عمر بن عبدالعزیز و مجدد و صاحبان در علماء چنانچہ امام
 شافعی و مجدد و صوفیہ معروف کرخی و صاحب علم امام عزالی و مجدد و در افاضہ فیوض با کثرت خوارق حضرت
 عوث الاعظم ابن مجددان امراتہ بالقویت فرمودہ اند شیخ جلال الدین سیوطی در حدیث مجدد است و علم
 حدیث در احوال پنج شہدہ و حضرت مجدد الف ثانی در بیان مقامات طریقت و حقیقت ممتاز اند و سوخ رواج
 طون در علم دین با کثرت انشاء کے الوافی فیوض دلیل است بر مجدد بودن آن اکابر ہم چنین کثرت فیوض و
 اقبالیات کہ صحبت مبارک ایشان و امر از توحید و شہود و عدت و کثرت و نسبت حضور و یادداشت و مراتب
 کمالات نبوت و حقائق الہیہ و حقایق انبیا علیہم السلام کہ بے مجاہدات و ریاضات و صحبت ایشان
 مانند ک زمان دست میداد ساکنان را برودجات و لایات ترقی حاصل میشد از دلایل مجدد بودن ایشان
 است رضی اللہ تعالیٰ عنہم آنچه میگویند ایشان خود را از امیر المؤمنین ابو بکر صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہم
 افضل نوشته اند معاذ اللہ این افراد کے مفتریان است ایشان ادنی صحابی را از اولیا بہتر میدانند
 میفرمایند بشرف صحبت مبارک آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ صحابہ را رضی اللہ تعالیٰ عنہم حاصل بود
 اویس قرنی و عمر بن عبدالعزیز بہ بیچ صحابی نمیرسند بجناب حضرت خواجہ نوشته اند کہ مقامی بس شگرف
 مرتفع منقش و ملون بنظر آمد محاذی آن مقامی دیگر کہ با نغاس نقوش و الوان آن رنگین است ظاہر شد

آن مقام بر ترفع از حضرت خلیفہ اول است یعنی اللہ تعالیٰ عند ثانی از من ظاہر است ہر کمالیکہ میری
 باشد یا ظن مرید یا انعکاس آن ملوک میشود مرید مقتبس است از انوار سیر حکم این مقام مذکور یعنی حد
 چنانچہ صفوہ الانعاج باشد پس ہیج فصل ثابت نشد دیگر حضرت خواجہ حسین حیدر ایشان قدری فکر عند ہیج
 میگویند کایشان در سالہ و دہم مراجع خود نوشته اند مطبقت اسب خود اناسب پیغمبر خدا ثابت نموده من
 از مفتریات و وضع گویان است ہیج با این چنین لغزومہ اند ایشان از اولیائے خدا اند انداختہ او کرب محبت
 اولیا نیست آنچه میگویند کہ ایشان در طریقہ خود مقامات عالیہ بسیار بیان نموده اند و آن مستلزم قصور و کمال
 است حضرت غوث الثقلین در غنیۃ الطالبین کہ تصنیف ایشان است و فصل ادب مرید با شیخ
 زیادتی مرید بر شیخ نوشته اند حاصل آنکہ گاہ باشد کہ مرید را بعد رسیدن علوم و مقامات شد شیخ حضرت حق سواد
 متولی تربیت میگردد و کمالات و حالات دیگر میرسد قولہم فی الغنیۃ رضی اللہ تعالیٰ عنہم فی تولى الحق غرض
 تربیتہ و تہذیبہ و بوفقہ علی معنی خفیت علی الشیخ فیستغنی بورد عن الغیر انتہی پس باین تقریر
 حضرت غوث الثقلین زیادتی مرید بر شیخ ثابت شدہ ایشان خود را می نویسند این کینہ زویل نہ خار خوان نعم
 این اکابر است بانواع نعم این حقیر را تربیت فرمودہ اند نوشته اند کہ این فقیر را کہ حضرت خواجہ قطب الدین
 مدوگار ترقی شدہ اند حضرت غوث الثقلین توجہات شریفہ امداد فرمودند بدانکہ دین کلام شریف رفیع و
 ثابت میشود ظاہر است کہ از ملت محمدی کہ جامع کمالات عالیہ است بمثل انبیاء علیہم السلام ہیج منقصدتہ راہ
 نیافتہ حق تعالیٰ موافق حکمت بالغہ خود ہر کرا خواست بکمالی ممتاز فرمود و ہر کمال الہی واجب العظیم است
 حضرت مجدد در طریقہ جدیدہ خود کہ مستغن و بلطیفہ است در ہر لطیفہ کیفیات و علوم و الفارحہ اجداد بیان
 فرمودہ سوائے آن ہم تحریر کردہ اند و علمے را از علماء و عقلا پرورہ یاب ساخته اند و آن اصطلاحات و مقامات
 بشہادت جماعت کثیرہ ثابت شدہ کہ احتمال و ہم و خطا نماند جز اہم اللہ تعالیٰ الخیر الجزاء مقامات قرب را
 در ذوق و شوق و استغراق و بیخودی منحصر داشتہن مخلقات آیۃ شریفہ است ولا یحیطون بہ عظام فضل
 ثابت است مگر تمام مقامات طریقہ ایشان ہمہ متوسلان را حاصل نمی شود لہذا در احوال متوسلان طریقہ ایشان
 اختلاف بسیار است و از مراتب مرید قرب کسی را اطلاق نیست مگر پیشینیا از اہل متوسلان فضل ثابت
 است بسبب تربیت و تلقین با این ہمہ گفته اند کہ حضرت غوث الثقلین و حضرت شیخ شہاب الدین حضرت
 علاؤالدولہ بمنانے و حضرت سلطان نظام الدین و حضرت شاہ قشند رحمۃ اللہ علیہم در کمالات نبغت
 داشتند از پیشینیان اگر کسی در متاخرین بوفویض و حالات ممتاز باشد در شرع شریف منعی ندارد
 آنچه میگویند کہ ایشان اولیا را در ظلالت تجلیات آلہیہ گفتہ اند بر تو ظاہر است کہ اصحاب کبار رضی اللہ
 تعالیٰ عنہم باقصی درجات قرب رسیدہ اند و آن درجات اصول تجلیات است و ہیج ولی بر تہذیب صحابی
 نمیرسد پس سیر اصحاب کرام در اصول مقامات باشد و سیر اولیا عظام در ظلالت آن و سیر تجلیات ظلالت

اما وصفات را در اصطلاح خود ولایت صغریٰ مقرر کردن و سایر اصول تجلیات را در ولایت کبریٰ نام نمودن در شرع و عقل منع نیست محبت هم مانع نتواند شد بدانکہ موافقت این آیہ شریفی مراد از فی علماء بر کجبول ترقی است و در مراتب علم و علمے کہ تقد و وقت باشد از ان اعراض ضرورتاً علم و مشاہدہ و معرفت در درجات عالیہ قرب او سبحانہ دست دہد آنچه میگویند ایشان کلمات فخر و مبالغات خود بیان کرده اند کلمات مبالغات از بزرگان بسیار مرویست در وقت ظهور نسبت بقایمہ و عروجات افتخار و مبالغات ظاہر میشود در وقت ظهور نسبت فنا ییہ غلبہ دید تصور پیدای شود حضرت مجدد میفرمایند کاتب مبین خود را بیکار می یابم و خود را از کافر فرنگ بدتر فکیف از کبر اعدین سے من آنجا کم کہ ابرو باری یکنند از لطف برین قطره باری بود آنکہ میگویند کہ ایشان انکار توحید و جود می نمایند ایشان برگز انکار توحید و جود نکرده اند می گویند کہ این معرفت و در اہمی آید و معارف دیگر بعد از ان دست می دہد ایشان از حال خود چنین نوشته اند کہ از صحبت والد ماجد خود کہ از علماء حضرت شیخ عبدالقدوس بودند رحمۃ اللہ علیہم رسایل توحید خواندہ علم این معرفت حاصل نموده بودم پس بین تربیت حضرت خواجہ قلندر مرہ علم آن معرفت معائنہ شد و از دانستن بشہود عیان مبدل شد بدین منقلب الاحوال این معرفت بودم اللہ تعالیٰ بفضل خود معرفتے دیگر عطا فرمود کہ آن موافق کتاب و سنت است بے تاویل پس این معرفت در اہ پیش می آید و از غلبہ محبت عذر سے دارد و حضرت شیخ ابن عربی را رحمۃ اللہ علیہ سندی و متک متقدمان و متاخران نوشته اند میفرمایند کہ ما را نیز از کلام ایشان فراید رسیده است و خطے حاصل شدہ جزاہ اللہ بدانکہ در کلام الہی سبحانہ و کلام پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم سخنہاست کہ بے تاویل فہم در ان قاصر است و ہم چنین در کلام اولیا سخنہاست کہ آجنا تاویل باید نمود تا گمان نیک کہ ما مورد است از دست نرود ہر تاویلی کہ در کلام اولیا و کرام نمایند از غلبہ سکر یا تشنگی نعمت یا ترغیب طالبان یا عدم مساعدت العاقلہ معنی و آن در کلام حضرت مجدد نیز جاریست صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ و صحابہ و بارک وسلم حضرت شیخ عبدالرحمن رحمۃ اللہ در شرح فارسی رسالہ فتوح الغیب تصنیف حضرت خورشید الثقلین رضی اللہ تعالیٰ عنہم نوشتہ اند گاہ اسرار دقیقہ و علوم فاضلہ بر قلوب عارفان وارد میشود عبارت بآن کفایت نمی کند پس تسلیم و تقویٰ آن بجام حضرت علیم مطلق سبحانہ باید نمود و زبان انکار نہ باید کشود بدانکہ حاصل لفظ طریقہ صوفیہ کرام عقیدہ صحیح اہل سنت و جماعت موافق حکم بر بقول و تخلق با خلاق بطور صوفیہ علیہ و عمل موافق فقہ و اجتناب بدعتہا و حصول احوال سنیہ است کہ ہر وہائے اہل محبت وارد میشود الحمد للہ کہ بعنایت الہی درین طریقہ این مراتب دست میدہد اللہ تعالیٰ این کبیرہ را نیز ازین طریقہ شریفیہ فیوض نسبتاً کرامت فرماید بلکہ جمیع طالبان حق را تا جاییانہ کہ کمالات باطن ما نہایتی نیست و الحمد للہ اولاً و آخراً و الصلوٰۃ والسلام علی محمد و آلہ و صحابہ اجمعین تکفیر کسی بے دانستن مراد کلام او سخت منع است گفتمہ اند اگر در شخصے مینماید و جب کہ فرما شد و یک وجہ اسلام اورا کافر بنا بد گفت

از کتب

تکفیر کسے کہ بکفر متراور نیست بقایل عاید میگردد این چنین است در حدیث شریف علی صاحب افضل
 الصلوات و التحیات و آلہ وصحابہ اجمعین معرضان حضرت عظیم الرحمن اعراض دارند که شما درجات
 متابعت بسیار میگویند و نظر باعمال آنحضرت از مجاہدات و غزوات و شمایم صحیح نیست جواب در قرآن
 در اجابت و سنن موکده اتباع لازم است و ازین مجاہدات و ریاضات بمقدور کسے مقصر نیست بلکه گویم
 این فلیات جو ع و طول قیام و قنوت و تہجد کہ قدم مبارک قدم می نمود و سبقت در محاربات خاصہ آنحضرت
 است فرمود امیر المؤمنین علی رضی اللہ تعالیٰ عنہم مادر شدت عرب پناہ با آنحضرت میگرفتیم پس در جہاد
 هضر و در جہاد اکبر استطاعت شرط است معرضان و مقتدایان شمایم مقصر اند مگر مقبور است و اولاً
 تعسر و اذخند امن الاعمال ما تطیعون پرید اللہ بکم الیسر اللہ تعالیٰ المحسن و مشاق را آسان نموده است
 فالحمد للہ و یگر آنکہ ایشان فرموده اند کہ در جمیع اعمال آنحضرت متابعت کرده میشود و عقاید و اعمال فقہ
 و ادکار قلبیہ و احوال باطن و در مہبوط و عروج نسبت باطن متابعت داریم بر تو پوشیده نیست کہ بدان
 این درجات متابعت کسے ولی نمیشود و این شور و غوغائے از نا فہمی کلام ایشان است مگر این لفظ
 کہ از کمال متابعت اتحادے بہ متبوع پیدای شود طرزیان فنا فی الشیخ فنا فی الرسول فنا فی اللہ اصطلاح مقرب
 دارند از فنا فی الرسول انصباغ برنگ کمالات آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مراد داشته اند و ہمین مراد
 کلام ایشان است بے محابا و بے محاط خود او کمالات ما خدا میگویند تا ب اللہ علیکم وضع شرع شریف
 و نزول قرآن مجید بر غیرت است کلام اہل سکر حجت نیست ایشان از ظہور پر تو کمالات آنحضرت و متابعت
 اتحاد با جناب فرموده اند و مشہور است کہ محمد را بنمود کہ مرا چنین باید بود ایشان بے بندہ خاص اتحاد ثابت می
 نمایند و شما اتحاد بخدا سجایہ تعالیٰ اللہ عن ذالک جناب معترض چشمے پوشیده بے تاہل اعتراضات می
 نمایند تا مردم را از طریقہ ایشان کہ صراط مستقیم است باز دارند و برین مشک خاشاک تو اں افشانند کہ بوسے
 خوش مشک بہان نمازند معترض رحمۃ اللہ علیہ افادہ می کنند کہ در ایشان اول عہد بر فضل فقر از غنای اگر فقند
 ایشان میل بغنا و اسباب دنیا دارند این غلط است ثابت نیست میفرمایند آستان نشینی فقر را از صید
 آرائی اغنیاست می فرمایند در ایشان اینجا اگر چه وجه معلوم ندارند بر بنق مضمون فراغت ادا اند گویم کہ بے
 حاجات ضروری خود و تفقد حال فقر اطلب غنا محمود است حضرت سلیمان علیہ السلام و امیر المؤمنین
 عثمان و عبد الرحمن بن عوف و صحابہ بعد آنحضرت اسباب دنیاوی بسیار داشتند و در مراتب قرب
 آنجماعہ بیچ منقصنے راہ نیافت این است عقیدہ اہل سنت و جماعہ اختلاف است و فضل فقر مع
 الصبر و فضل غنا مع الشکر آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ طاقت یا رفاقت داشتند فقر اختیار کرده
 اند میفرمایند بیت عند ربی فیطعنی و یسقیننی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پس اگر ضعف در عبادت
 از فقر باشد غنا کہ موجب قوت و رطاعت گردد و فضل باشد از فقر کہ براغنیاء شاکرین زبان دراز فرموده

غافل شدن است ازین حدیث ذلک فضل اللہ یؤتیه من یشاء کہ در بارہ دولت مندان شاکر فرمودہ پنجم
 خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کمترین درویشان بلکہ فاکپائے ایشان عبد اللہ معروف بغلام علی معنی عنہ معروف
 بیعت در طریق شریفی قادر بہ نمودہ و بحضرات چشتیہ نیاز و اخلاص دارد اما اذ کار و اشغال و مراقبات و
 کسب نسبت باطن از خاندان عالیشان بزرگان نقشبندیہ مجددیہ رحمۃ اللہ علیہم نمودہ است پس حق بزرگان
 مجددی برین فیترا ثابت است لہذا این رسالہ مختصر برائے مخلصان این طریق تحریر نمودہ در دفع اعتراضات
 کافی است و حاجت رسایل مبسوط نیست اللہ تعالیٰ ابین توسل بذیل عنایت حضرات این خاندان علیم
 المرضوان این عمل این عاجز را قبول نمودہ سزاوار رضاد عطا کئے این اکابر فرمایند و دوام رضائے خود و ترقی
 لقاء روح افزا و اتباع حضرت مصطفیٰ و حسن خاتمہ کرامت نماید آمین صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ و اصحابہ
 اجمعین و بارک وسلم۔

مکتوب مشاود و ہم در فوائد جلیلہ کہ داستان آن نقشبندی مجددی را ضرور است

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ظاہر است کہ تخیلات متبعان خیال و اوہام ازا اعتبار ساقط است آنچه یافتہ شدہ است و نمود
 میشود نوشتہ می آید بدانکہ امام ربانی مجدد الف ثانی حضرت شیخ احمد سرسندی رحمۃ اللہ علیہ میفرمایند
 کہ رسایل توحید از والد ماجد خود خلیفہ حضرت عبدالقدوس رضی اللہ عنہ خواندہ علمے بمعرفت توحید و جوی
 پیدا کردم باز توجیبات شیخ المشایخ خواجہ عبدالباقی و تلمیذین و تریبیت ایشان آن علم مبدل بشہود و
 عیان گردید و اتصال تجلی حضرت حق جل و علا کہ قبلہ ہمت حضرت ابن عربی است حاصل گشت و علوم
 بسیارے ازین معرفت دست وادہ مغلوب ساخت پس بعنایت الہی بواسطہ حضرت خواجہ ترقیبات
 بسیارے واقع شد و از علم و شہود کہ آن دید و یافت ہستی حضرت حق است در مجالی ممکنات بیج
 نماند و معرفتے دیگر حاصل شد و آن وحدت شہود حق است سبحانہ در مرا یا کئے ممکنات درین معرفت غیریت
 باقی است چنانچہ آئینہ از نور و لمعان و ششمان آفتاب تمثلی است و جرم آئینہ باقی چنانچہ آئینہ معرفت اولی و در لطیفہ
 قلب پیش می آید و آن از علی محبت است صاحب این معرفت از علی بگرد محبت معذوری تواند شد و معرفت ثانیہ
 در سیر لطیف نوقاتی ظاہری گردد باز بجدبات عنایت الہی ترقیبات دست داد و معارف موافق مذاق انبیاء علیہم
 السلام پیش آمد درین معرفت ثالثہ اثری از توحید و جود و شہودی نیست چنانچہ در وقت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 و صحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم ازین ہر دو توحید مذکورے نبود توحید و جود و توحید شہودی را مقصود نشد
 از تخیلات است کہ مدار شریعیہ بر غیریت است آیات و احادیث را کہ علماء تفسیر آن کردہ اند بطور مذاق

انبیاء برادہ نام و خیال فرود آوردن از شرع نیست و کسیکه بتطبیق آن هر دو معرفت تامل شده
از قوت ملکہ علمی است آن از جائے دیگر ناشی است و این از جائے دیگر نیست اجمالاً طریقہ
حضرت مجدد کہ موافق مذاق انبیا و است علیہم السلام طریقہ مجددیہ شہادت علماء و عقلا و ثبوت
یافتہ در آن شبہ نیست کسیکہ نسبت تمام خاندان حضرت مجدد کہ آن ولایات و کمالات و
حقائق است حاصل نماید این معارف را بلیغین میدانند این علوم از ظن و گمان نیست واقعی
و نفس الامریت پس آن چه از غلبہ احوال سکر باشد اعتقاد را شاید آنچه علماء فرمودہ اند اعتقاد
واجب است العبد عبد الحق حق اگر غیریت ثابت نشود تکلیف شرعی برائے چه فرمودہ اند
بدانکہ انتساب و بیعت بطریقہ برائے حصول فیض خاص آن طریقہ است اگر حاصل نشود
جائے دیگر بیعت کند اگر طالب صادق است و السلام بحث آنچه ضروری است بیفادہ است
و کسے را کافر گفتن بے امر شرعی جائز نیست اگر بیفادہ و وجه کفر داشته باشد و یک وجه اسلام اورا
کافر نباید گفت الحق یعلو و اولی علی +

مکتوب نودم در ابصار الطریقہ

در بیان احوال بیعت و ارادت خود در خاندان قادریہ و کسب

سلوک نمودن و نقشبندیہ و فواید ضروریہ از کلام حضرات خواجگان نقشبندیہ

و اکابر احمدیہ مجددیہ و سلوک و تسلیک مجددیہ کثر المذا مشالہم مع فواید

دیگرہ تکلیف بعض عزیزان صدور یافته

بسم اللہ الرحمن الرحیم

بعد حمد و صلوة فقیر عبد اللہ عرف غلام علی عفی عنہ گذارش می نماید کہ بست خود سالہ بجوم
کہ ہدایت و عنایت کی گماشتہ امی شامل حال این فقیر گردیدہ بجناب فیض مآب فرید زمان و حید
دوران مطلع انوار منبع اسرار محیی سنن نبویہ تعلیم طریقہ احمدیہ مجددیہ شمس الدین جیب اللہ
حضرت مرزا جان جانان قدس اللہ سرہ العزیز رسانید و مستفید شرف ارادت و بیعت بخدمت
مبارک حضرت ایشان و در خاندان علیہ قادریہ گردانید آنحضرت اگر چه افادہ و القاعے نسبت نقشبندیہ
مجددیہ میفرمودند و این نسبت و اجازت آن از سید السادات سید نور محمد بدایونی گرفته اند در حقیقت
علیہ و ایشان از خلفائے معرفت افزائے شیخ سیف الدین خلیفہ و خلف الصدق عرفہ الیقینی

حضرت ایٹان محمد معصوم پورند قدس اللہ اسرارہم لیکن اجازت طریقہ علیہ قادریہ از مدح پر فتوح حضرت
 غوث الثقلین رضی اللہ تعالیٰ عنہ نیز دارند میفرمودند بعد انتقال حضرت سید بامرا ایٹان استفادہ از شیخ
 الشیوخ حضرت محمد عابد رضی اللہ عنہ کریم و ایٹان از خلفائے ہدایت فرمائے و لیل الرحمن حضرت شیخ
 عبدالاحد سجاولہ نشین خازن الرحمۃ حضرت محمد سعید پورند رضی اللہ عنہ میفرمودند بخدمت حضرت شیخ
 بچیت طلب اجازت خاندان عالی شان قادریہ عرض نمودیم قبول فرمودند و بحال فقیر توحی نمودند غیبی دست
 داد و در آن غیبت بحال جہان آرا کے رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مشرف شدیم دیدیم کہ حضرت شیخ
 رضی اللہ عنہ بجنور مبارک برائے اجازت آن خاندان برائے فقیر عرض می نمایند رسول خدا صلی اللہ علیہ و
 آلہ وسلم می فرمایند کہ بخدمت غوث الثقلین عرض بکنید حضرت شیخ رضی اللہ عنہ یا حضرت معروض داشتند
 پذیرا فرمودند و بخادم خود برائے عطائے تبرک خرقہ اجازت امر نمودند خادم غلعتے از مندرس گران بہا آورده برگردان
 فقیر نہادہ و در باطن فقیر عجب برکتے و کیفیتے تازہ وارد شد کہ در بیان راست نمی آید بعد مشاہدہ این واقعہ
 بامر حضرت شیخ قدس سرہ از غیبت افاقے دست داد حضرت شیخ مبارکباد این عطاء کرامت فرمودند الخ
 نسبت قادریہ کہ در ای خاندان از مشایخ کرام متواتر است بحصول این اجازت زیادہ تر گردید میفرمودند
 از جناب مبارک حضرت خواجہ قطب الدین رضی اللہ عنہ نسبت چشتیہ نیز بار آوریدہ است کیفیت آن نسبت
 شریفی گاہ گاہ خود بخود ظہور می نماید شوق و ذوق و سوسختگی کہ از لوازم این خاندان است دل را با ہتر از می
 آرد و دین وقت میل لہجہ و رقت و گوی پیدای شود ہر سر باز از صرفاں عشق بوزیر ہر دارے دکان
 دیگر است حضرت ایٹان قدس سرہ جامع نسبت نقشبندی و مجددی و نسبت قادری چشتی پورند لیکن نسبت
 بندگان مجددی بایشان غالب بود بر عایت آداب خاندان نقشبندی استعمال اذکار و اشغال این طریقہ
 شریفی می نمودند عالمی از مہماید فیوض و برکات ایٹان برہ یاب گردید تا آنکہ خلفائے غلغلائے ایٹان در اطر
 عالم ہدایت طالبان راہ خدای نمایند این فقیر حکمین بیکر شغل باطنی از حضرت ایٹان تلقین یافتہ برہمن
 طریقہ مولیت نمود و تا پانزہ سال اقتباس از اوصاف حلقہ و ذکر و توجہ و مراقبہ حضرت ایٹان داشتہ و
 ہمین توجہات مدوح افزائے حضرت ایٹان مناسبتے بحالات و عوارضات این طریقہ علیہ ہم رسید و اداک
 و وجدان و کیفیات مقامات و اصطلاحات آن حاصل شدنا الحمد للہ علی ذالک مدین ایام گذشتہ ہجرت
 مقدس ہزار و ہصد و ہزارہ است بحکیف بعضے عزیزان این چند فواید از کلام مبارک حضرت از خاندان
 نقشبندیہ و اکابر مجددیہ رضی اللہ عنہما التقاط نمودہ جمع کردہ آمدہ این ہمہ تحریر و تقریر این فوائد از برکت صحبت
 کثیر البرکت حضرت ایٹان است رحمۃ اللہ علیہ رحمۃ واسعہ والاعن از مقلد بندگان راندن کار این بے
 سروسامان نیست سہ جمال بمنشین دامن اثر کرد و و گردن من ہما خاکم کہ ہستم بے بداند کہ طریقہ مجددیہ بینی
 است بیاصول طریقہ نقشبندیہ آن و توفیق قلبی و توجہ بمبدع و نیاز و نگہداشت خاطر و دوام ذکر و توجہ

۱۲۱۱

صحبت شیخ مقتداست در ہر مقام لحاظ مورد فیض و ماخذ آن می نمایند و برادر کار و اشتغال بہا
 طریقہ موافقت میفرمایند تا مقامات بلند و اصطلاحات ارجمند این بندگواران چیزے دیگر است
 چنانچہ در ضمن این فوائد مخلص آن باختصار مذکور میگردد الحمد للہ کہ بہین صحبت پیر و سنگیر قیم طریقہ
 احمدیہ نجد و یہ بھی سخن نبویہ کیسکہ مستفید ازین طریقہ شود و نہایات سلوک این اکابر برسد میداند کہ این
 مقامات چلیست و منبع این بجا فیوض و برکات کیست سے آنچه پیش تو پیش ازین رہ نیست ؛
 غایت ہم تست اللہ نیست ؛ میفرمایند کہ حاصل این طریقہ تشریح و دوام حضور و دوام آگاہی است
 بحضرت ذات الہی سبحانہ بالتزام عقیدہ صحیحہ موافق اہل سنت و جماعت و اتباع سنت نبویہ علی
 صاحبہا الصلوٰۃ و سہر کہ یکے ازین امر وثقہ نہادند و ازہ طریقہ مای بر آید نعوذ باللہ منہا این حالت را
 در طبقہ صحابہ رضی اللہ عنہم احسان میگفتند و در اصطلاح صوفیہ شہود و مشاہدہ و یادداشت و
 عین الیقین میگویند و برائے حصول این دولت کہ سر پایہ صحت عبودیت است سہ طریقہ مقرر نموده
 اند اول طریقہ دوام ذکر است بشرط آن و ذکر بر دو قسم است اول اسم ذات است طریقیش آنکہ
 زبان بکام چسپا بندہ و بزبان دل کہ محل آن زیر پستان چپ بفاصلہ دو انگشت است اسم مبارک
 اللہ را بگوید و مفہوم آن در لحاظ داشتہ کہ ذاتیست موصوف بصفات کاملہ و منزہ از سمات ناقصہ
 کہ بران ایمان آدر وہ ایم و این لحاظ را پروخت و جود ذہنی گویند و وقت ذکر حرکت در زبان و بدن پیدا
 نشود و در تمام اوقات بر این ذکر موافقت نماید تا دل جاری شود پس از لطیفہ روح کہ محل آن زبدر
 پستان راست بفاصلہ دو انگشت است ذکر نماید پس از لطیفہ سر کہ محل آن برابر پستان چپ کہ مائل بوسط
 سینہ بفاصلہ دو انگشت است ذکر نماید باز از لطیفہ خمی کہ محل آن برابر پستان راست است بفرق دو
 انگشت مایل بوسط سینہ ذکر کند باز از لطیفہ اخنی کہ محل آن در عین وسط سینہ است ذکر نماید تا آنکہ لفظ
 خمسہ جاری شوند بزرگ باز از لطیفہ نفس کہ محل آن در وسط پیشانی است و از لطیفہ قالیبیہ نیز ذکر اسم
 ذات معمول است دو تم ذکر نفی و اثبات است طریقیش آنکہ اول نفس خود را زینات بند کہ پستہ
 زبان بکام چسپا بند و بزبان خیال کلمہ لا را از ناف تا بدماغ رساند لفظ اللہ را بپوشش راست فرو
 آورده لفظ لا اللہ را بر دل ضرب کند بوجہیکہ اثر ذکر لطائف خمسہ رسد و لفظ محمد الرسول اللہ
 را در وقت نفس گذاشتن بخیاں بگوید شرط است در ذکر لحاظ معنی کہ نیست هیچ مقصود بجز ذات پاک
 و معنی لازم است ہر لفظ را پس لفظ بی معنی متصور نشود و نیز از شرط است در وقت نفی نفی مستحق خود جمیع
 موجودات و در وقت اثبات اثبات ذات حضرت حق سبحانہ ملحوظ داشتن اگر بظنی متعلق بہ تمام مقصودات شدہ
 اما لحاظ را و معنیها است و نیز از شرط است در ہر دو ذکر بعد چند بار بزبان دل بکمال خاکساری و نیاز منی
 مناجات و التجا نمودن کہ خداوند مقصود من تویی در صنائے تو ترک کردم دنیا و آخرت را از برائے تو

ج

محبت خود و معرفت خودہ اگر طالب صادق ضعیف باشد ترک کردم دنیا و آخرت را گوید والا ہر دو
 جبراً گفتن لازم گیرد و نیز شرط است توجہ بقلب بے آنکہ شکل صنوبری دل یا نقش اسم ذات در
 تصور آرد و این توجہ را وقوف قلبی گویند و این توجہ قائم مقام طرب است
 کہ در طرق دیگر مذکور شایع است و نیز شرط است توجہ بذات الہی داشتن نگران بجهت فوق باشد
 کہ بذات الہی نگران متوجہ و منتظر فیض است رعایت جهت فوق بیاس ادب است کہ اللہ تعالیٰ
 فوق ہمہ اشیاء است بلکہ وقوف قلبی و توجہ بعبود فیاض از ارکان ذکر و طریقہ علیہ است کہ حصول نسبت
 حضور بے این دو در کن محال است و نیز شرط است دل از خواطر و سوسہ با باز داشتن بجز و خطوط
 خطرہ دل بلا گاہ باید داشت تا خواطر استیلا نیابند و این را تجہداشت گویند جس و حصر نفس در ذکر مفید
 است شرط نیست حرارت قلب و شوق و رقت قلب و نفی خواطر و ذوق و محبت از فواید حصر نفس است
 و می تواند کہ موجب حصول کشف باشد و در ذکر نفی و اثبات رعایت عدد و طاق معمول است لهذا این را
 وقوف عدوی گویند فرمودہ اند کہ وقوف عدوی سبق اول است از علم لدنی باین معنی کہ حصول کیفیات
 و علم آن دشواری و اسرار و دریافت آن ہمہ ازین ذکر است و این ذکر ماثور است از حضرت خضر علیہ
 السلام بار رعایت جس نفس پس اگر در یکدم تابست و یکبار رسایندہ است و فایده بر آن نشد غلظ
 باطل است و در طریق محسوب نیست از سر گیر و در شرط و طریق احتیاط نماید طریق دوم مراقبہ است
 و آن نگہبانی دل از خواطر و نگرانی فیض الہی است بوسیاطہ ذکر و بے رابطہ مرشد باید کہ در جمیع اوقات
 بے نیاز و تنگست تمام متوجہ بذات الہی باشد تا توجہ الی اللہ بے مزاحمت خواطر ملکہ دل گردد و این
 لحاظ ذات تقدس و تعالیٰ و دوام توجہ قسم اعلائے ذکر است کہ مقصود اہم از اذکار حضور مستمی
 مطلوب است بجز وہ اسم کہ آن واسطہ است حصول مطلوب را میفرمایند مراقبہ اقرب است بجز یہ
 از نفی و اثبات از دوام مراقبہ بمرتبہ و زارت حقان رسید اشرف بر خواطر و تصرف در ملک و ملکوت
 از مراقبہ است اما ملکہ مراقبہ بے کثرت ذکر و محبت ارباب جمعیت دشوار است طریق سیوم
 استفادہ از محبت صاحب کمال است کہ بزم توجہ و اخلاص او دل از غفلت پاک گرد و بجاذبہ محبت
 او نوازشا ہنہ آہی بر دل نقشیدن گیرد و حضورش بر رعایت ادب و رفتاری خاطر در غیبت بنگاہداشت
 تصور و فیض یاب شود گفتہ اند کہ این امر تمام ادب است و بیچ بے ادب بجز انرسد من وضع اللہ
 الادی لم یصل الی المراب الا علی میفرمایند این طریق بموصل ترو آسان تر است از طریق ذکر و طریق
 مراقبہ و این را ذکر رابطہ گویند پیر کسی ہست کہ ظاہرش باقیاع سنت آراستہ باشد و باطنش از التفات
 ماسوا پیرستہ در محبت او باطن از نقوش ماسوا مصفا و بہت او دل متوجہ جناب کبریا گردد اما ظہور
 تاثیر مقدار سعی و اخلاص است و بتدبیریک تاثیر زیادہ میشود با سعی باہر کہ نشستی و نشد جمع ولت

توجہ و مراقبہ

وز تو زمید ز حمت آب و گلت و ز نمار ز صحبتش گزیران ہی باش و در نہ نکند رقص عزیزان بجلت
 معتبر و تاثیر حصول جمعیت خواطر و توجه بجناب الہی و انجذاب قلبی است مگر یہی کہ علامت فرق
 حجب است و ظہور گرمی و حرارت اگر چه مفید و ذوق افزا است اما در قرن اول نبود ہذا نکہ مفید تر و
 معمول در طریقہ تخریقہ آنتست کہ طالب ہر گاہ خواہ مشغول شود اولاً چند بار توبہ و استغفار از معاصی
 نماید و مرگ با حاضر داند پس صورت درویشی کہ از طریقہ ذکر یافتہ رو بروئے دل خود با ادب تمام حاضر
 نماید تا جمعیت و کیفیت پیدا آید باز بذكر بشر اظہار مشغول شود اول با ہم ذات کہ موجب حصول حرارت
 و شوق است پس معنی و اثبات و اگر دل از حصر نفس ماندہ شود بچہ نفس ذکر کند و ذکر مراقبہ توجہ
 با حدیث صرف حضرت ذات نماید ذکر بے توجہ و سوسہ بیش نیست ذکر تخیل زبانی اگر چہ حصول ملکہ حضور
 معمول نیست لیکن بشرائط مذکورہ نیز مفید است کثرت ذکر می باید و دل بے ذکر کثیر یعنی کشاید بیچ وقت
 از اوقات بے ذکر و توجہ و نیاز بجناب الہی نگذرد و در انجمن و ملاقات مردم نیز بگذرد آگاہی مشغول
 باشد فیض حق ناگاہ برسد لیکن بر دل آگاہ برسد ہیک چشم زون غافل از ان ماہ تماشایی و شاید
 کہ نگاہ سے کند آگاہ نباشی ہذا میں حالت را خلوت در انجمن گویند المصنوعی کلان ثابین ہذا نکہ از تعلق
 خاطر بپاسوی و بسوخ ذمائم در باطن سدہ در فیض می افتد پس بکلہ لافعی آن باید نمود مثلاً برائے ذوال
 حد لا الہ الا اللہ مگر محبت خدا باین لحاظ کثرت معنی و اثبات و تضرع بجناب الہی
 برائے ازالہ آن نماید تا آنکہ ذمائم زایل گردد و ہم چنین ہر بار بعد از باطن ازالہ کند تا تصفیہ و تزکیہ حاصل
 شود و زرش این شغل قسمی است از سفر و وطن ذکر است کہ موجب حصول فنا و بقا است ذکر است
 کہ موصل بعبادت سے ذکر گو ذکر تا تر اجمان است و پاکی دل تذکر بیزدان است و واد کسرا واللہ
 کثیر الملکہ تفلحون چون کیفیت ذکر حاصل شود بحفظ کیفیت پردازد و چون مستور شود باز
 بر سر ذکر رود تا آنکہ کیفیت و حضور بلکہ گردد ہر گاہ جذبہ قبول میرسد نسایم فیض و نفعات بکاشی
 باہتر از می آید گاہ گاہ وارد فیض ناگہان دل را می رباید نیستی و نماید چون این حالت تواتر و تکرار نماید
 امید تمام حضور حصول فنا است و وصل اعدام گرفتاری کرد و کار مردان مردمانی کرد و بحصول دوام حضور
 طالب بحقیقت ذکر فائز گردد و پیش ازین صورت ذکر بودہ حقیقت آن این حالت را اندراج نہایت در بیاید
 گویند حصول این معنی طالب را دین طریقہ مانداخذ ذکر اشغال است و طرق دیگر از مشغول این حالت موقوف
 بر قوت توجہ برداشت کسے راز و ترم کسے دیہ حاصل میشود نزد قداست این طریقہ علیہ السلام لطائف عبارت از وہبات
 استیلا و حضور حضور حق اگر با حضور خلق برابر بود ذکر قلب گویند و حضور حق اگر بر حضور خلق غالب است فکر روح و
 اگر حضور حق با غیبت از حضور خلق است ذکر سر و اگر حضور حق با غیبت از خود حضور خلق است ذکر خفی
 سے فیض روح القدس از باز مدد فرماید و دیگران ہم بکنند آنچه میگویند و نزد حضرت محمد رضی اللہ تعالیٰ

سید کاظم حجتی زین العابدین

عنه بر لطیفه جدا است و سیر و سنوک و فنا و بقا و علوم و مدارف ہر یک از ان جدا است لہذا حضرت
رضی اللہ عنہ طالبان راہ حق را تہذیب و تسلیک لطافت جدا جدا میفرمودند می فرمودند این طریق کہ
ما در صد قطع آئیم ہمگی سوت گام است پنج از ان در عالم امر و دو از ان در عالم خلق می افتد و وقت ہم
گفتن باعتبار عالم امر و عالم خلق است اما فرزند ان ایشان قدس اللہ اسرار ہم بعد حصول فنا کے قلب
تہذیب لطیفه نفس مقرر نموده اند کہ در ضمن سلوک قلب و نفس این چار لطیفه را نیز فنا و بقا حاصل میشود
و در وقت ہمین معمول است کہ اہل طلب را فرصت نیست و کار دیگر در پیش است میفرمایند کہ چون ملک
بدل خود متوجہ شود و دل خود را بحق سبحانہ جمع یا بد این حالت دوام حضور است و حضور حاصل است اگر چه
علم حضور در تمام اوقات حاضر نیست چنانچہ علم حضور نفس خود در وقت اشغال با امور کم میشود علم است و علم علم
نیست لیکن چون دوام بے خطرگی و دوام کیفیت از کیفیات قلبی و دوام نگرانی و انتظار کا تک توارہ در حالت
بیداری و خواب در سخن گفتن و غضب راندن و در جمیع اوقات لازم قلب شود و حضور بے غیبت ملکہ گردد و متبر در دوام
آگاہی نیست و نیست یاد داشت و غیر ازین سہ پیدا شدت این حالت را عین الیقین گویند رہ با غی
تا دوست بچشم سرنہ بینم ہر دم بوز از پاسے طلب کجا نشینم ہر دم بگویند خدا بچشم سرنہ توان دیدن آن ایشان
اندرین چنینم ہر دم بوز این رباعی اشارت است بحالت مذکورہ اما از غلبہ حال فرق در رویت بصر
و مشاہدہ بصیرت نمی تواند کرد و اولاد رویت الہی سبحانہ بدیدہ سرور دنیا واقع نیست بعد از آن مراقبہ
معیت و ہو محکمہ اینا کنند و ذکر تہلیل زبانی میفرمایند و این مراقبہ در ولایت صغری کنند
کہ ولایت ادبیا است رحمۃ اللہ علیہم دین ولایت سیر در ظلال اسماء الہی است و مقام حصول جذبہ
است در نیجا جذبات و غلبات نسبت و طیش و شوق آہ و نعرہ و رقت و گریہ و ذوق و وصول بہ یافت
مقصود و دلیل نسبت افعال از عبادت توحید فعلی و تجلی برقی و شہود وحدت در کثرت و دیگر حالات انس و
وحشت و یحسان اُحیرت نقد وقت میشود و معرفت فاعاطہ اگر دیدہ بصیرت بینا است مکشوف میگردد و اولاد
بوجہان خود معیت حق سبحانہ مدک میشود کمالا یحقی علی ارباب ہذہ الولاية الثابتة لہم فی الخراج
لا المحصلة فی الخیال سے خواجہ پیدا رو کہ مروے و حاصل است بوجہ حاصل خواجہ بجز پیدا نیست بوز
استفراق و سکر و مستی و قطع ملاکہ علمی و حسی و جہل بنسیان ماسوا و سلامت قلب کہ خطرہ ہرگز در دل نفوذ نکند
دست و بد وقت کے قلب کہ عبارت از دوام بستیوری از ماسوا است حاصل آید سے کے بعد خود خود جدا ماندہ
من و تو رفتہ و جدا ماندہ و فنا را چہا قسم گفتہ اند اول فنا کے عمل کہ امیدویم از ماسوا منتفی شود و دوم فنا کے ہوا کہ
در دل آندو کے بجز ذات مولیٰ نمائند سیم فنا کے ارادت کہ صفت بالیت و خواست از سالک زایل گردد
چنانچہ ناموات چہا دم فنا کے فعل کہ بی بیصر و بی بسمع و بی بینطق و بی بیطش و بی میشود بی عقل
نقد وقت گردد و علم صوفی عین فنا حق بود و علم حق او خود صفا حق بود و علم حق در علم صوفی کم شود و این سخن کے باور مروم شود

از این کتاب

رسیدن بمقام ولایت بغیر حصول مقامات عشرہ کہ توبہ و انابت و زهد و قناعت و ورع و شکر و صبر و
 توکل و تسلیم و رضا است منحصر نیست کہ درین مقامات اگر قدم گاہے راسخ نشود بارے گذر گاہ خود ضرور است
 کہ درین خاندان نسبت اجمالی و جذبی است حصول این مقامات بتفصیل در سلاسل دیگر است کہ میرور
 آنجا تفصیلی و سلوکی است بدانکہ از کلام اکابر متقدمین این طریقہ تشریف مقدس اللہ اسرار ہم کمال عبارت از
 رسوخ ملکہ حضور و حصول فنا و بقا معلوم میشود و میفرمایند آخر کار انتظار است پس اگر طالب بدنام حضور و
 وسعت نسبت قلبی مشرف شود حضور جہات سستہ را احاطہ نماید و توجہے باشد بے کیفیت و برہمین اس
 نموده پرواخت آن نماید بجز جہات حضور کہ بیان کردہ شد البتہ برسد و از دوستان خدا است مستغرق
 در یاس کے وحدت و قابل اجازت طریقہ اما در طریقہ علیہ محدودیت تا بقنائے نفس و کمالات ولایت کبری نیز
 اجازت مطلقہ نمی شود در قنائے قلبی خطرہ از دل برود اما از دماغ ریزان شود و بعد فناء نفس از دماغ نیز
 منتفی گردد و بعد زمان در ادراک خطرہ کہ از کجائی آید عبرت است انتقائے خطرہ از دل و دماغ پیش از باب
 عقل معقول نیست لیکن طریقہ درستان خدا اورائے نظر و عقل است پس بعد تمام شدن معاملہ قلب تہذیب
 لطیفہ نفس کہ محل آن پیش حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ پیشانی انسانست معهود است و علم تہذیبی تمام
 قلب کہ ولایت صغری است از باب کشف و معرفت را آسان است اما اہل وجدان و ذوق را بالہام و القا
 از جناب الہی یا حضرات مشایخ رحمۃ اللہ علیہم معلوم میشود می تواند کہ آثار آن حصول وسعت و رافور نسبت
 باشد گو یا سینہ از انوار ہم چو پیالہ پر از آب لبریز گردد و جہت فوق کہ در توجہ نگرانی متوہم می شود مستور شود
 و بساطت و حضور پیدا آید و العلم عند اللہ اینجا مراقبہ اقریبیت حضرت ذات سخن اقرب الیہ من جمیل
 الوید می نماید و ذکر تہلیل بشر الطمان ترقی می بخشد و حضور و نگرانی و عروج و نزول و جذبات چنانکہ در مقام
 قلب بود و درین جانب نیز نقد و وقت مے شود بلکہ اینجذاب تدبیراً تمام بدن را درمی یابد و بدن مشمول انوار
 نسبت می شود و کیفیات و حالات اینجا نسبت بمقام قلب بے مزد و کم حلاوت است اما چمن درین نسبت
 ترقی پیدا شود و حالات سابقہ فراموش گردد و در فیض اینجا بالاولیت لطیفہ نفس است این مقام را اولی
 کبری گویند کہ ولایت انبیاء است علیہم الصلوٰات والسلام این ولایت علیہ متضمن شہ و دائرہ و یک
 قوس است نصف ساقل دائرہ اولی مشتمل اسماء و صفات زائدہ و نصف عالی متضمن شیونات و اعتبارات
 و ایتہ است و دائرہ ثانیہ متضمن اصول آن و دائرہ ثالثہ متضمن اصول آن اصول و قوس متضمن اصول اصول
 آن اصول است این اصول ہر گانہ اعتبارات اندر حضرت ذات کہ مبادی صفات و شیونات شدہ
 اندہ بدست جانان یا نقاب اندر نقابے دیگر است چہاں بے را کہ طے کردی چہاں بے دیگر است و قنائے حقیقی و حقیقت
 اسلام و شرح صدر و مقام دوام شہ و رضا کہ چون وجہ ابر حکم فضاہری خیزد و در قبول تکلیفات شرعیہ احتیاج
 ولین مانند و استدلالی بہی گردد و اولیمن از نور شہائے تمام جذبہ و قوت یقین بہو اعید الہی و استہلاک

در این مقام

وہی سب سے پہلے عرف و آفتاب میگرا از داد تو حید صفائی و انفعاد آنا کہ وجود و قیام و وجود و قیام و وجود و قیام
 با وسعہ انبیا بد و در الطلاق لفظاً نا بر خود سماعت نتواند کرد و متمم داشتن نیات و دید تصور کہ بغیر شر و
 منقصت و خود نبیند و تندیب اخلاق کہ حاصل سلوک است و تزکیہ از ذرایل حرص و کجلی و حسد و خود
 کرد و حب جاه و محب و غیرہ درین مقام بلند دست و پدست تیار کرد و میباید کہ باشد در دایمہ
 دویم و غیرہ نگرانی و توجہ کہ متوہم میشود کہ ہمیکہ در دل نفس صاحب توجہ فنا یافتہ نگران کہ باشد درینجا مطلقہ
 بر تخت صدر ارتقائی نماید و انجذاب صدر را مددک میشود و درینجا مراقبہ حضرت ذات من حیث الحقیقہ
 یہم و بچونہ تا ولایت علیا می نمایند تعبیر از مقامات قرب کہ مرتبہ بچونہ و منزلیہ حاصل است و در عالم
 مثال مشہود میشود بدائرہ مناسب و پدہ اندہ الا جائے کہ خداست دائرہ کجا است بعد تمام شدن ولایت
 کبری و سیر و اسم ہوا الظاہ سیر و سلوک در ولایت علیا است کہ ولایت ملاء اعلیٰ است علیہم السلام
 در این ولایت کار بغا صرثلثہ سوی اعصر خاک افتد درینجا مراقبہ ذاتی کہ مسمی ہوا الباطن است نامی نمایند و ذکر تہلیل
 و صلوات نافلہ درینجا ترقی می بخشد و توجہ و حضور و عروج و نزول عناصر ثلثہ را ہم میرسد و گاہے بدن مانند
 یک چشم نگران مددک می شود و در وقت سلطان لاڈ کار کہ مبتدیان را حاصل میگردد و بدن را صفائی و سست
 دادہ بود آن صفاد دیگر است و این تصنیف عناصر دیگر حالات و کیفیات اینجا با لطافت و نزاکت است و بعضی
 عجیبہ و باطن پیدای خود و مناسبہ با طلاء اعلیٰ حاصل می گردد و می تواند کہ ملائکہ کرام ظاہر شدن گیرند و امر آرزو
 کہ لائق ستر و خفاست مددک گردد و عیناً لا ریاب الغیبیم نعیمہا بعد حصول سیر اسم ہوا الظاہ
 و اسم ہوا الباطن و جناح برائے سیر بسوئے مقصود کہ ذات بحت است حاصل می شود پس با انجام رسانیدن
 معاملہ ولایت علیا اگر فضل آئی شامل حال شود سیر و کمالات نبوت واقع خواهد شد و آن عبارت است از تمام
 تجلی ذاتی بچونہ صفات و اسما و درین مقام خگرف کہ قطع یک نقطہ درینجا بہتر از جمیع مقامات ولایت است
 حضور بے جهت می شود و نگرانی و توجہ بطنے سابقہ و طلب و بیانی شوق ذائل می شود و بر و یقین دست
 میدہد دست حال و مقام و معرفت ازینجا کتاہ است لکن در کمال ابصار بر صدق حال گواہ است
 سے بطراز و امن ناز او چہ ز خاکساری نارسد بہ نزد آن مرزہ بہ بلندی کہ بگرد سرمد عارسد و در اینجا یافت
 و احکام علامت تارسانی است تجارت و جمالت نسبت و وصل حویان حاصل می شود و وصول است حصول
 نسبت سے اتھالے بے کیفیت بقیاس بہ نسبت رب الناس را با جان ناس و صفائے وقت و حقیقت
 اطمینان و اتباع ہی لما جاوہر المصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم کمال وسعت نسبت باطن و بے کیفیتی و یأس
 و حوان دست می دید معارف و حقایق اینجا شراغ است و پس کہ این مقامات انبیاء است علیہم السلام و تابان
 را بہ تبعیت و وراثت حاصل شدہ توحید و جدی و شہری از معارف ولایت بود در راہ می ماند ما عروج و نزول
 صفات لطیفہ خاک را با اصالت و تبعیت لطائف ثلثہ را میری شود مورد فیض و در اینجا با اصالت

کتابت حضرت شاہ غلام علی صاحب کلام اللہ

لطیفہ خاک است و بتبعیت تمام بدن و رینجا مراقبہ ذات بخت معراج جمع اعتبارات و حیثیات سابقہ
 مینماید و تایدوت قرآن مجید و طول قنوت در نماز در کمالات ثلثہ و حقائق سبعمہ جزآن کہ من بعد پیش
 خواهد آمد ترقی می بخشد ہمیں پیرنگیہا و لطافتها در پیش می آید کہ این مقامات بلند درجات و امواج بحرنا متناہی
 ذات بخت الہی است جل جلالہ در کمالات رسالت و کمالات اولوالعزم و حقائق سبعمہ و جزآن نمود و
 فیض ہدایت و حدانی سالک است کہ بعد تزیین و تکمیل لطافت عشرہ حاصل شدہ و عروج و نزول و بختنا
 تسبب تمام بدن است سے این کار دولت است کنون تا کار رسد بہ از کمالات رسالت و کمالات اولوالعزم
 چیزے نوشتہ نشد و حقیقہ کعبہ عبارت از ظهور سرد اوقات عظمت و کبریائی ذاتیہ البیہ است
 و حقیقت قرآن عبارت است از مبدء وسعت بیچونی حضرت ذات و حقیقت صلوة عبارت از کمال است
 بیچونی حضرت ذات فرمودہ اند از کلام حضرت مجدد و قدس سرہ مستفاد میشود کہ معبود صرفہ کہ بعد از حقیقت صلوة
 مشہود بود بیچونی صرف ذات بود کہ انان لغیبہ بمقبولان برسد و برآن داخل دایرہ قیومیت می شود و از ذلک
 کہ قیام جمع حقایق امکانی آن تواند بود برہمی یا بند مقامات عابدیت و سیر قدمی و سلوک بانہائے این
 حقایق تمام میشود بعد از ان معبودیت صرفہ است و پس و اینجا سیر قدمی متنوع گفتہ اند و سیر نظری جائزہ داشتہ
 مقام خلقت حقیقت ابراہیمی است علیہ السلام و آن مقام است بس قنوت کثیر البرکات اجیاء درین
 مقام تابع اند حضرت خلیل راحبیب الرحمن علیہ وعلیہم السلام پامر فاتبع ملتہا ابراہیم حنیفا مانور
 است ابتدا در صلوة و برکات مطلوبہ خود را تشبیبہ میفرماید بصلوات ابراہیمی علیہ السلام اللهم صل علی
 محمد و علی آل محمد کما صلیت علی ابراہیم و علی آل ابراہیم ما نکت حمید مجید از تجاود بر باب غیر
 و برکت این مقام عالی را مرکز این مقام محبت صرفہ ذاتیہ حقیقت موسوی است علیہ السلام و بسیارے
 از پیغمبران بتالبعث او باین مقام رسیدہ اند و در قرب و محبت ممتاز اند علیہ السلام این مرکز بتلقین
 نظر کشفی دایرہ عظیم می نماید و مرکز این دایرہ محبت و محبوبیت متمیز جنتین حقیقت محمدی است صلی اللہ علیہ
 آلہ وسلم گوید و ہم اسم مبارک محمد بر این محبت و محبوبیت اشارہ میفرماید و نیز درین مرکز کہ بنور نظر رفتہ
 می شود و مثل دائرہ ذریعہ الشان بنظری آید مرکز این دایرہ محبوبیت صرفہ ذاتیہ حقیقت احمدی است
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و ہم اسم مقدس احمد ازین معنی رمزہ و امی نماید بدارالکبریا این عظمت و کبریا
 و این وسعت و این محبت و درجات آن می تواند کہ در نفس حضرت ذات باشد کہ حصول این مراتب
 بعد تحصیل تجلیات ذاتیہ دائمیہ کہ در کمالات نبوت حصول میشود پیش می آید با عظمت و وسعت
 بودن و محب و محبوب خود شدن تحقیق آن موقوف بر اضافت غیر نیست محض وجود و اعتبارات
 است مرحضرت ذات حق را تعالت و تقدست و نیز مقتضائے محبت کہ در سیر ظلال و معانی
 پیدا شود از ذوق و اشتیاق قلبی است و محبتے کہ در این مقامات محض بفضل الہی دست دہد موجب

کمال الہیمنان و وسعت و بی رنگی باطن و ارا دہ طاعت و استوائے ایلام و انعام محبوب می گرد و
چنانچہ شہادت و جہان اہل وصول این مقامات مصداق این معنی است حصول این معنی در کمال
مقامات ساقیہ نیز می شود فارق قطع و خاصہ این مقام چہ باشد بلکہ انصاف آن است کہ بر مقامے را
آثار خاصہ کہ مطلقاً در دیگرے حاصل نشود و بہرہ را کہ در آن مقام شامل باشد وہاں استلال جہول
آن مقام توان کرد نیست توقع آن ہم نباید داشت و اگر از صفات اضافیہ باشد وہاں در اول درجہ
ولایت کبری گذشتہ رحمت قہقری لانم می آید فمائل بالجملہ حقیقت محمدی و حقیقت احمدی با حضرت
ذات نزدیک تر اند و آن حضرت رئیس محبوبان گشت و تابعان او خیر الامم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
اللہم ارزقنا حبک و جہدنا قباہ و شفاعتہ و درمناک و رضائہ بعدہ حب
صرف و لائقین است کہ سیر قدی از اینجا کوتاه است و سیر نظری روا بہر آنکہ نزد حضرت مجدد رضی
اللہ تعالیٰ عنہ تعیین اول تعیین جہی است و مرکز آن تعیین حب باعتبار محبوبیت ذاتیہ حقیقت احمدی
است و تعیین روحی آنحضرت است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و باعتبار محبوبیت و محبت ممتاز جہتین حقیقت
محمدی است و تعیین جہی آنحضرت است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و باعتبار محبوبیت صرفہ حقیقت موسوی است و
تعیین موسوی علیہ السلام و محیط آن مرکز کہ مثل دائرہ است در صورت مثالی غلت است و آن حقیقت
اہل امی است علیہ السلام و تعیین ثانی تعیین وجودی است و مانند ظل است تعیین اول را تعیین حضرت
ابراہیم است علیہم السلام و مبدو تعیین ہر پیغمبری و رسولے حصہ است از حصص این تعیین وجودی
و انما متان نیز اگر کہے را برکت متابعت انبیاء علیہم الصلوٰت و التسلیمات دین تعیین وجودی نفسیہ
باشد و حقہ یا لفظاً آن تعیین مبدو تعیین آن کہے بود مجوز است بلکہ واقع ملائکہ علیین را علیہم السلام
نیز مبادی تعیینات در ہمین تعیین بود است و حقیقت امیر المؤمنین حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ
عنہ کہ مبدو تعیین اوست بے توسط امری ظل حقیقت محمدی است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بر بنجی کہ ہر
چہ در ان حقیقت کاین است بطریق تبعیت و وراثت دوران ظل ثابت از اینجا است کہ حضرت
صدیق رضی اللہ عنہ ضمنیہ کبرے داشتند کہ انکال محبت و معیت در ضمن جیب مذہب صلی اللہ علیہ
وآلہ وسلم سیر مقامات قرب میفرمودند ما صبا اللہ فی صدائی شیلما الا صبتہ فی صدای لابی بکرو
این مرتبہ عالی شیخ الشیوخ حضرت محمد باہد رضی اللہ عنہ بتبعیت و وراثت حاصل شدہ بود و حضرت شیخ رضی اللہ تعالیٰ
عنہ حضرت ایشان ما را رضی اللہ عنہ بضمیت خود ممتاز فرمودہ اند چنانچہ لوزے حضرت شیخ رضی اللہ عنہ فرمودند کہ
اللہ تعالیٰ امشب ما را بہ نسبت تازہ سر فراز فرمودہ است حضرت ایشان ما بعرض رسانندند کہ از فلان وقت
این نعمت عظمیٰ کرامت کردہ فرمودند آری شام ضمیمت ما دارید شمارا نیز با این دولت سر فراز فرمودہ اند سبحان اللہ نہ بہر کس
کشف و اساک حالات و مقامات در حقائق انبیاء کرام علیہم السلام کثرت درود با برزہ خیمت روح مبارک
پیغمبرے کہ با حقیقت او اتصالی بہر سببہ ترقی افزا است اللہم صلی علی سیدنا محمد و علیٰ

و ابراہیم خلیفہ و باریک و سلیم یا درود ہے کہ در شہدہ معمول است تا مسہر ہو و در سانہ و دین مقامات
 انوار نسبت و ارواح طیبہ آن اکابر علیہم التسلیمات ظہور کند و در ایمانیات و تہا بیفزاید و انکہ اس
 ولایات ثلثہ و این کمالات ثلثہ و حقائق سبعہ و دیگر مقامات کہ نئے انان دریا درین قرطاس تراوشے
 یافتہ ہر متوسلان این خاندان شریف را میسر نیست بعضی بولایت قلبی بلکہ دعائے امکان و بعضی بولایت
 کبری و قلبی بکالات ثلثہ و نادری بحقائق سبعہ و جز آن فائز می شود ندانیم است کہ در حالات و تاثیرات این
 عزیزان تفاوتہا است کہ حالات و علوم ہر مقام جدا است چنانچہ نمونہ انان تحریر یافتہ بالجملہ صلاہات
 خصوصاً در ولایت قلبیہ تاثیر و حالات با ذوق و شوق و حرارت ظاہر شود و در کمالات نبوت و حقائق سبعہ
 جمعیتے با صفا و لطافت بیزنگ پیدا گردد کہ در اینجا تجلیات ذاتیہ بے پردہ اسماء و صفات ظہور در کمالات
 یعنی اعلیٰ اہلہا و تفصیل این مقامات و معارف و کتوبات حضرت مجدد مذکور است رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ و بالفعل دین کمالات ثلثہ و این حقائق سخن نمودن کے پیش نیست استعداد کجا و کراہیات این مقامات
 بلند است سے نہ کہ سر تراشد قلندری و اندر پوزہ ہر کہ آئینہ سازد سکندری و اندر پوزہ بشارت معمولہ
 این خاندان بے تحقق آثار و علامات آن در خارج و باطن سالک مسرور و معتبر نیست سے مگر موشی
 بخواب اندر شتر شد پوزہ آجہ مشہور است کہ علم احوال ضرور نیست مراد علم تفصیل احوال یا کشف احوال
 است و اگر فرضاً عدم تغیر باطن از در و حالات باشد پس بخطرگی و دوام نگرانی و فتنار ہوا و فتنار بارادہ
 و فتنار انا ضرور است حضرت ایشان ما رضی اللہ تعالیٰ عنہم میفرمودند قریب است کہ راہ تسلیک جمع
 مقامات مجددیہ مسرور و شود و اشارہ بقرب انتقال خود فرمودند و فرمودند معلوم نیست کہ برود کے زمین کے
 راوت تسلیک تمام مقامات باشد محمد احسان در روضۃ القومیت کہ در مناقب حضرات مجددیہ رضی اللہ
 عنہم نوشتہ نیز نقل این معنی نمودہ پس جذبات و کیفیات و ولایات و کسبہا و بیرون گہا کے کمالات نبوت
 و دیگر مقامات گواہ صدق حصول مقامات کافی است از وہم و خیال چہ پیشوای بشارت بے حقیقت مفرد
 ساختن و مردم را در غیبت انداختن چہ فائدہ قائدہ نیست مگر ظاہر ابا تابع سنت آراستن و باطن را
 بدوام حضور و توجہ بجناب الہی سجدہ نمودن و در پیش پستی یکسان زمین و کسب نگرستن سے
 تاز قید خود پرستیہا و سے آسودے پوزہ مگر کاش را ہے با خدا بندے مرا پوزہ توحید وجودی و احاطہ و سرایا
 در باب فنا و قلبیہ کہ بتعمیر اوقات بوظائف عبودیت و کثرت ذکر تربیت حضرات متشایخ بمقام جذبہ و سکون
 وستی و غلبہ محبت و تجلی برقی شرف شدہ اند پیش می آید اما توحید کے کہ بعض مراقبہ سریان وجود ہمسہ
 اوست و ہر الوجود تخیل گردد و استیلا و وابہ پیش نیست از حیرت اعتبار ساقط است و علوم توحید شہودی
 اہل فنا نفس را کہ بعد حصول فنا و قلب و در غیبات انوار حق بانقضاء انا و توابع وجود استہلاک یافتہ اند مکشوف
 میشود و در کمالات نبوت و دیگر مقامات مجددیہ کہ دوام تجلی ذاتی و تمام صورت ہشیاری است حقائق و معارف

دیگر

تکرار این کتوبات

علوم شرعیہ است و بس باب توحید و جودی عالم را بحضرت حق جل و علا نسبت اتحاد و غنیمت ثابت کنند
 و اہل توحید شہودی نسبت غنیمت مقرر نمایند و گسائیگی ازین ہر دو مقام گذشتہ اند یکمالات نبوت بہ جمعیت
 و وراثت رسیدہ اند از غایت تمیز بہ مقصود را از اثبات بہ نسبت بتبری فرمایند الا نسبت مخلوقیت و مصنوعیت
 ما للتراث و در باب اول این معرفت ذوقی و وجدانی است نہ تقلیدی اما ظہور این اقسام علوم ہر سالک
 را میسر نیست ذلک فضل اللہ یؤتیہ من یشاء واللہ ذو العفضل العظیم می تواند کہ سالک بولایات
 و کمالات نبوت فائز شود و ازین علوم اولیٰ بیچ نکشاید نہ سلطان خریدار ہر بندہ ایست. از نہ در زیر پرشرد
 نندہ ایست. اما حاصل سیر و سلوک حصول فنا و دوام حضور و تمیز اخلاق و اخلاص تمام دفع کلفت در ادائے
 احکام شرعیہ یا دیگر حالات بے اشکاف اسرار توحید دست میدہد حضرت مجرد رضی اللہ تعالیٰ عنہ سیر و سلوک
 نسبت نقشبندیہ اختیار فرمودہ اند کہ نور شرع بسیار آراستہ است و نسبت احرار یہ کہ خواجہ احرار از آباء کرام
 خود دارند قدس سرہ و منشاء اسرار توحید و جودی است گذشتہ کہ در آن منزلت اقدام پیش می آید آنکہ درین وقت
 اکثر ارباب سلوک از ذوق و وجدان ہم پیرہ تمام ندانندی تواند کہ از دوری زمان نبوی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 و قرب قیامت و فتور استعدا و باشد پس آنچه بزرگان دین از معارف بیان فرمودہ اند ہمہ اش حق است ہر کس را
 آنچه پیش آمدہ و نمودہ است تفاوت در معارف از جهت اختلاف در مقامات الہیہ یاہ یافتہ معاد اللہ لکذا
 ما دخلے باشد تا کہے تکذیب صدیقان نماید اما تغلیط و جود یہ اہل توحید شہودی را چنانکہ گویند نہ عمت طاہران
 التوحید شہودی لا وجودی فنا و صلو الی حقیقتا المقام از عدم ظہور معارف مقامی است کہ در
 آنجا علوم توحید شہودی شکست میشود و این مشرب حاتی از ظاہر نصوص روشن و بکشف کمال تابعان کہ از سکر
 و شطع برآمدہ از خود ہشیاری کہ مشرب انبیاء است حلیم السلام حفظ و افزودند برین است بیچ شنیدی کہ
 کہے از صواب کرام کہ فضل از اولیاء عظام اند بہ ہمہ او است گویا شدہ باشد عبارات ما بر مشرب خود فرود
 آوردن از علیہ حال است ہم چنین تطبیق معارف مختلفہ با ہم از قوت تاویل عبارات است تا اختلاف از میان
 بر خیزد و الا اتحاد و مقتضیات متباینہ مقامات مختلف چگونہ صورت پذیرد و اگر عبارات بتاویل متحد نمایند
 حالات و اذواق مقامات متفاوت کہے یکے میشود اگر گوی ہولے نہ مستان و تابستان در نفس ہوا نیست یکے
 است برودت و حرارت ہوا متحد نتواند شد با این ہمہ علوم و معارف ہر مقام جداست و اذواق و فیوض ہر مرتبہ
 جدا پس این بہ تطبیق از قوت ملکہ مقال بود تا از غلبہ واردات حال و العلم عند اللہ تفریر و تقریر سخن بزرگان
 در غور لیاقت این بے سر و سامان نیست ہ حرف و در ایشان بدزد و مردود ہ تا بخواند بر سلیعے نان فسون ہ
 اما از تعظیفے کبا حال بزرگان دام و سخنچند از کلام عزیزان التقاط نمودہ ہ لعل اللہ یوزقنی صلاحا
 گر ندانم از شکر جز نام ہر ہ زان بیسے خوشتر کہ اندکام زہریہ اگر طال بے باید تکرار استخارہ موافق حدیث باشد
 قبول قلب و بارہ او عنہ است و درین افادہ جز اشتراک در فیوض یکدیگر منظور نباشد تا فایدہ بران مرتبت

شود بعد تلقین توبہ و استغفار ذکر اسم ذات میفرمایند توجہ نمایند دل خود را مقابل دل او نموده صحت القاعے
 ذکر کنند تا دلش ذاکر شود و حرکت دهد پیدا آید کسی که دلش متأثر نشود محض بوقوف قلبی برود اندک چنان بر لطیفه
 خود را برابر لطیفه او داشته توجہ القاعے ذکر باید نمود بر لطیفه را جدا جدا چند روز توجہ نمایند تا الطائف نسبت
 بنفس الہی گویا بذر خدا گردد پس بذر کفر یعنی واثبات و مراقبہ احدیت صرفه ارشاد نمایند و همواره بر دل او
 توجہ القاعے انوار نسبت که از بندگان رسیده است و جذب بلفوق نموده باشند انشاء اللہ القاعے در
 چند روز دل سالک نورانی گردد و درین ضمن دیگر لطائف نیز متعلق با نور میشود رنگ نور قلب زند
 و رنگ نور روح سرخ و رنگ نور سفید و رنگ نور زخمی سیاه و رنگ نور زخمی سبز و رنگ نور لطیفه
 نفس بزرگ است و ازین رنگها دور و منعکس میشود و دیدن انوار مقصود نیست انوار بیرونی چه کمی داد
 که کسی سعی برائے تماشائے انوار درونی نماید منامات و واقعات خود بشرات عیستند و شب
 ز شب پرستم که حدیث خواب گویم : جو غلام آفتابم ہمہ ز آفتاب گویم : انما جلد و واقعات رویت باری تعالی
 و زیارت آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اگر از شائبہ ہم و خیال برابر باشد و اشتباه حقیقت بود ہم
 آنکہ معان انوار ذکر یا محبت و اخلاص یا ناسبت استعدا و جناب آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم یا رضای
 مرشد یا نسبت باطنی او یا کثرت درود یا خواندن بعضی اسماء یا احیاء نسبت یا ترک بدعت یا خدمت سادات
 یا توکل بعلم حدیث بصورت آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم مقصود سے شود پندار و کہ بشرف زیارت مشرف شد
 است و آنچنان نیست بلکه بخی از ان دریا کے رحمت میرا باشد ازین است کہ بصورت مختلف آنحضرت
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم امی بیند اگر صورت مبارک کہ در مدینه منوره موجود است و صاحب شایب تا
 بیان نموده بنید البتہ سعادت نیست بزرگ و موجب ترقی در باطن و از دیا و توفیق میشود و اولی بود ہم
 و خیال خوش میشود و ہم برین قیاس است زیارت ارواح طیبہ مشایخ کیا رحمت اللہ علیہم ہم چنان صحت
 کشف کونیات بسیار متعذر است معتقد و تمخیل خود یا خبر مشہور کہ در مردم قرار یافته یا معامله علم بصورت
 معامله زید یا القاعے شیطانی یا ہوا کے نفسانی و در آت خیالی منعکس میشود پندار و کہ صورت هر دور
 عالم مثال دیدہ است و گاہے از شروط وقوع امر معلوم نمیشود لہذا غلط واقع میشود پس راه رضا و تسلیم
 پیش گرفته متوجہ جناب احدیت باید شد و باین دآن نباید پرداخت و اذمن امری املی اللہ ان
 بالعباد و سعی باید نمود و جانے باید کند تا شاید مقصود از گوش باغوش برسد شہودے کہ جان را پیش و
 گرفتاری ببدان بود و در ظلمات جسمانی آزمائے نموده پیدا باید کرد و کسی را کہ بعنایت کشف می تواند تواند
 سیر خود را بنظر بصیرت مشاہدہ می نماید و الا جمعیت خاطر و توجہ بقلب و نگہانی بمبدا و فیاض رفته رفته ترقی
 می یابد و در چند مدت لطیفه قلب منور شدہ از قالب می برآید از باب وجدان را جذب و کشش لطائف
 مدک میشود کہ سلوک عبارت از رفتن است و رفتن متضمن است جذب را و چون لطیفه قلب از قالب

برآید کہے را از قلب بیالاراہے کشادہ و کسے را مثل قہر زدنندہ بالائے سراسینادہ دریافت میشود
 گاہے حالت عروج کہ دل را بجانب فوق کشان و گاہے حالت نزول کہ گویا قلب را بجہت تحت روان
 می یابد تا آنکہ تدریجاً لطیفہ قلب را با اصل خود کہ آنرا قلب کبیر و حقیقت جامعہ انسانی گویند وبالائے
 عرش مجید است و اصل و متحدی یا بدخیال نکلی کہ اینجا قلب را فنا حاصل شد این از مغلطہ کشفی است تا اینجا
 نصف دائرہ امکان و سیر آفاقی تمام می شود و نصف دیگر کہ عبارت از سیر در علم امر است و بلا ممکنات
 موصوفہ منوز در پیش است بعد تمام دائرہ امکان و سیر در ولایت صغری قلب را صورت ذنا حاصل
 میشود کہے کہ از غلطی کشفی رسیدن بقلب کبیر حاصل فنا و سیر در اصول لطایف را ولایت کبری
 و فنا نفس و اند ظاہر است کہ مستفیدان اود از کیفیات و جذبات و دیگر احوال کہ در ولایت صغری
 پیش می آید در رسیدن باین ولایت شرط است وصول ولایت کبری را چہ حاصل خواهد بود محض بجمول در کہہ
 ایام گذاری نموده اند فنا کو در ولایت کجا اللہ تعالیٰ المراد ایشانرا بجذبات فضل عمیم خود بمقامات ارباب
 تحقیق رساند آئین چون بجذبات عنایت الہی و توجہات مشایخ ہر موقوفس دائرہ امکان تمام شود و در وقت
 تمامیت سیر موقوف بر کشف صریح یا وجدان صحیح است و علامت آن حصول حالت دوام حضور است و در
 بیداری و خواب یا بعضی از دیگر کیفیات سیر در ولایت صغری پیش می آید و جذبات قویہ و دیگر حالات و امر
 نقد وقت میشود و نور این ولایت مشابہ بنور ماہتاب است درین مقام چون رسوخ و قوتے پیدا کند
 قابل اجازت مقیدہ میشود و در ولایت کبری کہ نور آن مشابہ آفتاب نیم روز است اجازت مطلقہ می
 فرماید فصل بعد حصول حقیقت فنا و بقا ہر خاطرے کہ متوجہ میشود اللہ تعالیٰ آنرا بر انجام میفرماید پس
 برائے القائے توبہ کہے کہ بر شریعت استوار نیست متوجہ حال او بودہ بہمت نمایند کہ ملکہ صلاحیت
 کہ نفس شمارا بتفضل الہی راسخ شدہ در نفس او حاصل شود ہم چنین چند وقت متوجہ باشند یا خود را بہمان
 کس گذار و در خیال خود تصور نموده چند روز توبہ و استغفار نمایند انشاء اللہ تعالیٰ بر شریعت ثابت گردد
 و بجہت حل مشکلات آنچہ مقصود است در لحاظ داشتہ بہمت نمایند تا مطلوب حاصل گردد در بعضی را صحیح
 و تندرست ملحوظ نموده بہمت نمایند یا قصد انزال مرض فرمایند تا بتفضل الہی شفا یابد و ریافت خاطر باطن غیر
 کہے کہ صید دل بخیلہ یا صفا حاصل است چند ان متعذر نیست بعد مقابل داشتن دل بدل غیر متوجہ و بجان
 خود شوند ہر خطرہ کہ در دل قرار گیرد خطرہ انباطن اوست و خاطر کہ در باطن می آید بر اقسام است از چپ پائے
 دل بطول اہل و تسولیت عمل و جرأت برگناہ و عجز و مغفرت الہی خطرہ شیطانی است و از راست پائے دل
 بطاعت و ذکر و امر خیر خطرہ ملکی است و از بالائے دل بجمعی و خود آرائی و عار و زنگ خطرہ نفسانی است
 و از فوق ہر ترک ہر ترک مقامات و حالات نیز خطرہ رحمانی است برائے دریافت امور مغیبہ بعالم مثال و ملاز
 اعلیٰ تطلع نمایند در غیبت یا در خواب چیزے واضح خواهد شد اما حکم بعد تکرار توجہات نمایند برائے ادراک باطن

اہل اللہ دل خود را از حالتی که عارضه خالی تصور نموده مقابل دل آن بزرگ دارند و در حالتی که در باطن پیدا شود انعکاس احوال شریفیادوست اکثر از ارباب خاندان چشمه حرارت و شوق و از بندگان قادر بصفا و معان و انبیا کابر نقش بند بی بخودی و اطمینان مدرک می شود و احوال بزرگان سپرد و پیشاپست بحالات نقش بندید و از قدس اللہ تعالیٰ اسرار ہم جمعین فیض نسبت اہل اللہ مثل نور خورشید کہ اندک می تابد یا مانند برے کہ محیط گردید یا مانند نسیم خنکے می وزد یا مانند باران یا مانند آب روان یا مانند چادر باریک کہ تمام بدن را شامل گردید یا مانند شبنم لطیف مدرک میشود و اہل ادراک را احوال ارباب قلب بر قلب بافتن و شوق و حرارت محبت و نسبت اہل ولایت کبریٰ بر لطیفه نفس نیز باطمینان و استہلاک و انحلال ظاهر شود بلکہ تمام بدن را درگیر و نسبت ارباب کمالات نبوت و دیگر مقامات مجددیہ بلطافت و سیرنگی و صحت تمام لطایف را محیط میشود بلکہ از ادراک آن نزدیک است کہ نزدیکان دوری نمایند تا بعد از آن چہ در لہذا از غایت لطافت و سیرنگی از نسبت این خاندان شریف مردم اعراض نموده طلب نسبتی کہ ذوق و شوق دارد و ناشی از مقام قلب و تجلی افعالی است می نمایند و ندانند کہ این لطافتها از کجا است و حال آنکہ در وسطہ درین طریقہ اذواق و اشواق عجیبہ و جذبات خریبہ در پیش می آید و احوال اہل این طریقہ استمراری است و کمال این طریقہ را در مقام تجلی ذاتی و دائمی بے پردہ اسما و صفات و درجات آن قدم گاہے است راسخ پس سیرنگی و غایت لطافت و صف نسبت باطنی ایشان آنکہ دست ادراک از ان کوتاہ گشت تا رسیدن گویند کہ صحبت ایشان جمعیت مآثر و صفائی حاصل است و کسے را کہ درین طریقہ سیر مرتبہ لطلال اسما و صفات یا تجلی صفاتی است البتہ تاثیر توجہ ادبا کیفیت تیز و قوت مدرک شود و پندارند کہ باطن ایشان قوی است نہ بلکہ رسیدگان بدوام تجلی ذاتی و در افاضت فیض و برکات ثنائیہ عظیم دارند و مستغنیان ایشان در اندک مدت حرارت و شوق و حضور پیدا کنند هو الذی جعل لکم من الشجر الاخصر تاداسہ و دنیا بد حال کچھتہ بیچ خام نویں سخن کوتاہ باید و السلام و در طرق دیگر کہ از کثرت ذکر جہر و بیس نفس و اشتغال بملء حرارت قلبی و ذوق و شوق اکثر ظاہر شود و کیفیاتی کہ در مقام جذبہ نقش بندید و حصول فنا حاصل گردید و ہر ہر دو قسم حالات فرق است اینجا وسعت نسبت باطن و دوام حضور و کثرت انوار و برکات نقد وقت است و توحید حالی بے استیلائے وہم ظاہر شود و اینجا محض حرارت و تپش قلبی است کہ از بعض خواص لاسحق گردیدہ است اگر حالت توحید است از غلبہ و اہمہ و مراقبہ توحید است با اگر این نسبت شریفہ بقنا و بقا برسد اکیرا عظم است و احیائے دہا کے طالبان ماہ خدا سہ تایا کر اخواہد و میلش بکہ باشد بد آنکہ از کثرت مراقبہ کہ آن عبارت از گہبانی اول از خواطر و اشتغال فیض الہی است نسبت باطن عمق و قوتے پیدا شود و از کثرت ذکر تخیل کہ آن عبارت از معنی ہستی خود و ہستی جمیع موجودات و اثبات ہستی حق تعالیٰ است با رعایت شرط مقررہ فنا و نیستی قوی گردود و از کثرت تلاوت قرآن مجید نورانیت

وصفا و اکثر استغفار و نماز تضرع و نیاز و اکثر درود منامات و واقعات عجیبہ ظاہر شود اگر
 نسبت فانیہ خود متوجہ شری حالتی دیگر و اگر نسبت بقایہ خود توجہ نمائی ذوق دیگر و سے نماید در وقت
 بسط حالت اگر چه یکسر و متغیر شود شکر پیش گیر و اندک مدتی بعد وقت قبض بعد غسل با آب سرد و الا با آب گرم
 دو گانہ نماز و استغفار کنی و اگر قبض نرود باز غسل بکند و تضرع و التماس بکند و سبحة نمازی تلاوت قرآن مجید
 بترتیل و تذکر موت و زیارت گورستان کہنہ و حضور در مواقع خیر و صدقہ از صاحب مال و توبہ بمرشد دافع قبض
 است از لقمہ حرام قبض ہے۔ علاوہ تاسد و زواجر لقمہ شہبہ تا تحلیل آن و از صغائر ذنوب تا وضو و ادای
 نمازی ماند و از تجلی هوای قابض رفع قبض بہ ارادہ آہی است کوشش میکنی و کشائش را چشم میدارے
 عاشق کہ شد کہ بار سجاش نظر نکرد و اسے خواجہ در نیست و گرنہ طیبیست ہمستہ ہمیشہ بماند ہر کہ را ضبط اوقات
 بد و ام ذکر و وظائف عبودیت و قناعت بلا بلکہ معاش نیست و از خدا غیر خدا سبحانہ بخواد در سبہ خدا ناقص است و
 حضرت خواجہ بزرگ امام طریقہ خواجہ نقشبند رضی اللہ تعالیٰ عنہ وظائف و اوراد طریقہ خود را بر آنچه از احادیث
 صحیحہ ثابت شد تصرف فرمودہ اند پس اہل این طریقہ را از کمال اتباع سنت ناگزیر است وقت صبح با دعویہ ما توبہ بقدر
 میسور باید پرداخت و بار درود و بار استغفار و بار خود با اللہ من الشیطان الرجیم و آیہ الکرسی یکبار
 سورہ اخلاص و مؤمنین سہ بار سبحان اللہ و سجدہ صد بار وقت شام و خفتن نیز بخواند پس بعد فاتحہ و رجوع
 باروح طیبہ حضرات مشائخ قدس اللہ تعالیٰ عنہم بزرگ و مراقبہ مشغول شود و در وقت اشراق دو گانہ شکر نماز
 دو گانہ استخوانہ بین نیت بگنجد و آہی از علم تو استخارہ میکنم کہ آنچه از مراد تو روز و شب در بارہ من بہتر باشد
 مرا پیش نماید باز سو و قصاص را گاہا و رضا بقضا کر امت فرما بعدنان بدین کتاب و امور ضروریہ سپرداند در وقت
 چاشت چہار رکعت کہ در حدیث صلوة الاوابین ہمین نماز منعی است انہ کان للادوا بین غفور پس اگر میر
 شود قبول نماید کہ تو یقیناً لیل است و وقت فتنہ زوال چہار رکعت بطول قنوت بخواند بعد سنت مغرب شش رکعت
 کہ صلوة الاوابین در مردم مشہور است و اولی سبت رکعت است و شب را اگر مقیود اند تثلیث نماید ثلث اول
 و آخر برائے اوست حق تعالیٰ جل و علا و ثلث وسط بہجت استراحت نفس خود مقرر نماید و الا تریح لیل از میان
 داند و پیر خواب کافی است نماز تہجد کہ آن بعد از خواب برفاستن است و مغلوب النوم را پیش از خواب ہم
 چہار رکعت و بعضی تفریق را وقت چاشت تدارک آن ضرور است دو از وہ رکعت یا وہ یا ہشت آنچه تواند
 بخواند در نوافل قرأت سورہ یسین معمول است و الا سورہ اخلاص بخواند وقت سحر و عباد استغفار و ذکر و مراقبہ
 نماید اگر از ثلث شب بیدار شود بعد فراغت از کار اند کہ بخواب رود کہ آنرا خواب مشاہدہ گویند نماز صبح
 در اول وقت کہ ستارگان و زخشان باشند بخواند اورادے کہ در احادیث ثابت شدہ و طیبہ باید نمود و تلاوت
 قرآن مجید حافظ را دتہجہ بہتر است و غیر حافظ قرآن بعد نماز اشراق یا نماز ظہر تلاوت بترتیل و تحسین صوت
 بہ دانند و مقدار کہ بہت زیادہ است بہت زیادہ و ذوق مطلوب باشد اندکے جہت توجہ نماید کلمہ تجید صد بار

یکملا حیدر یار و در صد بار بعد از نماز و خفتن و آلاہ وقت کہ میسر شود معمول ہزار بار است ہر قدر کہ تواند
 بخواند استغفار صاحب اخصری داد جمنی و تب علی انک انت الغواب الغفور صد بار ہر بار
 اغفر وارحم و اهدنی السبیل ایا قوم صد بار اللہم اغفر لی وارحمی و اولادی و لمن
 تالی و للمؤمنین و المؤمنات نسبت و بیخ بار بخواند بدر آنکہ این نماز با تلاوت و اوراد بے حضور قلبی
 صحیح نیست لہذا فرمودہ اند ساکب بعد از آن نماز قرض و سنن منگدہ بجز ذکر و مراقبہ بیرون آقا کہ حضور
 ملکہ گردد و بغنا نفس و تہذیب اخلاق مشرف شود پس ہر روز سے از او یاد و امر سے از امور معاش و دین
 و تدریس کہ پیش گیر و سپرد اخت و قوف قلبی و یاد داشت لازم شناسد اما در علوم و قیقہ توغل مضراست
 و تغل علم دینی عمدت باطن فرمودہ اند خصوصاً علم حدیث کہ جامع است تفسیر و فقہ و علوم تصوف را
 بشرط توجہ بروحانیت مقدس و مطہر آنحضرت صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و حفظ ادب کلام رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم این چند فقرہ
 جامعہ بر ہم تبرک از کلام مبارک حضرت خواجہ عبدالحق غجدانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ ناگزیر ہمہ ساکنان است نوشتہ می
 شود اللہ تعالیٰ کاتب را نیز توفیق عمل بران کرامت فرماید فصلی حضرت خواجہ عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ
 میفرماید بصیت می کنم ترا ای پسرک من بعلوم و ادب و تقویٰ در جمیع احوال بر تو یاد کہ تتبع آثار سلف کما
 و ملازم سنت و جماعت باشی و فقہ و حدیث آموزی و از صوفیان جاہل پیر میزی و نماز بجاعت گذاری
 بشرطیکہ امام و مؤذن بنامی، ہرگز طلب شہرت کن کہ شہرت آفت است بمنہیہ مقید مشو ایم گنام باش
 در قبا ہا نام خود منویں بچکہ و قضا حاضر مشو و صمان کسے میباش یوصایائے مردم در میا و با ملوک و اہلبائے
 ایشان صحبت مدار خانقاہ بنا کن و در خانقاہ نشین و سماع بسیار کن کہ سماع بسیار دل را میراند نفاق
 پدید آرد و نیز بر سماع انگار کن کہ سماع را اصحاب بسیار اند کم گو کم خود کم خست از خلق بگریز چنانچہ از شیر
 بگریزد و ملازم خلوت خود باش با مروان و زنان و مبتدعان و تو انگران و عامیان صحبت مدار حلال بخور
 از شبہ ہمہ نیز تا زانی زن عشاہ کہ طالب دنیا شوی و در طلب دنیا دین بیاد و ہی بسیار غنہ و از خندہ ہفتہ
 اجتناب کن کہ خندہ بسیار دل را میراند باید کہ ہمہ کس را بچشم شفقت نگری و بیج فردی را حقیر نشمری ہر
 خود را میار کہ آرایش ظاہر از خرابی باطن است با خلق مجاولہ کن از کسے چیز سے نخواہ و کسے ما خدمت
 مفریاد مشایخ را بمال و تن و جان خدمت کن بر افعال ایشان انگار منما کہ منکر ایشان ہرگز رستگاری ناید
 دنیا و اہل دنیا مغرور مشو با بیکہ دل تو ہمیشہ اندوگین بود و بدن تو بیمار چشم تو گریان عمل تو خالص دعائے
 تو تبصرع جامدہ تو کہنہ رفیق تو درویش مایہ تو فقر خانہ تو مسجد منس توح سبحانہ تعالیٰ باشد احوال حضرت
 نید و رحمۃ اللہ علیہ امام ربانی مجدد الف ثانی صاحب الطریقہ حضرت شیخ احمد فاروقی رضی اللہ عنہ طریقہ حنیفہ
 از پدر بزرگوار خود گرفتہ اند و از ارواح طیبہ این سلسلہ علیہ قدس اللہ تعالیٰ اسرار ہم فضیلت و اجازت و خلا
 یافتہ و در خوروی باز منظور نظر عنایت حضرت شاہ کمال قادری قدس سرہ بودند و خرقہ تبرک حضرت شاہ کمال

از دست شاه سکندر رحمۃ اللہ علیہا در واقعہ حضرت شاہ کمال بالباس آن ایشان را تاکیدات فرموده پوشید
 و از ارواح مقدسہا کابر خاندان قادرید و روح پر فتوح حضرت خورش الثقلین رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 بفیوض و بکات و اجازت و خلافت فائز شده اند و اجازت طریقیہ کبر و بیہ از مولانا یعقوب حسینی کہ در
 خط کشیر کمالات ایشان مشہور است دارند اما نسبت حضرات خواجگان نقشبندی قدس اللہ امرار ہم کہ از
 خواجہ آفاق حضرت خواجہ باقی اللہ یافتہ اند بر حضرت ایشان غالب است و ذکر و شغل و وضع و آداب ہمین
 طریقیہ معمول دارند پس تحریر ہر چار شجرہ ضرور است برائے تبرک و تہنن تا موجب برکت متوسلان این سلسلہ
 علیہ باشد و با وجود آنکہ کسب فیوض ہر چار خاندان عالیشان از جناب الہی بموجب جلید و عطایائے
 نبیلہ سر فراز شدہ اند کہ عقل در ادراک آن کمالات و حالات حیران است حضرت خواجہ رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ در بارہ حضرت ایشان فرمودہ اند کہ ہم چون ایشان زیر فلک نیست و درین امت مثل ایشان چند
 کس معلوم میشود و معلومات و مکشوفات ایشان ہمصحیح و قابل آن است کہ بنظر انبیاء علیہم الصلوٰت و التسلیمات در
 آید و از مکاتیب شریفیہ حضرت خواجہ قدس اللہ سرہ العزیز کمال حضرت ایشان معلوم میشود ملاحظہ بدرالدین
 در (حضرات القدس) و محمد شمشیری (برکات احمد) و محمد احسان در (روضۃ القیوم) و دیگر عزیزان مقامات
 و طاعت و عبادات حضرت ایشان مفصل تحریر نمودہ اند و حضرت شاہ ولی اللہ رحمۃ اللہ علیہ بعد
 تحریر مناقبات حضرت ایشان نوشتہ اند لا یجبہ الامؤمن تقی ولا یفصد الامنافی مشقی محمد شمشیری
 کاشمی در برکات احمد یہ نوشتہ وقتیکہ حضرت خواجہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ اصحاب خود را بحجت استفادہ
 از حضرت ایشان ترغیب نمودہ بسر مندرستادہ اند یکے از اقبال امر شریف ابا نمودہ پس در خواب می
 بیند کہ آن حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم خطبہ در مدح ایشان میخوانند میفرمایند کہ مقبول میان احمد مقبول است
 و مرد و در میان احمد مرد و ما است حضرت شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ در خانمہ رسالہ کہ از سوالات بہ کلام
 شریف حضرت ایشان نمودہ می نویسند کہ مراد بارہ شما این آیتہ تشریف داند ان یک کا ذبا فعلیہ کذبہ و
 ان یک صادقاً یصیبکم بعض الذی بعد کما لفاکر دیدہ مخفی نیست کہ این آیتہ کہ بمر در رفع اشتباہ
 حقیقت حضرت موسیٰ علیہ السلام است مرفوحون و ذعونیان را سبحان اللہ حضرت ایشان موسوی المشرب
 بودند اگر چه حضرت شیخ را از قوط غضب رفع شبہات از این کہ بمر نشدہ اما بعد چندے بحقیقت کمالات حضرت
 ایشان اقرار نمودہ اند چنانچہ در مکتوب مرسل حضرت شیخ عبدالحق بحجت حضرت مزاحسام الدین احمد کہ از اجلہ خلفائے
 حضرت خواجہ باقی باللہ اند رحمۃ اللہ علیہا مذکور است کہ حضرت شیخ از انکار خود باز آمدہ و میفرماید کہ چنین عزیزان
 را بد نباید پنداشت و انکار و اقرار کسے کہ ترجمہ لفظ عربی دامانہ سخن از تعصب گوید و با معارف و تہذیب
 ندارد اعتبار نیست کسے کہ دیدہ بصیرت او بلیا و نظر کشفی او در تدقیق حقائق رسا باشد اگر در سخن الوالا بصرہ
 خوش کند جا دارد و با اینہم مولانا محمد بیگ بخشی در رفع اعتراضات کہ بر کلام حضرت ایشان متعسفان می نمایند

مکتوبات حضرت غلام علی صاحب مدظلہ

چار مذہب رسائیدہ و بالفعل درینجا موجود است و دیگر مخلصان حضرت ایشان نیز برچیدن این اذی باہ
 سلوک راہ خدا سعادت یافتہ و حضرت ایشان خود نیز ذوق اعتراض فرمودہ اند پیش اہل انصاف و بعد از
 حدود اعتساف اجوبہ حضرت ایشان کافی و شافی است میفرمایند کلام ما عالی از سکر نیست محو فاعل نصیب
 عوام است میفرمایند و این را اشتباہ بسیار است از اشتباہ ظل باصل و عروج نبروز الائن عصرہ
 اللہ تعالیٰ میفرمایند کثوف و معارف خلاف کتاب و سنت مقبول نیست نزد خود و قیام ازین سہلہ
 کلام شریف حضرت ایشان جواب ہر اعتراض می تواند شد و تفصیل ہر جواب در مکتوبات خیر علی حضرت ایشان
 مسطور است فارح الیہا اما از تحریر معارف غریبہ و مقامات جدیدہ و بعد تقریر تہنیت معارف متعین
 نقصانے بجناب آن اکابر عاید نیست چنانچہ از ظہور ملت محمدیہ علی صاحبہا افضل الصلوات و التسلیمات
 بمل سابقہ منقصتے لاحق نشدہ از مذہب جدید شافی کہ تلمیذ حضرت امام مالک است بمذہب امام مالک
 قصورے راہ نیافتہ میفرمایند کہ معرفت خدا بران کس حرام است کہ خود را از کافر فرنگ بہتر و اندکیست از
 اکابر دین میفرمایند کہ من کینہ خوشہ چین خرمہا کے دول ایشانم و ذیل ذلتہ بر مدار خواننا کے نعم اینہا ایشانند کہ
 بالواع تریت سرنی ساختہ اند و باصناف کرم و احسان ہر منتفع گردا پندہ حقوق این اکابر قدس اللہ سرار ہم بر خود
 لازم دارم میفرمایند کہ این علوم و معارف از وحدت وجود و احاطہ و سرایان ذاتی و غیر فلک این اکابر را در
 وسط راہ پیش آمدہ باشد و از ان مقام ترقی فرمودہ باشند کہ تلخیص کلام اولیاء کرام رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہم
 نمائی بہ بینی کہ چہ سخنہا کے بلند ازین اعزہ بزبان آمدہ است بزرگے میفرمایند سبحانی ما اعظم شافی
 لوانی ارفع من لواء محمد دیگر میگوید قدیمی علی ما قبہ کل ولی اللہ دیگر گفتہ قدیمی علی جہتہ کل
 ولی اللہ و در این کل اصحاب عظام و حضرت امام مہدی رضی اللہ عنہم کہ بالاتفاق افضل اولیاء کرام اند
 داخل اند و دیگری گفتہ کہ قدمے در مقامات قرب از خود بیشتر دیدم غیرم آمد کہ سچس برین سابق نیست گفتہ
 قدم مبارک آنحضرت است صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم خاطر من تسکین یافت و دیگرے فرمودہ کہ در مقامات قرب از
 دریا کے گزشتہ ام کہ انبیاء علیہم السلام این طرف آند یا ماندہ اند حضرت شیخ نجی الدین رحمۃ اللہ علیہ خود را
 ختم ولایت نوشتہ اند فرمودہ اند کہ ختم رسالت از ختم ولایت استفادہ می نمایند ہر توحید کہ تابان این اکابر
 در چنین کلمات افادہ میفرماید از غلبہ حال یا ما مور بودن با ظہار آن مقامات یا تہنیت نعمت الہی یا ترغیب
 طالبان راہ یا صرف عبارات از ظاہر کہ گاہے الفاظ این بزرگان بمعانی مقصود و مساعدت نمی نمایند پیش انصاف
 ہمان توجیہ جواب اعتراضات است کہ اہل ظاہر را بر کلام حضرت ایشان مظنون می شود فلا تکن من المتور
 علوم و معارف ہر کہ موافق کتاب و سنت بیشتر است در بعضے غیر معقول خود تاویل افریض باید نمود و زبان
 نباید کشود منکر این ظایف علیہ قدس اللہ سرار ہم در محل خطر است حضرت عبداللہ انصاری رحمۃ اللہ علیہ فرمودہ
 اند انکار کن کہ انکار شوم است انکار آن کند کہ ازین کار محروم است اللہ تعالیٰ لنا و شمارا محبت خود و محبت دوستا

خود عطا فرماید آمین المبرم مع من احبہ

مکتوب نو و ویکم

بہ منشی الدین الدولہ احمد خاں صدر ریافتہ و موعظہ عبرت انگیز و
نصائح حسرت آمیز بقولانے کہ ترکبان کیا پیر رارہ توبہ کشاید از ضلالت

و اللت بدایت فرماید پر وہ نفس نفیس خود جلوہ ظهور دادہ

منشی صاحب دالامراتب عالی مناقب سلیم اللہ تعالیٰ السلام علیکم ورحمۃ اللہ حضرت منشی
نعیم الدین خاں صاحب مناقب آنجناب بسیار بیان فرمودند لہذا اگر ارشاد میرود کہ گوشہ چشم عنایت یا دور
فرمایند و توجہ نمایند کہ عمر این پیر در گناہان بگذشت گناہان محضہ از گلہ و غیبت و طعن و لعن و حیفہ بحال عزیزان
یا مخلوطہ نماز بے حضور و بی ترتیل قرأت و روزہ مشوب بلغوی و لایعنی و تلاوت بدون تدبیر معنی و اوقات خالی
از خشیت و حضور حق سبحانہ و انفس و غفلت مصروف اعمال نامہ را سیاہ ساخت فرا اسفا و باغ جہان
برائے گل آیدیم و خار و بیار داریم فرا حسرتنا صحت و عافیت و کامیابی بہار رحمت فرمودند و خیر آن ہمہ قصود
فوائدنا قرآن مجید و نبی حمید صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم عنایت تہا شدہ در پاس آن این ہمہ غفلت معاذ اللہ حیرتہا
است کہ فرما بچہ رو پیش خدا و رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم قبولی پیدا شود چہ نافیہا است بددہ شفاعت
و مغفرت حسین باین عدم لیاقت متعذر مگر سابقہ رحمت صیاد تہ اراک ما فات اللہ تعالیٰ بفضل خود
می تواند فرمود و الا بیح عذر نیست انا للہ مرگ بر سر قیامت نزدیک کدام عمل بکار آید تیکان بجنبت
بروند و بتنعیمات و دیدار حضرت حق بر سندا غافلان در محاسبہ روزے کہ مقدار آن پنجاہ ہزار سال
است گفتار لای نامی یا الیقین لم اخلق تا بل ضرور است کہ فرما حسرت نشود التزام اعمال چنانچہ سحر خیزی
و از دیدہ حسرت انگہ ریزی و مجاہدات و جانفشانی از مقریان بارگاہ الہی سبحانہ و ولایت اللہ تعالیٰ
غیرت و حمیت مرحمت فرماید حضرت منشی نعیم الدین خاں صاحب ہریان در اوقات خاصہ خود یاد
پیران شکستہ بال در راہ ماندہ فرمایند سہ سبک پے جوانان چو منزل رستہ نونچند کہ و ماندہ گان در
پس اندیشہ دعائے غایب برائے غایب امرع است در اجابت از شب نیم جہادی الثانی بہ رویشان برائے
دعائے خیر برائے آنجناب گفتہ شد بعد ختم نیز دعا کہ ہمیشہ و بندہ نیز از دعا فافل نیست اللہ تعالیٰ
بکامیابی دارین فائز فرماید و بندہ را نیز آمین والسلام والا کریم

مکتوب نور و دویم

در بیان آنکه آن حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم جامع جمیع کمالات الہیہ اند
وہر علوم و معارفی کہ در امت ظاہر شدہ پر تو نیست از کمال او صلی
اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ ظہور او موقوف بر وقت خاص و شخص خاص بود و ہر انبیا و اولیاء

بدا آنکہ پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم سید المرسلین جامع کمالات الہیہ است و علوم و معارف کہ در
علماء و اولیاء رحمۃ اللہ علیہم رواج دارد و ہر توے است از کمالات او صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کمال ہر
افاضات آنجناب بر وہاں ہے اصحاب کرام تافہ آنہا را باقصی مراتب قرب الہی سبحانہ رسانید و آن طہور
تجلیات ذاتیہ و ائمہ است پس باعلیٰ درجہ احسان و بریقین و محبت و معرفت حضرت حق سبحانہ
و اعراض از دنیا و اقبال با آخرت و اتباع سنن ہدیٰ بلکہ سنن عادی آنحضرت بچہ رضیہ خود ساختہ چہا
از نماز بطریق سنون کہ معراج مومن است و تلاوت قرآن و از کار ماورہ می یافتند وطن و ملک و ملک
گذشتہ ہمت بحاربات کفارہ آرزو کے شہادت فی سبیل اللہ داشتند نسبت سکیہ طمانیت
گویا بسر نامے ایشان طیب و شستہ انداز کمال حضور گویا رویت علیی نقد وقت اینہا بودی گفتند کتا
نتوای اللہ ہا ہا ہا اولیاء را مشہور جنابالی میشود و اصحاب کرام را رویت غیبی از انعکاس مشاہدہ قرآن حضرت
صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دین از وجہ فضل ایشان است بر اولیاء کے امت از کمال مجاہدات و در راہ
خدا و ترک دنیا و رغبت آخرت از خود خیرے نہ داشتند کمال مرتبہ احسان و صفات لطافت حالات
کہ دست ادراک از ان کتاب است سرمایہ ایشان بود و فنا و بقا و استغراق و بنجوری و اسرار توحید جوی
و کثرت خوارق عادات ازین اہل ہر منقول نیست باز کما فی انہل پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اللہ تعالیٰ
در امت ظاہر فرمود قابل این کمال کبرائے صرفیہ مثل حضرت ذوالنون مصری و حضرت ابو یزید بسطامی
و حضرت جنید و امثال اینہا رحمۃ اللہ علیہم شدہ و از مقتضیات این کمال ذوق و شوق و استغراق
و بنجوری و آہ و نالہ و اسرار توحید و استماع اشعار نغمہ و وجد و رقص و میل بحسن و جمال و کم خوردن و کم سخن
و غیر ہر امور مشہور و حق سبحانہ بودن و سکر مستی و فنا و بقا و عالم با منظر و جود حق و توابع آن یافتن از
سار فہم کمال است این کمال از اسرار قلبی است درینجا تجلیات انفالیہ و صفاتیہ ظہور داران این
ذوق و شوق قلبی بودید نور توحید ہر طرف انجن ہا آراستہ شد و ولولہ و طنطنہ و شورش و گرمی و بے
تابی دل در جہان پیدا آمد و غلبہ آہ و نالہ دل گذار در گنبد و تار پیچید و جو آسمان بر شد از گرمی ہائے
آمار محبت جان سوز ساکنان ملا و اعلیٰ حیران و جد و تو اجد دل سوزندگان گردیدند و ہائے تجلیات

نور اولی

عشق و اشتیاق و احراق جانہائے از خود رفتگان پداخت صبر و خرد و خست قرار عالم بیرون
انداخت و اشعار محبت و شوق از نو کہ و حیرانی ارواح خبر داد سے اسے عجب آن عبد و آن سونگد کو
وعدہ لائے آن لب و نون قند کہ بڑھ بہا نہ میدی شیدات را بڑا سے بہانے شکر لہیات را بڑا زین
گرمی ہائے نالہ و آہ و بیتا بیہائے و فرمائے جانگاہ ملائک ہر گردان و مقدسان در فہم ابن معنی نہادان
ملک را از سوز آتش عشق آدم چہ خبر و جن را ازین گرمی ہائے جانسوز چہ اثر را بعینات و انواع
اذکار اگر چہ از جوگیہ باشد اختیار نمودند سبحان اللہ عما یصفون لکن طریقہ اصحاب کرام کہ آن
صفاء مرتبہ احسان و اقتضای اذکار با توجہ بود و ناپیدا شد ہمین حالات قلبی و ولایت را بر نبوت فاضل و اوند کہ در
ولایت توجہ و روستے بکنی است و در نبوت توجہ بخلق بدانکہ ولایت از تجلیات افعالیہ و صفاتیہ فاضل است و
نبوت از تجلیات ذاتیہ و ایمہ کہ صاحب آن نہایات مقامات قرب رسیدہ توجہ و انتظار ندارد و در ولایت
توجہ باقی است کہ علامت تارسانی بکمال مقصود است اللهم اذنا لمحق حقنا و اهدنا الصراط المستقیمہ
از نبی اولیاء بر آمدہ اند با تبار او ولی محتاج است و صعود مقامات بہ نبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم باز کمالے
از لطیفہ نفس مقدس پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ظہور سے یافت و ازین کمال حلقے و از بخت شہادت شہادت
عنایت فرمودند بلکہ این کمال خاصہ حضرت شاہ نقشبند است رحمت اللہ علیہ درین کمال حضور توجہ و مشاہدہ کہ
از خلد قلب از آن دو دو دام آگاہی بخت حق سبحانہ حاصل میشود و جذبات و واردات و شمول توجہ جہات
ستہ را لازم میگردد و توجہ و تشریح و عمل بجز میت پیش نہاد میشود بعضی را اسرار توحید واضح میگردد و الا
دوام توجہ و کیفیات در بے خطرگی یا کم خطرگی حاصل وقت می شود توسط در امور از ماکولات و عبادات و عبادت
طریقہ حضرت خواجہ است و بہمت و ہمارا فاکر و نورانی ساختن و از خواطر پر او ختنہ کار کار نامہ انجام فرمودن از
خصائص شاہ نقشبند است جزاہ اللہ ذکر خفی با توجہ بقلب و حضرت حق سبحانہ و التزام محبت مرشد مختار
ہیجان است مرشد باید کہ کثیرا الاحوال کسب کمالات قلبیہ و حالات لطیفہ نفس از استہلاک و ضحلال و غیرہ باشد
و الا ناقص است و از ناقص کامل نیاید چنانچہ شریعت محمدی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ظہور یافتہ نبی آدم را مقرب
بانگاہ آہی بجانہ ساختہ طریقہ حضرت خواجہ جگان شاہ نقشبند کمال سیر و مہولت و افاضہ احوال باطن را کاشیا فرمودہ سبحان
اللہ و بحدہ و این طریقہ اسہل طرق و افاضہ احوال باطن و کثیرا نفع و عطا پسند است باز کمالے از جناب پیغمبر
خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم حق آتالہ حضرت مجدد را کرامت کرد و در طریقہ حضرت مجدد تصنیب قلب و لطایف
عالم نیرو تزکیہ نفس و استقامت بدن و لطافت ہائے نسبت ہائے کمالات و حقایق ہر کرا حق تعالیٰ میجواید عنایت
این طریقہ می نماید بسبب کثرت نسبت ہا و علوم مقامات ہمہ کس را حاصل نمیشود و ہر جا خدا خواستہ است میرسد
لہذا در علوم و حالات اختلاف دارند توجہ و جودی و توحید شہودی و سیر یعنی درجات این طریقہ اگر حق تعالیٰ
فضل نماید ظاہر میشود و باز بجزئیات و عنایت آہی بان درجات عالیہ فائز میگردد کہ اسرار سکری و بیخودی

نہایت

صوفیہ را آنجا را نفیست سبحان اللہ این تا الیق منراو از تقریر مراتب قرب اولیائیت رحمتہ اللعالمین لیکن
برائے حصول افتخار و سعادت حریفی چند از مقامات بزرگان نوشته ام سے کہ نہ دارم از فکر جز نامہ پر
زان پسے خوشتر کہ اندر کام زہرہ کثرت کمالات الہی کہ بواسطہ حبیب خود صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم امت
را بان نواختہ چہ مقدور بیان است و ہر یکے را از اولیاء حسنا یصل بسیار است و ہر فرد از انسان ہر
انواع تجلیات بیشتر یعنی از کمالات را آتہ پر کردہ شدہ بمانکہ در طرق اولیاء طریقہ حضرت شاہ
نقشبند بطریقہ اصحاب کرام مناسبت تمام دارد اللہ تعالیٰ را و ترا در اتباع ابن طریقہ و احوال مقامات
آن برہ و در وارد و حلقے و از نصیب فرمایہ و عنایت از شاہ نقشبند و خلفائے ایشان شامل حال ہوں
ماندگان گردانار علیہ و لکشا و بہتے کار و با و اریم بگرہ ارشاد حضرت خواجہ ما مراد انیم با فضلیا نیم مارا امید
دارمیدار و فالحمد للہ علی ذلک نوشته شمار سید کہ اگر شخصی معتقاد حقیقت توحید و جود ہی با توحید
شہودی نماید حکم او چلیست بدانند کہ قرآن مجید و شریعت برائے تصحیح عقائد و ایمانیات و اعمال صالحہ و
اخلاق حسنہ و معاملات برترانی یکد گیر و رود یافتہ و از اثر بے ثمر فتن و با استدلال بعین توحید ایمانی قوی
داشتن و تصدیق نبی و آچہ آورده صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و خوف قیامت و واقعات را از تقدیر حق
تعالیٰ دانستہ رضایا صبر بآن حاصل نمودن و دوام ذکر و مرتبہ احسان و رعایات لازم دل و جان در شستن
و نیت جہاد و دل را سح نمودہ و توکل و قناعت تسلیم و تقویٰ و وثوق بر وعدہ ہائے حق سبحانہ قوی
ساختہ خشیت و رضایا مددگار استعداد موت کردن از مامورات الہی و مختار اکابر دین است ہر کرا
وین امور ظاہر و باطن قصور سے باشد قصور است و در دین او تمام است ہمین طریق مامور اندہ آنچہ موصوفان
بکثرت از کار و پیوستہ ریاضات و خیال بستہ آنرا وحدت وجود مقرر کردہ اند مامور بہ نیست و این
اولام متولیہ قابل اعتقاد نتواند شد مبنائے شرع بر غیریت است و در مقامات عالیہ تجلیات ذاتیہ
دائمہ کہ اصحاب کرام رضی اللہ عنہم بآن درجات رسیدہ اند این خیالات ہیچ خود آن اولام از ان کا ہرگز مردی
نیست مامورہ امتناع امام العرفان و المحققین حضرت مجدد و اریم کہ آنچہ علوم و معارف از جناب قابل
قول صدق سبحانہ و رب ذوالجلال و علما ایشان را رحمت می شد بعلماء و مقلد ہی نمودند عن تقلید و عدم گفتن
اعتبار سے ندارد ایشان میفرمایند کہ رسائل توحید از والد ماجد خود حضرت شیخ عبدالاحد خلیفہ حضرت
شیخ عبدالقدوس رحمۃ اللہ علیہما خواندہ علیے باین معرفت حاصل نمودم باز ہمین تربیت و تلقین و محبت
شیخ المشائخ حضرت خواجہ محمد باقی قدس سرہ العزیز ان بعبیان و شہود مبدل گردید و اتصال و تجلی ذاتی
برقی کہ قبلہ بہت حضرت شیخ ابن العربی است رحمہ اللہ دست داد و علوم و اسرار این معرفت بسیار حاصل
شده مغلوب گردانید باز عنایت الہی و توجہات حضرت خواجہ بقرنیات کثیرہ فائز شدم و معرفتے و رائے
معرفت مذکورہ بحصول آمد و آن وحدت شہود حضرت حق است سبحانہ و مرایائے ممکنات دین معرفت

غیرت باقی است چنانچہ آئینہ از لمعان آفتاب منبلی گردد و حرارت و قرص شمس پیدا شود اگر آئینہ زائش
 بگردد بظہور طبقات و انعکاس قرص آفتاب کاذب تو اندیشد اما جہرم آئینہ باقی است این است غیرت
 آئینہ از اتحاد با آفتاب معرفت اولی در سیر لطیفہ قلب ظاہر میگردد و آن از غلبہ سکر و محبت است و صاحب
 این معرفت از سکر معذوری تو اندیشد و معرفت ثانیہ در سیر لطایف فوقانیہ پیش می آید و سکر لہو مبدل میگردد
 باز بجزبات عنایات الہی ترقی واقع شد و معارف موافق مذاق انبیاء علیہم السلام پیش آمد و از توحید
 وجودی کہ در سیر تجلیات افعالہ ظہوری نماید و از توحید شہودی کہ در سیر تجلیات صفاتیہ واضح میگردد اثری
 نماند تجلی ذاتی دائمی ازین معانی بیخ نکذاشت محض عبودیت و ذل عبودیت نقد وقت گشت قلت اعتقاد
 تخیلات مقصود خلاف طریق تشریح است اعتقادات مقررات علماء از واجبات است تا دین درست
 حاصل شود آیات را کہ معانی آنها علماء موافق مذاق انبیاء علیہم السلام فرموده اند بتأویل بر خیالات فرود آوردن
 موافق غلبہ عام ہرگز مرضی تو اندیشد و تطبیق وحدت شہود با وحدت وجود و آنرا تابع این معرفت ساختن
 از وقت ملک علی است معرفت از مقامے ناشی میشود و معرفتے از مقامے دیگر حاصل میشود ہر دو نفس
 الامریکے تو اندیشد توحید وجودی در سیر لطیفہ قلبی توحید شہودی در سیر لطایف فوقانی و ازین
 ہر دو توحید اثری نیافتن در تجلیات فاتیہ دائمہ و جز عبودیت و عبودیت حاصل نہ داشتن کیسے کہ جمیع
 مقامات طریقہ حضرت مجدد رسیدہ و وجدان صحیح و علی صریح وارد بر وظاہر است و محض انتساب
 طریقہ حضرت مجدد تا کسب نور سے از انوار این طریقہ بمعارف ثلاثہ مذکورہ نمیرساند و سخن بطن و تخمین
 و تعلیق گفتن اعتبار سے ندارد و غرض از طریقہ صوفیہ آن است کہ فیض باطن حاصل شود و کیفیات
 قلبیہ نقد وقت گردد و الا جائے دیگر بیعت نماید و السلام تحریر رقمہ پیش از ورود خطے است کہ پانزیم
 وجب نوشتہ شدہ حضرت سلامت بزرگان دین و طالبان حق البیقین بسبب غلبات نجات ترک و
 تجرید و کثرت ریاضات و ادکار طریقہ خود ساخته موافق موقو اقبلان تموتوا از خطوط خود دست
 برداشتہ بقا از خود و بقا کن سبحانہ با خلاق او علم نوالہ تخلق قوی پیدا نمودہ باین معرفت کہ از سکر
 محبت است رسیدن و مسائل در اثبات آن نوشتہ و آیات و تأویل بر مقصود فرود آید و دین
 معرفت کہ با دوست یکے بودن بہتر است از بندگی و غیرت شہور سے در جہان اگندند مخلوبان
 جانباز استہلا کے در خیال محبوب بہرسانیدہ از خود رفتند و الہوسان تکبیر لالہ الا انا وانا
 اللہ گزیدہ بوجہ ہمہ او است توحید تمخیل را در واج دادند پیرما باین معرفت رسیدہ مقتدائے
 ماست پیروی او ضرور بنائے پیروی پیر اول کہ پیشوائے انبیاء است عند اللہ منظور اگر رسیدگان
 بطائف فوقانی مجددیہ در معرفت قلبیہ استعمراری نمودند مجنون و ارا نا لیلے بر خیال اوشان
 استیلائی نمود و گرفتاران سیر قلب اگر ترقی میکردند از اتحاد و عینیت تبری میفرمودند سوائے معرفت

معروفہ کہ در عالم شہرت یافتہ در ہر زبان موجود است اِنَّ قَوْلَ قَوْلٍ تَوْحِيدٍ
قَوْلٍ تَوْحِيدٍ تَوْحِيدٍ تَوْحِيدٍ تَوْحِيدٍ تَوْحِيدٍ تَوْحِيدٍ تَوْحِيدٍ تَوْحِيدٍ تَوْحِيدٍ تَوْحِيدٍ
گر ویدہ است موافق انبیاء علیہم السلام ولا یحیطون بہ علماء اللہم ادنا الحق حقا این نیک
و عار و دوشی سخت حیران است و شیطان تا انجام چہ شود اللہم اٰخینی مؤمنان و آقایی مؤمنان و
احشر نے مؤمنان و سل بطریق حضرت غوث الثقلین و حضرت شاہ نقشبند و حضرت مجدد الف
ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہم محض پرانے آن است کہ مردن بر کمال ثبات ایمان شود ہر صف بکف و با
برہ ویدہ با دست و با پیک اجل خندہ زمان بیرون شد و امیدوار دعا است :

مکتوب نو و سیوم

حضرت خواجہ حسن بو و دو صد در یافتہ در تطبیق این دو حدیث شریف
الفقر فخری و الفقر سواد الوجہ فی الدارین بر تقدیر ثبوت اینہا

مردم بود کہ دین و حدیث کہ مردم مشہوری نمایند تا قضا است تطبیق بکنند و الا آنحضرت تطبیق
خواہند فرمود ازین چہ بہتر افادہ فرمایند و معانی بیان نمایند تا استعمال مشتاقان بقایہ جدیدہ ہر
گردہ حدیث الفقر فخری گویند اہل اندر دو ثابت نمیشود حضرت شیخ سعدی آنچه شنیدہ نوشتہ اند
کہ از فقر یاد آری بے افتخار در صورتی کہ ثابت باشد گویم کہ فقر و عدم است فقر و عدم و فقر
ندوم فقر ندوم کہ از عدم اسباب بے صبری نماید معاذ اللہ بیاہ روی در آخرت است خلاف امر خدا
تعالیٰ و رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم کردہ باشد کہ امر صبر و قہر یافتہ و بدینجا بکنایت و اظہار تکی بے
آبروی است الفقر سواد الوجہ فی الدارین ثابت شد و فقر محمود آنکہ از عدم اسباب صبر بکنہ رضا بکنہ
الغناذ بان نماید و در باطن عدم آند و عدم التفات بغیر و ثوق بر جا و خوف و توبہ بحضرت کبریا سبحانہ
کا تک ترہا ملکہ قوی باشد و این نگاہ و مرتبہ احسان انچنان غلبہ کند کہ ہر جا مشہور و اوجی باشد الفقر
اذا تم ہوا اللہ یعنی عدم التفات بغیر بکنہ غلبہ شہود استیلا یافتہ ہر جا در ظاہر و باطن مشہور حقیقت الحقائق
گر و پس این صبر و رضا و این چنین شہود و تصفیہ مقصود اولیا و کرام است رحمۃ اللہ علیہم و فقر اینہا و این
ہر از مقامات از تجلی صفاتی سرزودہ است تجلی صفاتی و آنچه آنجا حاصل شود از تجلی ذاتی دائمی کہ بعد قطع
تجلیات افعالہ و صفاتیہ و بسیر اسم ظاہر و اسم باطن و ہر چہ ازین قرب بر باطن انبیاء علیہم السلام و انہم
نبی بسیر فقر و تراست اللہ تعالیٰ از فقر ندوم نگاہ داشتہ بکمال فقر محمود رساند و از آنجا اولیا را بان
افتخار میرسد برہ یاب گرداند ما و این ماندگان کہ ہمہ بطالت بسر بردہ ہم و درین ضعف پیری کہ ہر

حسرت و ندامت از گذشته و تنہا از آئینہ کہ در پیشانی چہ نوشته شدہ و کسل و سستی در اعمال
نداریم چہ کنیم ربانی مستفی الضروانت ارحم الراحمین :

مکتوب نو و چہارم

در بیان مراقبات و اذکار و اشغال لطیفہ قلب و لطیفہ نفس و حالات
و کیفیات آنہا و توحید وجودی و توحید شہودی و باین سبب ذلک

بعد حمد و صلوة معلوم نمایند کہ اختیار طریقہ شریفہ صوفیہ علیہ بابے حصول غلبہ محبت است و معرفت
و افعال و صفات و ذات را از حضرت حق سبحانہ دانستہ چون در چہار راہ ندیدہ بغیر او تعالیٰ پیرو از
و محبت و معرفت بدون اتہاع حبیب خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و بے ذکر کثیر و دوام توحید و التجاہ بجناب
اہی در ہر امر حاصل نمیشود پس جمیع اوقات بلکہ جمیع لحظات بذكر و توحید معمور داریم و غفلت از یاد حق سبحانہ
نورزیم اعمالی کہ از حدیث شریف ثابت است و تلاوت و استغفار و دو و تسبیح و تحمید و تعذیس و رد
سازیم و صبر و قناعت و تحمل و توکل و تسلیم در رضا کار اخلاق مرضیہ اولیاء رحمۃ اللہ علیہم است عادت
مستمرہ گردانیم تا بختہ بطریق دستاں خدا پیدا شود بد آنکہ در طریقہ شریفہ مقامات و اصطلاحات مقرر
کردہ اند و در ہر حال انوار و اسرار و علوم و کیفیات اگر فضل اہی شامل شود دست میدہد بہا و شہاد دوام ذکر و
مراقبہ و تہلح سنن و آداب مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرض طریقہ محبت است سہ ماہیتانیم عشقش آتش
است و مختصر کان آتش اندر سنے نند و قدرہ امکان کہ اول دو اثر است مراقبہ حدیث صرفہ کہ سعی
اہم مبارک اللہ است موضوع جمیع صفات کمال و منزہ از جمیع سمات نقصانات می نمایند ہر گاہ کیفیت
و جمعیت تا چہار گھڑی برسد باز دائرہ ولایت صغری کہ ولایت اولیاد است مراقبہ جمعیت و جو معکم
انہما کنتم می کنند و درین ولایت میر و تجلیات افعالہ الہیہ کہ طلال اسما و صفات است پیش می آید و
حالات و کیفیات و اسرار بسیار حاصل میشود بعد از آن کہ حظے دین مرتبہ در باطن پیدا شود و اغلب اوقات
توحید و مدی ظاہر میگردد و عوان یافتن و دیدن است وجود ممکنات را موج دریا سنے ہستی حق تعالیٰ بعین
ہستی ادا سبحانہ است مد کثرت امکان نمودے پیدا کردہ و این دیدار غلبہ محبت ظاہر میشود و بسبب کثرت
ذکر و مراقبہ و لواقل لازم باطن میگردد و آنچه باستیلا کے و اہمہ و بمراقبہ ہمہ اوست عادت نمایند
اعتبار سے نلند و پیش خواہند آمدن ولایت کبری متضمن بر دائرہ و قوس است و این ولایت کبری ولایت است علیہ السلام
و درین ولایت میر و تجلیات اسما و صفات و اصول این بیان نمودہ اند در دائرہ اولی مراقبہ اتقویت سخن
اقرب الیہ من جبل الوردین حاصل است و فیض بر پیشانی بر لطایف اربعہ روح و سر و سخن و اخفی

و لطیفہ قلب نیز وارد میشود ہر گاہ درین مراقبہ جذبات و واردات و حالات حاصل میشود و مراقبہ محبت محبوب و محبوبہ در دائرہ ثانی این ولایت باید نمود درین مراقبہ مورد فیض لطیفہ نفس است و حالات و کیفیات تمام بدن را در دیگر دائرہ ثانی را اصل دائرہ اولی دانستہ مراقبہ محبت می کنند بعد از آن کہ بہ وہابی درینجا دست و پد در دائرہ ثالثہ مراقبہ محبت نمایند دائرہ ثالثہ را اصل دائرہ ثانی دانستہ مراقبہ محبت می نمایند و درینجا ہر گاہ حالات نافرمانی و پیرہ تمام دست و پد بعد از آن مراقبہ در نفس می کنند این قسم را اصل دائرہ ثالثہ دانستہ مراقبہ محبت می نمایند کہ در این دوران سیر اسم الظاہر تمام میشود تا یار کما خواهد و پیش بکہ باشد درین مقامات ترقی نسبت باطن بکثرت ذکر تہلیل بخیاں باشد یا بلسان شود و درین دوران توحید شہودی پیدا می شود و آن ظہور شہود حق است و در ایات ممکنات در توحید وجودی وجود ممکن در نظر نمی آید دستور میگردد و در توحید شہودی وجود ممکن آئینہ شہود حق سبحانہ می شود ہر چند در شمعان نور آفتاب آئینہ دستور میگردد و جرم آئینہ باقی است و در توحید شہودی دید جرم آئینہ مستور نمی شود بر صرافتہ خود باقی است چنانکہ در غلبہ شمعان نور آفتاب سار با نظر نمی آید نہ کہ وجود ستارہ باکے زائل شدہ این چنین فرمودہ اند بزرگان رحمۃ اللہ علیہم و سیر تجلیات اسم الباطن در پیش است بعد از حصول تجلیات و حالات اسم الظاہر و اسم الباطن کمالات سہ گانہ و حقائق سابعہ درین طریقہ بیان کردہ اند الطریقہ عنایت فرماید بدانکہ در سیر ولایات حالات و کیفیات و امرار دیگر است و درین کمالات و حقائق انوار و کیفیات و علوم و معارف علیحدہ طریقہ حضرت مجدد عبارت ازین دلایات و کمالات و حقائق است آنچه جناب حضرت ایشان شیخ المشاکخا جہ محمد باقی باللہ رضی اللہ عنہ عرض کردہ اند کہ بندہ را بواسطہ عنایات آنجناب مبارک طریقہ جدیدہ کرامت فرمودہ اند حضرت خواجہ این معروض ثابت داشتہ ہمیں طریقہ است متعنا اللہ سبحانہ و ایاکم بیکانتہا و مالہا

و اسوارہا آمین

مکتوب نو و پنجم

در بیان مراقبات تمام طریقہ مجددیہ از ابتدا تا انتہا

بعد حمد و صلوات معلوم نمایند کہ بزرگان این طریقہ از مقامات قرب تعبیر و تفسیر نمایند کہ بے بہت است و سیر و سلوک در بے جہتی است و در سیر قلب و قدایرہ گفتہ اند دائرہ امکان و بخیا ذکر اسم ذات و نفی و اثبات و قوت قلبی ترقی می بخشد و دریم دائرہ ولایت قلبی درینجا اگر خدا خواهد اسرار توحید و حالات و کیفیات و غیر ما واضح گردد و سیوم و ایترہ ولایت کبری درین ولایت متضمن سہ دائرہ و یک نوس است حد دائرہ اولی مراقبہ اقربیت حضرت ذات تعالی می کنند و مورد فیض اینجا پیشانی

ولطایف خمسہ است مفہوم اقریبیت و لحاظ داشتہ مراقبہ نمایند در دائرہ ثانی و ثالث و قس مراقبہ
 محبت یحییٰ و یحییٰ و یحییٰ می کنند در اینجا مورد فیض لطیفہ نفس است دائرہ ثانی را اصل دائرہ اولی
 دانستہ و ثالث را اصل دائرہ ثانی و قس را اصل ثالث دانستہ مراقبہ محبت بلحاظ مورد می نمایند ہر
 گاہ در جائے حظ و کیفیت دست دہد توجہ بجائے دیگر باید نمود در اینجا فائے نفس و زوال انانیت
 و تہذیب اخلاق و تبدیل زخایل بجماید و غیرہ حاصل می شود و باز بمسمی اسم الظاہر متوجہ شود و مورد
 فیض این لطایف عالم امر و جمیع اصول بلا لحاظ دارد فیض بسیار دریا بد حصول این منہ درجات
 سیر اسم الظاہر تمام می شود باز سیر تجلیات اسم الباطن در پیش می آید و این سیر را دائرہ ولایت
 علیا گویند و این ولایت ملائکہ ملا و اعلیٰ است علیہم السلام اینجا مورد فیض لطایف تلمہ است
 سوائے عنصر خاک باز سیر تجلی ذاتی دائمی است و آن درجات دارد در جہاد الیٰ را کمالات نبوت
 فرمودہ اند نبوت عبارت از تشریح احکام است و کمالات آن انوار و تجلیات است کہ بواسطہ
 متابعت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بر توبہ باطن می افتد حضرت ذات را منشاء کمالات
 نبوت دانستہ متوجہ گردد و مورد فیض در اینجا عنصر خاک است باز سیر تجلیات کمالات رسالت
 است باز سیر تجلیات کمالات اولوالعزم بیان نموده اند در اینجا مورد فیض سیدیت و حدانی است
 کہ بہ تہذیب لطایف عشرہ حاصل شود تا آخر طریقہ مورد فیض سیدیت و حدانی است ہر گاہ حظ
 درین مراقبہ دست دہد مراقبہ در کمالات رسالت باید نمود باین لحاظ کہ حضرت ذات منشاء کمالات
 رسالت است توجہ بحضرت ذات نماید باز مراقبہ در کمالات اولوالعزم کہ حضرت ذات را منشاء
 کمالات اولوالعزم ملاحظہ نموده مراقبہ بکنند باز سیرے و دیگر است و آن سیر و حقیقت کعبہ
 است حقیقت کعبہ عبارت از مسودیت حضرت ذات است ذات را باین لحاظ کہ مسجود
 کلمات است توجہ بکنند باز حقیقت قرآن فرمودہ اند منشاء آن مبدا و وسعت بیچونی حضرت
 ذات است توجہ بحضرت ذات باین لحاظ کہ منشاء حقیقت قرآن است مراقبہ انشاء فیض ازین
 مرتبہ مقدس نماید باز حقیقت صلوة می گویند توجہ بحضرت ذات باین لحاظ کہ منشاء حقیقت
 صلوة است باید نمود حقیقت قرآن عبارت از مبدا و وسعت بیچونی حضرت ذات و حقیقت
 صلوة عبارت از کمال وسعت بیچونی حضرت ذات فرمودہ اند باز معبودیہ صریحہ گفتہ اند بحضرت
 ذات بلحاظ معبود بودن آن توجہ می نمایند حقیقت ابراہیمی علیہ السلام و مقام خلقت آن جناب
 عبارت از انس و موافقت حضرت ذات است بخود پس توجہ بحضرت ذات کہ منشاء خلقت حضرت
 ابراہیم است بکہتہ استفاضہ فیہ من خلقت باید نمود حقیقت موسوی عبارت از محبت حضرت
 ذات است خود را توجہ بحضرت ذات بلحاظ محبت بودن خود را کہ منشاء حقیقت موسوی است

باید نمود حقیقت محمدی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم عبارت از محبت و محبوبیت ذاتیہ است پس توجہ باین
 مرتبہ عالیہ محبت و محبوبیت منترجمہ ذاتیہ کہ حقیقت محمدی است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم باید نمود حقیقت
 احمدی عبارت از محبوبیت صرف ذاتیہ است توجہ بحضرت ذات باعتبار محبوبیت ذات خود را کہ منشأ
 حقیقت احمدی است باید کرد و علیہ انقسل الصلوات والتسلیمات باز مقام حب صرف حضرت ذات
 است باز مقام لاتعین گفته اند کہ در ولایت حلیا کثرت نوافل با طول بقوت و در کمالات ثلاثہ و
 حقائق الہیہ قرأت و تلاوت قرآن مجید و در حقائق انبیاء کثرت درود اللهم صل علی سیدنا محمد
 و اخوانہ من الانبیاء و خصوصاً علی سیدنا ابراہیمہ یا علی سیدنا موسیٰ و باریک وسلم
 این ہمہ درجات را تعبیر بدو اینتر کردہ اند و سیر لطایف عالم امر کیفیات و اسرار و دین و دوائیر
 کمالات ثلاثہ و حقائق سبعہ لطانت و سیرنگی در باطن و قوت در عقاید حقہ حاصل میشود این سلوک و اینتر
 در سالہامی شود و انوار و حالات ہر مقام در مدتها دست مہریدہ امر مہملہ نیست بذكر لا الہ الا اللہ و صمتم
 ہار محمد رسول اللہ عروج و جذبہ حاصل میشود اگر بعد چند بار محمد رسول اللہ گوید عروج و نزول و مدی باید
 و اگر تمام کلمہ بخواند جملہ نزول میشود در کثرت ذکر اسم جذبہ می آید و از کثرت تہلیل فدا دست و ہواظر
 و آرزو کم گردد از کثرت درود خواہا کے یک می بیند و از کثرت تلاوت انوار بسیار میشود و از
 کثرت نماز تضرع دست مہریدہ

مکتوبات نو و ششم

در بیان تعمیر اوقات با ذکر کار و اشغال و علوم تحکیمی و ادعیہ ماثورہ
 و نوافل روز و شب و عمل برائے برآمدن حاجات و دوگانہ تفویض
 و دید قصور و ترغیب جو و ادا کے حقوق خدا و رسول و تعظیم
 سادات و احترام علماء و آنکہ اصل کار اتباع پیغمبر است صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم و نواید دیگر و اعتراضات کہ تا فہمان بر کلام حضرت
 مجدد نمودہ اند شیخ اللہ و او صدور یافتہ

از فقیر عبد اللہ عرف غلام علی عنی عنہ معلوم نمایند حاصل زندگانی چیست علم دین و یاد حق سبحانہ
 است و محبت خدا و رسول است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و از اسباب آن عمل موافق علم و مقام

قبولہ

ذکر است پس اوقات تحصیل علم و انقاس بیاد و سجائے آراستہ دارند از آخر شب تا نماز ششام
 بعد از نماز تہجد و استغفار و دعا بتلاوت و ذکر پیر و از بند دور رکعت شکر النہار و دو رکعت
 استغفار کذا رده مشغل کتاب نمایند بعد حصول علم صرف و نحو و تلویح و توضیح و از ما مقول تا قبلی و
 شرح عقاید و خیالی ہر چه میسر شود تحصیل باید نمود و بہت در تہجد و علم حدیث و تفسیر و علم صوفیہ دارند
 در مشغل کتاب از آگاہی بذر آہی سبحانہ و یادداشت غفلت ننگند بعد نماز چاشت قبول نمایند بعد
 زوال برخواستہ اگر توفیق باشد چہار رکعت نماز بطول قرأت ادا کنند و این نماز مانند نماز سے
 است کہ در بحر خوانندہ شود تا نماز عصر مشغل کتاب در پیش دارند بعد عصر وقت ذکر و مشغل و استغفار
 است بعد نوافل نماز مغرب مطالعہ کتاب قریب ربع شب بعد از نماز عشاء وقت خواندن درود مقرر
 است و قرأت سورہ و آیات قرآن مجید سورہ تبارک و الم تنزیل مجیدہ و آخر سورہ بقرہ و آل عمران
 و چہار قل سہ بار و آیت الکرسی وقت خواب معمول دارند سبحان اللہ و بحمد اللہ سبحان
 اللہ العظیم صد بار و استغفار برائے مسلمانان بست و پنج بار اللهم اغفر لی و ارحم
 ولوالدی و لمن توالت و لجميع المؤمنین و المؤمنات باید از وظائف کلمہ تجید صد بار و کلمہ توحید صد بار سبحان
 اللہ و بحمد سبحان اللہ العظیم صد بار و درود ہر ایام صد بار ہر قدر میسر شود استغفار اللهم اغفر لی
 حق و عافنی و قب علی انک انت التواب الرحیم صد بار و یا یازدہ بار مقرر نمایند سید الاستغفار
 اللهم انت ربی لا الہ الا انت خلقتنی و انا عبدک و انا علی عهدک و وعدک ما استطعت
 ابوء بذنبی فاغفر لی فانہ لا یغفر الذنوب الا انت و اعوذ بک من شر ما منعت
 اللهم مغفر تک اوسع من ذنوبی و مہم تک ارحم عنادی من عملی اکثرہ زبان و زبیر
 الاستغفار ہر کہ وقت صبح بخواند اگر میرد در آن روز داخل بہشت گردد و اگر وقت مغرب بخواند و بمیرد
 در آن شب داخل بہشت گردد پس اکثر باید خواند سبحان اللہ و بحمد اللہ و رضاء نفسہ و زنتہ عشرت
 و در کلمات چند بار سبحان اللہ و الحمد للہ و لا الہ الا اللہ و اللہ اکبر و لا حول و لا قوۃ
 الا باللہ العلی العظیم عدما خلق فی السماء سبحان اللہ و الحمد للہ و لا الہ الا اللہ
 و اللہ اکبر عدما خلق فی الارض سبحان اللہ و الحمد للہ و لا الہ الا اللہ و اللہ اکبر
 عدما بین ذلک سبحان اللہ و الحمد للہ و لا الہ الا اللہ و اللہ اکبر عدما هو خلقہ
 و بعد اللهم صل علی سیدنا محمد و آلہ و صحابہ صلواتکون لک رضاء و لحقہم ادا
 حق و شکر بارک اللهم صل علی سیدنا محمد و آلہ و صحابہ و بارک وسلم بعد کل معلوم
 لک برائے حصول مرتبہ احسان و یادداشت دوام توجہ بدل و توجہ دل بحضرت حق سبحانہ کبریا
 ایمان آورده ایم و نگہداشت دل از خواطر گزشتہ و کفہہ ہا ز گشت بعد چند مرتبہ ذکر بزبان خیال گفتن

خداوند مقصودین تویی و در ضائکے تو محبت و معرفت خودہ و معنی کلمہ نیست هیچ مقصود بجز خدا پاک
 دوام ذکر اسم ذات باشد یا نفی و اثبات اللہ اللہ المقصود هو اللہ المعبود و هو اللہ المحبوب
 هو اللہ المعین فرمودہ اند برائے ذوق و شوق خیر تو بسط با جلس نفس مقرر است شنیدن اشعار
 محبت بے مزایر و بدون صحبت اغیار و غافلان جائز است برائے آمدن حاجات و نفل خواندہ ثواب
 آن بار علیحہ پیران گذرنیدہ بواسطہ آن کار بجزرت قاضی الحاجات التجا باید بود تفویض امور بجزرت کار ساز نمودہ
 فاختنہ و کیلا تحصیل ملکہ یا دداشت و علم دین باید کرد و در دوگانہ بعد از نماز اشراق و نماز
 مغرب حبنا اللہ و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر و افوض امری الی اللہ ان اللہ
 بصیر بالعباد بعد سورہ فاتحہ و سورہ اخلاص ستر بار این آیات باید خواند و در دوگانہ این آیات
 ربنا ظلمنا انفسنا و ان لم تغفر لنا و ترحمنا لنكونن من الخاسرین ربنا لا تزغ قلوبنا بعد
 اذ هدیتنا و هب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب ربنا انما نؤمنک و اعظمنا انک
 علی کل شیء قدیر بعد از سلام سبحان اللہ الخ عدد ما هو خلقه یا من یحب المصطفى
 اذا دعاه و یکشف الیسوع لال الال انت سبحانک انی کنت من الظالمین باکے کالے نہ داشتہ
 ایتمند شدہ بر صدق و عاہ نائے الہی دل قوی داشته زندگی باید نمود و واقعات را از تقدیر حق سبحانہ
 دانستہ لب چون و چرا نشودن خلق را مصدر آثار قدرت و حکمت الہی دیدہ ترک عدال نمودن
 دید تصور و خود را نیست و عدم یافته ہمہ را بتعظیم پیش آمدن کہ مظهر تو وجود تو واجب و آثار وجود
 حق اند سبحانہ و بہ آنچه میسر شود بہمہ کس نبوت پیش آمدن گرسند و روان و کوزہ آب دادن بہ این
 نماز پر سوسہ راست و تجانی از دنیا و انابت بعقبی و استعداد موت شعار خود ساخته خلق نیک
 و رفیق و عنوف و فرو گذاشت و اعراض و اعراض سیر خود ساختن و ادا سے حقوق خدا و رسول خدا صلی
 اللہ علیہ و آلہ وسلم و تعظیم سادات کبار و احترام علماء و فقر لازم گرفتن از حق خود گذشتن و حق عینا
 ادا نمودن و تجانی از دنیا و انابت با حضرت استعداد الموت قبل فزولہ وصف خود ساختن از کثرت
 ذکر و توجہ و نگہداشت حضور و آگاہی دست میدہ علامت آن خشیت از حق سبحانہ و دوام تفسیر
 و انکسار راست گویا بشاقہ اعمال بہین و مہ را خود میشو و عظمت و کبریائی او سبحانہ باطن را اہل
 کردہ باشد و اہل کار تقوی و اتباع حبیب خداست صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم اعتقاد او خلا تا دہمالا
 و احوال سعی باید نمود تا تقوی و ہر امر و شرف متابعت مصطفی صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم در حرکت خرید
 و تکلیف تسلیم و رضا ملکہ و عادت نمودن آیین اللہ تعالیٰ و این سیر عمیض کچہ را و شمارا توین عمل بہین
 طالب کرامت در باید بیند و کرمہ ذکر مشاجرات اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم و تفصیل بزیبے
 بنامہب و دیگر و تفاضل مشائخ عظام با ہم ہرگز نباید نمود از ذکر عقاید سستی و شیوہ لب باید بست

وسماع کہ مختلف فیہ علما و صوفیہ است نباید کرد و بدون مزامیرا کا بر اولیا شنیدہ اند اگرچہ در
قرن اقل نبوده مذکور حضرت مجدد رضی اللہ عنہ و اصطلاحات ایشان نباید کرد تا ناہنمان بوسم خود
افرا تا نمایند ہر کہ طریقہ ایشان کسب کرده است در محبت آن مقامات مشاہدہ می نماید و جواب
اعتراض ما حضرت مجدد و خود کافی و شافی بیان فرمودہ اند از مطالعہ مکتوبات شریعہ ایشان واضح میشود
حاجت رد اعتراضات کہ مخالفان بالیشان نمودہ اند نیست و دلیل صحت طریقہ ایشان ہمین کافی کہ
ہر کہ طریقہ ایشان درند تو فریق اتباع سنتی یابد و از اتباع سنت نسبت باطن قوی میگردد و قال محمد
لقد اذنا و آخراً و ظاہراً و باطناً و الصلوٰۃ و السلام علی رسولہ و صحبہ بعد کل معلومات اللہ :

مکتوب نو و مفہوم
در بیان طریقہ مجذوبان سالک و آنکہ طریقہ کہ در اہل اللہ شائع
است و موصل بمقصود طریق ذکر است اسم ذات باشد یا نفی و
اثبات و مابینا سب و لاک

بعد سلام اشتیاق گذارش می نماید محبت و احوال محبت بدون دوام ذکر مشہور نیست کہ کسی
دا شدہ باشد آرسے کسی بود کہ جذب عنایت الہی اورا خود بخود درمی یابد و بزوق و شوق
غلیات محبت منکشف شود و این کار دولت است کنون تا کار رسد و این طریقہ مجذوبان
سالک است کہ بعد حصول جذبہ محض بمحبت الہی سجانہ کثرت ریاضت و ذکر و عبادات احتیاً
می نمایند از مجربان و مجذوبان حدیثی تعالی می شوند اللہ تعالیٰ یمن رحمۃ عامہ خود
دین پر عرضہ کردہ را نیز باین مویبت سرفراز فرماید لیک طریقہ کہ در اہل اللہ شائع است و باین
طریق بمقصود میرسد بفضل و باب مطلق عم قوالہ طریق ذکر است اسم ذات باشد یا نفی و اثبات
با حاضر کردن مذکور مفہوم مسمی اسم مبارک اللہ سبحانہ در لحاظ داشتہ کہ بران ایمان آورده ایم توجہ
بقلب کردہ کہ محل آن دلچسپتان چپ بقاصدہ و دانگشت مایک بہ پہلو است و دل را از خاطر گذشتہ
و آئینہ نگہداشتہ ذکر اسم ذات بزبان خیال باید نمود اللہ اللہ بعد چند بار باید گفت المقصود ہوا اللہ
المعبد ہوا اللہ المحبوب ہوا اللہ باز ذکر باید نمود و لفظ اللہ آہنسان بگوید گویا در دل در
آمدہ و تماس دل را گرفتہ و این ذکر بعد فاتحہ پیران قادی اگر قادی است و بار دلح پیران نقشبندی
اگر نقشبندی است آخانہ ایشان اولیہ ساختہ طلب فیض محبت از جناب الہی سجانہ باید کرد و صبح و شام و آخر
شب اگر میسر شود بسیار باید نمود و در ہر وقت این ذکر و توجہ بقلب و نگہداشتہ خاطر باید کرد این

راہ محبت است و در محبت غفلت حرام تا کہ دل جاری شود بعد از آن از بر لطیفہ ہمین طرز ذکر می نماید اول
 لطیفہ قلب دوم لطیفہ روح زیر پستان راست محاذی آن بقاصدہ دو انگشت سیوم لطیفہ سر بر ایست
 پستان چپ نزدیک وسط سینه چهارم لطیفہ خفی برابر پستان راست نزدیک وسط سینه بقاصدہ دو انگشت
 پنجم لطیفہ اخفی در وسط سینه ششم لطیفہ نفس محل آن پیشانی انسان مضمون لطیفہ قالب کہ مرکب از عناصر
 اربعہ است باعتبار عناصر و ہ لطیفہ میشود بعد از گذر شدن این ہر لطیفہ ذکر لغی و اثبات می نمایند و
 طریقی آن است کہ زبان بکام چسپانیدہ اند کہ نفس بند کردہ کلمہ لا ازنات تا بجاخ کلمہ لا تا بدوش
 راست میرسانند و الا اللہ را بر دل بلکہ بر لطائف خمسہ ضرب می کنند و معنی کلمہ لا الا نیست بیج مقصود الا
 اللہ بجز ذات پاک وقت گذاشتن نفس محمد رسول اللہ میگویند و یک نفس یکبار یا سه بار هر قدر نفس کفایت
 کند میگویند و انفس متعدده می باشند لغی و اثبات بے حس و دم هم معمول است ذکر بسیار می باید دل بے ذکر
 کثیر نمی کشاید طریق معمول نیست ہر گاہ میخوانند کہ مشغولی نمایند اول استغفار می کنند باوقاف اختیار و احوال
 میخوانند باز صورت مرشد حاضر می نمایند پس ذکر می کنند اسم ذات باشد یا لغی و اثبات توجه بدل و توجہ بدل بجز
 حق سبحانہ و تہلیل است خواطر و بازگشت ضرور است خداوند مقصودین توی و رضائے توحبت و معرفت خود
 وہ ہر گاہ کیفیت ظاہر شود آن کیفیت را گاہ می نمایند و اگر مستور شود باز ذکر می کنند تا کہ آن کیفیت ملکہ شود پس
 حضور و معیت و بخوردی و عبادات و طاعات شامل حال میگردد و اگر شود و شاہدہ و یادداشت لازم جوہر
 دل گردد و کار یک لطیفہ قلب کردہ باشد و معاملات لطائف دیگر و دیگر حالات در پیش است سے تا یاد
 کہ از او بدو میلش بکہ باشد و ذرات تل تجرد و شراق و چاشت و بعد مغرب و تلاوت و درود و استغفار و کلمات
 طیبہ ہم نسبت باطن است و توجہ بدل و توجہ بجزرت حق سبحانہ و تہلیل است خواطر و بازگشت و دوام ذکر طریق
 دوستان خدا است این طریق ساکنان مجذوب است غرض با خدا بودن است خواہ جدیدہ مقدم باشد خواہ
 سلوک سے یک چشم زدن فافل انان ماہ نباشی کہ شاید کہ گاہے کند آگاہ نباشی :

مکتوب نو و ہ ششم

در بیان معنی حدیث شریف اندلیغان علی قلبی وانی لا استغفر لک

کل یوم سبعین مکر و فی درایتہ ما یرمقہ صدیقہ

دوام استغفار از غشاوہ و غبنے کہ از صفات بشریت و محبت اختیار و غفلت از ذکر بسبب غفلت
 در امور ضروریہ بدل طاری میشود لازم اوقات ساکنان است آنقدر کہ صفاد حضور و خشیتہ بجا کے
 آن نشیند و فی الحدیث الشریف اندلیغان علی قلبی وانی لا استغفر لک کل یوم سبعین مکر و فی

دو اہم صفت ترقی ہر گاہ آن سرور اصحاب علی اللہ علیہ وآلہ وسلم چہن فرماید احوال ما خاک آلودگان
 کدورات بشریت چہ خواہد بود مگر تضرع وابتہال اللہ تعالیٰ لے نصیب فرماید و از نینے کہ آنحضرت صلی
 اللہ علیہ وآلہ وسلم از طریق آن بر دل مبارک خبر داده اند سکوت اولی است کہ از چہ بود و چہ بود اہم
 رحمت اللہ علیہ گفتہ کہ درینجا دم تو تمام نہو از غین قلب دیگران سخن تو تمام گفت بعضے از عارفان در
 کہ آن غین سخن گفتہ اند باین وجہ کہ روزے جبرئیل علیہ السلام خدمت آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ
 وسلم عرض نمود کہ ہنایت درجات قرب من در حضرت صمدیت آن بود کہ زیادہ بران ہرگز نبودہ است
 کہ میان من و پروردگار من ہفتاد ہزار پردہ از نور بود پس آنحضرت را صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم در ہر لمحہ
 و ہر آن پردہ از نور جلال مشہودی گشت و تجلی نور سی بالاترا از ان بر طرف می شد و بتوقف در مقام اول
 پیش از انکشاف مقام ثانی استغفار میکرد پس طریقان غین بر شہود و مشاہدہ بصیرت قلبی باشد بعضے گویند
 کہ این غین پردہ رقیق و لطیف است و بچشم بشریت از ملابت کثرت اہتمام مہام دین و ملت بمقدار
 طرفتہ العین فترتے و غفلتے بر دیدہ شہود آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم می نشست بازہ بظہور نور و عدت
 انجملال می پذیرفت و بعضے گفتہ اند کہ این پردہ غین از چہتہ غم امت و خوف خاتمہ الیشان بود استغفار
 ہم از برائے امت ۛ

کتوب نو و ہنم

و در بیان ترغیب طریقہ علیہ نقشبندیہ در ضمن حدیث الدین النصیحۃ
 و دیگر فوائد کثیرہ از ادکار و اشتغال و مراقبات و اخلاق و اعمال و اعتقاد
 و فنا و بقا و دیگر مقامات مجددیہ و دفع شبہات کہ ناہمان بر کلام آنحضرت
 مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ نمونہ اند صد باباً و فتنہ

بعہد و صلوات فقیر عبد اللہ معروف غلام علی صلی عنہ واضح می نماید قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 وآلہ وسلم الدین النصیحۃ فرمودہ است پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و در خدا با و برود سلام
 دین عبارت از خیر خواہی است پس وصیت می کند ہرستان خود را کہ طریقہ علیہ نقشبندیہ رحمتہ اللہ علیہم
 موافق است بطریق اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم اتباع سنت و اجتناب از بدعت لازم گرفتہ اند
 اگر چہ آن بدعت مفید باشد موافق این آیتہ شریفہ الیوم اکملت لکم دینکم و من بعدہ
 یافتہ پس عقاید و اعمال و اخلاق و احوال و آن در دو مقام سکینہ و انوار و کیفیات باطنی است برابری

طالب و صدق معاملات کہ از حبیب خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مرویست کافی است و در حصول نسبت
 مع اللہ سبحانہ و حاجت با اختیار اربعینات شاقہ و تشدد و طاعت و اعمال جو گویست حضرت
 شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ تعالیٰ بعد استفادہ از طریقہ عالیہ قادر بہ رحمۃ اللہ علیہم بخندت حضرت خواجہ
 خواجگان خواجہ محمد باقی رحمۃ اللہ علیہ رسیدہ نسبت حضور و آگاہی از ایشان کسب کردہ در رسالہ
 موصل مریدیالی المراد نوشتہ اند کہ نزد انصاف بجهت کسب حالات فنا و بقا بہتر از طریقہ نقشبندیہ
 طریقہ نیست و استفادہ خود از حضرت خواجہ محمد باقی باللہ در رسالہ کہ سلاسل طرق پیران خود بیان
 فرمودہ اند تخریر نمودہ پس بر توباد تحصیل نسبت یادداشت کہ آنرا در طبقہ اصحاب کبار رضی اللہ تعالیٰ
 عنہم مرتبہ احسان می گفتند و صوفیہ دوام آگاہی و حضور و شہود و مشاہدہ کہ دل را توجہ بسبب حضرت
 حق سبحانہ پیدا شود میگویند و آن توجہ اکثر اوقات با جمال می باشد و گاہی تفصیل پیدا نمودہ ہر ذرہ ممکنات
 را مرآت شہود حضرت حق سبحانہ می کند ہر گاہ توجہ و آگاہی در بخطرگی یا کم خطرگی یا کیفیت از کیفیت
 قلبیہ دوام پیدا کند این حالت را اندراج نہایت در بدایت گویند و ہر گاہ توجہ و حضور جہات مستہ را
 احاطہ نماید و توجہ بفقہ نماید نسبتہ نقشبندیہ عبارت ازین حضور ہے جہت است و این نسبت شریفہ
 در طریقہ نقشبندیہ احرار بہ رحمۃ اللہ تعالیٰ علی اہلہا از طرف خواجہ خواجگان محمد باقی باللہ قدس سرہ
 شروع یافتہ و علی راہ زخارصان بالغ سائمتہ جزاہ اللہ عنہا خیر الجزیر و این نسبت حاصل میشود
 از پنج چیز یکے دوام توجہ بدل دوام توجہ دل بجناب حضرت حق سبحانہ و این ہر دو توجہ را و توفیق قلبی
 گویند سیوم دوام ذکر اسم ذات باشد یا نفی اثبات خفیہ مفید تر است از زبانی بلحاظ معنی کہ نیست
 بیچ مقصود بجز ذات پاک و ذکر زبانی بشرط ہر دو توجہ فائدہ می بخشد چہارم نگہداشت دل از خواطر
 دل را از خواطر گذشتہ و آئندہ بجز و خطور خطرہ نگاہ بایہ داشت تا خواطر بجوم نمایند بر اسے
 دفع خواطر توجہ بمرشد و نگہداشت صورت او مقابل دل اثر تمام دارد و این توجہ بصورت مرشد از ذکر
 بالبطہ گویند و التہاد تضرع بجناب حضرت حق سبحانہ دافع این بلیہ عامہ است یا نقش اسم ذات اللہ
 سبحانہ در نظر دارد و پنجم بازگشت بعد چند بار ذکر بزبان خیال بکمال تضرع و انکسار بگوید کہ خداوند مقصود
 من توئی و رضائے تو محبت خود و معرفت خودہ این پنج آموزگاہ در ہر لمحہ و ہر لحظہ فرخ راہ محبت است عین
 نفس مفید است شرط نیست بدانکہ بنا سے این طریقہ بر این اصطلاحات مقرر داشتہ اند بدون عمل
 بر این نسبت شریفہ حاصل نمی شود الا ان یشاء اللہ سبحانہ پس دل سالک را محض بوجہبت خود انجذاب
 فرماید و باطنش را از ماسوا بریدہ و آن اصطلاحات این است یاد کرد عبارت از ذکر است زبانی باشد یا قلبی
 دبین طریقہ ذکر قلبی را اعتبار کردہ اند کہ ہر وقت میشود ہوش در دم عبارت از آگاہی سالک است اول
 از ذکر قلبی کہ آنرا یادداشت اسمی گویند بیچ نفس بے ذکر قلبی نہ برآید ہر گاہ دل را توجہ و آگاہی حضرت

حق سبحانہ دست دیدیدہ بنیائے درمل پیدا شود باز پرواخت و نگہبانی این توجہ در نفس باید نمود
 با توجہ بقلب ہر گاہ ذکر قلبی با نگہبانی آگاہی و حضور در خلوت و جلوت یکے شود و کثرت و خوفائے
 خلق سبب فتور نشود خلوت در سخن گزیند آیت شریفین مجال لاتاہیہم تجارت ولا یبع عن ذکر
 اللہ ایمائے پانچالت میفرماید و قوت زبانی واقف بودن سالک است از احوال خود کہ اگر زیاد حضور
 گذشت است فکر نماید و اگر در غفلت گذشتہ استغفار بکند و باز بر سر غفلت نرود و یادداشت عبارت
 از دوام توجہ و آگاہی است بے مزاحمت فتور نظر بر قدم باید کہ نظر سالک از پشت پا در رفتن پریشان
 نشود بلکہ در نشستن نیز وقوف عددی در وقت ذکر نفعی و اثبات مجلس نفس باید نمود و نفس را بر عدد
 طاق بگذارد و قوت قلبی و نگہداشت و باز گشت معنی این ہر سہ کلمہ پیش ازین نوشتہ شدہ سفر در وطن
 عبارت از کسب اخلاق حمیدہ است از ذائل بجاید باید رفت تہذیب اخلاق حاصل سیر و سلوک است
 چنانچہ حدیث شریف تاکید فرمائے تحصیل مکارم اخلاق است قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ
 وسلم بعثت لاتم مکارم الاخلاق نفخص احوال خود کنی تا کہ نام زدیلہ بر تو غالب است پس از
 نفعی و اثبات آنرا از انہما فی مشلا حد را از دل بلا نفعی کنی باین طریقہ لا الہ نیست حد در من الا اللہ مگر
 حب الہی در چند روز برکت نور ذکر الہی حد نائل گرد و ہم چنین ہر خوشے بد با نوار ذکر مستور و منکسر شود
 و میتواند کہ باستیلائے ذکر و یادداشت کہ تمام بدن ظاہر و باطن را احاطہ می نماید ذایل زوال یا بند
 زد و این مثل حستہ و بخل و عذارت و حب جاہ و کبر و سمعہ و ریاء و عجب و تعلق بغیر و حرص و طمع و ہوا و طول
 امل و فضول کلام و غیبت و عیب بینی از اینہا پرہیز واجب است بدانکہ تعلق با خلاق الہی مأمور بہ
 است پس تہذیب اخلاق خود باید نمود و عین اخلاق و صوف باید شد خلق ملکہ ایست کہ بان کارمائے
 نیک و آداب پسندیدہ و پرہیز از ذایل مانند خلقت میگرد و بغیر تکلف و از حسن خلق است عجب بسوی
 مومنین گفتار و کردار و شکستہ روی و تسامح و تسامح در حقوق و ترک تقاطع و برداشتن ایند از ادنی و اعلی
 منها الخلق و المقاضح گفتہ اند نظر بآمر تکیوی کہ ہر شے مخلوق در مرق و محفوظ و مظهر آثار قدرت حق سبحانہ
 تعالیٰ و قسم علیہ او سبحانہ است تعظیم ہر ممکن واجب میشود و بامر شریفی حفظ مراتب واجب باید داشت
 منها النصیحة و الشفقتہ گنہ کار را بنظر شفقت بینی کہ معذورا است گرفتار است در دست نفس و شیطان

لہ و ہما تحمل و عدم الخفة بالجہلینی العتوبہ و الحلیم من اسماہ الکیہ منہ قورہ تعالیٰ انہ کان علیما غفورا و قد ورد الخلیم سید فی الدینا
 و سید فی الآخرة روا الخطیب عن انس لان العذر فرع الخلد ۱۲
 مع مع الفقر اذ ورد الشکر مع الشکر صدقہ من تواضع لغنی ذمہ بلنا و نیزہ قد ورد من قاضی شد و فعالتہ لداہ الہ
 نعیم فی الجلیتہ عن ابو ہریرۃ رضی اللہ عنہ ۱۲

و برائے او استغفار کنی و توبہ خواہی و امر معروف برحق و دخولت احتمال قبول دارد منها الموافقة و در
 امریکه موافق شریعت و طریقت باشد موافقت با رفیقان باید نمود و الا اجتناب از آن لازم باید
 دانست منها الاحسان نیکی بهر چیز کردن و از ایندکے دلها دوستی بستن منها المدایة با مردم مسالمت
 کردن و تنگ ناگرفتن منها الا شیاء خاطر غیر خود مقدم داشتن و ایصال نفع نمودن منها الخدمت آنچه
 رضائے کسی باشد اگر گناه در آن نباشد سعی در آن نمودن منها الا لفة با دوستان ربط نمودن
 و هر که از تو قطع کرده است وصل نمودن منها الباشقة بطلاقت وجهه با مردم پیش آمدن و تکلفه
 یعنی کردن منها الکریم عطا و بخشش بے سبقت سوال کردن منها الفتوحه خود بخشیدن و حق غیر او نمودن
 منها بذل الجاه جاه علم یا علونسب و حسب یا وجاهت و خلق هر چه باشد و تعظیم خلق صرف نمودن منها
 المروه باس و لها داشتن و آنچه کسی را ایضا برسد از آن احتراز کردن اگر چه ترا در آن ضررے فایده شود
 اگر مردے احسن الی من اساء منها التودد و تطف و تفقد نمودن جستجو کنی که شخصی در چه حال است
 پس رعایت آن واجب دانی منها الموده دعای محبت یا صلوات داشتن منها الجود بخشیدن بے سوال و بیسوال منها العفو
 از گناگان و گذشتن منها الصغیر از عتاب دیگر داندین منها السوا عطا بید سوال منها العیا بسبب شرم از حضرت حق
 سبحانه یا ملائکه کرام علیهم السلام یا عرض اعمال بحضور رسول خدا صلی الله علیه و آله سلم یا اندیشه الطلاع مومنان نشسته با برافتن منها
 فقاء بعد اگر در الفیاض ممد فائده بغیر باشد یا ضرر واقع تواند نمود و نادان واجب است و الا سبب منها السکینه
 سکون دل زیر حکم قضا و واجب است و جزع و فزع ممنوع نظر حکم الهی دل را صبر یا رضا حاصل باشد اگر چه
 بسبب ایذا آه و ناله از دمان بر آید منها الوفا که کار با بر تمکین و تمانی نمودن و طمانیت در مجاری احکام تقدیر لازم
 دانستن منها الشاء و الدعاء هر نعمتی از هر که بتو رسد از منبع حقیقی دانسته ممد و ثنا و اسجانه و حق باید دانست
 و مکافات و اسطر اگر ممکن باشد بپروا و ادعای خیر کنی اللهم اجزه عنا خیرا لجنه انصاف
 الطن بتأویل نیک سببات غیرا حسنات پسنداری و حسنات خود را قابل قبول ندانی منها
 تصغیر النفس یقین کنی که نفس محل شورا است از در نیکی نیاید اگر نیکی ستم شود مستوار است از حق سبحانه و قاطع
 منها استحقار ما هو من عندک و استعظام ما هو من عند غیرک حقیقت آنست آنچه از تو بود که نفس
 در آن چه آینه است از نیت بد و غیب و فرود و بزرگ داشت آنچه از غیر باشد که او در آن عمل چه نیکی عمل
 کرده است و بدرگاه الهی بسبب اخلاص چه قدرے داشته باشد و قدور و بسند حسن عن حسن ان
 سادبی احسن عن ابی الحسن رضی الله تعالی عنه عن جد الحسن صلی الله علیه و آله و سلم و ان احسن
 الحسن الله تعالی لمراد ترا مخلوق یا من اخلاق فرایدها مقدمات مقام عبادت است از قیام بنده در عبادات قول آن
 انباه است و آن بر آمدن بنده است از غفلت آگاه می شود که بر اسکے چه کار آمده ام و در چه

عمر تباہ میکنم ثم التوبۃ وان ترک گناہ است پشیمانی از گذشته و در آئندہ عزم جزم بر ناکردن معاصی
 ثم الایمانہ وان رجوع است از غفلت بذکر ثم التوبۃ فان ترک شہتہا است و درین وقت ترک آنچه مرتکب حرام
 است تقوی گفتہ اند شہتہا واجب یافتہ و حلال میدانست و آنچه شبہ غالب مرتکب باشد انان باید گذشت کفایت کند ترا پارہ
 نانے و قوت آبی و آنچه ستر عورت باشد ثم محاسبۃ النفس و آن تفقد نفس است از آنچه برو لازم است
 تخص حال خود کنی کہ برین چه واجب است و وقت در چه میگذرانم ثم الارادۃ و آن دوام جہد و ترک راحت
 است نوے کہ میسوزد و ہر اندیشہ را ثم الزہد و آن ترک حلال است و گوشہ گیری از دنیا طلب حلال بر مسلمانان
 فرض است و ترک آن بر طالبان حق سبحانہ واجب تا در ہواے نفسانی گرفتار نشود ثم الفقر و آن نبودن
 اطلاق است و خالی بودن دل از آنچه در دست نیست فاء فقر اشارت بقاۃ قاف بقناعت و راء
 اشارت بر ریاضت اگر برین اشارہ عمل کنی پس فاء اشارہ لفضل و قاف بقرب و راء برویۃ و رحمتہ و ال
 پس فاء فضیلت قاف بہر ارسوای اغود باللہ منہا ثم الصدق و آن استوائ سر و غذائیہ است در اعمال
 ثم التقبر و آن اختیار مکارہ و تجرع المرارات ثم الصبر و آن ترک شکوی است الی غیرہ و تجرع المرارات
 بلا عیو سبتا لوجہ ثم الرضا و آن التناذ است در بلا ثم الاخلاص و آن بر آوردن خلق است از معاملات حق
 سبحانہ ثم التوکل و آن اعتماد است بر وعدہ آبی کہ رزق و محبت و نصرت و معیتہ است سبحانہ و از الہ طمع
 از ماسوی اما احوال و آن معاملات دلہا است با حضرت حق سبحانہ و حال از صفاء اذکار بر ول فرودی آید
 احوال نازلہ تنزل علی العقب و لا تدوم فمن ذلك المراد قبۃ و آن دیدن است بصفا و یقین بربوبت
 معیبات و راتبہ امکانات را مرآت مظاہر قمل الہی یابد و در توسط حالات مجالی صفات حضرت حق سبحانہ
 و در انہا شہادت حضرت ذات را تعالمت و تقدست ہر جا جلوہ گزیند و دیدن ملائکہ کرام و ارواح چہا
 اعتبار سے نہاد و ثم القرب و آن جمع ہمت است در شہود حضرت حق سبحانہ با غیبت اناسوی ثم الحجۃ و آن
 موافقت محبوب آمدن در غیبت و مکر و کثرت ثم الرجاء و آن تصدیق حق است سبحانہ در وعدہ ہائے او ثم الخوف و آن
 مطالعہ دل است بسطوات الہی و نعمات او ثم التوکل و آن محض قلب است از انبساط زیرا کہ قرب میخواہد
 این احوال را پس کسی می باشد از سالکان کہ در حال قرب می بیند بعظمت حضرت حق سبحانہ و ہیبت او
 پس غالب می آید بر خوف و حیا و کسی بود کہ می بیند تعلق حضرت حق سبحانہ و احسان قدیم او پس غالب می آید
 بر دل او محبت و رجاء ثم الشوق و آن سبحانہ دل است عند ذکر محبوب ثم الانس و آن

فاء فقر اشارہ بقاۃ صبر بران واجب قاف اشارہ بقناعت اگر عمل بر این اشارہ کردہ شود و افضل
 حق سبحانہ قاف قرب و رحمتہ و در بیتہ الامان فی شہدہ قاف بہر ارسوا . بنام مشورعت بگیر ۱۲ -

کے قول حضرت جنید است رحمۃ اللہ علیہ ۱۳

آرام دل است بخداوند خوشتن از دور جمیع اہل حق الطمانیت و آن آدم دل است و افتقار بخدا پر جباری
 اقدار حق البقیین و آن تصدیق دل است بار تفریح شک در وجود حق سبحانہ و مواعید اوستم المشاہدہ و آن
 علت است و بینائی دل غیر رویہ یقین و رویہ حیان و آن آخر احوال است لقولہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم
 اعبد اللہ کانک تراه فان لم تکن تراه فانہ سیراک این ترجمہ بزبان فارسی است عبارت عربی
 بلا کہ حضرت شیخ المشائخ ضیاء الدین ابو نجیب عبدالقادر سہروردی رحمۃ اللہ علیہ در کتاب آداب المہربین
 اخلاق و مقامات و احوال را بیان فرمودہ اند بدانکہ طریقہ قدما کے صوفیہ علیہ تقدیم مقامات سلوک
 است بر طریق جذبہ کہ از کثرت ذکر و توجہ حاصل میشود مقامات سلوک را بتفصیل حاصل می نمودند و
 باریعیات و مجاہدات تہذیب نفس میفرمودند و اگر نقش بندہ طریق جذبہ ذکر و توجہ برابر سلوک مقدم
 داشتہ میفرمایند بعد رعایت مقامات سلوک با جمال اوقات بذر و توجہ معمور باید داشت و مشاہدہ شود
 و یادداشت حاصل باید نمود و خلاصہ مقامات سلوک در طریقہ ایشان مندرج است کہ ولایت بی تعلات
 سلوک و جذبہ حاصل نمی شود و در طریقہ حضرات مجددیہ در ہر لطیفہ از لطائف عشرہ شہود و مشاہدہ دست
 میدہد بآنکہ شرط است در ذکر توجہ مجید و فیاض و لحاظ معنی داشتن ہذا مراقبات مراتب قدس ذات
 اللہ سبحانہ مقرر نمودہ اند در لطیفہ قلبی مراقبہ ذات جامع جمیع صفات کاملہ و منزه از صفات جمیع نقصان
 کہ بران ایمان آورده ایم اسمی اسم مبارک اللہ است سبحانہ می نمایند پس این مفهوم در لحاظ داشتہ توجہ
 بقلب نمودہ ذکر باید کرد و اشارہ اللہ در اسم ذات و در لفظی و اثبات اشارہ الا اللہ بہین مفهوم باید کرد تا
 این مفهوم در لحاظ داشتہ استقرار گیرد و ہر گاہ توجہ در این مراقبہ قوت گیرد و اشارہ جمعیت ظاہر شود و جذبات
 و واردات در سرد و این واردات را وجود عدم گویند و این واردات از تواتر بتواصل انجامد مراقبہ جمعیت
 باید نمود و اشارہ تہائے الا اللہ بمعیت حضرت حق سبحانہ بہستی خود ہستی جمیع ممکنات کما ترا در لحاظ
 میدانند باید نمود تا معیت در آرد بصیرت جلوہ گر گردد و مراقباتی کہ بعد سیر قلبی مقرر است آنجا ذکر و توجہ
 بمجید و مورد فیض اشارہ ہائے اللہ والا اللہ یا نحوہ در لحاظ ملحوظ است ضرور است و طریق مشغول
 کہ اول استغفار نماید و فاتحہ بارودح مشایخ رحمۃ اللہ علیہم کہ واسطہ فیوض الہی اند سبحانہ خواندہ صحبت
 مرشد مقابل دل ببارد و یاد ذکر بشرائط آن صحبت الفاظ و لحاظ معنی و افتقار تمام نماید و ملاحظہ منت حضرت
 حق سبحانہ کہ بتوفیق یا خود سرفراز ساختہ ضرور است و خدرا نالائق ذکر پاک خدا کے پاک دیدہ انکار و
 شکست لازم داشتن واجب ہر گاہ کیفیت و جمعیتی و بخودی دست دیدہ آنرا نگاہ دارد و اگر مستور شود
 باز بر سر ذکر رود ہم چنین لازم گیرد تا کیفیت بلکہ گردد و دوام پذیرد و طرق موصولہ برائے دوام حضور
 و مشاہدہ سئلہ است ذکر است بشرائط آن و استفادہ از صحبت مرشد است بر رعایت ادب و خلقت
 او و کیفیت و توجہ کہ از صحبت او حاصل شود آنرا نگاہ داشتن و در غیبت او صورت او در دل محافظت

نمودن بان ضرورت است یا محض مراقبہ کہ عبارت است از انتظار فیض از مبدء و فیاض لازم است کہ بر توجہ مبر شد و
 وقوف قلبی در ذکر موافقت نماید بعد حصول ہلکہ یا داشت و نماز توجہ بجهت فوق اگر بہر لطیفہ
 از لطایف سببہ بہ ترتیب مشغول شود و بذكر و توجہ بر ہر یک مداومت نماید در ہر لطیفہ آگاہی و یادداشت
 و کیفیات و انوار و اسرار جدا جدا بعینیت الہی سبحانہ ظاہر گردد و صحبت عزیزینے کہ ہمیشہ بینی او
 سبب جمعیتہ خاطر و توجہ باشد مقوی نسبت یا داشت است براقبہ معیت و ہوہ محکم اینہا کہ تم
 کثرۃ ذکر لا الہ الا اللہ بلحاظ لفظی وجودات جمیع ممکنات و اثبات ہستی حق سبحانہ و وقوف قلبی بہر دو
 معنی متوق و ذوق و استغراق و بیخودی و آہ و نالہ و گریہ دست میدہد و دیگر حالات نقد وقت میگذرد
 و اسرار توحید وجودی در سیر لطیفہ قلبی ظاہر میشود مجنون عامری بترک مالوفات خود لیلی الیلی می گفت تا کہ
 بہ تو از صورت لیلی ہر جا جلوہ گر گشت و انا لیلی گفت مجنون در طریقہ محبت کہ بکثرت ذکر و ترک مرغوبات
 خود حمار صوفیہ علیہ است درین راہ مقتدا است مجنون بر خیال فانی جان باختر از کمال غلیات محبت
 اتحادی با محبوب خود پیدا نمود و اے برآمد عیان کہ دعویٰ محبت لایزال کہ ہر جا کہ حسن و خوبی است
 پہلو از بختی جمالی اوست می نمایم و جانفشانی در طلب و ترک خود نمی کنم آہ صد آہ ظہور توحید
 وجودی عبارت است از یافتن و دیدن ممکنات عین وجود حضرت حق سبحانہ تعالیٰ و وجود ممکنات
 را امواج دریاے ہستی مطلق ببیند و تعیین نقوش غیرا بر صفحہ ہستی مطلق مثل تعلیمات نقوش بر صفحہ
 موم دریا بہ و این در یافتن و دیدن بسبب کثرت ذکر و نوافل عبادات و ریاضات دست میدہد و
 بخیال دوہم توحید و ہمی پیدا نمودن در شرع شریف منبع است از شامت این عمل سستی و راتباع
 شریعت می زاید و مدار تکاب محظورات محتمل است کہ مبادرت نماید معاذ اللہ نقل است کہ ملحدے
 خود را موجد گرفتہ بنگ میخورد می گفت مرا با ہیچ مذہب مزاحمت نیست بزرگے در جواب گفت مگر
 با مذہب محمدی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مخالفت می کنی چنان شد جواب نیامد این است احوال چنین
 بے ادبان خود را صلح کل و با ہر مذہب ہم رنگ قرار دادہ در خانہ فواسق می در آید کہ ما ظہور حق می بینیم
 و می شنویم این چنین بے حرمتی شرع شریف معاذ اللہ کہ از ہیچ یکی از متقدمین مروی باشد
 آنچه از کثرت ذکر و مراقبات و عبادت کہ انکا بر اولیا رحمۃ اللہ علیہم بسبب آن باین اسرار رسیدہ
 آنرا از نا اہلان پوشیدہ اند تا کہ ظاہر نشود و معتبر است از کثرت ذکر و توجہ محبت علیہ می نماید
 این توحید حاصل می شود و این توحید از احوال قلبی است از مقاصد نیست در سیر بہر لطیفہ
 معرفتے دیگر است و کیفیات علیحدہ نسبتہائے کمالات نبوت و حقائق آہیہ و حقائق انبیا علیہم السلام
 کہ حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ در طریقہ خود بیان فرمودہ اند و عالمے بآن حالات و معارف رسیدہ
 آنجا نسبت بندگی ثابت نمی شود و نسبت توحید و سریان وجود در ہستی ممکنات و ذوق و شوق و وصل و اتحاد

فرمیں زید بد آنکہ از نسبتہائے این خاندان شریف اگر دین وقت نسبت قلبی حاصل شود باحوالات و اسرار آن نسبتے کہ در سیر لطیفہ نفس و سیر میدید باکیفیات و علوم آن حاصل شود بسیار غنیمت است و از لزوم این نسبت است استہلاک و اضمحلال انانیت و صفاتہ از خود مسلوب و منسوب یافتن بحضرت حق سبحانہ و وجود خود و تزیین وجود خود باطل وجود حضرت حق سبحانہ زیاد و پر تو سے از صفات حضرت حق سبحانہ می آیند در حصول این نسبت توحید شہودی حاصل میشود و آن در بدن مقصود است در مجالی و مریایے ممکنات مثل ظهور آفتاب در آئینہ مانع مقابلہ درین دید و دریافت جرم آئینہ در حدت نظر باقی است و در توحید وجودی از غلبہ محبت مستور در قنار قلبی کہ عبارت از نسیان ماسواست از قلب و بے شعوری از دیدن ماسوی ہر گاہ متوجہ بدل شود و دل را مستغرق از او جمع با حق یابد سبحانہ فنا خلق میشود و امید و بیم از غیر نمی ماند و فنا ہوا و فنا فعل میشود آرزو نیز خدا نمی باشد و صدور افعال از یک فاعل حقیقی می یابد و در فنا لطیفہ نفس فنا ارادہ میشود این قدر بے شعوری از ضروریات طریقہ است سعی نمایند کہ دوام این حالت و دوام توجہ و تواتر ورود حالات لازم نسبت باطن شود تا دوست بچشم مرنہ بینم ہر دم از انہ پاسے طلب کجا شینم ہر دم بگویند خدا بچشم مرنہ تو ای شان آند من چینیم ہر دم دعویٰ روث بہری نموده است معتقد اہل سنت و جماعت است کہ روثیت در دنیا واقع نیست این از غلبات حضرت توجہ است در اشتباہ افتادہ دعویٰ خلاف اہل حق می نمایند مانعے مانعے چہ بودے اگر این ہیچکارہ کہ از ہیچ باین اسرار و حالات فایز شدے آری کہ ہر گمانے مرد میدان کے پوزن اتقوہ باین اسرار و حالات کفایت کندے اگر ندارم از شکر جز نام بہرہ زنان بیے خوشتر کہ اندر کام زہر تو و صحبت بدانکہ توحید وجودی از مقتضیات سیر لطیفہ قلبی است و توحید شہودی در سیر لطائف فوقانی پیدای گز و تطہین این سرود و دید یافت متعذر است آن معرفت از مقالے دیگر است و اینجا احوال و کیفیات و علوم جداست و این از مقالے دیگر پیدا اینجا حالات و واردات علیحدہ در پیش می آید ہر دو احوال متباینہ و اسرار متفاوتہ و دید و یافت مخالفہ را یکے گردانیدن بسیار تعجب است انا آنچه اہل معرفت بیان فرمایند اورا کہ اہل جہل از ان کوتاہ خوابہ بود و صحبت بدانکہ تمام نسبتہائے خاندان حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ باکیفیات و حالات و احوال و علوم آنها کہ ہر مقام احوال و اذواق و اسرار جدا دارد و دین وقت تالیاب است این نسبتہائے عالیہ در فرندان ایشان و کمل خلفا مان آن اکابر جلوہ گر بود حضرت محمد زبیر در صاحبزادہ لاختم المشیخ بودند حضرت مرشد ما در خلفاء خاتم این مقامات بلذکہ از خصائص حضرت مجدد است این ہر دو بزرگ تسلیک سالکان تا نہایات طریقہ احمدیہ مجددی نمونہ فیض روح القدس از باز مدد فرماید و دیگران ہم بکنند آنچه مسیحائی کہ و بد آنکہ حاصل سیر و سلوک کہ در صوفیہ صافیہ معمول است انصباغ است بصفتہ الشوق و در ذائل و انصاف و بقا بجا میدو نور بانوار و کیفیات کہ در مقامات جذبہ پیش می آید ہر یکے را کہ از قنار و بقا و حالات توحید بمقاسے کہ رسیدہ است بقوت دست دادہ و بشریت نمودے یافتہ و جہت حق غالب آمدہ کہ تسلیم در قنار

و توکل و صبر بوجہ حسن بہم رسانیدہ اور افضل و شرف ثابت است بر غیر خود کہ مدین امور ثباتی ندارد
 اللهم وفقنا لما تحب و ترضی بدانکہ برائے رفع قبض باطن و تیرہ شدن حالات و کیفیات باطن
 تلاوت یا استماع قرآن مجید با ترتیل و تحسین صوت و حزن و طول قنوت در نماز با کمال خضوع و خشوع
 مقرر است و اصحاب کبار رضی اللہ عنہم بہین اعمال قرب خود سندی بودند و معمولی نبود کہ انعقاد مجلس تعصاید
 و اشعار نمایانہ اگر کسی از نجاب این امور میکرد مطعون و ملام بود استماع نغمہ و تار و جہر ذکر با شد در قرون
 متاخرہ ظہور یافتہ محدث است در استماع نغمہ در صوفیہ نیز اختلاف است حضرت ابوالحسن شاذلی و
 حضرت حماد دباس رضی اللہ عنہما سخت انکار داشتند حضرت شیخ عبدالحق محدث رحمۃ اللہ علیہ در
 بعضی رسائل خود این اختلاف کفعل کردہ اند لیک بے مزا میریزون انعقاد مجلس غافلان شنیدن اشعار
 محبت در خلوت گاہ گاہ مضائق نیست حضرت خواجہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ و علیہم فرمودہ اند کہ مانہ انکار
 کنیم و نہ این کار کنیم در وقتیکہ نائے و چنگے بحضور مبارک ایشان آوردند این کلام فرمودند زیرا کہ پیغمبر خدا
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم این کار کردہ اند و از بعضی مشایخ این امر روایت انکار بزرگان جہر اکرم در نسبت مجدیہ
 استماع نغمہ را اثر نیست شنیدن قرآن مجید کہ معمول حضرت مجدد بود صفا و جمعیت می افزاید و نغمہ و تار اہل قلب
 را ذوق می بخشد در مجلس مبارک مقدس حضرت سلطان المشایخ نظام الدین اولیا رحمۃ اللہ علیہ پلاپی و مزاریم
 ہرگز نبود جمع اہل غفلت انعقاد سے نہاشت در فرائد الفوائد و سیر الاولیا این چنین مسطور است ذکر جہر
 متوسط باواز حزمین برائے ذوق و شوق و گرمی باطن احیاناً با اس بہر گاہ در دل انجذابے پیدا شود و بے
 اختیار آواز ذکر بدرد حزن بلندی بر آید این چنین جہر را کسے مانع نیست ذکر حسی را افضل است بر جہر
 بچندین مراتب ذکر خفیہ ہر وقت می شود و ذکر جہر مانع جہس در لغی و اثبات برائے حصول گدازہ و گرمی مقرر
 کردہ اند مثل عداست ازالہ سستی و کسل را یاد آنکہ نصیحت اتباع عقاید سلف صالح مثل حضرت غوث الثقلین
 و حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہما باید نمود و در شان اصحاب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم جہر نیکی
 لب نباید کشود و نفوس ایشان بعبودیت خیر الاخیار صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم تہذیب تمام یافتہ و از نفسانیت
 پاک گردیدہ و واقعات اینہا ہمہ بہ نیت صلح بود و الا لازم می آید کہ صحبت خیر البشر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 در جماعت کہ مال دجان و دناہ خدا و رسول در باختہ اند و قرآن مجید از شنائے این باب شرت تاثیرے بخشد
 و حسب و نیاز صحبت جاہ از دلہا کسے آہناز رفتہ پس ما واپس ماندگان را چہ ترقی باشد دین و عقاید و اعمال
 و اخلاق پیغمبر خدا و کلام خدا و رسول و مناقب ائمہ اہل بیت نبوت رضی اللہ تعالیٰ عنہم ایشان رسانیدہ
 اند در صورت تفسیق و تکفیر معاذ اللہ اعتماد از دین برمی خیزد و عیبے کہ فساق و کفار رسانیدہ باشند بر آن
 و ترقے و اعتماد سے نتواند شد حضرت امیر در وقت خود امام بخش و نائب حضرت رسول بحق بودند مخالفانرا استنباط
 افتادہ و آن اشتہاہ موجب لعن اہل مصر و شام گردیدہ نقتہ کہ پاشد و اصحاب باہم یکے بودند آیتہ شریفہ رحمان

بینہم و دشمنان اصحاب کرام فارداست و حجاب صیغہ صفت مشبہ است و صفت مشبہ دلالت
 بر دوام دارد پس الفت وعدستی آنها با ہم ازین آیت شریفہ ثابت شد کلاً و عدل اللہ الحسنی در بارہ
 ایشان است و وعدہ حسنی برائے نیکان بود رضی اللہ تعالیٰ عنہم واجب است سکوت و عدم غرض و دین
 واقعات برائے رعایت جانب پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ ہمہ را شرف صحبت و قرابت بآن حضرت
 ثابت است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم حضرت ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہما فرمودہ اند کہ آنحضرت را هیچ
 قبائل عرب پیوندے در قرابتے بود متقدمان مشائخ را رحمتہ اللہ علیہم کہ بر متاخرین حق تربیت و تعلیم ثابت
 دارند فضل ثابت است پاس ادب آن اکابر لازم است و غلبہ جنون محبت مفروضہ در حفظ مراتب ساقط
 است در ترجیح مذہبے بر مذہبے تفصیل مجتہدے بر مجتہدے طریقیہ بر طریقیہ مفضلے بناید نمود آہا ہمہ انیسا کونہ
 و تحقیق اتباع سنت و رضاء الہی بود سبحانہ و رحمتہ اللہ علیہم و از تحقیر مسلمانے و عیب بینی و سخن چینی و
 خود را قدرے نہادن اجتناب لازم باید کرد خود را محض عدم یافتن کمالات را باصل آن دادن و حیات
 خود را قابل قبول ندیدن و سیئات خود را مثل کوسے بر سر گرفتن و دیدنیائے غیر را بتأویل نیک انگاشتن و
 و قلع روزمرہ را تاراج حق سبحانہ درستن و لب بچون و چرا نکشادن و باکے بحث و جدال نکردن این قدر
 مناقشہ و لہامی خراشہ کہ مخالف میگویند چینی است و تو گوی آہ چنان او تکرار نماید بی این چینی است
 تو گوی مسلمان بر خطا بودیم زیادہ ازین سخن تکرار نکشد تا فتنہ و غوغا پیدا نشود و دل مکہ رنگد و این است
 طریقیہ اہل معرفت رحمتہ اللہ علیہم نقل است چند رویش بخدمت حضرت شیخ شکر گنج قدس سرہ آمد
 کہ مارا با ہم ناخوشی در میان است قصہ مارا بشنوند و انفصال فرمایند ایشان فرمودند مارا و مارغ شنیدن تفضیلاً
 نیست مولانا بدر الدین اسحاق و بابا نظام الدین شافعیصل نمایند اینہا نزد آن ہر دو بزرگ در جائے
 نشستہ سخن نزاع شروع کردند یکے بدیکرے گفت شادرا این مقدمہ چینی ارشاد کردید و یکرے گفت
 فی شما چینی فرمودہ بودید اہل منازعت نقل نمائے یکدیکرے بالعاطف حسن ادب بیان کردند سلطان اشراک
 و مولانا بدر الدین اسحاق بسیار گریہ کردند ہر گاہ کلمات ناخوشی شما ہمہ ادب و تعظیم یکدیکرے باشد و صورت
 خوشی چہ قدر رعایت یکدیکرے کردہ باشید ایشان بھنور حضرت گنج شکر عرض کردند کہ ما این عزیزان
 برائے تربیت آمدہ اند کہ در ایشان را با ہم درستی و محبت گوی نمی باشد اللہ تعالیٰ اتباع این بندگان
 عطا فرماید بدلائکہ نماز در اول وقت بار رعایت طہانیت رکوع و سجود و رعایت قومہ و جلسہ سجاہت
 ادا بایند و قومہ و جلسہ پیش بعضے فرض و نزد بعضے واجب پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گاہے نماز بے
 قومہ و جلسہ نکرده اند ہر کہ عمدت ترک می نماید عادہ نماز بر واجب است و اگر سہواً ترک نموده سجود
 سہو بجا آورد و در غفا پند اہل سنت و جماعت داخل است کہ استخفاف بفت کفر است و صحبت ہر ہر
 ماہ سہ روزہ و عرفہ روزہ ہا شورہ و روزہ پانزدہم شعبان در حدیث ثابت است و شش روزہ شوال

در روزہ احتیاط از غیبت و دروغ و طعن و فضول کلام ضرور است و آلا روزہ قابل ثواب نیست اتقی
 بود کہ در سنج گرسنگی و تشنگی بردارد و روزہ باین امور بر باد و پیش بعضی خبیث نفسد روزہ است و این است
 مذہب اوزاعی و پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم غیبت گرا با عادت روزہ و وضو امر کرده اند و اسباب ازار و تمیص
 و غیرہما کبیرہ است پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم اسباب ازار را امر با عادت و وضو فرمودہ اند کہ نماز مسبل قبوسے ندارد و جمعیت
 و بدانکہ حصول نسبت جمعیت و توجہ بے اعمال ظاہر محال است نور اعمال را در اطمینان باطن اثر سے تمام
 است اندرون از التفات و عظمت غیر سراسر است و بیرون با اعمال و اخلاق نیک و تشنگی و انحصار آزار سے
 بالا تر ازین کمالے نیست پس بر توباد با اعمال کہ از ان حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم در احادیث صحیحہ ثابت
 است التزام آن کنی تا از اہل سنت حبیب خدا باشی ان المحب لمن یحب لیطیع حضرت خواجہ نقشبند
 رحمۃ اللہ علیہ در طریقہ خود اوراد و اعمال مقرر نہ کردہ اند کہ آنچه با حدیث ثابت شود از اعمال برائے
 حصول محبت و قرب حضرت حق سبحانہ کافی است پس اعمال و عادت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم تحقیق نمودہ و متابعت
 نمائی حرکات و سکنات کہ بہ نیت اتباع و توجہ با آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ادا کردہ بشود تمام
 عبادت می شود و رادائے ذوالنیت ادا کے فرض و سنت متابعت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ
 وسلم کنی کہ این فرض بجهت فرض بودن آن از حق سبحانہ بر من و با اتباع حبیب خدا ادا می کنم مکافات
 تا گفت بیکدیگر و رسوم و زیارت و دستان و پاکولات مثل گوشت و کدو و سرکہ و شیرینی و مشروبات
 مثل شیو آب سرد و غسل و بلبوسات مثل پیراہن و تمیص و ازار و حله بنروز سرنخ کہ علماء حنفیہ آنرا
 مخطوط تحقیق کردہ اند بہ نیت اتباع عبادت میشود و نور ایمان می افزاید کہ این ہمہ از رسول خدا صلی
 اللہ علیہ وآلہ وسلم ثابت است نماز تہجد و اشراق و چاست و ادا بین و سنت عصر چہار نفل بعد
 سنت عشاء و دو نفل بعد و تر شستہ بقراءت سورہ اذان و زلت و قتل یا ایہا الکافرون در حدیث ثریف
 بہ ثبوت پیوستہ است و تلاوت قرآن مجید وقت تہجد اولی و کلمہ تمجید صد بار در روز و سبحان اللہ
 و بجمدہ صد بار وقت صبح و شام و صد بار وقت خفتن درود و استغفار در حدیث وارد است
 و ادعیه صبح و شام وقت خفتن و وقت غیر معین ہر قدر بران مواظبت توان نمود از احادیث صحیح
 در یافتہ بران عمل نماید و درین ہمہ اعمال و عادات نیت متابعت حبیب خدا صلی اللہ علیہ وآلہ
 وسلم بکنند و وصییت بدانکہ توجہ باطن بحضرت حق سبحانہ درین طریقہ معمول است و آن دوام
 آگاہی است بحضرت حق سبحانہ و بعد از توجہ و حضور باطن ویدن صدور افعال از فاعل حقیقی سبحانہ
 سے بعد روگم شود وصال این است و بس : این معنی دارد بعد تہری از حول و قوت خود تدبیر و
 اختیار بکار ساز مطلق سبحانہ تفریض باید نمود این است مراد ازین مصرعہ سے تو مباش اصل
 کمال این است و بس : و ہر گاہ در ہر امر نیت اتباع رسول خدا کنی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و توجہ

یا حضرت داری صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم توجہ و قسم پیداشد پس بر تو باد کہ این ہر دو توجہ یا حاصل زندگی دانی
 و این ہر دو توجہ یا لازم گیری و صمیمیت کسی کہ ذکی و فارغ باشد علم صرف و نحو و منطق یا قطبی و علم کلام و
 فقہ و اصول بخواند و در س علم حدیث و علوم صوفیہ علیہ کہ وہ آداب و اخلاق و مقامات سلوک و احوال تابعین
 رسایل نموده و مکتوبات حضرت شیخ یحییٰ مینری رحمۃ اللہ علیہ و کتب میر و دستاں حق سبحانہ در تہذیب نفس
 اثر تمام دارد و رسایل حقایق چندان مفید نیست کہ ہر کہ در طریقہ سعی و مجاہدہ و کثرت ذکر می کند اسرار و معارف
 برود واضح میشود و اکثر اولیاء کرام رحمۃ اللہ علیہم بدش جو و نو نابد و حمد عبادات نافلہ لازم گرفتہ بودند و
 غلبات احوال و کیفیات بسیار داشتند و در بیان اسرار و معارف سکوت میفرمودہ اند این است طریقہ
 اسلم از مطالعہ مکتوبات شریفہ حضرت مجدد رحمۃ اللہ علیہ توفیق متابعت حبیب خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 و تحقیق معارف و روشنی دل و جان حاصل است و جواب اعتراضات کہ بر کلام ایشان می نمایند واضح میشود
 کہ ایشان جواب اعتراضات خود فرمودہ اند عزیزان کلام زیادہ گویان را تحقیق نکرده سو و عقیدہ بخدمت ایشان
 بہرسانند مکتوبات شریفہ ایشان را درس و مطالعہ نمایند اگر مطالعہ نکنند انصاف بدہند چہ قدر فوائد شریعت
 و طریقت و حقیقت و معرفت و اسرار آہیہ دریا بندہ این سعادت بزور بازو نیست و سبحان اللہ چہ
 معانی و معارف و حقائق موافق شرع شریف در ان مندرج است حضرت خواجہ خاجگان خواجہ محمد باقی
 رحمۃ اللہ علیہ پیر ایشان کہ از ائمہ عارفان اند میفرمودند در جواب استفسار ایشان کہ معارف شما قابل
 آن است کہ بمطالعہ انبیا و در آید میفرمودند بواسطہ شیخ احمد دریافت شد کہ توجید کوچہ تنگ است و شاہ
 راہ دیگر مثل ایشان زیر فلک نیست و این چنین مدح ایشان در مکاتیب حضرت خواجہ موجود است حضرت
 علیہم حضرت مجدد میفرمایند کہ بعد حصول توجید و جودی کہ از غلبہ محبت و کثرت ذکر و طاعت نافلہ دست
 میدہد معرفت دیگر پیش می آید و آن موافق کتاب و سنت است و در طریقہ ایشان کسی کہ از سیر لطیفہ قلب
 برتر رفتہ و بسیر لطیفہ نفس رسید و از آنجا ترقیات مزوہ بسیر لطیفہ قالب خاک راہ یافتہ آنچه حضرت
 مجدد از اسرار و معارف فرمودہ اند آنرا اعیان می بیند ایشان امام صدیقان اند و پیشوا کے عارفان آنچه
 فرمودہ اند بہزاران کس نموده اند رحمتہ اللہ علیہم رحمتہ واسعہ کافیتہ و نایمان گویان
 ایشان بخدمت دوستان خدا سخن بے اجابہ نوشته اند از عدم خوض در کلام ایشان است ایشان میفرمایند کہ معرفت
 خدا بر کسے حرام است کہ خود را از کافر تنگ بدتر نہ بیند این کمیہ زلہ بردار خوان نعمت ایشان است و ہنار
 با تواع نعم تربیت فرمودہ اند حضرت غوث الثقلین رافی اللہ عنہ واسطہ فیض ولایت و ہدایت نوشته اند خود نائب ایشان
 کہ خلیفہ قائم مقام پیری باشد میفرمایند حضرت غوث الاعظم گویا در شمار اصحاب کبار و اہل بیت عظام اند این عبارت
 در رسالہ مکاشفات غیبیہ مندرج است و بیج بالفاظ بے ادبی با جناب تحریر کردہ اند مردم بے تحقیق آنچه میخوانند مکتوب
 کبریت کلمتہ تخریج من افواہم ان یقولون الاکت با حضرت شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ

زمانہ ہی عرفہ گریبان آنجہ شفیقہ اند بخیر مت ایشان زوشته که شهادتے ہمہ سری با انبلیای نمایند ایشان
 صریح فرموده اند کہ ہمہ سری کفر است مگر شرکت عاوم با مخدوم و بیچ ولی بر تہ ادنی ای نہیں رسد و بیچ
 ولی بر تہ صحابی نہیں رسد اگر جاویں قرنی و عمر بن عبدالعزیز مروانی باشند و برائے تنقید معلومات خود آن
 ہمہ در واقعہ دیدہ اند بخیر مت پیر خود زوشته اند مقام خود را بالعکاس انوار والوان مقام حضرت ابوبکر صدیق
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ رنگین یا تم اند کہ کے این مقام بہ نسبت آن مقام شریف بلند دیدم ہر گاہ مقام ایشان
 بالعکاس انوار این مقام متلون باشد بیچ جا آخر از من نیست باطن مریدان بالعکاس انوار پیران خود نور
 می باشد برائے طلب صلوات بر اہم علیہ السلام ہمہ امت مامور است اگر بعضی را دین امر دخل زیادہ
 باشد خلاف دین و ملت نیست از اعمال نیک امتہ ثواب بجناب انبیاء علیہم السلام حاصل است از نیکے
 زیادہ و از نیکے کم پیغمبر خدایا مفتح خزان زمین کرامت کردند و آن بواسطہ خلفاء و سلاطین حاصل شد
 و بر نفع توسط حضرت شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ ماکل است مردم ناہم کہ از علوم و اقوال صوفیہ خبرند اسند
 و بے لحاظ انکار می نمایند تا ب اللہ علیہم ایشان استفادہ خود از حضرت غوث الثقلین و حضرت
 خواجہ قطب الدین رحمۃ اللہ علیہما بیان نموده اند و فرمودہ اند کہ کبرے طریقہ قادریہ و چشتیہ و سہروردیہ
 و کبرویہ رحمۃ اللہ علیہم مرا بخلاصہ نسبت ہائے شریفیہ خود مفر از فرمودہ اند اگر خواہم نسبت ہر یکے ازین کابر
 ساکنان را جدا جدا تربیت نمایم ما طریقہ جدیدہ کہ بعبانیت حضرت خواجہ جگن خان خواجہ محمد باقی نقشبندی
 احراری رحمۃ اللہ علیہ بالیشان مرحمت شدہ کیفیات و علوم آن جدا است ساکنان بآن طریقہ کم رسیدہ
 اند بسیار بے قیمت و بے رنگ است دست ادراک ازان کرتاہ است ہذا زبان انکار پیران و راز است
 نامہ سیدین و نا فہمیدن سبب انکاری شود کہے کہ بجمع اصطلاحات مقامات این طریقہ علیہ برسد اورا
 بیچ انکار نمیشود آیتہ شریفیہ بر بے نہایی کمالات الہیہ دلالت میفراید قل صاحب ذوقی علما و لا یحیطون
 بہ علما حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ تسلیک نسبت نقشبندی اختیار نموده اند کہ موجب تشریح و
 توجیح میشود بہ نسبت اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم بسیار مشابہ است و نسبت احراری کہ حضرت
 خواجہ احرار را از آبلے کرام رسیدہ و منشاء اسرار توحیدی میشود آن منزله اقدام است سلوک آن مرقہ
 داشتہ انعاما اسرار توحید و بہ نسبت در سیر قلب واقع میگردد و ظهور این علوم از اہل سلوک قلب کہ نہان
 می ماند و صمیمیت بدانکہ اگر بعبانیت آبی سجانہ قناعتہ بما لا بد معاش و ثلثہ بمضمون حاصل شود بہتر
 ازین راحتے و فراغتے نیست و الا اختیار وجہ معاش را بچہت ضروریات بشریت موافق شرع شریفانہ
 مانعی نیست اللہ تعالیٰ این فقیر حقیر و جمیع دوستان را در یاد خود و اتباع حبیب خدا صلی اللہ علیہ
 وآلہ وسلم از کیفیات محبت و معرفت و حسن خاتمہ در ہر امر بہرہ یاب و ارادہ و صمیمیت بدانکہ طریقہ دینی
 را بہ محبت است و محبت شعلہ جان سوزے است کہ ہر ترس و بیم را می سوزد و حصول محبت بر دوام ذکر

وخلوت و عزلت ہو کر آرزو ملی شود سے تشریح بگزیں پیر کو عاقل است و دانکہ در خلوت عنقا
 دل است و جان بازان راہ حق تبرک مالذات و مرغوبات گوہر زندگی نثار قدم محبوب خود نمود
 اندر برگ درختان قوت ایشان بدو عمر با خواب نگرند ذکر و تلاوت آرام بخشہائے اینا میگرد و حضرت
 غوث الثقلین کہ محبوب او سبحاناست رضی اللہ عنہ ہفتدہ سال در برج عجمی انزوا نمود پنج
 گیہ معاش خود داشتند در ایام مشیت خود یک ختم قرآن مجید و طبیعت داشتند سلطان المشائخ
 نظام الدین اولیا چار صد رکعت می نمودند وقت سحر طعام سہل می خوردند حضرت عبدالقدوس ہشت
 صد رکعت و طبیعت داشتند حضرت خواجہ محمد باقی قدس سرہ پیر امون اکثر شبہا احیا میفرمودند می فرمودند کہ
 افسوس کہ بتاہی کرد رحمت اللہ علیہم اجمعین اللہ تعالیٰ لہم ادر اشرے و ندائے کرامت فرماید کہ اشیاع
 بزرگان دین لازم حال ماگرد آئین و صمیمیت بدانکہ آنچه از حال و مقال کبرائے دین علیہم الرحمۃ
 در رسائل سیر و مقامات و معارف آن پیشوایان طریقت و حقیقت دریافت می شود آن است کہ
 حاصل سیر و سلوک جذب و شہود و وحدت و رکشرت و توحید و جودی است و فنا کے فعل و صفت و
 استہلاک ذات سالک است در غلیبات مشاہدہ حضرت حق سبحانہ و این معارف باکمال گفتہ اند
 نگہ حضرت علاؤالدولہ سمنانی رحمۃ اللہ علیہ و اتباع ایشان رحمۃ اللہ علیہم میفرمایند ظہور اسرار
 وحدت وجود در وسط راہ سلوک پیش می آید و جواب و سوال عبدالرزاق کاشی کہ در توحید و جودی غلو
 دارد و بخدمت ایشان در نفحات حضرت ملا جامی مذکور است و از معارف حضرت مجدد رحمت اللہ علیہ
 و تابعان ایشان آن است کہ توحید و جودی در سیر لطیفہ قلبی پیش می آید غلیبات محبت و آہ و نالہ و استغراق
 در جودی وستیہا از لوازم سیر این لطیفہ است و در سیر لطیفہ روح سلب نسبت صفات از خود نسبت آن
 بحق سبحانہ و در سیر لطیفہ سراسر اضمحلال ذات سالک در شہود حضرت ذات تعالیٰ و تقدست و در سیر
 لطیفہ حقیقی تفرید جناب کبریا از جمیع مظاہر و در سیر لطیفہ اخفی تخلق باخلاق الہی سبحانہ و در سیر لطیفہ
 نفس زوال عین دائرہ انتفا و انا حضرت حق سبحانہ کرامت میفرماید و این معارف در سیر لطیفہ عالم
 افرندرج اند و در سیر لطائف ثلثہ عالم خلق حیثیت ظہور تجلی ذاتی دائمی دست میدہد و در سیر لطیفہ خاک تجلی ذاتی
 دائمی و نقدان این ہمہ معارف و کمال لطافت و عرافت و بی رنگی و بی کیفیتی تقدوت میگرد و کمال جود و دید
 تصور نیستی و اتباع ہویٰ لما جاء بہا المصطفیٰ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم حاصل می شود الجسد
 عبد غضن اللہ لہ و الحق حق سبحانہ ما للشراب و رب الاکاد باب بعد ازین در کمالات و کمال
 والوالعزم و حقائق الہیہ و حقائق انبیاء علیہم السلام معاملات ہیات و حدانی کہ از لطیفہ قلب تزکیہ

در سیر

لہ لیاقت و قابلیت

نفس و عناصر حاصل شد می افتد واردات در فایت تنزیہ و احوال و انوار لطیفہ و کمال یقین ایمانیا
 گانا سراسی عین پیش می آید کسی را که کشف صریح باشد سیر خود درین مقامات بدیدہ بصیرت می
 بیند والا در انتقال مقامی از مقامی تغییرات صریح و احوال باطن خود از روی ذوق و وجدان
 دریافت می نمایند و آنچه بشارات در این طریقہ روح دارد اگر صاحب بشارت سیر و کیفیات در
 باطن خود عیان نہ بیند یا بوجدان و ذوق تغییرات صریح در خود دنیا بد از اعتبار ساقط است و آخر
 است بر حضرت حق سبحانہ تا ب اللہ علیہم بدانکہ شہ از سلوک جدیدہ مقامات کہ بحضرت مجدد اللہ
 علیہ مرحمت شدہ نوشتہ شد و تصویر سے ازان کردہ اند با این ہمہ مقامات و معارف خود را ذیل مشرب
 خوارا کا بر او پانوشتہ اند و بیچ از مراتب ادب فرونگذاستہ مع دولت ندید خدا کے کس را بعینت
 بجز ان ایشان را منکر اولیا مقرر کردہ اند عنقر اللہ لهم از حد است معاذ اللہ یا از عناد است استغفر اللہ
 از بے خبری است پس حد و عناد هر دو از کبایر است مسلمانان از ارتکاب کبایر بری و پاک اند اگر
 بدیدہ انصاف مطالعہ کلام ایشان نمایند بیچ اعتراضی و انکار سے نماز و صحبت بدانکہ اختیار طرق
 صوفیہ کہ از مقربان بارگاہ الہی اند سبحانہ برائے آن است کہ بین صحبت ایشان عقائد صحیحہ اہل سنت
 و جماعت باقوتی و صفائی در آن حاصل شود و توفیق تقدیم اعمال صالحہ و اخلاق حسنہ مساعدا گردود و احوال
 نیک و ذوق و شوق حضور و آگاہی و یادداشت و محبت خدا و رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و توحید
 و تخلیص دل از التفات غیر و کیفیات و معرفت و غیرہ کہ آن کبار در کتب خود بیان نمودہ دست دہا و تصنیف
 دل از آرزو و غفلت و تزکیہ نفس از رذائل حاصل شود و دل را بتبری و نفرت از بدعت و معصیت پیدا شود
 و الامر بدی بنیادہ بود و مردی برائے آن نیست کہ با اعتماد شفاعت پیران بدعت اختیار نمایند و آنچه بزبان
 آید بگویند و بیباکی در افعال بکنند الحمد للہ کہ ہمین توسل مشایخ کبار مخلصان صادق را این امور موافق مقتضای
 این وقت دست می دهد نقل است کہ بزرگے بجناب الہی سبحانہ نالید کہ الہی ہمین توفیق فضل تو در اعمال
 و اذکار تصور نمی کنم و احوال و کیفیات کہ در ایام جوانی من بود درین پیری نمی یابم ہائے گفت جوانی تو
 نزدیک بود بزبان پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پس بعد از زمان حبیب خدا صلی اللہ علیہ وآلہ
 وسلم موجب بعد ما بعیدان شدہ است انا للہ و انا الیہ را چون بدانکہ این مقامات و درجات کہ
 در طریقہ علیہ احمدیہ مجربہ یہ سلوک بود درین زمان معلوم نیست کہ کسی در عالم موجود باشد کہ بان تواند
 رسانید پس لائق ما و پس ماندگان است کہ بعد توبہ و انابت و رعایت زہد و درغ و صبر و تقاضت
 و توکل و تسلیم و رضا و مقاماتی کہ در صوفیہ علیہ معمول است طریقہ توسط دریا کولات و ترک مألوفات
 و عادات پیش گرفتہ اوقات بوظایف اعمال از نماز کہ در شب و روز شصت رکعت میشود و
 تلاوت قرآن مجید و ورود و استغفار و کلمات طیبات معمور دریم و بوقت قلبی و ذکر اسم ذات باشد

یا لفظی اثبات جنائز و لسانی و نگہداشت دل از خواطر و کمال توجہ بحضرت حق سبحانہ بکمال افتقار و
انکسار و بازگشت و سفر و وطن حاصل زندگی کافی بدست آریم و عمر بخسارت نگذاریم درویشی
چسیت یکسان زیتن کمال استقامت بر اتباع حبیب خدا صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و یکسو
نگریستن ملکہ آگاہی و حضور و یادداشت راسخ داشتن کہ صاحب شرع را انکار سے براعمال
ظاہر و باطن را طعنہ پر حضور باطن نماز ہوتا ہے مصطفیٰ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و دیدہ دل بمشاہدہ
حضرت حق سبحانہ بنیابا شد اللہ تعالیٰ این پیر عمر ضایع کردہ را و جمیع دوستان را توفیق عمل برین
طریقہ کرامت فرماید و دوام بر توجہ بحضرت حق سبحانہ و توجہ بحضرت حبیب خدا صلی اللہ علیہ و
آلہ وسلم لقد وقت فرماید آمین آمین آمین -

مکتوب عدم رسالہ حکم

در بیان مقامات تمام طریقہ اینقہ مجددیہ از دائرہ امکان تا بدایرہ
الغیب و مراقبات انہا من ابتدای الی انتہا صمدیہ یافتہ

بعد صمد و صلوة واضح باد کہ اکابر این طریقہ شریفہ مقامات قرب در عالم مثال بکشف صحیح و معاینہ صریح دیدہ
تعبیر از ان مقامات بدایرہ مناسب یافتہ اند کہ ان مقامات بے جہتہ و بے چون اند و دائرہ ہم بے جہتہ است
والا جائے کہ خدا است دائرہ کجا است دائرہ اولی دائرہ امکان است در نصف ماضی آن
سیر آفاقی دست میدہد و آن عبارت از دیدن انوار است بیرون باطن خود بر نگاہ کے مختلفہ و در
نصف عالی آن بیرون سلوک نفسی است و آن مشاہدہ انوار و تجلیات است در باطن خود است
و واقعات را اعتبار نہناوہ سعی و جہد در حصول دوام حضور و آگاہی باید نمود و بیجا ذکر اسم ذات
و لفظی اثبات و تملیل لسانی ترقی می بخشد و مراقبہ احدیت صرفہ حضرت ذات کہ مسمی اسم مبارک
اللہ است می نمایند و قوت قلبی توجہ بدل و لحاظ معنی کہ نیست بیچ مقصود بجز ذات پاک با صحت
الفاظ ذکر و نگہداشت دل از خواطر علی الدوام می باید کہ دل بے ذکر کثیر نمی کشاید توجہ بدل و توجہ
دل بحضرت ذات او سبحانہ و نگہداشت خواطر و ذکر بہ صحت الفاظ و لحاظ معنی کہ نیست بیچ مقصود
بجز ذات پاک و بازگشت کہ خداوند مقصود من توی و رضائے تو محبت و معرفت خودہ با ملاحظہ
نیستی خود و اثبات ہستی حضرت ذات پاک بانکسار و تضرع باید کہ دائمی باشد چون کم خطرگی یا
بے خطرگی کہ مانع توجہ و کیفیت نشود تا بچار گھڑی برسد مراقبہ معیت و هو معکد اینما کنتم
در ہر لحظہ و ہر دم باید نمود و ذکر تملیل لسانی نیز و این مراقبہ در ولایت صغری می کنند کہ دائرہ ثانی

است و اینجا سیر تجلیات افعالیه الہیہ و ظلال اسماء و صفات است درینجا توجیر و جودی و ذوق و شوق
 و آہ و ناله و استغراق و بیخودی و دعای حضور و توجہ و غیرہ حاصل میشود و چون توجہ و عاطفہ و شش جهت
 نماید و انتظار سے نماز شروع سیر در دایرہ ولایت کبری می نماید و این دایرہ ثالث است متضمن سیر
 دایرہ نیک قوس و دایرہ اولی مراقبہ تقریبت سخن اقرب الیہ من جبل الوردید می کنند و ذکر تسلیل بزبان
 موجب ترقی می شود و بخوبی نیز مورد فیض وینجا لطائف خمسہ اند بشرکت لطیفہ نفس نصف مافیل دایرہ
 اولی مشتمل بر تجلیات اسماء و صفات زائیدہ است و نصف عالی آن متضمن اعتبارات و شیون ذاتیہ
 و دایرہ ثانی اصول آن تجلیات و دایرہ ثالثہ اصول آن اصول و قوس اصول آن اصول درین دایرہ
 دویم و سیرم و قوس مراقبہ محبت و محبہ فانی می نمایند مورد فیض درینجا لطیفہ نفس است ہر گاہ
 دایرہ اول تمام گرد و مراقبہ و ذکر در دایرہ ثانیہ باز در دایرہ ثالثہ باز و قوس ذکر و مراقبہ معمول است و لایق
 کتب کتبتہ الانبیاء است علیہم السلام توحید شہودی و فنا و انا و استہلاک و ضحلال در نسبت باطن و سلام
 حقیقی و شرح صدر و عالم را اطل وجود و توابع وجود حضرت حق سبحانہ یافتن و فنا و ذائل صفات و تخلق
 باخلاق نیک دست میدہد و بحصول این ہمہ تجلیات ظلال اسماء و صفات و تجلیات اسمائی و صفاتی و اصول
 این سیر اسم ظاہر تمام می شود و من بعد سیر تجلیات اسم الباطن و حالات آن پیش می آید و این دایرہ رابع
 مقامات است و این سیر اولایت علیا مقرر کردہ اند درینجا نماز نافلہ با طول قنوت و مراقبہ مسائے ہم الباطن
 موجب ترقی میشود بعد ازین سیر تجلی ذاتی دائمی دست می دہد و این تجلی ذاتی دائمی را تعبیر بکلمات نبوت کردہ
 اند و این دایرہ خامسہ است و تجلیات ذاتیہ درجات دارد اول کمالات نبوت است و در این جا مراقبہ ذات
 بحت از اعتبارات می نمایند و لطیفہ عنقر خاک درینجا مورد فیض است تلاوت قرآن مجید درینجا ترقی
 می بخشد و نکات حالات باطن و بیہ رنگی و بی کیفیتی نقد وقت می شود و درینجا در نیات و عقاید و بہتہا
 حاصل می شود و استدلالی بدیہی میگرد و کشف اسرار حروف مقطعہ قرآنی بحققان این درجات حاصل
 میشود و بعد دوم دایرہ کمالات رسالی است و این دایرہ ششم است و در سیرم دایرہ کمالات اولوالعزم
 است این دایرہ ہفتم است درین دایرہ مورد فیض ہیبت و عدائی سالک است کہ بعد تصفیہ حصول
 قنار لطائف خمسہ عالم امر و تہذیب لطائف خمسہ عالم خلق ترکیبہ دیگر یافتہ و در حقایق سب و بعد ازین پیش
 خواهد آمد نیز مورد فیض ہیبت و عدائی است و تلاوت قرآن مجید خصوصاً در نماز موجب ترقی میشود بعضی
 اکابر بعد حصول کمالات نکتہ سیر حقایق انبیاء علیہم السلام مقرر فرمودہ اند دایرہ خلقت این دایرہ ہشتم است
 حقیقتہ ابراہیمی است علیہ السلام درینجا مراقبہ حضرت ذات بلحاظ آنکہ حقیقت ابراہیمی علیہ السلام
 از آنجا ناشی است می نمایند و صلوات ابراہیمی بسیاری خوانند دایرہ تجلیات ذاتیہ این دایرہ نهم حقیقت
 موسوی است علیہ السلام درینجا مراقبہ حضرت ذات پاک کہ منشا حقیقت موسوی است می کنند و درود

اللهم صل علی اسیدنا محمد وعلی انواده من الایماء خصوصاً علی کلیمک موسی وبارک وسلم
 وردی کند دایره محبت ذاتیہ مترجمہ با مجبوتیہ ذاتیہ حقیقت محمدی است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم این دایرہ
 ونام است درینجا مراقبہ حضرت ذات پاک بلحاظ آنکہ منشاء حقیقت محمدی است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 می نمایند دایرہ حقیقت احمدی این دایرہ یا ز دہم مجبوتیہ صرفہ ذاتیہ است درینجا مراقبہ حضرت ذات
 اوسمانہ بلحاظ آنکہ منشاء حقیقت احمدی است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم باید نمود در دایرہ حب صرف ذاتیہ این دایرہ در دایرہ
 مراقبہ حضرت ذات بلحاظ آنکہ منشاء حب ذاتیہ است می نمایند و کثرت صلوات اللہ علی محمد و آلہ
 محمد و آکہ واصحابہ افضل صلواتک عدد معلوماً تک وبارک وسلم کذلک درین
 مقامات ترقی می بخشد بعد ازین مرتبلاً تعین واطلاق حضرت ذات است سبحانہ من بعد دایرہ
 حقیقت کعبہ حسنی این دایرہ سیر و سیم کہ آن عبارت از ظهور عظمت و کبریائی حضرت ذات
 است سبحانہ درینجا مراقبہ حضرت ذات باعتبار مسجودیت آن مکانات را می کنند باز دایرہ حقیقت
 قرآن و این دایرہ چار و دہم است حقیقت قرآن عبارت از مبدع و وسعت حضرت ذات است
 درینجا مراقبہ حضرت ذات باعتبار سیر کہ منشاء حقیقت قرآنی است می نمایند این دایرہ پانزدهم
 است باز دایرہ حقیقت صلوات کہ عبارت از کمال وسعت بیچون حضرت ذات است سبحانہ درینجا
 مراقبہ حضرت ذات کہ منشاء حقیقت صلوات است باید نمود من بعد مرتبہ معبودیت صرفہ است درینجا
 سیر نظری می تواند شد نہ سیر قدمی کہ آن در مقام عابدیت میشود این است اسامی مقامات و مراتب
 طریقہ احمدیہ مجددیہ کہ تفصیل آن در مکتوبات کثرتیہ مذکور است در ولایات ثلاثہ ظهور کیفیات
 میشود از نیجوی و استغراق و توحید وجودی و استہلاک و اضمحلال و توحید شہدی و فناء انا و کیفیات لطیفہ تالیبہ
 و تجلیات ذاتیہ دائمی کہ حکالات نکتہ و در حقایق سبعہ لطافت و بساطت و وسعت و بی ریشہ و بی کیفیت
 نسبت باطن و قوت در ایما نیات و عقاید حقہ بهم می رسد و کسی کہ کثرت مراقبات در این مقامات
 عالی می نماید در بساطت و بے رنگی ہر مقام فرقی می تواند کرد واللہ اعلم بالصواب والیہ المرجع
 والذائب

۱۴۱
 فاما کہ بدانند کہ حضرت مجدد رضی اللہ عنہ تہذیب و تسلیک لطائف جسمہ عالم امر و اجلا میفرمودند بعد
 حصول فنار بقا و احوال و اسرار لطیفہ بہ تربیت و تہذیب لطائف عالم خلق می بود و خلدن اما فرزندان گرامی حضرت
 با بزرگمان دیگر سیر لطیفہ روح و سر و خفی و اخفی موقوف داشتند تذکیہ لطیفہ نفس اہم دانستہ اند کہ در ضمن سیر لطیفہ
 قلب آن لطائف را تہذیب حاصل می شود و منشاء و مقام فنا و بقا و لطیفہ روح تجلیات ثبوتی است و منشاء
 و محصل فنا و بقا و لطیفہ اسرار تجلیات حیوانات ذاتیہ الہی است و منشاء و حاکم حصول فنا و بقا و لطیفہ خفی
 تجلیات صفات سلیمیہ الہی و منشاء و حاکم حصول فنا و بقا لطیفہ اخفی شانے است جامع از شانہائے (باقی صفحہ)

مکتوب صد و یکم

خواجہ حسن ہو و در صد و ریافتہ در جواب اعتراضات اول آنکہ بمرشد
 باید کہ موافق طبایع مختلفہ طالبان با انواع متنوعہ اشغال تربیت فرماید
 دویم آنکہ حضرت مجدد پرواخت نسبت حضرت خواجہ محمد باقی نکر وند
 در ریاضات نہ نمودند و نسبت فتورے راہ یافت کلمات عالیہ چگونه
 صادر می شد سیوم آنکہ تفضیل طریقہ علیہ چشتیہ چهارم آنکہ اولیاء
 بمرتبہ غوثیت رسیدہ اند بسیار اند و در چشتیہ دور نقشبندیہ در نظر نمی
 آید و در قادریہ یک ذات مبارک حضرت غوث الاعظم رضی اللہ
 عنہ او را پناہی در ذلک

جناب فیض مآب صاحبزادہ عالی نسب ولایت حسب حضرت خواجہ حسن صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
 تو لکم مرشد موافق مختلفہ طبایع طالبان با انواع متنوعہ اشغال تربیت فرماید ارباب بصیرت و کشف
 ہمیں طریقہ تسلیم کردہ اند اما این کلیہ تمیست انبیاء علیہم السلام بیک طور شریعت کہ ایمانیات و
 عملیات و خلق نیک و تراضی و معاملات است اصلاح بنی آدم میفرماید و آن اعراض از دنیا و
 اقبال با آخرت است و اہل اسلام با این بیک طور صلاح و فلاح یافتہ اند حضرت خواجہ نقشبند
 رحمۃ اللہ علیہ بیک شغل کہ توجہ بقلب بقلب توجہ بحضرت حق است سجانہ و آنرا مرتبہ
 احسان گویند و ذکر خفیہ و اتباع سنت و ترک بدعت عالمی را کامیاب فرمودہ اند و آن حصول مرتبہ
 احسان است کہ جزو سیوم دین است بسبب نور قلب بدوام ذکر و توجہ خلاق و اعمال را مرضی فرمودند
 آن توجہ جہات ستہ را احاطہ میفرماید و سر توحید واقع میگردود و اگر واقع نشد دین خالص مرتبہ

(بقیہ حاشیہ صفحہ ۱۴۰) الہی سجانہ در سیر لطیفہ قلب ظہور امر را توحید وجودی و در سیر روح سلب صفات از خود
 و نسبت آن بجن سجانہ و در سیر لطیفہ امر را تمحلال ذات و ذوات او سجانہ و در لطیفہ خفی تفرید جناب یکریا از جمیع
 مظاہر و در لطیفہ خفی تخلق با خلایق او سجانہ نقد وقت سالک شروع نماید اگر اخواہد و میلش بکہ باشد ۱۲۰

احسان حاصل است و انوار ذکر ظاہر و باطن را مستنیر میدارد بہ صحبت مرشد و دوام ذکر و توجہ این مرتبہ دست می دهد و بیاضات و عبادت اہل این طریقہ ہمین اتباع شریعت است و بس عمل بعزیمت نسبت باطن را درخشان میدارد و قولکم در بارہ حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ کہ نسبت حاصلہ از شیخ المشایخ حضرت خواجہ محمد باقی باللہ انعکاس است پنداخت آن نگردد و بیاضات نہ نمودند و در آن فتور سے راہ یافت و نسبت با اولیا و صحابہ ترک ادب کردہ مساوات بخیر البشر نمود صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اگر در نسبت فتور راہ می یافت کلمات عالیہ چگونہ صادر می شد حضرت خواجہ کہ امام اہل معرفتہ اند و در بارہ ایشان میفرماید عاوم شما ہمہ صحیح و قابل ملاحظہ انبیاء است علیہم السلام مثل ایشان زیر فلک نیست مانند ایشان چند کس گذشتہ باشند شیخ احمد آفتابی است کہ مثل ماہر اہل ستارہ ما در سایہ او گم اند و علماء و عقالا بصحبت معلومات و مقامات طریقہ ایشان شہادت دادہ اند و در سیر لطیفہ قلب اسرار توحید و جود و در سیر دیگر لطائف علوم و کیفیات متنوعہ و در سیر لطیفہ نفس توحید شہودی و در سیر لطائف عالم خلق العبد عبد و المحق حق مشہودی شود این است مشرب انبیاء علیہم السلام و مبنا کے شریعت بر غیریت است این معانی از مکشوفات و تسلیکات ایشان بطالبان است سہ ولایت و سہ کمالات و ہفت حقائق در طریقہ خود بیان کردہ اند و بان درجات طالبان را رسانیدہ این حقیر و کمترین اگر طالب خوش استعداد سے کہ تارک و خلوت گزین باشد و اوقات مراقبات واذکار مہمورد دارد اورا باین مراتب تواند رسانید بوسطہ عنایت پیران کبار بحض فضل الہی سبحانہ بلکہ چندین کسان باین درجات رسیدہ اند فالحمد للہ سبحانہ و این از کمال صدق و نہایت کمالات حضرت مجدد است رضی اللہ عنہ عرض کہ حضرت مجدد معدن فیض چشتیہ و قادریہ و سہروردیہ و کبردیہ و نقشبندیہ و نسبتہا کے جدیدہ کہ بعض بایشان فائز شدہ بودند خاص کند بندہ مصلحت عام را چون این طریقہ جامع فیوض خاندانہا کے خمسہ بلکہ سہ است از نسبت بر شے سیراب تر انیم ساخت شکر و سپاس نعمتہا کے آہی سبحانہ و انعامات حضرت رسالت پناہی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و انعامات جناب ارشاد و مشکاہی مقدور بیان این مجمع ہر ایم غیر متشابهی نسبت در برابر نعمتہا کے متکاثرہ جز انفعال و عذر تقصیر من مقصر نقد وقت ندارم سالہا شدہ کہ این چنین عبادت در حق حضرت مجدد نوشتہ بودند و حالانیز از مکارم اخلاق دور است بمریدان ایشان این کلمات تحریر نمودن قولکم و تفضیل طریقہ علیہ چشتیہ بر کرا از خاندان خاص بہرہ مند و منسوب میفرماید فضائل آن در نظر اولیوہ گزینی نمایند و الا شرف و فضل بر خاندان و مشایخ بقدر اتباع سفت است و تہذیب طالبان این معنی در نقشبندیہ بسیار است تا مل و انصاف ضرور است دین طریقہ از بدعت مزبجے نیست و فیوض آن عالم گرفتہ است فالحمد للہ حق تعالیٰ میدانہ کہ بندہ را بچاندان عالیشان چشتیہ آ نقد نیاز است بیتریم کہ گویند اخلاص نقشبندیہ ندارد و نان کسے خوردن و شکر کسے گفتن سبجیہ خود ساختہ است حضرت

شیخ عبدالحق محدث دہلی تحقیق آنچہ شنیدہ برآن اعتراض فرمودہ می فرمایند شما انکار پیر خود را کردید
ایشان میگویند ہر کمالی کہ مرا کرامت فرمودہ اند از علم و معرفت بواسطہ حضرت خواجہ احمد
می فرمایند شما انکار حضرت غوث الاعظم رضی اللہ تعالیٰ عنہ کردید ایشان میگویند مرتبہ حضرت
غوث الثقلین در اصحاب کرام و اہل بیت عظام محسوب است میفرمایند شما انکار اولیاء می نمائید
ایشان میگویند این کیفیتہ ذیلہ نہ لہ بردار خوشہ نعمت ہائے اینہا است میفرمایند شما ہمسری می
کنید پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ایشان میگویند ہمسری کفر است ظاہر است ہر کہ در نعمت ایمان
و اسلام پیغمبر خدا شریک نیست کافر است میفرمایند کلام شما در مذکورہ خلت اشداست امر بطلب لغزنی
در مرتبہ خلت ہمہ راست پس ہمہ را درین امر دخلی باشد از بعضی کم از بعضی زیادہ مفایح زمین پیغمبر خدا
صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم عنایت شد فتح بلاد بعد پیغمبر ہر دست خلفا و سلاطین نامدار واقع شد این
فتوح موجب ثواب آنحضرت است الدال علی الخیر کفاحلہ تا وہیلات تفسیر و جزئیات فقہ و
وقایع تصوف ہمہ از کمالات آنحضرت است ظہور آن موقوف بر اشخاص خاص در وقت خاص بود
و ہمہ است کہ بعد پیغمبر خدا این کمالات بان حضرت لاحق شد بلکہ ظہور آن کمالات در این اوقات
خدا از علیا حال در ہمہ فرق نمیشود گفت شیخ عبدالحق محدث در ترجمہ فتوح الغیب حضرت غوث الاعظم
تفسیر معانی بر قلوب عرفا و می آید عبارت از ان قاصر است تسلیم آن اولی قلت شیخ این چنین میفرماید
و با حضرت مجدد جنگ دارد المعاصرۃ اہل المنافق حضرت شیخ در ترجمہ عبارات آویختہ
است از آیات ظواہر است کلام حضرت مجدد از مقامے ناشی است نظر ایشان بر مقامے قاصر توجہات
از غلبہ حال یا از امر الہی یا ترغیب طالبان یا بحدیث پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم تحقیقی کہ در کمالات
شطحیات می نمایند در اینجا نیز ہمان می تواند شد تو لکم اولیاء و برترتہ خویشیت رسیدہ و چشمہ بسیار
اند مقامہ بہین ذات حضرت غوث الاعظم است نے در خاندان قادریہ حاجی زمشہ و شاہ تمبیس
میران عبداللہ شاہ ابوالمعالی شاہ کمال کہتیلی رحمۃ اللہ علیہم مثل اینہا عزیزان بسیار گذشتہ اند درین
دیار و احوال خلفائے کہ در دیار دیگر اند بسیار اند و نقش بند یہ خواجہ محمد باقی حضرت مجدد و پسران
ایشان حضرت آدم بنوری میر ابو العالی و مثل اینہا بسیار اند اقطاب و غوثان مریدان ایشانند محبت
بخاندان چشتیہ بر این تحریر باعث است آن جناب را ملکم اللہ تعالیٰ و ابقا کم علمائے شریعت
مصطفوی صلی اللہ علیہ صا جہا بر صوفیہ علیہ کہ ریاضات شاقہ و شدادات در این عینیات و انواع
اشغال کہ بآن ملہم شدہ باشند نہ آن است کہ از جوگیہ گرفتہ اند از عمل بنوریہ منع است و ضرورہ کہ
دوران ادکاری نمایند اعتراض دارند یعنی این شریعت بر توسط و اعتدال است قلت اگر مجاہدات شاق
باشند نفس تاب آن ندارد این اکابر معمول نمی کنند پس رعایت نفس کہ در حدیث شریف آمدہ نفس را

بر تو حق است بیداری باشم و نماز و عبادت و خواب ہی کتم برائے راحت نفس ہم میفرماید خلاف سنت
 ان پیر زگان تجویز نمی شود حضرت خوابه بانسے طریقہ بر دستکمال حال نمانده اند جزاہ اللہ خیر الجزاہ و با حضرت
 خوث الثقلین ابن جوزی انکار سے داشت و بر سلطان المشائخ نظام الدین اولیا رضی اللہ عنہ تابعان
 ایشان گویند از حضرت آدم علیہ السلام تا زمان ایشان این چنین آثار ولایت از بیچ یک ولی ظاهر نشده
 گویند کہ ہر کمالی کہ انبیاء و اولیاء و علماء و دانشمندان داشتند سلطان المشائخ جامع آن است با این ہمہ کمالات بر
 ایشان اعتبار کردہ اند یکے گفتمہ از دریا ہی گذشتہ ام کہ انبیا علیہم السلام بر سائل آن مانده اند و لولائی
 ارفع من لواء محمد فاتم النبوة این ہمہ اسرار از من کہ خاتم ولایتیم کسب نمایند گفتمہ انہیں ولایت را افضل
 بر نبوت ثابت شد تا بیان توجیہات این سکریات کردہ اند بر طریقہ حضرت مجدد جائے اعتراض نیست
 و تاویلات و توجیہات بعضے کلام کہ مخنون الاخبار است خود کردہ اند و مخلصان نیز مردان اذان تاویل
 چشم پوشیدہ زبان طعن و ران کردہ اند و امور اند کہ من ظن بودہ مطن اعتراضات را آن است ضروری و
 جواب اعتراض مسلم عرض با این کثرت و وسعت و افکار و حالات کہ ذہ لطیفہ و علوم و کیفیات آہنا و زیادہ
 ازان بیان فرمودہ اند کہ نام طریقہ است لیک فضل متقدم راست بسبب تربیت و تلقین اللہم انزل الحق
 حقوا و اهدنا الصراط المستقیم تذکرہ لیک آنچه گویند فلاںے انفلانے لطیفین یافتہ تبیین بھنی رکتین
 و القاست بہن محبت انوار و کیفیات از حق سبحانہ بر دل افکار شدہ و این انوار کیفیت دل را مردانہ
 ماسوا و گرم بھبت جناب گریا سا فتمہ آنرا رخسار بربست و رہی بھیب ہر بیت بکشاد انزوا و خلوت
 و ذکر و عبادت بھجیہ او کردند این است معنی فیض و این حالات از نقش بندہ شائع گوید ہر صانع بے
 مزامیر مختلف نیہ است جواز آن نیز باین دوام گرمی و حرارت پیدای شود و بیاسہ ہی نماید ذوق و شوق
 کہ باین گرمی دست و ہد البتہ باعث ترک و تجرد میگردد پس فیض از نقش بندہ بسیار حاصل شدہ حضرت
 سلامت درین تحریر ہا کہ بوجہی نوشته شدہ نظر بیا رفتہ آنجناب ہا جزاہ اند خون و از مناسب نیست
 از خرابی اعمال خود چہ نوشته شود عمر بکسب و بطلالت گذشتہ دین شدت ضعف میری تدارک کجا اللہ
 تعالیٰ بواسطہ حضرت خوث الثقلین و حضرت شاہ نقشبند و حضرت مجدد گمان اول عمر و اوسط و آخر
 از صفات نودہ سیات را بعدل بحسنات فرمایند و رفناے کہ بخط اول آن نباشد و اشتیاق لقاے جانان
 لازم حقیقت دل و جان عطا نماید ہے منکر کہ دل ابن بیمن پر خون شدہ و بنگر کہ ازین سرانے قانی جوان
 شدہ و صحیف بکف و بار ہودیدہ بر دست تو با یک اجل خندہ زمان بیرون شدہ این برگ کرامت فرمایند
 آمین

مکتوب صد و دو حکم
 بسید احمد بغدادی در جواب عریفندہ کہ مشتمل بر اظہار ملال مزاج مبارک

جناب حضرت ایشان منجی از عسرت ظاہری خود بود صد و بیاض مع بعضی

نصائح و ماییناسب و لک

سید صاحب عالی مراتب حضرت سید احمد بغدادی سلمہ اللہ تعالیٰ السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ
 عنایت نامہ محرمہ بیست و ہفتم ربیع الثانی چہارم و ہفتم جمادی الاولیٰ رسید مسرت بخشید و رفع انتظار نمود
 نوشتہ اند کہ تو از ما کدور تے و نا خوشی داری و جہ نا خوشی معلوم نیست استغفر اللہ این چہ حرف است
 وجود شما مردم عزت و شرف این کمترین درویشان است کثر اللہ امثالکم معاہدین و ہم ہا از دل دور
 فرمایند اگر در راہ موانع است البتہ توقع ضرر است ہوا آ آ تا بجزایج شما موافق نیست بہر جا دل غیبت
 نماید شریف دارند و مشغول بجد باشند و اجیائے طریقہ مانمایند بار بار نوشتہ شد کہ در خطاب و القاب
 این حقیر اعراق نکنند خطوط ہائے طوفانی موقوف دارند معلوم نیست کہ چرا پد برائی نمی شود و این قدر نوشتن
 کفایت می کند حضرت سلامت السلام علیکم ورحمۃ اللہ الحمد اللہ اینجا خیریت است و خیریت شما مطلوب
 و بامر شما تلقین طریقہ می کنم نایدہ ہم میرسد الحمد للہ سعی نمایند کہ جمعیت و توجہ حضور و جذبات و واردات
 در دل با پیدا آید و در لطائف دیگر نیز تماشا کئے زمین و آسمان و بہشت و دوزخ بر اس کے ترغیب کو دکان
 خوب است و اہل محبت سوزے در جگر و از گذشتہ در خطر و از آئندہ دست بسر و اند تا چہ پیش خواہد آمد
 و نہ کور بندہ پیش کسے نکنند و ترغیب نمایند حاصل سیر و سلوک شخصیت سالہ من ہمیں چہا چہ خیریت
 و پس این خوبی استعداد شمار راست کہ مردم را این حالات پیش می آید دل شکستہ و سینہ برشتہ و
 جان در آسندہ و دیدہ بدیدار جان فرنا بستہ می باید سہ ہمہ اندر ز من بتوان این است پاکہ تو طفلی و
 خانہ رنگین است ؛ رویت حضرت حق سبحانہ و زیارت نہی بر حق صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بہترین
 مقامات است خط بر سہ اول ربیع الاول بہستم آن رسیدہ بود جواب آن فرستادہ شد
 و در جواب آن ہمیں مطلب تحریر پود از تکی نوشتہ اند قاء فقہر فاقہ و قاف قناعت و راء ریاضت
 این اشارتہا در نظر وارند پس ما و شما این خود اختیار کردہ ایم شکایت چہیت سے غیر مرون بیجا
 فریبی و گر پود رنگیر و یا خدای جیلہ گر پود استقامت و رضا و شوق لقا کئے جان فرا و دوام عاقبت
 و بر آمدن حاجاتہا بوقت سحر و بعد از آن نماز مساکت نمودہ باشند جمعیت میشود و بدولی چہیت
 خاطر جمع دارند بندہ از دعا غافل نیست والسلام بعزیزان و دوستان سلام و التماس دعا ؛

مکتوب صد و سیوم

بہ نواب شمشیر خان و روحائے ترقیات ظاہری و باطنی بالعبد مطالب

در جواب عرضیدہ و نشان صدقہ یافتہ

نواب صاحب والا مناقب عالی مراتب تلمنت فرمائیے مخلصان ترقی خواہ جمیع مطالب نواب شمشیر بہا در سلمہ اللہ تعالیٰ السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ ترقی در ایمان و عرفان گو یا حضرت حق را مشاہدہ می نمایند ترقی در اسلام کہ در اعمال ظاہر حفظی کامل و در ذوق حسب الہی می افزائند ترقی در محبت کہ بسوز و درون بنالہ دلکش اسوق را تازہ میدارند و ترقی در صداقت کہ عمر بر اخلاص صدیقان میگذارند ترقی در جاہ و دولت دنیا کہ جہاں را بجام بخششی معمور دارند و عاصی عنایت و کامیاب ہونہ می شود و کامیابی نمی شود مگر حصول این ترقیات اللہ تعالیٰ ازین مطالب مارا و شمارا برہ کامل عطا فرماید و بدوام اذکار و اشغال ہمہ را ازین مقاصد محفوظ دارد و در روز شدہ کہ عنایت نامہ ورود نمودہ با خبا و خیریت ذات والا عنایت مسرت رسانندہ الحمد للہ مرقوم بود کہ سہ کس حافظ قرآن مجید مقرر نمودہ در باندہ بفرسندہ کس بست پیارہ ہر روز بخواند این قدر تلاوت اشکل می شود منزل خواندن ورود وقت آسان است مفعی پیغمبر ہمیں است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اما بزرگان ما خلیفہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم امیر المؤمنین عثمان رضی اللہ عنہ در یک رکعت ختم فرمائیے کہ روز حضرت غوث الثقلین و حضرت خواجہ معین الدین رحمۃ اللہ علیہما ہر روز یک ختم قرآن میفرمودند از باب شوق و محبت زیستن در عبادت می گذارند زندگی بے بندگی بجا آید و السلام اللہ تعالیٰ خوش و خورم ہمہ جا دارد کہ گوشہ چشم عنایت بحال فقیران دارند خدمت در آن جمیع اعزہ سلام و ستوق ملاقات و تاکید نماز و ذکر و صلوات بر محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و استغفار و کلمات طیبات و رضائے آنجناب بفرمایند۔

مکتوب صد و چہارم

بہ سید احمد بغدادی در جواب عرضیہ ایشان معہ احوال خالقہ عرش
اشتباه و طریقہ توجہ نمودن و بیان مقام اجازت طالبان

خدمت شریف سیادت و منقبت مرتبت صاحبزادہ عالی نسب حضرت سید احمد بغدادی صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ بعد سلام منون و دعائے برآمد مطالب ترقی در جہات واضح می نماید الحمد للہ کہ فقیر عنایت الہی سبحانہ بخیریت است و شب و روز بجلقتہ و مراقبہ بانباع پیران کبار رحمۃ اللہ علیہم اوقات خوش دارد و طالبان گاہے صد و ہفتاد گاہے از ان کم بالفعل صد و چہل باشند می باشند درین کثرت توجہ کم میشود و یک می گویند بارانایہ می شود اگر کسی نسبت بیاید توجہ جذب و حضور و واردات حاصل شود بسیار بایشان گفتہ است و آنجناب ہم فرمودہ بودند پیشان خود را بی گزودہ اندومی گفتہ با خود بفرمایند

در عمر میں بالقرائے نور و جمعیت و حضور شغل نموده ام اللہ تعالیٰ قبول فرماید و بفضل خود بواسطہ آنجناب
 و دیگر مردم کہ بعنائیت الہی فیضہا یافته اند طریقہ مراد پدید آتی دارد و عنایت نامہ دیروز رسید مستر
 بخشید و در آمدن خطوط بسیار خوش می شود شدت انتظار مکرر داشته بود الحمد للہ کہ بعنائیت الہی بواسطہ
 تحریر آنجناب رفع شد از ترقیات باطن شریعت و مستفیدان نوشته باشند بہت و توجہ بالتجا بجناب حضرت
 حق سبحانہ بواسطہ مشائخ کرام رحمۃ اللہ علیہم و خود را در خیال این فقیر را تمخیل نموده و در ترقی طالبان سعی نمایند
 ہر گاہ حضور و جمعیت و توجہ و جذبات و واردات لطائف عالم امر را در میاید
 توجہ بر لطیفہ نفس نمایند پس بلطائف عالم خلاق و دیگر درجات باید نمود کہ
 را حضور قلب و لطیفہ نفس حاصل شود قابل اجازت است و آنچه از تقدیر بلائیم و نا ملائم ظہور نماید شکر
 دانستنی لازم شناسند مطالعہ و ملاحظہ بکنند کہ این ناموافق چہا رسیدہ و از ان احترار واجب شناسند
 حضرت مولوی بشارت اللہ صاحب سلم اللہ تعالیٰ یکسالی دریں جا بودہ و وطن رفتند خدا العفو و
 اعرض عن الجاہلین خلق کریم خود نمایند و مراد روعایا و در زنجیرہ خوش بود کہ در بغداد شریف و آن دیار بعنائیت
 رسیدہ اشاعت طریقہ فریاد از دوستان سلام و بدوستان سلام رسانند :

مکتوب صد و پنجم

مولوی بشارت اللہ صدر یافته در اطہار افرائی بعضی مردم کہ تکفیر
 تا مالان توحید و جودی و تفصیل طریقہ خود بر طرق دیگر بجناب حضرت ایشان
 نسبت کردہ بودند ہائینا سب ذلک

مولوی صاحب والامناات عالی براتب حضرت مولوی بشارت اللہ صاحب سلم اللہ تعالیٰ
 السلام علیکم ورحمۃ اللہ قبل ازین خطے بنام شریعت در خط حضرت ابوسعید صاحب فرستادہ شدہ حق
 تعالیٰ برساند مزاج فقیر بدستور است و صنعت مستری و دانگ حرکت تشدد و تقض می شود و فریاد و دیگر
 فرمایند کہ حق تعالیٰ عاقبت بھر کند ملا غابا مدہ گفتند کہ بزرگان بگھو میگویند کہ غلام علی شاہ تکفیر
 قایلان توحید و جودی و تفصیل طریقہ نقشبندی بر جمیع طرق اہل اللہ می نماید کہ بہت کلمات تخرج
 من افواہم ان یقولون الا کذب یا فقیری گویم کہ کہ خلوت و ترک و تجرید ریاضت و مجاہدہ و
 کثرت اذکار و عبادات مغلوب محبت میشود و این کلمات بگوید از سکر محبت معذرمی تواند شد و
 بتقصید و خیال بچتن و در ہم بستن و مطالعہ رسایل توحید این امر ارستان محبت بر زبان آوردن جایز نیست
 قاضی منع کنند کہ بجناب قدس الہی بے ادبی نکنند در وقت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و اصحاب

گرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم ازین توحیدات مذکورے نبود بعد زبان پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم این امر
 سکر یہ ظہور یافته پس آیات و حدیث را بتأویل تابع این معرفت نمودن طریقہ ساختہ اند و تطبیق معرفت
 حضرت مجدد با معرفت حضرت شیخ ابن عربی از قوت علمی است نہ در حقیقت و واقع بدانکہ تفضیل
 یکے بر دیگرے بے حجت شرعی آیت محکمہ حدیث صحیح و اجماع نمی تواند شد پس آنچه این دو امر مشہور کردہ
 اند نسبت باین فقیر افزا و کذب است گفنی بالمہر و کذب با ان یحدث بكل ما سمع مردم بے تحقیق
 بخدمت بزرگان سخنان غیر واقع میرسانند مگر کسی کہ در صحبت او تصفیہ و تزکیہ و اتباع سنت و تہذیب اخلاق
 و احوال محبت بطالبان بسیارے رسد او را فضل ثابت است بلے اولیای خاصہ است بآن خصائص
 از یکدیگر امتیاز دارند حضرت مجدد بعین تربیت حضرت خواجہ بطریق جدیدہ رسیدہ اند و آن طریقہ متضمن
 لطائف عشرہ و احوال و انوار و اسرار بسیار است و سوائے آن نیز حق تعالی ہر کرامی خواہد بآن مراتب
 میرساند بشری کہ ما دون ہمتان کجا و آن مقامات کجا الا ان یشاء اللہ در سیر قلب اسرار این معرفت
 و در سیر لطائف دیگر معرفت توحید شہودی و در سیر لطائف عالم خلق الحق حق و العبد عبد ظاہر میشود
 کہ مشرب انبیاء است علیہم السلام فرمود پیرا حضرت مجدد اسرار و معارف توحید و سیر تہذیبات افعالہ و
 صفاتیہ پیش می آید و در سیر تجلی فانی و الہی عبدیت نفس العبد عبد و الحق حق حیان میگردد و آن مشرب
 انبیاء است علیہم السلام و کسانے کہ بتجلی افعالہ و صفاتیہ رسیدہ باسرار توحید زبان کشادہ و رسایل توحید
 بنوشتنہ اند ممکن است کہ از آنجا ترقیات کردہ باشند چنانچہ این فقیر اول علم این معرفتہ داشتہ تا
 بعیان و شہود مبدل شد بانہ بجزب عنایت حضرت حق سبحانہ بواسطہ حضرت شیخ المشائخ حضرت
 خواجہ معارف حضرات انبیاء کرام مشرف شد فالحمد للہ کما ہوا الہم عجب عجب شمارا ترک طمانت
 در رکوع و سجود و قومہ و جلسہ طہایح می نمایند و شنیدن تار و نغمہ و تعزیرہ باو مرثیہ باو صورت تصاویر
 سجیہ دارند معاذ اللہ ثم معاذ اللہ اکابر شقیہ و قادر بر رحمتہ اللہ علیہم ما مریدان ما بین بدعتہا
 نفرمودہ اند اناللہ سلما فی اگر انبیت کہ حافظ دار و مدار ما تم دین خود باید داشت بگرم شاید
 رحمت ظہور فرماید و فلا حے و صلا حے بمنظر آید حال مشائخ و پیران باین تباہی باشد مریدان طوط
 مستقیم و دین تویم را کہ می شناسند

مکتوب صد و ششم

بسید امین الدین در جواب عرضیہ ایشان کہ درخواست اجازت
 تعلیم طریقہ نمودہ بودند صد و ریافتہ مع بیان بعضی روش طریقہ

میر صاحب عالی مناقب حضرت سید امین الدین صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ السلام علیہ
 ورحمۃ اللہ از رونے کہ تشریف بآن صوبہ بروہ اندو قطعہ عنایت نامہ رسیدہ بیک مضمون کہ
 احوال باطن خوب است در ترقی و کسے را توجہ کردہ می شود و تاثیر میشود و اجازت نامہ طریقتہ
 نقشبندیہ رحمۃ اللہ علیہم بفرسیند طریقتہ این بزرگان جمعیت و حضور و جذبات و واردات است
 و انوار نسبت تمام بدن را احاطہ کند اگر این امور حاصل است و بدیگران میرسد اجازت است
 بارک اللہ فیما اعطاکم فائزہ حضرت شاہ نقشبند و پیران و خلفاء ایشان خواندہ و بندہ را در اول
 داشته سمیت و توجہ نمایند ذکر یکہ از بزرگان رسیدہ است در دل طالب در آید حرکت پیدا شود بچنین بر لطیفہ
 و بعد ذکر شدن لطائف توجہ کنند کہ انوار جمعیت و حضور از بزرگان کہ رسیدہ است در دل طالب فائز
 شود و باز توجہ بر کسے انجذاب قلب کردہ باشند تا انجذاب بعون شود و بچنین بر بر لطیفہ و در ہر لحظہ دل
 از پر و اخت نسبت باطن و نفی خواطر و دوام توجہ و دوام ذکر لازم گیرید تا فردا آن حسرت و انفعال حاصل
 نہ شود صلی اللہ علی خیر خلقہ محمد وآلہ و اصحابہ و بارک وسلم و بدوستان و عزیزان سلام و التماس دعا رسانند
 ظاہر باعمال صالحہ آراستن و باطن از خواطر و آرزو و غفلت پیراستن معمول مقربان بارگاہ الہی است بجا
 ۵۰ این کار دولت ست کنوں تا کار شد توجہ و آگاہی را حقیقت ذکر نسبت باطن گویند ہر گاہ این حضور
 و آگاہی در بے خطرگی یا کم خطرگی با کیفیت قلبی دست دہد آنرا اندراج نہایت در بدایت گویند

مکتوب صد و ہفتم

بمولوی عبدالرحمن شاہ بھانپوری در جواب معنی این دو شعر صد و بیست

۵ یا تبریز گیر مردانہ بزن ؛ تو علی وار این رخبر مکن

یا چو صدیق و چو فاروق بہین ؛ درو طریق دیگر آنرا برگزین

معنی بیت اول جہاد اکبر کن بانفس تا ہدیہ آن حاصل شود و معنی بیت ثانی جہاد اصغر
 مکن با کفار و اعمال ظاہر لازم گیر مگر عقل است میدانند کہ امر جہاد اکبر و جہاد اصغر ہما صحابہ است
 رضی اللہ تعالیٰ عنہم ہر دو جہاد صحابہ میکردند و متابعت در اعمال ظاہر لازم می گرفتند صبر و توکل و
 تسلیم و رضا اعمال باطن است و تلاوت و تہجد و صدقات اعمال ظاہر ہیج مسلمان نیست کہ این اعمال
 ظاہر و باطن نکند و الا مسلمان کیچا پس بہ ترک اعمال باطن و اختیار محض اعمال ظاہر مسلمان درستی نمی شود
 در حق صحابہ این گمان را فضیلت است قرآن مجید در مدح صحابہ نازل است احمقان نمی ہمند بگر مناقب
 جزئی کہ از حضرت امیر المؤمنین علی رضی اللہ تعالیٰ عنہم مروی بسیار است بآن مناقب فضل ثابت
 نماید قدم اسلام و اخوت و قرابت و در درج حضرت اعمالون جنت بودن و در خیر بزر و ولایت شکست

وعمرو وودیراکشتن این چنین مناقب در تحفه اثنا عشریہ نقل کرده باشد ہزار رکعت میخوانند و انظار بسویق می نمودند و ختم قرآن مجید در اسرع اوقات میفرمودند از حق سبحانہ بحسب اہل بیت عظام و محبت اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم بر کمال میخوانیم اہل بیت اجزا و پیغمبر خدا و اصحاب کرام مرویہ دین مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بندہ این چنین مذکور و محاسبہ نمیکند غم مرگ و آخرت مراد بیافتمہ است اللہ تعالیٰ بواسطہ اصحاب کرام و اہل بیت عظام رضی اللہ تعالیٰ عنہم خاتمہ بجز فریاد آیین عقیدہ حضرت غوث الثقلین و حضرت شیخ مشکر رحمۃ اللہ علیہما کہ تمہیدات سلی و در عقاید حضرت نظام الدین اولیاء درین کردہ اند و عمل و سنت و ترک بدعت و اعراض از افراط و تفریط و وافق و ذوارج اللہ تعالیٰ مامرید از اگر است فریاد تا نجات داین حاصل شود آیین ظاہر است کہ این دو شعر از منوی حضرت تلالی دوم نیست ایشان از کمل اولیا و علماء اہل سنت و جماعت اند رحمۃ اللہ علیہ و تفضیلی نیستند آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اگر اسرار علم باطن بحضرت امیر المؤمنین علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ می گفتند و دیگران نمی دانند خلاف این آیتہ می شد انا ارسلناک للناس کافرا پس علم ظاہر و باطن بہمہ مسلمانان ارشاد کردند حضرت امیر میفرمودند علوم و احکام کہ بہمہ اہل اسلام میفرمودند همان علوم با کفہ اندیس بقول صوفیہ تخصیص علوم باطن بحضرت امیر ثابت نمی شود فرایض و واجبات و اخلاق و حسن معاملات و جہاد و امر و نہی و اتباع سنن بلی و اعراض از دنیا و اقبال با آخرت بہمہ را تلقین کردند بقول این ارشاد تصفیۃ قلب و تزکیۃ نفس در مرتبہ احسان کائنات تولاہ بہمہ اصحاب را حاصل شد مگر از صحابہ رضی اللہ تعالیٰ عنہم کثرت خرق عادات مروی نیست کہ ظہور خوارق موجب فضل نمیشود از اولیاء آثار کرامات مروی است کہ از اصحاب کرام مروی نشده و بہ فضل ترویج اسلام و موافقت مسلمانان و اشاعت علوم دین و اجتناب از بدعت و محدثات است گفته اند انقدر مناقب حضرت امیر مروی است کہ از اصحاب منقول نیست لیک فضل حضرت شیخین راست رضی اللہ تعالیٰ عنہما برائے ظہور بکثرت آن امور اربعہ از بہنا :

مکتوب صد و ہشتم

شیخ غلام مرتضیٰ صدور یافته در جواب عرضیہ مع طریق ذکر اسم ذات
ولفی و اثبات و مراقبہ احدیت و معیت و دیگر نصایح ضروری

بخدمت شریف شیخ صاحب مہربان شیخ غلام محمد تفضلی صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ بعد السلام علیکم و
رحمۃ اللہ کذاش می نماید رقمیہ و درود نمود مسرت رسانید و مند جہاش واضح شد درین جمعہ پیری و

مرض حرکت سفر پر گزیر مناسب نیست در خلوت نشسته و در اختلاط برو کے خلق بستہ باستفقار
 و ندامت از گذشتہ آریان و حسرت از آئندہ تا چہ پیش آید و تلاوت و دعا و قضا کے مافات و ذکر اسم
 ذات و لفظی و اثبات لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ بہ طریقہ کہ معمول است بلحاظ معنی نیست تا ہیج مقصود بجز
 ذات پاک اگر بجز توسط برائے ذوق و شوق ہم کردہ شود مضایقہ ندادہ و در اہم توجہ حضرت ذات
 و لفظی خراطر و بیوج بمشاخ کرام کہ بہت متوجہ ایشان است رحمۃ اللہ علیہم اوقات کموردیشن موجب
 قرب الہی است سبحانہ اطفا کے لائقین کرامت فرماید آمین ابن پیر عمر ضائع کردہ فرصت نداد کہ باہین
 اعمال بہدازد و بہین پیری و ضعف قوی و مرضی کہ تلاوت و نماز متعسر است و بے مدد برخواستن و بے
 استیجا و وضو رفتن متعذر و در مسجد و مزار پیر خود حاضر شدن کہ گویا بیخ رفتن است تمام رفت کثرت
 توجہ و ورود در باب حاجت برائے دعا بسیار شدہ الحمد للہ تشبہ بجا لجنین کردہ می شود من تشبہ
 بقوم فهو منهم انشاء اللہ تعالیٰ لمن دلیں لغتہا کے منکارہ متوافرہ حضرت منعم حقیقی ہم نوالہ و
 احسان ہائے کثیرہ حضرت رحمۃ اللعالمین صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و انعام ہائے لائقہ و لائقہ حضرت
 پیر و مرشد برحق رضی اللہ تعالیٰ عنہم جہاں اللہ سبحانہ معنی فرما لجزا گیا ہی ضعیفہ را بنواختند و خاک افتادہ
 را از ذلت خواری دور ساختند اللہ سے اگر بید وید از تن صدر زبانی و گجا من شکر یک نعمت گذارم
 محکم و بیہ نور سیکہ این بلاشی جہ معاملات جمالی ظہر یافتہ و جہ سلوک ہائے خوشحالی بر عرصہ مرشدانہ و ان
 نقد و انعمۃ اللہ لا تحسبوا اگر مواش است فراغت در فراغت بیخ یکے از اجداد مرا عشرتیر آن
 میفرشدہ و اگر معاد است فیض و برکات و کرامات معلوم نیست کہ درین وقت کسے را باہین حالات و احوال
 فراموش باشند مسلمان ربک رب العزیز علی الصغیر و سلام علی المرسلین و الحمد للہ رب العالمین
 و تقریر اہدیت مسی ہوا اللہ سبحانہ موصوفہ بکمالات و منزہ از جمیع نقصانات و در لحاظ داشتہ توجہ
 و ذکر و نگداشتہ حمل امت و وقتہ مراقبہ محبت و ہو معکم ایما کنتم مفہوم محبت حضرت حق سبحانہ
 و لحاظ داشتہ کہ با امت بدل و جان و بدن فعلی نمایند بگرد و توجہ بقلب و ذکر چند کرات حمل است
 بہیاد تمام بدل این دعا سے اے خدا قربان احسان شوم و این جہ احسان امت قربانت شوم مقصود
 من قولی محبت و معرفت پروردہ ایچہ لذوائل نماز سیر شود معمول است زبان از لایسین و لغو و غیبت و سخن چینی و
 عیب بینی پاک و باید استغفار برائے خود و مسلمانان و برائے کسے کہ حق او ثابت است یا یلعن و لعن و
 غیبت و بدگویی مواخذہ اثابت شدہ لازم است و انفعال از گذشتہ و حسرت از آئندہ نقد وقت ہائے
 شیخ فضل علی پیر ایشان سلمہا اللہ تعالیٰ برین نوشتہ عمل فرض شناسد و السلام و ہمہ مرزبان و در
 بقول سلام دعا کے بغیر برائے این ناچیز نمایند سخن کم کردن کم و خلق برون و کم خفتن و در ہر امر متوسط ہون

و دوام ذکر این است طریقہ طالبان حق سبحانہ و مادنی حرکت و نماز تشدد تنفس و گرفت ساق در آن می شود اسباب حیات قوت اعضا بنامندست شخص بارادہ قادر قوی سبحانہ صورت حیات باقی است سے خدا یا بحق بنی فاطمہ بکہ بر قول ایمان کنی خاتمہ مغلوب احوال محبت و در شہود حضرت حق سبحانہ مرگے میجو اہم و آرزو کے معنی این بیت ابن یمن کہ روی دارم سے منگر کہ دل ابن یمن پر خون شد بنگر کہ ازین جهان فانی چون شد بگفت بگفت و پابره و دیدہ بدوست و باہیک دل خندہ نشان بیرون شد

مکتوب صد و نهم

بخدمت علماء و فضلاء و غیرہما از شرفائے و رؤسائے اقلیم روم
صدر یافته در بیان احوال مولانا خالد سلیم اللہ تعالیٰ

بعد حمد و صلوات بخدمت خدام ذوالاحترام علماء و فضلاء و حفاظد امر و حکام و شرفاء آند یاریکت آثار گذارش میشود کہ مجمع فضائل ظاہر و باطن مولانا خالد سلیم اللہ تعالیٰ با اشارات فیسی در مہند و شاہیمان آبا و نژاد احقر لاشی رسیدہ در طریقہ نقشبندیہ مجددیہ مصافحہ بیعت نمودہ با ذکر و اشغال و مراقبات در خلوتے پر و اعتدال بنایت الہی سبحانہ بواسطہ مشائخ کرام ایشانرا حضور و معیت و بخودی و جلالت و وارادات و کیفیات و حالات و افکار حاصل شد و مناسبے بہ نسبت قلبی نقشبندیہ دست و لواہارے توجہات بر لطایف عالم امر و لطایف عالم خلق ایشان کردہ شد و باین توجہات نمی اندیشد مانا کے نسبتہائے حضرت مجدد رحمتہ اللہ علیہ پیرہ یافتہ و باین حالات و مقامات اجازت و خلافت کہی تلقین و ارشاد طالبان ایشانرا دادہ شد در وطن رسیدہ بمیاضات و بہرہ اخت نسبت باطنی و ظاہری شدند و ایشان را قبولے پیدا شد و بنایت حضرت خواجہ نقشبند رحمتہ اللہ علیہ اشاعت طریقہ نقشبندیہ دران دیار نمودند فالحمد للہ دست ایشان دست من و دین دنیا و دین من و دین ایشان حق تعالیٰ و عداوت ایشان بمن میرسد و مقبول ایشان مقبول پیران کبار من اعمی حضرت شاہ نقشبند و خواجہ احرار و خواجہ محمد باقی و حضرت مجدد رحمتہ اللہ علیہم تعظیم و احترام ایشان بر مسلمانان آن ملک و کسب خیر خواہی و مزید حیات و حفاظت ایشان برین فقیر واجب است خیر الناس من شیع الناس وجود ایشان با غنیمت دانند و محبت و دوستی و رعایت آداب آن واجب شناسند و حدیث دین اسلام چهار جزو است و حید و اعمال و ایمان و مرقبہ احسان و تصدیق قیامت مرتبہ احسان جان دین من است سبحان اللہ در خدمت ایشان این مرتبہ دست میدید و توفیق اقبال با عزت و اعراض از وظایف

نقد وقت می شود و قرن اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم فیض از پیغمبر خدا میرسد که سکنه و طمانیت قوت دست میداد و فیض از آن حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بر دلها کئے اولیاء رحمة اللہ علیہم وارد شد بیتیانی با واضطراب و دلوله و لغره را باعث گشت لغره با کئے حضرت شبلی رحمه اللہ از عجایب احوال صوفیه گفته اند در صحبت حضرت خواجه باقی بالله میر محمد نعمان و مرزا مراد بیگ و رحم اشرف این هر دو ازین فقیر استفادہ دستند لغره و آه بیتیانی با بسیار حاصل می شد در خاندان حضرت میر ابو العلی القشبندی آه و ناله بسیار است اگر در اصحاب مولانا خالد این امور ظاهر شد منزه و خوبی مولانا خالد است نه جائے طعن ناواقفان و این فیوض پیغمبر با خصایص محل مقتضی صیاح و بیقرار بسیار است و فیض از پیغمبر با خواجه نقشبند رحمه اللہ رسید استهلاک و انحلال در نسبت اصحاب حضرت خواجه نقشبند سرایت نمود و فیض از پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بر باطن حضرت مجدد و دریافت جامع این حالات مسطورہ اولیا و رحمة اللہ علیہ و شامل کیفیات نسبتها کئے اصحاب کرام رضی اللہ عنہم که بس عالی و لطیف و بزرگ از تجلی ذاتی دائمی ناشی است و تمام بدن را بجزئیات و واروات میرساند و از لطائف عالم امور و عالم خلق برتر است سبحان اللہ و حمدہ الحمد للہ که مولانا خالد از جمیع حالات و درجات فیوض از بجا بهره یافتند و مناسب استعداوت طالبان افاضت آن می نمایند این چنین گویند نایاب در آن ملک باشد سعادت آن زمین و مستفیدان با چنین است در هیچ عصری و قرنی از قرون صوفیه این چنین جامع و کثرت فیوض را معلوم نیست که باشد تا یابد ایشان و اخلاص و محبت و استفادہ از ایشان واجب است حضرت مجدد و در اصحاب کرام حضرت خواجه محمد باقی و حضرت آدم بنوری در اصحاب حضرت مجدد و مولانا خالد در اصحاب این لاشی امتیاز با دارند بلکه اینقدر کثرت فیوض و صحبت آن اکابر هم نبود الحمد للہ ثم الحمد للہ این اعداد و عبادت حامدان از خدمت حضرت مولانا دفع نمایند و ثواب رسند و الا حق سبحانه تا مرد زمین کافی است همه راه اخلاص میگیرند حضرت مجدد طریق چشتیه و قادریه و سهروردیه از الدخود و کبرویه از مولانا یعقوب صرغی گرفته استفادہ نقشبندیه و حضرت شیخ المشایخ خواجه محمد باقی نمودند و در اندک زمانه با سرار و الوار و حالات و کیفیات و بذات و عبادات کثیره رسیدند باز زمین تربیت حضرت خواجه محمد باقی بطریق جدیدہ و راه کئے طریقہ صوفیه علوم و معارف بلند غیر متعارفه صوفیه فایز شدند حضرت خواجه فرمودند علوم شما صحیح قابل آن است که بنظر انبیا و پیامبر السلام ص آید میفرمودند شیخ احمد نام حضرت مجدد است آفتابی است که مثل ماهی بران ستاره در سایه او گم آید مثل ایشان زیر فلک نیست ملا عبد الحکیم سیالکوٹی گفته که ایشان مجددین تلف اندام الهی شاه ولی اللہ در مکہ شریف رساله که در دست و افش حضرت مجدد نوشته اند از لفظ عربی از فارسی ترجمه کرده اند و بجا نوشته اند بلخ امره الی ان لا یجبه الاموم من تقوی ولا یغفده الامنافق شقی پر شد صلوات از فیوض حضرت مجدد واجب شد بر مسلمانان شکر فیوض قلت این فیوض متنوعه که در طریقہ جدیدہ خود بیان کرده اند

از صوفیہ مروی نیست مولانا خالد دہلوی ہر آئی دہلوی قمر الدین پشوری انکار بعد از تحریر میر سائیدہ پیش بندہ
 آمدہ فیوض مجددہ کسب کردہ در مجددیہ بیعت کردند کہ این فیوض در کتب و حدود بلکہ در قبور بھی بلکہ علماء و فضلاء
 بدعات مقامات طریقہ مجددیہ اقرار و اذندند در مناقشہ بزرگی نیست عارف نامی کہ عبارات مکتوبات حضرت
 مجددہ اشرف بنوہ عبارت مخربہ را ترجمہ بلفظ عربی کردہ در مدیہ منورہ رسالہ فرستاد و سید بزرگی ناواقف
 از جہالت و بے تحقیق انکار ایشان نور شدہ رسالہ در کہ شریفی ارسال داشت و بدست میرزا محمد یار خشتی اونداد
 و عبارات صحیحہ مکتوبات از مکتوبات ہر آورہ ترجمہ بلفظ عربی نوشت کہ برین عبارت بیج گنجی نیست و بہر ہائے
 علماء مگر آن رسالہ رسانید کہ برین عبارت صحیحہ بیج اعتراض نیست و آن رسالہ در پنجاہست و شیخ عبدالحق
 از انکار باز آمدہ در رسالہ نوشتہ کہ با این چنین عزیزان بد نباید بود و غشاوہ بشریت مرا ماندہ حضرت مجددہ
 اعتراضات خود نوشتہ اند و مخلصان ہم تاویل در کلام الہی سبحانہ جاری است در کلام اولیا و شریک کلام حضرت
 اولیا و نیز ہمہ کلام حضرت مجددہ شروع است جائے اعتراض ندارد و معرضان را از بے ادبی منع باید نمود
 کہ منکر اولیا و در خطر است والسلام گفتہ اند از قلوب عارفان گاہے معافی مے آید کہ الفاظ عبارت ہاں مع
 نیمگر و پس تسلیم اولی لکھیا نذکر قلب و لطائف از توجہ مولانا خالد سیدہ اندو مے قرآنی بدعت گذشتہ
 صلح بندہ و ہزاراں بحضور و جذبات فائز شدہ اندا سے برادر انصاف باید داد کہ این سعادت و دولت ادکجا آید
 باین مواہب ایشان را حضرت و ناب سبحانہ بواسطہ پیران نقشبند رسانیدہ امید دعا و تمہت از ایشان

واریم

مکتوب صد و دہم

بمولانا خالد دہلوی در جواب عریضہ ایشان

جامع کمالات ظاہر و باطن و مجمع فیوض اکیمیہ حضرت مولانا خالد سلمہ اللہ تعالیٰ السلام علیکم ورحمۃ اللہ
 وبرکاتہ الحمد للہ کہ تابست و دویم ذی الحجہ ۱۲۳۰ھ فقیر بخیریت است و با نیچہ امر شایع کرام است
 رحمۃ اللہ علیہم و تعلیم و تلقین طریقہ اوقات معمور وارد۔ رقیبہ کریمہ ورود نمود و اخبار خیریت مسور فرمود
 و اشاعت طریقہ کہ از شامی شود بطالبان فیض ہا میرسد موجب ادا سہ ہزاراں شکر و حمد بجناب منعم حقیقی
 فی ازلہ و ہزاراں درود و صلوة بر رحمت للعالمین صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و مدح الوفاء و شایع عظام
 رحمۃ اللہ علیہم میگردد کہ مثل شما مقبول بارگاہ الہی سبحانہ ظاہر گردید و سبب حضور و توجہ و یادداشت گزارا
 مرتبہ احسان و شہود و مشاہدہ گویند دل از خواطر آرزو پاک و در توجہ بحضرت حق سبحانہ مستغرق نیست
 مشاہدہ و غایت آرزو مے عارفان در ان ملک و ایسے یافت و مردم بر اتباع شریعت قائم تر شدند
 اللہ تعالیٰ زیادہ برین نسبت شریفہ و شریعت رہا سے بخشد امین بر مستغنیان شما کہ در حقیقت مستغنیان

من انذو جميع مخلصان و محبان رضا کے خاطر شہاد و اتباع در ہر امر واجب است اگر در اعمال فتنہ شود و اخلاص
 باطن باقی بخدمت نرسد خراب نمی شود ظہور بے تابیا و آہ و ناله و نعرہ سنت اکابر صوفیہ است در خدمت
 حضرت غوث الثقلین و ابو علی عتاق کہ باوستاد مشہور اند از بس اضطراب و شوش مردم میبردند کاش
 درین فتنہ جان برآید گر آنجانان را ازین پر تو ویدار حق سبحانہ می میراند از دست نشان و از مشتاق جان
 اللهم ارزق قتلہا بسيف غلبة الاشتياق في حبك من قتلته محبتي فانما صيته تنغ لاسر
 خود بسیار نمانیت نماز الاطال الاشتياق الی لقاء حبیبی سراد اللہ شوقی الید بیدہ گریان و
 سینہ بریان بروم سے صحف بکف پیابره و دیدہ بدوست و ہر فیضی گمراست فالض شد فیض
 پیغمبر است صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم مگر از ظہور خصالیض محل ناگزیر است نور آفتاب و آئینہ صاحب اللون
 برنگہائے گوناگون می نماید اسرار توحید و جود و سریر لطیفہ قلب میشود سے زرد یا مون گوناگون
 برآمد و زنجونی برنگ چون برآمد و گے در کسوت لیلی افروشد و گے در صورت مجنوں برآمد و این توحید
 از شعبہ ہائے غلبہ محبت است کہ از کثرت ذکر و مراقبہ و عبادات و خلوت ہا دست میدہد مجنوں ہر جا
 کہ دید صورت لیلی مشاہدہ کرد از غلبہ محبت حضرت مجدد و دیگر بیان نموده اند و شرب انبیاء علیہم السلام العبد
 عبد و الحق حق فرمودہ اتانچہ ازین حالات و معارف عنایت فرمائید لکن استعداد طالب خواهد بود چہ گفتیم
 و چہ نویسیم مستفیدان و محبان تمام تابع رضا کے شہا باشند و سچ کس اختلافی نہ نماید و السلام

مکتوب صدویا زوعم

نخواجہ حسن صدویا یافتہ درد بعضی طعنہا کہ درین طریقہ شریفہ و بجناب
 حضرت مجدد رضی اللہ عنہ تحریر کردہ بود

حضرت سلامت السلام علیکم ورحمۃ اللہ و بشارتہ اند کہ نسبت طریقہ نقشبندیہ انعکاسی است
 کسانیکہ بریاضت و عبادت و کثرت اذکار تصفیہ قلب و تزکیہ نفس کردند آن نسبت اینہا را مہذب
 نمودنستی و فنا و شکستگی و انحراف و ذل یافتار سجیہ رضیہ ایشان گردید مگر کسی کہ در ریاضات و خلوت
 و انزوا قصوری نمود بہمان انعکاس و انوار و کیفیات و توجہ و حضور اکتفا کرد زبان در طعن اولیای رف
 و مساوات بانبیاء و بگد تعضیل خود بر خیر الانبیاء علیہم السلام زبان کشاد سجان اللہ ہر گاہ نسبت
 باطن یکسے میرسد جزوید تصور و تعظیم مقرران بارگاہ الہی سجانہ از وظاہر نمیشود و آلا از نسبت مع اللہ
 حفظ ندارد حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ بعد تلعین اذکار چشتیہ و قادریہ و سہروردیہ از والد ماجد
 خود طریقہ کیرویہ از مولانا یعقوب صرنی رحمۃ اللہ علیہم و طریقہ نقشبندیہ از شیخ المشائخ حضرت خواجہ

محمد باقی قدس سرہ بافتند و در اندکی زمان بجنور و شہود و جذبات و واردات و انوار و اسرار تو حید
 وجودی کہ در طریقہ احراری است مشرف شدند حضرت خواجہ پیرایشان مدد مع استعداد بلند و
 ترقیات ارجمند کہ محض بویہبت الہی سبحانہ بآن رسیدہ اند میفرمودند شیخ احمد آفتابی است کہ مثل
 ماہزاران ستارہ ما در سایہ آن گم اند و مثل ایشان نہ بزرگ نیست اگرچہ سبب این ہمہ ترقیات
 مویہبت الہیہ و التفات حضرت جناب پیرایشان است لیکن قوی العلم و کثیر العمل و تابع آنچه در
 طریقہ نقشبندیہ است بودند پس اللہ تعالیٰ ایشان را بواسطہ تربیت حضرت خواجہ محمد باقی طریقہ
 جدیدہ عنایت فرمود و آن طریقہ مشتمل بر لطائف عشرہ و درائے آن و علوم و معارف بسیار است
 و اسرار کہ در ہر لطیفہ جدا جدا ظاہر میشود حالات و کیفیات ہر لطیفہ بسیار دارد حضرت خواجہ محمد باقی
 پیرایشان میفرمودند این علوم شہا بہ صحیح و قابل مطالعہ انبیاء و علیہم السلام است و علماء و عقلا و طرقہ
 جدیدہ ایشان را حاصل کردہ شہادت بصحبت آن دادند و لا یحیطون بہ علماء آیتہ شریفہ است
 کہ جمیع علوم الہی رسیدن امکان بشر نیست پس فضل و تفضل در اولیای ظاہر است آنچه ایشان را
 از مقامات اولیای ظاہر شدہ نوشتہ اند کہ سیر او در تجلی افعال است و کہ سیر او در تجلی صفاتی و کہ
 سیر او در تجلی ذاتی ازین تحریر نقصانے بحضرات اولیاء عاید نمی شود و در سیر مقامات انبیاء کہ خود را
 محظوظی از ان یافتہ اند میگویند خادم یا مخدوم ہمراہ می باشد و با مخدوم مساوات ندارد آیتہ شریفہ میگوید
 و جسد اصحاب کرام را مرید ذات خود فرمود و آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مرید بودند پس اصحاب
 اولوالالباب مرید اند حضرت ذات را حق تعالیٰ در ارادت خود پیغمبر خود یا بان اورا مسالمت
 فرمود ہر کہ باین آیتہ ایمان وارد در مریدی بآران پیغمبر حضرت ذات شکے نمی آرد و طلب افزونی
 مرتبہ خلت ہمہ امت برابر اند از یکے زیادہ و از یکے کم میفرماید آنچه مرا حاصل است ہمہ بواسطہ
 جناب پیغمبر است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ہمہ اولیاء و انبیاء بواسطہ محمد رسول اللہ بابت قرب رسیدہ
 اند آنچه نوشتہ شدہ ایمان بہ اہل اسلام است ازین طریقہ جدیدہ حضرت مجدد عالم عالم نبی آدم فیض
 یافتہ و پر شد بلاد اسلام از فیض ایشان حضرت سلامت ہم نوشتہ اند کہ مرا از طرف حضرت آدم
 خلیفہ حضرت مجدد و اجازت است و اجازت نمی باشد مگر بعد حصول فیض والا اجازت سخن گفتن باشد
 اگر نسبت انعکاسی پس میگردند این فیوض و علوم چگونہ حاصل میشود گاہی ہم شب مراقبہ میگردند و اکثر
 از نیم شب تا صبح در تہجد تلاوت میفرمودند کم خوردن و شب و روز ذکر و تلاوت و عبادت و اقامت
 طالبان طریقہ داشتند آنجناب نوشتہ اند کہ طریق حشیشہ بر طریق صوفیہ فضل دارد ہر کرا از خاندانی خاص
 نایبہ میرسد آنرا افضل میداند والا افضل طرق و مشائخ بمقدار اتباع سنت و ترک بدعت است و نسبت
 طریقہ حضرت نقشبند نوشتہ اند حشیشہ تربیت طالبان موافق استعداد اینہامی نمایند ہر یک طرز تربیت

از مذاقت شیخ و در است جلیب رب العالمین صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم برائے تربیت جمیع عالم یک
 نسخہ شریعت آورده اند ایمانیات و عملیات و اخلاق حسنة مسلمانان کہ ہمیں یک نسخہ از مرض شفا
 یافتند و مرتبہ احسان و اقبال باخترت و اعراض از دنیا کہ ہمیں است شفا پیدا نمودند شاہ نقشبند توجہ
 بقلب و بحضرت حق سبحانہ و نفی خواطر و ذکر خفیه طریقہ مقرر فرمودند ہمیں یک طرز تربیت جهانی را
 کامیاب نموده آنچه مفید باشد برائے اصلاح و لها بحصول مرتبہ احسان و بیزاری از دنیا و توجہ باخترت
 و استقامت بر اتباع سنت و ترک بدعت پیش باید گرفت آنجناب ارشاد نموده اند کہ بعضی را بچہ و سماع
 تربیت می نمایند برود انکار علماء است و از آنچه باین برود حاصل گردد منکر هر چه بخطو شرعی پیدا شود مخلوط
 است بعضی باعمال ظاہر ارشاد می کنند اعمال ظاہر از دایہ خودی آموزند بر آن اکتفا چگونہ کرده شود
 بعضی را باربعینات و تشددات در ماکل و صوم وصال میفرمایند این همه از غیر مجوزات سماحت دین
 محمدی است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم انما یرید اللہ بکم الیسر آورده ام برائے شما دینی آسان الحدیث
 لا دھبانیة فی الاسلام مگر طریقہ حضرات نقشبندیہ بنائے آن بر توسط اعمال و ذکر خفیه کہ مفتاد
 درجہ از جہر فضل وارد سبحان اللہ ظاہر باتباع سنت آراستہ و باطن از محبت و علائقہ خیر خدا پیراستہ
 و مرتبہ احسان در اعمال حاصل گردیده این است طریقہ اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم آئی حضرت شاہ
 نقشبند و خلفائے ایشان را ازین مسکین ہزاران جزائے خیر کرامت فرما و آنچه اینہاراکرامت
 فرمودہ این پیر ضعیف را نیز عطا فرما آمین آمین آمین بندہ از مخلصان اولیاء است و ثنا خوان مقرباً
 بارگاہ آئی سبحانہ اگر بے ادبی زبان دلاز نماید منع آن لازم است چہ و سماع و اعمال جوگیہ و ضرور در افکار
 و تشددات و اعمال طریقہ صحابہ نیست تا ب اللہ علیہم و صلواتہم و نمرہ ازین ہامروی نیست منع آن بے ادب
 از بندہ ممکن نیست اولیاء و اقطاب در تمامہ طرق میشوند تخصیص طریقہ خاصہ نیست آنحضرت سالہا شد
 کہ مذکورہ پیر باطن میفرمایند اگر خاموش باشم از اخلاص و در است ہر کہ با پیر توبہ و توبہ با او نیک در طریقت
 سگ ازین کس بہتر اگرچہ دید تصور مرا بیدار بچہ چیرہ فضل نمیدہد لیک باین بے حمیتی و بے غیرتی زیستن حرام
 اللهم مغفر تلك اوسع من ذنوبی و مراحتك ارحی عندی من عملی فاعف عنی فانك
 عفوار الذنوب توحید و جود از حالات وارہہ آئی است بدوام از کار و ریاضت و عبادت و ترک
 و از روانہ بخبال و مطالعہ کتب صوفیہ قاضی را میرسد کہ از ان منع فرماید از اشعار متضمنہ زلف و خال و غیرہا
 و از ذکر سلمی و لیلی تجلیات آئینہ خواستن و پیچھے بحضرت ذات مقدس منزہ نمودن و در سماع اگر چہ بے منظور
 است باین خیالات رقص نمودن طریقہ قرن اول نیست و آنچه موافق قرن اول باشد اعتبار سے ندارد
 ہر طریقہ و ہر عمل کہ مشابہ بطریق اصحاب خیر الانام صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نیست جائز است و السلام۔

مکتوب صد و دو واہم

ورد و طعن ہائے طاعنان کہ خود ترکب مخطوبہ رانند و بجناب مجدد

رحمۃ اللہ علیہ الفاظ نامناسب بر زبان می آرند

بسم اللہ الرحمن الرحیم

و بستین قال اللہ سبحانہ و کان حقاً علینا نصر المؤمنین بر فضل ما واجب است نصرت
مومنان بدانند امام ربانی مجدد الف ثانی حضرت شیخ احمد قادوقی نقشبندی مہرندی رحمۃ اللہ علیہم بعد حفظ
قرآن مجید و تحصیل علم طریقہ چشتیہ و قادریہ و سہروردیہ از والد ماجد خود خلیفہ حضرت شیخ عبدالقدوس
گنگوہی و کبرویہ از شیخ یعقوب صہر فی کشمیری رحمۃ اللہ علیہم کہ ذمہ از خدمت شیخ المشائخ حضرت خواجہ محمد علی
احمراری طریقہ نقشبندیہ اخذ کردہ ہمین صحبت و توجہات شریفہ آنجناب نسبت نقشبندی حاصل کردند
و آن نسبت عبارت از دوام آگاہی و حضور حضرت حق سبحانہ است و شمول آن جناب ستمہ را و احادیث
و جذبات و واردات و علوم و معارف و طریقت و حقیقت و امر از توحید پیدا نمودند بہرکت عنایت آنحضرت
و جذبات فضل الہی سبحانہ طریقہ جدیدہ بالیشان مرحمت شد و آن طریقہ متضمن لطائف عشرہ است
و سوائے آن و ہر لطیفہ کیفیت علم و معرفت جدا دارد و علوم و دقائق و حقائق کثیرہ و مقامات بسیار
درین طریقہ بیان نموده اند الحمد للہ کہ علماء و عقلاً حقیقت آن شہادت داده اند در ان شبہ و شک
نیست دوام توجہ بقلب و نسبت باطن و توجہ بحضرت حق سبحانہ کہ آزار متباہان گریند و ذر خضیہ
و ترک بدعت و اتباع سنت مثل اصحاب کبار و اخلاص و نیاز بخدمت اولیا و طریقہ ایشان است
و آنچه بے تامل بر کلام ایشان اعتراض نمایند غلصان جواب آن گفتہ اند و بیچ جائے انکار نیست
پس باین طریقہ کہ مثل طریقہ اصحاب کرام است ایشان را و اصحاب ایشان را کافر گفتن این بی مسلمان
ست در حدیث آہم کہ کسی را تکبیر نماید اگر کافر نیست خود کافر گردد و عقیدہ اہل سنت و توجہ بحضرت
حق سبحانہ و ذکر خفیفہ و اتباع سنت و ترک بدعت و اخلاص حضرت مشائخ اگر کفر باشد دین اسلام
چہیت و بدانند مشائخ کرام عقیدہ اہل سنت و جماعت و ترک بدعت و ذکر خفیفہ طریقہ داشتند اما تفرق
ساختن و مرثیہ خواندن و تصویر پیش خود داشتن و سنگ تراشیدہ نام قدم پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و
آلہ وسلم بران بناوہ خلق را رنگ پرست ساختن و رقص زنان و بدن و قصریش کردن و نماز برترک و مرہ علیہ
و طمانیت ضائع کردن و ہولاد و مرہ خجک بپندن و نغمہ تارطنبور و اعمال جوگیان و افواج اذکار کہ از قدما موی
نیست نہ عمل داشتن این طریقہ صحابہ نیست و نہ بزرگان داشتند حلال داشتن آن کفر است و از

فوق عجب مسلمانانی است طریقہ صحابہ را کفر میگویند و خود این امور معمول میدانند تا شیراز گوی حالت قلبی
و کشف و خرق عادت از کفار هم میشود و صراط مستقیم اتباع پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم در ظاہر و باطن
و این است مسلمانانی و نزول قرآن مجید برائے ہمیں است اللہ تعالیٰ این فقیر مسکین و جمیع مسلمانان
را کرامت فرماید و بر آن بہمت داشته از مخلصان و مفلحان گرداند۔

مکتوب صد و نیر و نهم

بسید احمد بغدادی در جواب عرضیہ در احوال خلفائے خود با بیان

فقر و قناعت صد و ریافتہ

سیادت و شرافت مرتبت حضرت سید احمد سلیم اللہ تعالیٰ و ابقاہ لانتفاع المسلمین بطول
بقاۃ السلام علیکم ورحمۃ اللہ بیک دو عنایت نامہ رسیدہ بسیار مسرور و متبہج و شاد کام ساخت جزا کم
اللہ خیر الجزا و بر محاسن صفات ذاتیہ اجتناب در ظاہر و باطن و بذل آن مقام سامیہ در بارہ این فقیر
حقیر زیادہ تر وائق فرمودہ بر مندرجہ مطلع نمود حق اینست کہ بدون مثل شاعر عزیزان مولانا خالد و سید اسمعیل
و میاں ابوسعید و پسرش احمد سعید و میان رؤف احمد و مولوی بشارت اللہ و مولوی کرم اللہ و دیگر اعزہ
سلیم اللہ تعالیٰ و جعلہم للمتقین ائمانا و این طریقہ و منسوب باین لاشی ساختن از اجلہ نعمائے
الہیہ مستغنیان از تقدیم رسم شکر و سپاس است سے از دست زبان کہ بر آید پو کہ عہدہ شکرش بدر آید
شکر نعمتائے حق چند آنکہ نعمتائے حق بل صفات ذلک از کیفیاتی کہ نقد حال ظاہر و باطن و ترقیاتی
کہ در تجلیات صفات کہ در لطائف عالم امر میشود و تجلیات ذاتیہ کہ در لطائف عالم خلق بکمالات و حقایق
دست سے در دوازده اعمال مستفیضان و دوام تو جہ خود و جذبات و واردات متواترہ متواصلہ البتہ بحریر آن
مسرور فرمودہ باشند ما روم کہ بفضل الہی بزمیب و زینت فقر محمدی شرف یافتہ ایم اللہ تعالیٰ بدوام
شکر در رضا تسلیم بجاری قضا ظفر آید سے مراد برساوہ لوجہائے کسرتی خندہ می بیند کہ عاشق گشتہ و
انوار چشم رحمت وارد پوزنیت باللہ بیا و بجز نبیا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اللہم ادرقنا جبک و حبیب
و رضاک و رضائک و شفاعتہ آمین معاد اللہ این شعر سو آئینہ شدہ ماضعاتاب رخ فقر ندایم
نور باللہ من الفقر و العنت و صیق الذیاد صیق الاخرۃ و نسئله دوام العفو و العافیۃ فی الدارین و الشکر
والرضاء۔

مکتوب صد و چہار و نهم

بحاجی عبداللہ بخاری صد و ریافتہ در بیان اجتناب از صحبت صوفیان

متبدعین کہ دزدان دین اند و ترغیب بر التزام صحبت مشایخ طریقہ
بہائیکہ با ویان طریقہ الہیہ اند و ماینا سب ذلک

تبارک اللہ سبحانہ لیتول الحق و هو مہدی السبیل و صلی اللہ علی سیدنا محمد و آلہ
علی الصحبہ و بارک وسلم درویشان این شہر اسمایہ خوانند و تعویذ ہامی نو پسند برائے تسخیر و رجوع خلق و تفصیل
جناب امیر المؤمنین علی مرتضیٰ رضی اللہ تعالیٰ عنہ بر خلفا ثلاثہ رضی اللہ تعالیٰ عنہم می نمایند و تعزیہ ہامی
می سازند و مرثیہ ہامی شنوند و امر می کنند باین دو کار و شنیدن طنبور و سازگی و بدعتہا طریقہ دارند و خصوصاً
در اذکار و اعمال جوگیان معمول می نمایند و ملاقات فساق پیشہ کردہ اند و قورمہ و جلسہ در نماز و جماعت و
جمہ ترک دارند این امور و مثل آن در متقدمین ہرگز نبود کہ این ہمہ از دین نیست و علماء اہل سنت و
جماعت ازین بدعتہا تقویٰ میکنند معاذ اللہ کہ این اعمال منہی عنہا در صحابہ رضی اللہ تعالیٰ عنہم باشد ہر
کہ دین اسلام خواہد و بر طریقہ سلف صالح باشد ازین دزدان دین دور ماند و ذکر و شغل و عین گرمی و
شورش دارد و کشف معتبر نیست جوگیان ہم دارند قاعبتی و ایا اولی الالبصار دین و دنیا جمع نمی شنند
برائے دنیا دین برباد دادن باز عقل نیست مشایخ بخارہ علی شریف توکل و تفویض گزیدہ از دعوت خوانی
و آنچه واسطہ رجوع خلق باشد کہ دل را مشوش میسازد و احترام دارند عقیدہ سلف صالح و عمل سنت و
عزیمت و ترک بدعت اختیار کردہ اند آنچه از حرام و مکروہ کیفیت دست و ہدازان احترام دارند بحکم
آنچه نقد وقت گرد و حرام است ذکر خفیہ کہ افضل از جہراست و پرداخت مرتبہ احسان و دوام توجہ
بمبدع فیاض طریقہ ایشان است بتوجہات آن اکابر و ہما بلکہ جمیع لطائف جاری میشوند و توجہ و حضور و
دل خالی از غیر کہ آنرا مشاہدہ گویند و جذبات و واردات و احاطہ الوار ظاہر و باطن اینہا را دست میدہند
دل از خطرہ غیر پرستہ و حضور و مشاہدہ حاصل و باطن باعمال سنت و عزیمت آراستہ سبحان اللہ عجیب
سوارتے است و عبادتے اللہم ارا نفاقتا بحیبیک المصطفیٰ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و بولہ
المشایخ اکرام رحمۃ اللہ علیہم آمین طریقہ حضرت مجدد و رحمۃ اللہ علیہ حصول این معانی است و در جمیع
لطائف و بلاد رضی من کاس الکرام نصیب آمین

مکتوب صدیانی زوعم

بایں بندہ لاشعشہ صدور یافتہ در جواب عرضید و آنکہ استخارہ در ہر
امر ضرور است مع احوال بعضی خلفاء خود

بخدمت شریف و ماجزادہ عالی نسب و ولایت حسب جامع کمالات و مقامات احمدیہ مجددیہ حضرت
شاہ رؤف احمد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ و جعلہ للمتقین اماما بعد سلام مسنون السلام علیکم
ورحمۃ اللہ ارفع می نماید الحمد للہ کہ تالیست و دوئم ذی الحجہ خیر و عافیت است مگر ضعف و رغابت
استیلاست اللہ تعالیٰ عاقبت بخیر فرماید بدعا و بہت مدد فرماید کہ بر قول و احوال ایمان خاتمہ شود
آئین خیریت و عافیت و سلامت و استقامت ایشان در کار عنایت نامہ بعد انتظار بسیار و روز
منودہ باخبار خیریت مسرور فرمودہ آنچہ از رجوع طالبان و ظہور تاثیرات توجہ بحال اینہا نوشتہ اند
دل بسیار محظوظ گشت الحمد للہ اللہم زد فرزد اگر طریقہ در آنجا دراج میگردد و طالبان زیادہ
میشوند توقف در آنجا مناسب است استخارہ در نہ امر ضرور است میان بشارت اللہ جیو بہنوز
نیامدہ اند شاید تشریف فرما شوند خط مولوی غلام محی الدین قصوری رسیدہ نوشتہ اند کہ مردم بسیار پرانے
طریقہ می آیند و فوائد می یابند دل بسیار خوش شد نوشتہ ام کہ ملاقات روحانی حاصل است و عنایت
بحال شما شامل در قصد این طرف توقف نمایند گل محمد و کابل قبولی یافتہ اللہ تعالیٰ بطغییل شما مقبولان
این نامقبول را ہم قبولی عطا فرماید و السلام بندہ را در دعایا دوارند شیخ بیلیل الرحمن سلام میرسانند

مکتوب صد و شانزدهم

نیز باین بندہ نالائق رؤف احمد جعل اللہ سبحانہ لذاتہ صدور یافتہ
حضرت سلامت السلام علیکم ورحمۃ اللہ عنایت نامہ رسیدہ و باخبار مترصدہ مسرتما بخشید
الحمد للہ بحال طالبان توجہات بلیغہ فرمایند حضور و جمعیت و توجہ و جذبات و واردات استہلاک و
اضحلال و تہذیب اخلاق و شکر و صبر حاصل شود باین احوال و کیفیات اجازت بدہند و طریقہ راج
نمایند جلدی در آمدن نکنند تفویض بہ کریم کار ساز منودہ بکار نامہ مشغول باشند و السلام بندہ را
در دعایا دوارند

مکتوب صد و ہفتم

نیز باین عاصی پر معاصی عفی عنہ صدور یافتہ
بخدمت شریف صاحبزادہ عالی نسب حضرت شاہ رؤف احمد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ الحمد للہ کہ فقیر تا تحریر بعافیت است و ضعف مستولی اللہ تعالیٰ
عاقبت بخیر فرماید بدعاے حق خاتمہ و عافیت دارین یا دوارند فقیر کہ میرسید مندرجہ واقع شد
بموجب تحریر شریف دعایاے عافیت دارین کردہ شدہ اللہ تعالیٰ اجابت فرماید اللہ تعالیٰ

مارا و شمارا بر طریقی پیران کبار ظاہراً و باطناً استقامت کرامت فرماید اعمال باطن خود مستفیدان نوشتند
باشند در ہر امر بواسطہ ارواح طییبہ پیران کبار رحمۃ اللہ علیہم بجناب الہی عم نوالہ التجا و تضرع لازم
شناشد کہ ماعبات و بی و دنیوی بواسطہ ایشان رود نماید و السلام بدوستان سلام :

مکتوب صد و شہزادہم

نیز باین بندہ گنہ گار در میان ضعف نفس نفیس خود متہ پند و پسند
و بشارات فیض اشارات صدر یافت

بخدمت شریف عالی مراتب والا مناقب حضرت میاں رؤف احمد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ الحمد للہ تا پانز و ہم شوال عافیتہا است مگر ضعف پیری و ضعف
قلب غالب اللہ تعالیٰ لعواقب امور بجز فرماید ویراست کہ باعتبار خیریت رفع انتظار فرمودند
امید کہ ہمیشہ احوال باطن خود و باطن مستفیدان نویسان باشند بامید واقع رحمت واسعہ سابقہ
بواسطہ ارواح طییبہ پیران کبار علیہم الرحمۃ بکار مامور مستعد باشند اندیشہ نہ گفتند فقیر ہم از دعا و
توجہ غافل نیست انشاء اللہ تعالیٰ ترقیات ظاہر و باطن لغد وقت می شود در ہر امر دو گانہ نماز و خواندن
شجرہ طییبہ و دعا و تضرع لازم شناسند نعمتہ بہتر ازین نیست کہ ظاہر و باطن با اعمال مصطفویہ صلی اللہ
علی صاحبہا آراستہ و دل از خواطر غیر پیراستہ باشد خدا کے تعالیٰ مارا و شمارا نصیب فرماید قل اللہ
نعم فرما ہم حسبنا اللہ و نعم الوکیل کتب تحصیل ہدایہ و نہایہ و توضیح و تلویح و مسلم و شرح و قایہ و کفر
و کتب حدیث و ہر کتابی کہ باشد تفسیر بیہناوی و مدارک و جلالین و مکتوبات شریفہ و عوارف و شیری
و تعرف ہر کتابیکہ ازین ماہم رسد بفرسیند و قیمت آن طلب نمایند رسالہ حد فاصل در کتب حضرت
سراج احمد رحمۃ اللہ علیہ البتہ باشد اگر بدست آید بفرسیند و السلام :

مکتوب صد و نوزدہم

نیز باین بندہ و در جواب عرضداشت مع کلمات شوق انگیز و طلب آمیز
و عنایت شامل و بشارات حاصل صد و بیست

از فقیر عبد اللہ معروف غلام علی بخدمت شریف عالی مراتب والا مناقب حضرت میاں شاہ
رؤف احمد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ امروز شانز و ہم شوال عباد اللہ

رقیبہ کریمہ رسائید و اخبار خیریت مسرور ساخت از تحریر مبالغہ در القاب و آداب بارہا منع کرده ام
 اللہ تعالیٰ برضائے خود و رضائے حبیب خود صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم موافق فرماید تحریر کلمات
 و دید تصور کہ منبئی از فنا است حضرت خواجہ بزرگ ارشاد کرده اند دو پر پرواز برائے طیران فنائے عالم
 قدس است کثرت اعمال و دید تصور اللہ تعالیٰ بایں دو جناح طیرانے در نیستی خود و استغراق ہشود
 ہستی حضرت حق سبحانہ میسر آرد و قطع اضافات روزی فرماید مصرع تم باش اصلاً کمال این است
 و بس بونبیت یا منقطع گردد اگر آنجا طالبان جمع آیند اقامت بہتر اگر در مسافت بعیدہ سفر آسان باشد
 و استخارہ و شہادت قلبی راہ بیدہ این دولت دست دہد مبارک این کلمہ اخوان بہ تعمیر قدم انارت
 لزوم ہر وقت مشتاق است چہ نعمتے است کہ چندے از خود رفتہ رفتگی با ہم در نیستی تا پیدا نمایند بیت دے
 کہ یار گذارد قدم بجانہ ما بسزد کہ کعبہ شود سنگ آستانہ ما بؤ و السلام :

مکتوب صد و بیستم

نیز باین لاشی صد و ریافتہ در احوال مرض خود معہ مواظط و نیند

بخدمت شریف صاحبزادہ ولایت نسب عالی حسب حضرت شاہ رؤف احمد صاحب سلمی اللہ
 تعالیٰ بعد سلام و نیاز و التماس دعا گذارش می نمایم الحمد للہ کہ تا ششم ربیع الاول خیریت ہا
 مگر ضعف پیری و ضعف قلب مستولے است و عارش متالم میدارد اللہ تعالیٰ عاقبت بخیر فرماید
 بدعا و بہمت و ثواب ہلیل مدو فرمایا باشد برائے آبادی این کلمہ اخوان دعا فرمایند کہ مسکن درویشان
 این طریقہ شریفند اہل علم تفسیر و حدیث و فقہ و تصوف ہمیشہ باشد مقضیاً صراحتاً ہمین در طریقہ دست
 شکستہ پاشکستہ زبان بریدہ دین دست یقین درست دلے از ما سوارستہ در ماتم آرزو نشسته
 مدیدہ بدوست و دوختہ جگر باہ اشتیاق سوختہ مصرع اسے خدا قربان احسانت شوم ہر بہرین
 موبد بیدہ دل سجدہ محبت حاصل زندگی یافتہ رضا بقصنا سچیہ خود ساختہ در کار است تا کر ابو ازند
 سرب انی قستی الضروانت الرحم الس احمین این خاک پاسے ہمہ را باین انصی مقاصد عرفا
 و باب امین اگر سببی بے سعی بنوازند مضایقہ نیست حضرت ابو سعید و پسر ایشان و جناب شہاب مولوی
 بشارت اللہ از برگزیدگان اصحاب اللہ تعالیٰ سلامت دارد و پرواز عنایت نامہ مرقومہ چند روز
 در مژدہ صحبت و شفا مسرور ساخت ہمیشہ سلامت با عاقبت موفق برضا باشند امروز ششم ربیع الاول
 صحیفہ شریفہ نوشتہ ایام مرض رسیدہ بمندرجہ مرضیہ مشتاق ملاقات و دعائے کثیرہ ساختہ امید کہ
 اثر ظاہر شدہ باشد آنچه مرقوم است اللہ تعالیٰ احوال دائمی آنجناب و این عمر صالح کردہ گرداناد و سلامت
 و عاقبت و استقامت روان فرمائے طریقہ شریفہ باشند شرح و قایہ و ہدایہ و تلویح و توضیح و کتب

تخصیصی و حدیث شریف و مقامات حمیری و تفسیر و آنچه نوشتہ اند البتہ می باید اللہ تعالیٰ اگر خواست
است طلبیدہ شود و السلام بخدمت بندگان و عزیزان و دوستان سلام و دعاہ

مکتوب صد و سبست و یکم

بیزباین بندہ لاشی روف احمد صد و پانفتم و در ارسال این مکتوب کمالمت
الیشان است کہ در ان ایام گفتگوئے توحید و وجود و شہود و شخصے بمیان آورد
بود و سخنان طعن آمیز بجناب حضرت مجدد و زبان می رانند ناگاہ این عنایت ناسید
حضرت سلامت السلام علیکم ورحمۃ اللہ حضرت امام ربانی رحمۃ اللہ علیہ و اتباع ایشان میفرمایند
کہ معرفت و وحدت وجود و شغل قلب و اذکار و ریاضات و عبادت و انزوا و مراقبہ معیت دست میدہد
و حضرت مجدد رحمۃ اللہ علیہ بتفصیل اسرار این معرفت از فیض صحبت شیخ المشائخ حضرت خواہر میباید
و در سیر لطیفہ قلب یافتہ پس ہمین تربیت حضرت خواہر ترقیات کثیرہ نموده بمعارف دیگر فائز گشتہ
و معرفت وحدت شہود و سیر لطایف دیگر یافتہ اند پس بعنایت حضرت خواہر ترقیات دیگر واقع شد
و حظ و افرازد درجات تجلیات ذاتیہ الہیہ حاصل نموده میفرمایند و حصول این درجات نسبت عینیت
و طلبیت و توحید وجود و شہود مفقود است و جز غیرت محضہ العبد عبد و الحق حق ثابت نیست
انبیاء علیہم السلام و اصحاب اینبارضی اللہ عنہم ازین مقولہ حرفہ نرانند اند مشائخ عظام در ولایت کناشی
از تجلیات صفاتیہ است از غلبہ سکر محبت کہ از کثرت ذکر و توجہ دست میدہد باین معارف اقلیاز دارند
سبحان اللہ در صحبت این کمترین درویشان اگر قصد کردہ شود این ہر سہ مراتب نقد وقت گرد و جناب
حضرت محمد فرخ رحمۃ اللہ علیہ رسالہ سہمی بجد فاضل و بحق و باطل و بین ہر دو معرفت تحریر فرمودہ اند و کتب
حضرت سراج احمد صاحب البتہ باشد از فرزندان ایشان طلبیدہ یا از ہر جا ہر سہ باید فرستاد و دعائے
صحت و شفا برائے فقیر کہ ضعف قوی و عارضہ خارش مولم دارد برائے آبادی این کلمہ احوال کہ در تیار
ان رنجہائے بسیار رسیدہ لازم شناسند و نذکر و مراقبہ و شغل و دوام توجہ بحضرت حق سبحانہ بتیاز و
انکسار و التجا بجناب کبریا عم نوالد بواسطہ مشائخ کرام رحمۃ اللہ علیہم لازم شناسند جناب حضرت
محمد فرخ رحمۃ اللہ علیہ غالب است کہ سلوک علی البصیرت و کشف در مقامات حضرت مجدد
کردہ باشند پس ہمیں درجات بیان نموده گفتگوئے علمی در آن نہ زیادہ نموده باشند

مکتوب صد ولست و دوکم نیز باین بندہ صدور یافته

صاحبزادہ عالی مراتب والا مناقب حضرت شاہ رؤف احمد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ مدت مدید منقضی میشود کہ احوال ایشان بدریافت کر سیدہ و عنایت نامہ ہم نہ نوشته اند و جہش معلوم نیست اللہ تعالیٰ در یاد خود وارد و میان محمد بن بوعدہ لست روز از اینجا رفته اند و ایشان ہم از حالات خود اطلاع نداده اند لازم کہ حالات خود و احوال مستفیدان نوشته باشند و حقیقت مزاج فقیر اس است کہ سوائے ضعف قلب و خفقان عارضہ غارش نہایت متناذی و متالم ساخته از دعا و ختمها مدد فرمایا باشند اللہ تعالیٰ عاقبت بخیر گرداند و اتباع حبیب خود صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و شوق لقاے جان افزا و قطع ماسوی نصیب ما و شما کند و السلام رسالہ بعد الفاصل بین الحق والباطل کہ تالیف حضرت مولوی فرخ خاں رحمۃ اللہ علیہ است تلاش نموده بفرسیدہ

مکتوب صد ولست و سیوم

نیز باین عاصی صدور یافته و احوال مرض غارش کہ لاحق اینکتاب شدہ بود بخدمت شریف صاحبزادہ ولایت نسبی عالی حسب حضرت رؤف احمد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ بعد سلام سنت الاسلام و دعاء عافیت انجام گذارش می نماید الحمد للہ کہ در اینجا خیریت گشت مگر ضعف استیلا و یافتہ اللہ تعالیٰ عاقبت بخیر فرماید بدعا و مہمت و توجہ و توایہائے تہلیل و قرآن مجید و فرمایا باشند از چندے غارش ہم لاحق شدہ سزائے اعمال است و دین شہراز بیماری تب و غارش معلوم نیست کہ کسے سالم ماندہ باشد مگر مردم باین تب کم می میرند حضرت مولوی بشارت اللہ بطلب پدر وطن رفتند بایسے کہ دریں وقت مرا نمی گذاشتند برین ضعف قوی و قریب انتقال رحمتہ سابقہ و اسعہ کفایت می نماید انشاء اللہ تعالیٰ لعنایت نامہ بعد ہما رسبہ معلوم نیست کہ در تحریر توقفہ جراحی شود از حقوق عارضہ نوشتہ اند اللہ تعالیٰ شفاء بخشند و عادت بضرع تمام کردہ شد تخفیفی شادہ باشد انشاء اللہ تعالیٰ و باز ہم می شود عافا کما اللہ و سلمکہ از احوال باطن شریف و کسے کہ برائے استفادہ می آید نوشتہ اند ہمیشہ تحریر فرمودہ باشند حضرت حافظ ابوسعید صاحب و فرزند ایشان در لکنو شریف دارند و مردم برائے استفادہ می آید اللہم زد و زد

مکتوب صد و سبست و چہارم

نیز باین بندہ نالائق صد و پور یافتہ

بخدمت شریف صاحبزادہ ولایت نسب عالی حسب حضرت توف احمد صاحب سلم اللہ
 تعالیٰ السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ مدتهاست کہ بعنایت رقمہ کہ یہ متضمن احوال شریف مسرور
 نظر مودہ اند ہمیشہ احوال باطن خود و باطن مستفیدان نوشتہ باشند فقیر را ضعف پیری و ضعف
 قلب مستولی است و از مرض غارش بسیار ایذا است بدعا و بہت و ثواب ختمہا بد و فرما باشند اللہ
 تعالیٰ سلامتی ایمان و حسن خانہ و دوام عفو و عافیت و دوام رضا و دوام اشتیاق لقاے جانفزا
 ابن فیز و شمار او ہمہ را عنایت فرماید احوال میان شاہ ابوسعید صاحب دمیال احمد سعید صاحب دہلوی
 بشارت اللہ صاحب بزنگارند و استقامت بر طریقہ شریفی ایشان را بہت و اسلام

مکتوب صد و سبست و پنجم

در مرض الموت بحضرت شاہ ابوسعید صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ نوشتہ اند

بسم اللہ الرحمن الرحیم

بجناب صاحبزادہ عالی نسب ولایت حسب حضرت شاہ ابوسعید صاحب و احمد سعید صاحب
 جعلہما اللہ للمتقین امانا بعد از سلام مسنون و دعائے عافیت مشحون واضح می نماید کہ مکرر رقمہ لقاے
 فقیر برائے طلب شمار فرستادہ شد معلوم نیست کہ بخدمت میرسند یاد در راه تلف می شود احوال
 مزاج فقیر بسیار سقیم طاقت نشستن نمازہ ہجوم امراض و نذار الرحیل در وادند فقیر را بجز ویدن شمار
 بیسج آرزو کے نیست بلکہ از غیب القامی شود کہ ابوسعید را باید طلبید و روح مبارک حضرت
 مجد و رضی اللہ تعالیٰ عنہ برین باعث است و دیدہ ام کہ شمارا بر بران راست خود نشانہ ام و منہی
 کہ آثار آن عنقریب عاید لشامی شوند مفوض نمودہ خانقاہ شمارا مبارکباد جلد تر بیاید و توکل علی اللہ
 اینجا آمدہ بنشینید اگر اللہ مرابیا مرزید بصدقہ پیران کیا رضی اللہ تعالیٰ عنہم از توجہ و بہت قاصر
 نیست مہر مہر فتوح از غیب رسد صرف ما یحتاج خود و وابستہ ہائے خود نمایند و آنچه باقی ماندہ بر فقرا
 تقسیم کنند ہمہ اہل خانقاہ و اکثر مردمان شہر شمارا می خواہند مثل احمد یار و ابراہیم بیگ و میر خود و
 مولوی عظیم و مولوی شیر محمد بلکہ جمیع مردمان شہر بارہامی گویند کہ میان ابوسعید لائق اند کہ دریں جا
 نشینند و حضرت شاہ عبدالعزیز صاحب و اکثر اعزہ شہر بر اخلاق حسنہ و سکنت و خلست و
 حفظ و مشغولی و بردبار سے شمار نظر کردہ مجوز طلبیدن شمارا شرکت غیر می شوند بہر صورت عازم اینجا

شوند و در چوپالہ یا در گاڑی بیابند اجرت کہا راں ایجاد داده خواهد شد اجتماع اہل خانقاہ بر این شد ایشان را یعنی شمارا باید طلبید و مرا نیز الہام کردند کہ قابلیت این کار فقط در شما است بعد استخارہ ہاتھابیا نید و حاجت دیگری نیست اینجا باشد و در واج طریقہ شریفہ فرمایند تذبیر معاش را حوالہ بخدا کنید حسبنا اللہ و نعم الوکیل و عدو الہی کافی است بگذار و بیایا وقت ما آخر رسید چند انقاس باقی ماندہ را بہ بلینید و فیضہا بردارید شاید این آرزو و بتو قوع آید بہت مرگ آرزو کنم چو شوی ہر بان من یعنی بہ سخت خویش مرا اعتماد نیست و جناب حضرتین در وقت انتقال حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ حاضر بودند رضی اللہ تعالیٰ عنہم و مروان میگویند کہ ازین ہر دو شخص یکی را امتحین کنند تا بعد شما نزاع واقع نشود اگرچہ در کاغذ و کسیت نامہ ہر فقیر بگواہی ہر تہ میباید صاحب و دیگر اعزہ نام شمارا اولی و الیق نوشتہ ام بالفعل شمارا ترجیح دادم و برخند احمد سعید را آنجا گذارشتہ بجز در سیدن رقیہ ہمہ را جناب دادہ نزد ما بیابند قبر ما در صحن ہمیں مکان خواهد شد تبرکات بر بالین برگنبد ضیق و مروان وابستہ شمار و قلیکہ خواہند آمد و در حرمی باشند و شما این جا بزار ما باشد و اخراجات خانقاہ ہمہ بر طور شما است ہر طور کہ مناسب دانید و بردباری و تحمل بسر برید و عاصی حسن خاتمہ و لقائے جان افزا و اتباع حبیب خدا محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمائید زیادہ والسلام

جامع مکاتیب

جامع مکاتیب شریف حضرت شاہ رؤف احمد رحمۃ اللہ علیہ از ہجرت خلافت حضرت ہستند نسب شریف ایشان بواسطہ حضرت شیخ محمد کبیری رحمہ اللہ

حضرت امام ربانی مجدد اُلفت تانی رضی اللہ عنہ میرسد۔ در علوم ظاہری و باطنی سرآمد علماء عارفین بودند و صاحب تصانیف کثیرہ و مفیدہ بودند در بلدہ بھوپال قبول تمام یافتند۔ علماء و فقراء و اُمراء در حلقہ ایشان حاضر می شدند و فیضہا برداشتند۔ ولادت شریف در بلدہ رامپور بودہ۔ و وفات بہ ماہ ذیقعدہ ۱۲۵۳ھ در بندر لیس واقع ملک بین (عرب) و سفر زیارت حرم واقع شد در ایجاد فون گذشتہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ از اولاد ایشان حضرت شیخ خطیب احمد و حضرت شیخ حبیب احمد جامع کمالات ظاہری و باطنی بودند۔ و بعد انتقال والد ماجد خود در بھوپال سکونت اختیار نمودہ قبول تمام یافتند و اولاد ایشان در بلدہ بھوپال ہم موجود است

کثرت بالخیر بروز جمعہ ۱۳۴۱ھ

را در تمام مکتوبات حضرت شاہ غلام علی صاحب رحمہ اللہ تعالیٰ آمین

تہ ہر میان صاحب یعنی حضرت مولوی شاہ رفیع الدین مولوی شاہ عبدالقادر مولوی شاہ عبدالعزیز قدس سریم از جملہ فضلاء و ہر دو علماء عصر مشہورہ حضرت دہلی اند و فرزندان حضرت شاہ ولی اللہ محدث دہلوی اند رضوان اللہ علیہم ۱۲

وَاللَّهُ أَكْبَرُ
 يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ الْأَعْيُنَ
 وَالرِّجَالُ الْوَعِيدَ
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 خُذُوا حَتَمَ الْوَعْدِ
 الَّذِي بَيْنَ يَدَيْكُمْ
 لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

- ۱- بعد کتاب اللہ و بعد کتب سنۃ افضل کتب مکتوبات است
- ۲- مانند مکتوبات امام ربانی هیچ کتاب چاپ نشده است

النقشبندی المجددی الخالدي
 از علماء و سادات ترکیه
 آرواسی زاده
 عبد الحکیم بن مصطفی

کتوبات امام زین العابدین

حضرت مجتهد الف مثنوی

الشیخ الحجازی محمد بن قاسم بن سید

کتاب صد و شصت و سوم

بسیات و نقابت پناسی شیخ فرید صد و ریاضه در بیان ائمه اسلام و کفر ضد یکدیگر انداخته
جمع شدن این دو ضد محال است و عزت و ادون یکی را مستلزم خواری و دیگر است این
آخری حال سله الله تعالی فی تذلیل الکفار و عدم الاختلاف معهم ^{مجمع بیان سخاوتها}
الاختلاف و در بیان ائمه دنیا و آخرت نیز ضد یکدیگر انداخته ^{الحکم لله الذی انعم علینا}
و قد انا الی الاسلام و جعلنا من امة محمد علیه الصلوة و التحیة و الشکر نعمة سعاد
و این و است با تابعین است پس علی قول الله من الصلوات افضلها و من
التسلیمات اکملها متابعه او علیه الصلوة و التسلم و بیان احکام اسلامیت و رفع
یوم کفری چه اسلام و کفر ضد یکدیگر انداخته است ^{مجمع بیان} یکی موجب رفع دیگر است احتمال جمع شدن
این دو ضد محال است و عزت و ادون یکی را مستلزم خواری و دیگر است حق سبحانه تعالی
عبید خور و اعلی علی و التحیة میفرماید ایها الذین آمنوا جهادوا کفار و المنافقین و انظروا
علیکم پس مع غیر خور و کافر و منافقین عظیم است جهاد کفار و منافقین بر ایشان امر فرمود
معلوم شد که غلظت بر ایشان و اهل خلق عظیم است پس عزت اسلام و خواری کفر باهل کفر
است کسیکه اهل کفر را عزیز و دوست اهل اسلام را خوار ساخت عزیز و دشمن عبادت از آن است

این فرموده در بیان کفر و اسلام است
و این فرموده در بیان عزت و ادون است
این فرموده در بیان جمع شدن این دو ضد است
این فرموده در بیان احکام اسلامیت است
این فرموده در بیان جهاد کفار و منافقین است
این فرموده در بیان معلوم شدن غلظت بر ایشان است
این فرموده در بیان معلوم شدن عزت اسلام و خواری کفر باهل کفر است

بِدْعَةٍ قَدْ أَعَانَ عَلَى هَذِهِ الْإِسْلَامِ وَبِالْفِكَارِ وَبِالْمُتَمَنِّانِ خَدَائِي عَزَّ وَجَلَّ كَمْ دُرِّ شَمَانِ سَوْلِ
 عَلَيْكَ وَعَلَى إِلِهِ الصَّلَاةِ وَالتَّسْلِيمَاتِ شَمْنِ بَايِدُ بُو وُورُؤُنْ وَخَوَارِي اِيْشَانِ سَمِي بَايِدُ بُو
 وَبِجِ وَجِهْ عِزَّتْ بِنَايِدُ وَاوَايْنِ بِيْدُولْتَانِ رَاوِ مَجْلِسِ خَوْرَاهِ بِنَايِدُ وَاوَايْنِ سِ بِنَايِدُ بُو وُورَاهِ
 شَدَّتْ وَتَلَطَّتْ رَا بَا اِيْشَانِ مِشِ بَايِدُ كِرُو وُوَمَا اَكْمَنْ دِرِجِ اَمْرِكِ بَا اِيْشَانِ رُجُوعِ بِنَايِدُ بُو وُورَاهِ
 وَاكْرِضَا ضَرْوَرْتِي اَقْمَدِ دِرِ رَنْگِ قَضَايِ حَاجَتِ اِنْسَانِي بَكْرَهْ وَاضْطِرَّ اِقْضَا حَاجَتِ
 اَزِ اِيْشَانِ بَايِدُ بُو وُورَاهِ مَكَانَهْ بِنَبَابِ قَدْسِ جِيْزِ زَرْگُو اَرِشَا عَلَيَّ عَلَيَّ اِلَهِي الصَّلَاةِ وَالتَّسْلِيمَاتِ
 مِيْرَا نَدَانِيْتِ اَكْرِ بَايْنِ رَاهِ رَقْمَهْ نَشُو وُورُؤُنْ وُورُؤُنْ بَايْنِ جَنَابِ قَدْسِ شَوَارِهْتِ هِيْهَاتِ هِيْهَاتِ
 شَهْ كَيْفِ الْوُصُولِ اِلَى سَعَادٍ وُورُؤُنْهَا ۞ قَلَّلِ لِيْجَالٍ وُورُؤُنْ خِيُوْتِ زِيَاوَهْ چِهْ اِيْرَامِ
 نَايِدِهْ اَنْدِكِ مِشِ تُو كَفْتُمُ غَمِّ وِلِ مِيْرَسِيْدِمِ هِكِ وِلِ اَنْزَوَهْ شَوِي وِرْتَهْ سَخْنِ بِيْسَارِ اِيْشَانِ

لعل از آینه است که در آینه
 اینست که بخت است در آینه
 غمزد و شاد است در آینه
 شرح بجز آینه است در آینه
 کلام در آینه است در آینه
 کلام الشفیع و محتاج به تعجب
 کلام من اجملها و قفص
 علیها کما لا یخفى
 الفصص من اجملها و قفص
 علیها کما لا یخفى

مکمل و مصدق (۱۶۶) ششم

بلا محمد این صدور یافته و بیان آنکه مدار بر حیات من در چند روزه نباید نهاد و فکر از ازاله
 مرض قلبی درین فرصت بسیار بزرگتر است که از اتمم بهام است باید نمود و مخدوما تا چند روز خود چون
 مادر مهربان باید لرزید و تا که بر خوراز غصه و غم باید چسبید خور و او همه را مروه باید نگاشت
 و جادو چند جیس و حرکت باید پنداشت آنک میت و آنک میتون نص قاطع است
 فکر از ازاله مرض قلبی درین فرصت بسیار بزرگتر است که از اتمم بهام است و علاج علت معنوی درین
 مهلت قلیل بیاورید تا جلیل از اعظم مقاصد و س که گرفتار غیر است از وجه توقع خیر روح
 که مائل بکفر است نفس اماره از او بهتر است انجام بده سلامتی قلب میطلبند و خلاصی روح
 میجویند و ما گوئیم اندیشیان همه در فکر تحصیل آنباب گرفتاری روح و قلبیم هیئات هیئات

اینست که بخت است در آینه
 غمزد و شاد است در آینه
 شرح بجز آینه است در آینه
 کلام در آینه است در آینه
 کلام الشفیع و محتاج به تعجب
 کلام من اجملها و قفص
 علیها کما لا یخفى
 الفصص من اجملها و قفص
 علیها کما لا یخفى

الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی من لا نبي بعده

بسم الله الرحمن الرحيم

چه توان کرد و ما ظلمتیم الله و لکن کانا انفسهم یظلمون و دیگر از مرمخضع ظاهرند بشیر
 بکنند انشاء الله تعالی بصحت و عافیت تبدیل خواهد یافت خاطر اینجانب ازین بگذر
 جمع است چاره فقر اگر طلب داشته بودید پیر این فرستاده خواهند پوشید و متصدین
 و ثمرات آن خواهند بود که کثیر البرکت است ^{هر} هر انسان بخواند افسانه است ^{و آنکه} و آنکه
 و پیش نقد خود مراد است ^{و السلام علی من اتبع الهدی الذی لم یبدل عهده و علی الصلوة}
^{سابق ندرت}

کتاب صدق و شفقت

به هر وی رام میند و که اظهد اخلاص این طائفه علیه نموده بود و در یافته در غیب عبادت
 پروردگار عالمیان که همچون بوی گونه است و اجتناب از عبادت الهیه باطله هر بنود
 و کتاب شمار سید از هر دو محبت فقر و التجاب این طائفه علیه مفهوم گشت چه نیمی است
 که کس را باین دولت بنوازند ثانیات من آنچه شرط بلوغ است با تو میگویم به تو
 خواه او ختم نپند گیر و خواه ملال به بدان و آگاه باش که پروردگار ما و شما بلکه پروردگار عالمیان
 چه سموات و چه ارضین و چه عظیمین و چه سفلیین یکک است و چون بوی گونه از شبهه و مانع
 منزه است و از شکل و مثال مبرایدی و فرزند و در حق او تعالی محال است کفایت
 و تامل را در آن حضرت چه مجال شایسته اتحاد و طول در شان او سبحانه ^{است}
 و منزه گویون و بر روز در آن جناب قدس مستقیح زمانی نیست که زمان مخلوق است
 مکانی نیست که مکان مصنوع است و جو او را بدایت نیست و تعلق او را نهایت
 هر چه از خیر و کمال است با او سبحانه ثابت و هر چه از نقص و زوال است از او تعالی مستلوی
 پس مستحق عبادت او تعالی باشد و سزاوار پرستش او سبحانه رام و کرشن و مانند آنها که
^{انسان}

تقدیر ما ظلمتیم الله و لکن کانا انفسهم یظلمون
 هر چه از خیر و کمال است با او سبحانه ثابت و هر چه از نقص و زوال است از او تعالی مستلوی
 پس مستحق عبادت او تعالی باشد و سزاوار پرستش او سبحانه رام و کرشن و مانند آنها که
 انسان

Insaaf Watch Company,

Proprietor:— KHAISTA MOHAMMAD Watch Maker,
Bazar Tehsil CHARSADDA, (District Peshawar)

انصاف واچ کمپنی - مالک خائستہ بد واج میکر - بازار تحصیل چارسدہ (ضلع پشاور)
۲ رجب المرجب ۱۳۹۶ Dated 1976
از دفتر جمعیتہ العلماء اہل حق چارسدہ ضلع پشاور No. 1976
ناظر: مولوی عبد الواحد اہل سنتوی حان اللہیہ 1966/

این مرتبہ جناب حکیم الامتہ مسید عبد الحکیم ارواسی قدس سرہ
المشرفین و مراد المریدین و مرشد علامہ حسین علی عشق سعید استانبولی الصیدی

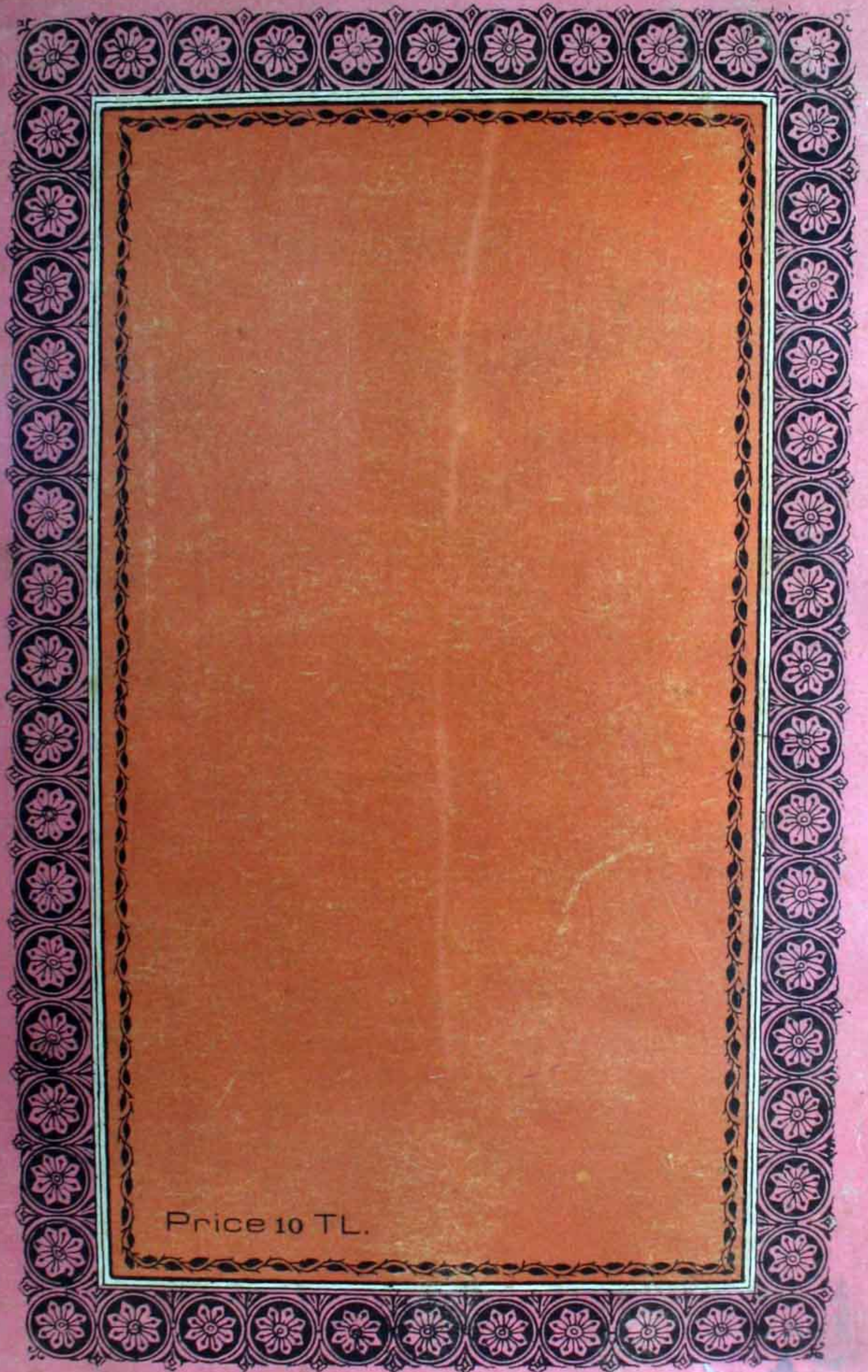
گشت بر مغرب غروب آب شد	ستید عبد الحکیم آفتاب شد
گوهر یکت صدف عصر بود	قیمتش در جوهر انایاب شد
کان یسویب الأفاضل فی العلی	و اصل رفیق جو شہاب شد
گشت حسین ابن السعید الصیدی	عشق و اندر عشق او بیتاب شد
زارم کربان و پریان انراق	زان کہ رو مرشدش بچشم تاب شد
سایہ مرشد مرقی از سرش	رفت و او حیران دین گرد تاب شد
اہل قسطنطنیہ ایٹاماشدند	شیخ ارواسی جو محور خواست شد
دولت و اقبال در باغ لوم رفت	انقرہ دا بہت پون آفتاب شد
یکمزار و عید و شصت چہار	سال وصلش بار رب الارباب شد
شد شہید راہ حق استخوان	رسم عشاقست کہ برا جہاب شد
از کبار نقشبندی عارفان -	سیر از سر منہ شراب تاب شد
رفت بر خلد برین زین فانیان	گشت باقی در ضیا غرق تاب شد
مشرف اہل حق بدان مشرف سعید	مشرفیش زان نمبر ادا تاب شد

نویسندگان: مولوی عبد الواحد اہل سنتوی حان اللہیہ - ضلع پشاور - چارسدہ - پاکستان

الكتب المطبوعة في مكتبة اشيق كتاب أوى

- ١- علماء المسلمين ووقايون : صفحة ١٦٣ . ١٩١٣
- ٢- المنحة الوهبية في رد الوهابية : صفحة ١٦ . ١٩١٣
- ٣- المنتخبات : صفحة ٢٤ . ١٩٧٣
- ٤- المتنبئ القادياني : صفحة ٩ . ١٩٧٣
- ٥- مفتاح الفلاح : صفحة ٩٨ . ١٩١٣
- ٦- خلاصة التحقيق : صفحة ١١٢ . ١٩٧٤
- ٧- خلاصة الكلام (الجزء الثاني) : صفحة ١١٢ . ١٩١٤
- ٨- اثبات النبوة مع هدية للمهديتين : صفحة ٢٥ و ١٠٦ . ١٩٧٤
- ٩- حجة الله على العالمين (المجلد الثاني) : صفحة ١١٢ . ١٩٧٤
- ١٠- المستند المعتمد : صفحة ١٦ . ١٩١٥
- ١١- التوسل بالنبي وجهلة الوهابيين : صفحة ٢٠٤ . ١٩٧٥
- ١٢- الصواعق الالهية مع فتنة الوهابية : صفحة ٦٤ و ١٣ . ١٩٧٥
- ١٣- البصائر لمنكري التوسل بأهل المقابر : صفحة ٢٦٤ . ١٩٧٥
- ١٤- نخبة الآلي شرح قصيدة الامالي : صفحة ١٩٢ . ١٩٧٥
- ١٥- القول الفصل شرح الفقه الاكبر : صفحة ٢٠٧ . ١٩٧٥
- ١٦- الدولة المكية بالمباداة الغيبية : صفحة ١٥٢ . ١٩١٥
- ١٧- الدرر السنية في الرد على الوهابية .
رسالة النصر في ذكر وقت صلاة العصر .
مجموعة على ثلاث رسالة : صفحة ١٠٢ . ١٩٧٦

۱۹۷۶	۷۵	صفحة	۱۸ - انصاف . عقد الجيد ، مقياس القياس
۱۹۷۶	۲۰	صفحة	۱۹ - الفجر الصادق في الرد على المنكرى التوسل ، والخوارق ، ضياء الصدور
۱۹۷۶	۶۹	صفحة	۲۰ - ضلالات الوهابيين . بحث التلقين اوراق البغدادية في الحوادث التجديية
۱۹۷۶	۱۳۲	صفحة	۲۱ - تطهير الفؤاد . شفاء السقام
۱۹۷۶	۴۸	صفحة	۲۲ - سيف الجبار
۱۹۷۶	۳۳۵	صفحة	۲۳ - الفقه على ائذاهب الاربعة
۱۹۷۶	۶۰۰	صفحة	۲۴ - الانوار المحمدية ۱ - المجلد الاول
۱۹۷۶	۱۶۰	صفحة	۲۵ - دُرّ المعارف ا بلسان فارسي
۱۹۷۶	۱۲۸	صفحة	۲۶ - الاصول الاربعة في ترديد الوهابية
۱۹۷۶	۹۶	صفحة	۲۷ - صرف عربي وعوامل
۱۹۷۶	۳۲	صفحة	۲۸ - كتاب الصلوة
۱۹۷۶	۷۱	صفحة	۲۹ - جزء عم من القرآن الكريم
۱۹۷۶	۱۱۲	صفحة	۳۰ - المنقذ من الضلال . الجام العوام عن علم الكلام
۱۹۷۶	۱۰۲	صفحة	۳۱ - المسائل المنتخبة . التوسل بالموتى
۱۹۷۶	۸۶	صفحة	۳۲ - غاية التحقيق (سندی)
۱۹۷۶	۳۰۴	صفحة	۳۴ - مناقب شاه نقشبند فارسي
۱۹۷۶	۹۶	صفحة	۳۵ - بهجة السنية
۱۹۷۶	۶۰۰	صفحة	۳۶ - الخيرات حسان ا بلسان اردو ۱
۱۹۷۶	۲۵۲	صفحة	۳۷ - مختصر (التُّحْفَةُ الْاِثْنِي عَشْرِيَّة)
۱۹۷۶	۴۸	صفحة	۳۸ - مسلك مجدد الف ثاني
۱۹۷۶	۴۸	صفحة	۳۹ - نور الايمان بزيارت آثار حبيب الرحمن
۱۹۷۶	۱۳۲	صفحة	۴۰ - الوسيلة العظيمة
۱۹۷۶	۴۶	صفحة	۴۱ - الناهية عن طعن أمير المؤمنين مُعاوية
۱۹۷۶	۷۶	صفحة	۴۲ - عقائد نظاميه . قصيدة بدء الأمل
۱۹۷۶	۲۵۶	صفحة	۴۳ - طريق النجات (عربي و اردو)
۱۹۷۶	۱۶	صفحة	۴۴ - فتاوى علماء الهند على منع الخطبة بغير العربية
۱۹۷۶	۸۰	صفحة	۴۵ - كتاب الشفي في رد الوهابي (بلسان مئليآتم)
۱۹۷۶	۱۸۴	صفحة	۴۶ - مكاتيب شريفة حضرت غلام علي دهلوي
۱۹۷۶	۲۰۸	صفحة	۴۷ - تسهيل المنافع ، الطب النبوي

Price 10 TL.